

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

121 inci Birleşim

28 . 6 . 2000 Çarşamba

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	128
II. - GELEN KÂĞITLAR	129
III. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	132
A) GÜNDEMĐĐŞİ KONUŞMALAR	132
1. - Edirne Milletvekili Şadan Şimşek'in, 639 uncusu düzenlenen tarihî Kırkpınar yağlı güreşlerine ilişkin gündemdişî konuşması	132:133
2. - Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, Güvercinlik ve Etimesgut Havaalanları Mania Planlarına ilişkin gündemdişî konuşması	133:135
3. - Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Kaya'nın, Türkiye, Ortadoğu, Irak ve Kuzey Irak'a ilişkin gündemdişî konuşması	135:137
B) TEZKERELER VE ÖNERGELER	137
1. - Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin 30.6.2000 tarihinden itibaren altı ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/612)	137:158
2. - Beş ilde uygulanmakta olan olağanüstü halin 30.7.2000 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere, bir ilden kaldırılmasına ve dört ilde dört ay süre ile uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/613)	158:186
IV. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	186, 202
1. - İstanbul Milletvekili Sulhiye Serbest'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/518) (S. Sayısı : 471)	186:190

2. - Sivas Milletvekili Mehmet Ceylan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/519) (S. Sayısı : 472) 191
3. - Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/520) (S. Sayısı : 473) 192
4. - Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilât, Görev ve Yetkilerine İlişkin Konularla Kamu Personeli Arasındaki Ücret Dengesizliklerinin Giderilmesi ve Kamu Malı Yönetiminde Disiplinin Sağlanması İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/710) (S. Sayısı : 518) 202:252,285:308
5. - Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurt Dışı Teşkilâtı Hakkında 189 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı : 433) 252
6. - Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/650, 1/679) (S. Sayısı : 517) 253:269
- V. - ÖNERİLER** 193
- A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ** 193
1. - Genel Kurul'un çalışma gün ve saatleri ile gündemdeki sıralamanın yeniden düzenlenmesine ilişkin DSP, MHP ve ANAP Gruplarının müşterek önerisi 193:201
- VI. - GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI** 201
- A) GÖRÜŞMELER** 201
1. - 20 nci Yasama Döneminde Yozgat Milletvekili Yusuf Bacanlı ve 55 Arkadaşı Tarafından Verilen Denizcilik Müsteşarlığına Ait Bazı İşlerin İhalelerinde ve Personel Alımıyla İlgili Konularda Görevini Kötüye Kullanma, İhaleye Fesat Karıştırma ve Evrakta Sahtecilik Suçlarını İşlediği ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240, 339 ve 366 ncı Maddelerine Uyduğu İddiasıyla Devlet Eski Bakanı Burhan Kara Hakkında Anayasanın 100 üncü ve İttüzüğün 107 ncı Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önergesi ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/29) (S. Sayısı : 501) 201
2. - 20 nci Yasama Döneminde İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya ve 71 Arkadaşı Tarafından Verilen Başbakanlık Örtülü Ödeneğini 1050 Sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 77 ncı Maddesine Aykırı Bir Şekilde Harcamak Suretiyle Hazineyi Zarara Uğratarak Görevini Kötüye Kullandıkları ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240 ncı Maddesine Uyduğu İddiasıyla Eski Başbakan Tansu Çiller ve Maliye Eski Bakanı İsmet Atilla Haklarında Anayasanın 100 üncü ve İttüzüğün 107 ncı Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önergesi ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/27) (S. Sayısı : 502) 201

Sayfa**VII. – SORULAR VE CEVAPLAR**

270

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

270

1. – Diyarbakır Milletvekili Sacit Günbey'in, vücudunda mermi bulunan tutuklu bir kız çocuğunun tedavi ettirilmediği iddiasına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk'ün cevabı (7/2128)

270:272

2. – Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, vücudunda mermi bulunan bayan tutuklunun tedavi ettirilmediği iddiasına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk'ün cevabı (7/2142)

272:276

3. – Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in;

– Halk Bankası tarafından kullanılan KOBİ kredilerine,

İstanbul Milletvekili Ali Coşkun'un;

– 99/1 Teşvik Tebliğinin uygulama alanına

İlişkin soruları ve Devlet Bakanı Recep Önal'ın cevabı (7/2152, 2164)

276:280

4. – Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, tiyatro, opera ve baleye ilişkin sorusu ve Kültür Bakanı İstemihan Talay'ın cevabı (7/2178)

280:281

5. – Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, batık bankalara ve bu bankalarda bulunan hesaplara ilişkin sorusu ve Kültür Bakanı ve Devlet Bakanı Vekili İstemihan Talay'ın cevabı (7/2180)

281:284

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak dört oturum yaptı.

Antalya Milletvekili Nesrin Ünal, nüfus projeksiyonlarının doğru yapılmasına ve eğitimdeki amaçlarımıza,

Denizli Milletvekili Mehmet Gözlükaya, pamuk üreticilerinin sorunlarına,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Batuk'da, zorunlu tasarruf kesintilerine,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Ankara Milletvekili Mehmet Zeki Çelik ve 46 arkadaşının, Ankara İlinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla (10/138),

İstanbul Milletvekili Murat Sökmenoğlu ve 32 arkadaşının, trafik kazalarının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla (10/139),

Meclis araştırması açılmasına ilişkin önerileri okundu; önerilerin, gündemdeki yerlerini alacağı ve öngörüşmelerinin, sırası geldiğinde yapılacağı açıklandı.

İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın (3/509) (S. Sayısı : 468),

Konya Milletvekili Veysel Candan'ın (3/510) (S. Sayısı : 469),

Bursa Milletvekili Fahrettin Güleler'in (3/511) (S. Sayısı : 470),

Haklarındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatlarının sona ermesine kadar ertelenmesine ilişkin Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu karma komisyon raporları okundu; 10 gün içerisinde itiraz edilmediği takdirde raporların kesinleşeceği açıklandı.

Ankara Milletvekili Ali Işıklar'ın, Kamu Görevlileri Sendikaları Kanun Teklifinin (2/423) İçtüzüğün 37 nci maddesine göre doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesinin, üzerinde görüşme yapılmadan,

Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız'ın, Devlet Memurları Kanununa Ek Geçici Maddeler Eklennesine Dair Kanun Teklifinin (2/314), İçtüzüğün 37 nci maddesine göre doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesinin de yapılan görüşmelerden sonra,

Kabul edildiği açıklandı.

Gündemin "Meclis Soruşturması Raporları" kısmının :

1 inci sırasında bulunan, Devlet eski Bakanı Burhan Kara (9/29) (S. Sayısı : 501),

2 nci sırasında bulunan, eski Başbakan Tansu Çiller ve Maliye eski Bakanı İsmet Atilla (9/27) (S. Sayısı : 502),

Haklarında Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önergeler ve Meclis Soruşturması Komisyonları raporlarının ve,

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının :

1 inci sırasında bulunan, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurt Dışı Teşkilâtı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ilişkin tasarrun (1/53) (S. Sayısı : 433),

Görüşmeleri, ilgili komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından, ertelendi;

3 üncü sırasında bulunan, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı (1/700) (S. Sayısı : 504) üzerindeki görüşmeler tamamlanarak, tasarrunın kabul edildiği ve kanunlaştığı açıklandı;

2 nci sırasında bulunan, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilât, Görev ve Yetkilerine İlişkin Konularla Kamu Personeli Arasındaki Ücret Dengesizliklerinin Giderilmesi ve Kamu Mali Yönetiminde Disiplin Sağlanması İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu Tasarısının (1/710) (S. Sayısı : 518) görüşmelerine başlanarak tümü üzerindeki görüşmeler tamamlandı, 1 inci maddesi üzerinde bir süre görüşüldü.

Alınan karar gereğince, 28 Haziran 2000 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere, birleşime 00.06'da son verildi.

Murat Sökmenoğlu
Başkanvekili

Hüseyin Çelik
Van
Kâtip Üye

Vedat Çınaroğlu
Samsun
Kâtip Üye

Mehmet Elkatmış
Nevşehir
Kâtip Üye

II. – GELEN KÂĞITLAR

No. : 165

28.6.2000 ÇARŞAMBA

Raporlar

1. – Amasya Milletvekili Akif Güllü'nin, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/552) (S.Sayısı: 477) (Dağıtım tarihi: 28.6.2000) (GÜNDEME)

2. – Tunceli Milletvekili Bekir Gündoğan'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/553) (S.Sayısı: 478) (Dağıtım tarihi: 28.6.2000) (GÜNDEME)

3. – Malatya Milletvekili Basri Coşkun'un, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/554) (S.Sayısı: 479) (Dağıtım tarihi: 28.6.2000) (GÜNDEME)

4. – Kırıkkale Milletvekili Osman Durmuş'un, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/555) (S.Sayısı: 480) (Dağıtım tarihi: 28.6.2000) (GÜNDEME)

5. – Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Düşanbe'de Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/683) (S.Sayısı: 512) (Dağıtım tarihi: 27.6.2000) (GÜNDEME)

6. – Karadeniz Ekonomik İşbirliği Ülkeleri Hükümetleri Arasında Doğal ve İnsanlardan Kaynaklanan Afetlerde Acil Yardım ve Acil Müdahale Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/681) (S.Sayısı: 513) (Dağıtım tarihi: 27.6.2000) (GÜNDEME)

7. – Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Ayrıcalıklar ve Bağışlıklar Ek Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/686) (S.Sayısı: 514) (Dağıtma tarihi: 27.6.2000) (GÜNDEME)

8. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin ve Eki Sağlık Bakımı Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/687) (S.Sayısı: 515) (Dağıtma tarihi: 27.6.2000) (GÜNDEME)

Sözlü Soru Önergeleri

1. – İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Olimpiyat Komitesine olan borcuna ilişkin Devlet Bakanından (Fikret Ünlü) sözlü soru önergesi (6/751) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)

2. – İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Olimpiyat Komitesine olan borcuna ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/752) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)

3. – Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, Sinop İlindeki sağlık personeli açığına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/753) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)

4. – Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, 2000 yılı yatırım programında köy hizmetlerinin payına ve Sinop İlinin durumuna ilişkin Devlet Bakanından (Mustafa Yılmaz) sözlü soru önergesi (6/754) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)

5. – Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, Sinop-Boyabat İlçesinde organize sanayi bölgesi kurulması çalışmalarına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/755) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)

6. – Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, Sinop İlindeki taşınmaz eğitim uygulamasına ilişkin Milli Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/756) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)

7. – Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, 2000 yılı yatırım programında Sinop İlinin genel durumuna ilişkin Milli Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/757) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)

8. – Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, Marmara Depremi Acil Yeniden Yapılandırma Projesine ilişkin Başbakanından sözlü soru önergesi (6/758) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)

9. – Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, Sinop-Türkeli İlçesi balıkçı barınağına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/759) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)

10. – Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, Sinop-Gerze İlçesi balıkçı barınağına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/760) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)

11. – Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, Sinop-Yenikent balıkçı barınağına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/761) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)

12. – Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, Sinop-Soğuksu bölgesinde depolanan zehirli varillere ilişkin Çevre Bakanından sözlü soru önergesi (6/762) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)

13. – İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, İstanbul SSK hastanelerindeki gönüllü fazla çalışma uygulamasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/763) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)

Yazılı Soru Önergeleri

1. – Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın, personel alımı ve atamalarına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından yazılı soru önergesi (7/2276) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)
2. – Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın, Milletvekili Lokantasına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından yazılı soru önergesi (7/2277) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)
3. – Sinop Milletvekili Kadir Bozkurt'un, deprem bölgesinde yaptırılacak konutlarda kullanılacak malzemeye ilişkin Başbakanından yazılı soru önergesi (7/2278) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)
4. – Diyarbakır Milletvekili Sacit Günbey'in, Diyarbakır yöresinde kuraklıktan zarar gören çiftçilerin sorunlarına ilişkin Tarım ve Köyşöleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/2279)(Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)
5. – Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, bilgisayar satışlarının kontrol altına alınması yönünde çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/2280) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)
6. – Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, okullarda yangın önlem ve korunma çalışmaları yapılıp yapılmadığına ilişkin Milli Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/2281)(Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)
7. – Erzurum Milletvekili Fahrettin Kucaracı'nın, halk ozanlarının sosyal güvence altına alınmasına yönelik çalışma olup olmadığına ilişkin Kültür Bakanından yazılı soru önergesi (7/2282) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)
8. – Amasya Milletvekili Akif Güllü'nin, DMS'yi kazanamayan adayların atamalarının yapıldığı iddiasına ilişkin Başbakanından yazılı soru önergesi (7/2283) (Başkanlığa geliş tarihi: 27.6.2000)

BİRİNCİ OTURUM

28 Haziran 2000 Çarşamba

Açılma Saati : 14.00

BAŞKAN : Başkanvekili Murat SÖKMENOĞLU**KÂTİP ÜYELER : Vedat ÇINAROĞLU (Samsun), Mehmet ELKATMIŞ (Nevşehir)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 121 inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yetersayısı vardır; görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce, üç arkadaşına gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı birinci söz, 639 uncu geleneksel Kırkpınar yağlı güreşleri hakkında söz isteyen, Edirne Milletvekili Sayın Şadan Şimşek'e aittir.

Buyurun Sayın Şimşek. (DSP sıralarından alkışlar)

III. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GÜNDEM DİŞİ KONUŞMALAR**

1. – *Edirne Milletvekili Şadan Şimşek'in, 639 uncusu düzenlenen tariht Kırkpınar yağlı güreşlerine ilişkin gündem dışı konuşması*

ŞADAN ŞİMŞEK (Edirne) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yüce Meclisi ve televizyonları başında bizleri izlemekte olan sevgili vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Bu yıl 639 uncusunu düzenlemiş olduğumuz tariht Kırkpınar yağlı güreşleri haftası dolayısıyla, şahsım adına konuşma yapmak üzere, söz almış bulunuyorum. 18 inci Yüzyılın başlarına kadar Osmanlı İmparatorluğunun ikinci başkenti niteliğini taşıyan ve doksaniki yıl başkentlik mazisi olan Edirne, yeri doldurulamaz özelliklere ve güzelliklere sahip bir kentimizdir. Kahraman Türk Ordusu mensuplarının başlattığı bir gelenek olan Kırkpınar, dürüstçe kozlarını paylaşan, kırk yiğidin, kırk mehmetçiğin yazdığı destanlara karışmış bir tarihtir. Bir millet için, en övünülecek noktalardan biri, geleneklerin yaşatılmasıdır. Kültürünü kaybeden özvarlığını koruyamaz. Er meydanına girerken, insanın kalbini gümbür gümbür attıran yağlı güreş, Türkün özbeöz güreşidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kırkpınar, başbaşa bir tarih, bu tarih ki "Türk gibi kuvvetli" sözünü dünyaya kabul ettiren Koca Yusufkar, Kurtdereliler, Adalı Haliller ve adını rahmetle, saygıyla andığımız daha nice pehlivanların bizlere armağanıdır. Şanlı bir mazinin şahidi olan bu kültür hazinesi, yalnız, gelecek nesillere ulaştırılması gereken bir kimlik ögesi olmaktan öte, dünyaya, Türk insanını ve Edirnemizi tanıttak eşsiz bir fırsattır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İstanbul bir yay ise, Edirne bir oktur; Türkiye'nin Avrupa'ya dönük enerjisinin birbirinden ayrılmayan simgeleridir. Kırkpınarın evsahibi Edirne, Türkiye'yi Avrupa'ya, doğuyu batıya bağlayan uygar yolun kenarında, büyük nehirler arasında yemyeşil eşsiz bir doğa parçası, ülkemize gelenleri karşılayan ve onları uğurlayan Edirne, gelip geçenlerin zihninde de mutlu, refah içerisinde insanların yaşadığı bir kent izlenimini uyandırmaktadır. Ancak, yakından bakıldığı zaman, davulun sesi misali, manzara o kadar hoş değildir. Hatta, televizyonlardaki bazı haber programlarında ve bazı ulusal gazetelerde, ülkemizin en batısındaki Edirne sınırları içerisinde lokantalarda yarım çorba ve veresiye simit satıldığı üzerine, siyasi konuşmalar ve yazılar yer almaktadır. Yapılan siyasî demogojiler kadar olmasa dahi, Edirne İlimiz hak etmiş olduğu yerde değildir. Bir zamanlar göç alan illerin başında gelen Edirne, şimdilerde, ekonomik sebeplere bağlı olarak en çok göç veren iller sıralamasında başa güreşmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Edirne gibi anıt kentler, küçük hesaplar ve küçük çabalarla ne kurtulur ne de çağdaşlaşır. Evet, ekonomik sorunlar kimsede sağlıklı düşünme olanağı bırakmıyor; ancak, kendimizi bütün bu sorunlardan arındırarak, Kırkpınar'ı spor açısından olduğu kadar, ekonomi ve turizm açısından da önemli bir organizasyon haline getirmeliyiz. Ülkemizin dış dünyaya tanıtılmasında önemli rol oynayabilecek niteliklere sahip Edirnemizin sorunlarına, özel statüler ve sorumluluklar içinde, yaratıcı çözümler getirmeliyiz.

Uluslararası boyutta olabilmesi için, ilk adım olarak, dün, Türkiye Büyük Millet Meclisi Şeref Salonunda açılışını yaptığımız, Kültür Bakanlığı tarafından, eşsiz tarihi ve kültür zenginliğine sahip Kırkpınar yağlı güreşlerimize ait fotoğraf sergimizin, bir süre sonra da Birleşmiş Milletler Genel Merkezinde teşhir edilecek olması, bizleri son derece gururlandırmıştır. Böylesine güzel, eşsiz fotoğraf sergisini hazırladıkları için, kültürümüze her yönüyle sahip çıkan, başta, Kültür Bakanımız Sayın İstemihan Talay olmak üzere, emeği geçen herkese şahsım ve Edirne Halkı adına şükran ve teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Kırkpınar'ı yirmiyedi yıl üst üste kazanan Saray Başpehlivanı Kel Aliço'dan Şamdancıbaşı Kara İbo'ya nice yiğitlerin bize yadigarı olan ata sporumuzun, tarihi Kırkpınar yağlı güreşlerimizin, uluslararası boyutta organizasyon haline getirilmesinde spordan sorumlu Devlet Bakanımız Sayın Fikret Ünlü ile Turizm Bakanımız Sayın Erkan Mumcu'ya da büyük görevler düşmekte olup, Edirne Halkımız ve ülkemiz yararına gerekli destekleri vereceklerine tüm kalbimle inandığımı belirtmek istiyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerimi tamamlarken, başta, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli milletvekillerimiz olmak üzere, ülkemizdeki tüm yağlı güreş sevdalılarını tarihi Kırkpınarımıza, yağlı güreşleri Sarayıcı'nda izlemek üzere Edirnemize davet ediyorum.

Yüce Meclisin siz sayın üyelerine en derin sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Şimşek teşekkür ederim.

Ben de, 639 uncu yılını kutluyorum.

Efendim, gündem dışı ikinci söz, Ankara İli mania planı uygulaması hakkında söz isteyen, Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'e aittir.

Buyurun Sayın Bedük. (DYP sıralarından alkışlar)

2. - *Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, Güvercinlik ve Etimesgut Havaalanları Mania Planlarına ilişkin gündem dışı konuşması*

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ankara İlinin önemli bir konusunu gündeme taşımak bakımından ve sizlerin itilama ve bilgisine sunmak açısından, gündem dışı söz almış bulunuyorum. Sayın Başkana, söz verdiği için teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Ankara, başkent. Ankara, Türk Milletinin gurur duyduğu bir kent. Ankara, özellikle, ekonomik, sosyal ve siyasal meselelerinin, altyapısının, bütün meselelerinin çözümlenmesi gereken bir yer. Eğer, Ankara'nın meselesi çözümlenmişse, o zaman, Türkiye'nin meselesinin de çözümlenmiş olduğunu kabul etmek durumundasınız. Eğer, Ankara'nın meselesi çözümlenmezse, o taktirde, siz, Türkiye'nin bütün meselelerinin çözümlendiği iddiasında bulunamazsınız; çünkü, Ankara, doğrudan doğruya, hem ulusal hem uluslararası ilişkilerin yapıldığı bir yerdir; bu ilişkilerde dikkat çeker. Ankara, gerçekten, sosyal yapısıyla, ekonomik altyapısıyla ve üstyapısıyla dahil olmak üzere, âdeta, bütün ülkelerin başkentleriyle yarışan bir il konumundadır; ama, bunun meselesini çözümlemezsek hata ederiz. Ülkenin aynası olarak gördüğümüz Başkent Ankara'nın sorununu çözümlemezsek, böylesine büyük bir Mecliste görev yapan, onurlu görev yapan siz değerli milletvekilleri de, gerçekten, bir görevi yapmamış olmanın, sorumluluğunu yerine getirmemiş olmanın sonucunu özellikle taşımak durumunda kalırsınız diye değerlendiriyorum.

O sebeple, bir Ankara Milletvekili olarak, özellikle Ankara'nın bir sorununu size sunmak istiyorum: Ankara İlinde, yapılaşmayla ilgili olarak, son zamanlarda, büyük sorunlar yaşanmaktadır. Bugüne kadar uygulanmayan mania planları nedeniyle, yapılmış olan bir kısım önemli ve hizmete girmiş kamu kurum ve kuruluşları ile özel kurumların binaları ve sanayi tesislerinin yıkılması veya inşaaata başlaması gereken ve yabancı şirketlerle ortak olarak düzenlenen bir kısım yatırımların da durması veya bir kısım binalarla ilgili olarak yeni bir kısım işlemlerin yapılması tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktayız.

Ankara-Eskişehir karayolu başta olmak üzere, Çankaya Belediyesi, Yenimahalle Belediyesi ve Etimesgut Belediyesinde yapılaşmalar, Güvercinlik ve Etimesgut Havaalanları mania planları gereğince durdurulmuştur. Şu anda, oralara yatırım için izin verilmemektedir.

Güvercinlik Havaalanı, 1948 yılında faaliyete geçen Ankara'nın ilk havaalanıdır. Bu havaalanı açıldığında şehrin dışındaydı Çankaya, Yenimahalle ve Etimesgut Belediyeleri henüz oluşmamıştı bile. Güvercinlik Havaalanı, burada bulunan Kara Kuvvetleri Komutanlığı Kara Havacılık Okulunun acemi pilot yetiştiren bir kuruluşu olarak hizmet yapmaktaydı. Güvercinlik Havaalanı, elli yıl hiçbir kısıtlama getirmeden, 1970 yılından itibaren, 2025 yılı dahil, yapılan nazım imar planlarına itiraz etmezken, 2000 yılı başlarında, Millî Savunma Bakanlığı tarafından belediyelere gönderilen bir yazıyla Güvercinlik ve Etimesgut Havaalanları mania planları gündeme getirilmiş ve büyük bir karmaşaya sebep olarak Çankaya, Yenimahalle ve Etimesgut Belediyelerinde yapılaşmalar durdurulmuştur.

Ayrıca, bu mania planları incelendiğinde, bu planların arazi durumu göz önüne alınmadan, teorik bir çalışma yapıldığı ve gerçekçi bir uygulamasının da olmadığı bilinmektedir. Yıllarca, Ankara'da valilik yapmış olan bir arkadaşınız olarak söylüyorum, bu kadar geniş, bir taraftan Çayyolu, bir taraftan Bilkent tarafı, bir taraftan Yenimahalle tarafı, Batıkent ve diğer yerler dahil; İvedik dahil olmak üzere, Ostim dahil olmak üzere gerek sosyal gerek sınıf bakımından gerekse esnaf ve sanatkârları ilgilendiren hem sanayi ve ticaret merkezi olması açısından da gerçekleştirilen bir kısım yatırımlar, artık, bu noktaya geldikten sonra eğer durdurulursa, bunun gerçekçi bir sebebini bulmak doğru değil ve gerçekçi olarak da değerlendirilmesi de mümkün değildir.

Havaalanı mania planı, planın kapsadığı bölgedeki yeni yapılacak binaların en fazla çıkacağı yükseklik kodlarını gösteren bir haritadır; fakat, mania planı yükseklik kodları, çoğu yerde tabii zemin koduyla hemen hemen aynı olduğu gözlenmektedir; yani, bir bakıyorsunuz, Beysukent'teki veya Bilkent tarafındaki veya Çayyolu'ndaki bir tepenin üzerine kurulmuş olan bir bina, kod sebebiyle, aslında, hiç olmaması gereken noktadır; yani, yıkıtacak mı; yani, bu sanayi müesseseleri, tesisleri yatırımları yıkılacak mı; yani, vatandaşın yaptırmış olduğu konutlar yıkılacak mı? Hazine Dış Ticaret Müsteşarlığının, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının hatta hatta, Halk Bankası Genel Müdürlüğü'nün, Türkiye İş Bankası Bilgi İşlem Merkezinin, Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü'nün, Devlet Su İşleri İojmanlarının, Gazi Orduevinin ve daha benzeri bir kısım tesislerin yıkılması mı gerekecek?! Öyle bir noktayız ki, bugüne kadar, yapılan tesislerle ilgili hiçbir itiraz olmadığı halde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bedük.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) – Yani, arkadaşlar, bu tesisler, yapıldığı zaman, hiçbir suretle itiraz edilmediği halde, maalesef, şu anda itiraz edilmektedir. Öğretmen Evi, Sabancı Kız Yurdu, Urankent, Millî İstihbarat Teşkilatı, Enerji Bakanlığı, Jandarma sosyal tesisleri, hepsi bu mania planlarının içerisinde, enteresan olan nokta burası; ama, mania planlarını aşan binaların

büyük çoğunluğunun kamuya ait olması ve özel şahıslara yapılaşma izni, bir kısmına verilmiş; ama, bundan sonra verilmeyecektir şeklindeki bir gerekçe veya sebep veya sonuç, gerçekten düşündürüctüdür ve üzücüdür. Ayrıca, bu bölgedeki binlerce arsa sahibinin, 1/5 000 ve 1/1 000'lik onaylı imar planlarına göre inşaat yapma hakları şu anda ellerinden alınmış bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Ostim gibi önemli ve uzun süreli bir plan dahilinde yapılan, yüzde 90'ı bitmiş olan yatırımların yüzde 10'una ise izin verilemez durumdadır. Batıya doğru hızla gelişmekte olan Ankara'nın değerli arsalarının bulunduğu bu bölgede, başkente yakışır prestij binaların yapımına engel olmakla, Ankara'ya çok büyük bir haksızlık yapıldığı kanaatini taşıyorum. O sebeple, özellikle mania planları konusunun, mutlaka ama mutlaka, elden geçirilip yeniden düzenlenmesi zarureti ortaya çıkmıştır. Zaten, gelişen ve değişen teknolojinin getirdiği bir kısım gerekler de, daha evvelden yapılmış olan bir kısım projelerin, programların veya planların yeniden gözden geçirilmesini de gerektiriyor.

O halde, yapılması gereken şey ne? Ben, bu konuya, Sanayi Ticaret Bakanımızın -bir kanun görüşmesi sırasında- dikkatini çekmiş ve özellikle desteğini aramıştım "takip edeceğim" demişti, hiçbir sonuç alamadık. Yine, ulaştırmayla ilgili olması sebebiyle, Sayın Ulaştırma Bakanımıza bir soru önergesi vermiştim "konu bizi ilgilendirmiyor, Millî Savunma Bakanlığını ilgilendiriyor" demişti ve oradan da böyle bir cevap almıştım. Sonra, Millî Savunma Bakanlığına, keza, aynı şekilde, konuyla ilgili bir soru önergesi verdim, yine bu konunun çözümlenemediğini gördüm. Ayrıca, Sayın Başbakan Yardımcısı Özkan'a, tamamen iyi niyetle, özellikle bu konuya çözüm getirilsin diye bir not şeklinde intikal ettirdim. Kendisi, konunun üzerinde hassasiyetle duracağını ifade etmişti. Ümit ediyorum ki, bu konunun Başbakanlıkta ve Başbakanlığın koordinesinde çözümlenmesi bir an evvel gerçekleşir; çünkü, sadece bir kuruluşu ilgilendirmiyor, Başbakanlığın koordinesine ihtiyaç var. Başbakanlığın koordinesiyle birlikte, özellikle altını çizerek belirtmek istiyorum, Millî Savunma Bakanlığını, yerel yönetimleri, özel şirketleri, kamu kurum ve kuruluşların hepsini ilgilendiren bu konunun, ancak Genelkurmay Başkanlığımızın da bilgisi, koordinesi ve dahilyle çözülebileceği inancını taşıyorum.

Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, gündem dışı üçüncü söz, Türkiye, Ortadoğu, Irak ve Kuzey Irak hakkında söz isteyen Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Mehmet Kaya'ya aittir.

Buyurun Sayın Kaya. (MHP sıralarından alkışlar)

3. – Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Kaya'nın, Türkiye, Ortadoğu, Irak ve Kuzey Irak'a ilişkin gündem dışı konuşması

MEHMET KAYA (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, Ortadoğu, Irak ve Kuzey Irak hakkında gündem dışı konuşmamı yapmak üzere söz almış bulunuyorum; hepimizi saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, hepimizin bildiği gibi, Irak, 1932'den bu yana, bağımsız devletler ve Birleşmiş Milletler kayıt ve gruplarında yer alan bir Ortadoğu ülkesidir. Irak, geçen bu yetmiş seneye yakın bir zaman içerisinde, ne farklı olan sosyal yapısını ne de etnik ve dinsel farklılıkları gidebilmiştir. Hatta, Irak, kendi içinden kaynaklanan bu nedenlerle, dışardan bölge ülkelerinin ve diğer dünya devletlerinin Irak üzerindeki gaye, emel ve yaptırımlarından dolayı da, toprak bütünlüğünü kendi güvencesi altına alamamıştır.

Bunun ana sebebini ise, Irak'ın kuzeyinde ve güneyinde yaşayanların sosyal, kültürel ve İslami mezhep farklılıklarının olduğunu söyleyebiliriz. Irak, birlik ve beraberliğini kurabilmesi için, kuzeyindeki ve güneyindeki kültürel ve mezhepsel farklılıkları gidermesi, hiç değilse gideremezse bile, bir orta yolunu bulması gerekmektedir. Buradan da anlaşılıyor ki, Irak'ta ana sorun, hâlâ daha, Irak ulusu tam olarak oluşmamıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Irak'ta durum ne olursa olsun, bir bölünme olursa, bölge ülkelerinin hepsinin aleyhine gelişecek birçok durumlar oluşur ve neticede de, Irak'a komşu bütün devletlerde de bölünmelere sebep olur. Bunu, özellikle Irak'a sınır olan ülkelerin kesinlikle bilmesi gerekmektedir. Çünkü, bugün birinde olanlar, yarın, mutlaka, diğerinde de oluşacaktır. Burada tek çare yol, Irak ve komşularının, birbirinin toprak bütünlüklerine, kültürel yapılarına, devlet ve idare şekillerine saygılı olmaları, birbirinin iç işlerine karışmamları temel bir prensip olarak kabul edilip ve de uygulanmalıdır. Bunun aksi, hepsinin aleyhine olacak bir durumdur.

Değerli milletvekilleri, Batılı devletler, Irak'taki sosyal, kültürel ve mezhepsel ve hatta bölgede bazı grupların milliyetçilik ruhlarını uyandırarak kendi çıkarları doğrultusunda desteklemektedirler. Bu destek ise bölgede yeni bir devlet kurma altyapısını da hazırlar görünümündedir. Batılı devletler amaçlarının her ne kadar bir devlet kurulmasını desteklemek olmadığını söyleseler de, bu söylediklerinin yaptıklarıyla çelişkili olduğu ve hatta doğru olmadığını da söylemek mümkündür. Batılı devletler, Ortadoğu'da bazı lider ve devlet adamlarının ve rejimlerinin gitmesini ister gibi görünmelerine rağmen, gitmelerini istemez gibi de davranmaktadırlar. Bu çelişki de, ister istemez, bazı düşünceleri akıllara getirmektedir. Bu bağlamda Batılı demokrasi savunucusu devletlerin, bazı Ortadoğu ülkelerinde demokrasinin gelişmesini ve yerleşmesini isteyip istemediklerini de belirsizleştirdiğini söyleyebiliriz. Burada belirsizliğin nedenini de Ortadoğu'daki lider ve rejimlerin, Batılı devletlerin Ortadoğu'daki devletlere müdahale etme ve etkin olma imkânlarını sağlamalarında yattığını söyleyebiliriz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, Batılı devletler, Kuzey Irak'taki olaylar ve belirsizliklerden kesinlikle vazgeçmeli ve uluslararası güvence altına alınmış Anadolu, Kuzey Irak, Bağdat ve Basra hattını sağlamak için, Irak'ı, toprak bütünlüğüyle yeniden yeniden dünya devletleri topluluğuna almak için gayret sarf etmelidirler. Ortadoğu'da, coğrafi ve inanç yönünden ortak yönleri olan milletler, birbirleriyle belirli ortak birleşme noktalarını bulmadıkça, Ortadoğu ülkeleri, Batılı ülkelerin oyuncacı olmaya da devam edecektir. Şunu da bilmek gerekir ki, Ortadoğu'da barış olmadıkça bölge ve dünya devletlerinde de barış olmayacaktır. Ortadoğu'da barış demek dünyada barış demektir. Çünkü, Ortadoğu, dünyanın coğrafi olarak ortası sayılabilecek bir yerdir; inanç merkezidir, enerji merkezidir, tüm dünya yollarının keşiştiği ve geçtiği bir ortak noktadır.

Değerli milletvekilleri, Ortadoğu'daki olayların başında da Kuzey Irak olaylarının geldiğini hepimiz bilmekteyiz. Kuzey Irak olayları, ülkemizi de, doğrudan, her boyutta, yakından ilgilendirmektedir. Buna göre ise, Kuzey Irak'taki gelişmeler Dışişleri Bakanlığımızca çok yakından takip edilmeli, gündemden düşürülmemelidir, hatta ve hatta, gelişmelerin tüm boyutları hakkında kamuoyu sürekli olarak bilgi çağının gereği doğrultusunda bilgilendirilmelidir. Çünkü, Kuzey Irak, Türkiye Cumhuriyetinin, sıcak karı durumunda bir coğrafyaya sahiptir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti, bölgedeki olumlu ve olumsuz bütün olayları değerlendirecek, Kuzey Irak'taki Türkmen ve diğer grupları dinleyip sorunlarını çözecek bir güçtedir. Bu bağlamda, Kuzey Irak'taki gruplar da bilmelidirler ki, kendilerinin gerçek dostu, dertlerini anlatacakları ve çalacakları gerçek kapı, Türkiye kapısıdır; ancak, çalacakları kapı Türkiye'yi atlayarak, Avrupa'da, Amerika'da, New York'ta yeni kapılar aramalarının, bölge gerçeklerini görmemek ve anlamamak anlamına geldiğini de bilmelerinde yarar vardır diyorum.

Değerli milletvekilleri, Kuzey Irak'taki gelişmeler, Batılı ve Ortadoğulu ülkelerin düşünce ve davranışları ne olursa olsun, Türkiye Cumhuriyetinin Kuzey Irak politikası açıktır. Bunları şöylece sıralayabiliriz: Birincisi, Irak toprak bütünlüğünün korunması; ikincisi, Kuzey Irak'taki Türkmenlerin haklarının korunması; üçüncüsü ise, Türkiye Cumhuriyetinin bölgede güvenliğinin ve ekonomik çıkarlarının sağlanmış olmasıdır.

Böylece de, Türkiye Cumhuriyeti, bu politikasıyla, Ortadoğu ve Mezopotamya'da kurulmuş ve kurulacak olan uygarlıklar ve medeniyetler ve de devletler silsilesinin bir devamı olduğunu da göstermiş olacaktır.

Değerli milletvekilleri, konuşmama son verirken, aziz Türk Milletini ve onun Yüce Meclisini saygılarımla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kaya.

Sayın milletvekilleri, Başkanlığın Genel Kurula diğer sunuşları vardır; ancak, sunuşların uzun olması nedeniyle, Kâtip Üyenin yerinden oturarak okuması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin 30.6.2000 tarihinden itibaren altı ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi vardır; okutup, işleme alacağım.

B) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. – Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin 30.6.2000 tarihinden itibaren altı ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/612)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Körfez Savaşı sonrasında alınan Irak ile ilgili Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarının hedeflerine ve ruhuna uygun olarak ve Irak'ın toprak bütünlüğünün muhafaza edilmesine özen göstererek, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere hava unsurlarının katılımıyla, Türkiye tarafından belirlenen ilke ve kurallara bağlı olarak ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin 25 Aralık 1996 tarihli ve 477 sayılı kararıyla hükümete verdiği yetki çerçevesinde yürürlüğe konulan ve sadece keşif ve gerektiğinde önleme uçuşlarıyla sınırlı bir hava harekâtı olan "Kuzeyden Keşif Harekâtı"nın görev süresinin 30 Haziran 2000 tarihinden itibaren altı ay süre ile uzatılmasına; 477 sayılı Kararda belirtilen hususlarda bütün kararları almaya Bakanlar Kurulunun yetkili kılınması için, Anayasanın 92 nci maddesine göre izin verilmesini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

BAŞKAN – Başbakanlık tezkeresi üzerinde İçtüzüğün 72 nci maddesine göre görüşme açacağım.

Gruplara, hükümete ve şahsı adına iki tıyeye söz vereceğim.

Konuşma süreleri, gruplar ve hükümet için 20'şer dakika, şahıslar için 10'ar dakikadır.

Görüşmelerin sonunda da tezkereyi oylarınıza sunacağım.

Tezkere hakkında açıklamada bulunmak üzere Sayın Bakan, buyurun.

DEVLET BAKANİ RAMAZAN MİRZAOĞLU (Kırşehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri, şahsım ve 57 nci Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına, saygıyla selamlıyorum. Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin uzatılması konusunda, hükümetimizin görüşlerini arz etmek üzere, huzurunuzda bulunuyorum.

Kuzeyden Keşif Harekâtı hususunda, Yüce Meclisimizce yapılacak değerlendirmeye katkıda bulunmak amacıyla, önce, konunun geçmişini kısaca hatırlatmakta yarar görüyorum.

1991 yılının şubat ayında sona eren Körfez Savaşının ardından, Irak genelinde meydana gelen karışıklıklar sonucunda, 1991 yılı nisan ayı başlarında, Kuzey Irak'tan ülkemize doğru kitlesel bir göç hareketi yaşanmış ve farklı etnik gruplardan yarım milyon kadar Irak vatandaşının sınırlarımıza yığılması, ivedi çözüm gerektiren çok yönlü sorunlar yaratmıştır. Göçün yarattığı ciddi güçlükler ve ortaya çıkan acıklı manzaralar hafızalarımızda tazeliğini korumaktadır.

Zamanın hükümetinin girişimleri neticesinde çıkarılmış olan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 5 Nisan 1991 tarih ve 688 sayılı Kararıyla başlatılan uluslararası işbirliği sonucunda, göç etmek mecburiyetinde kalan bu kitlenin, çok büyük ölçüde Irak'a dönmeye sağlanmış; akabinde, yeni göç hareketlerine yol açabilecek olayların engellenmesi ve Kuzey Irak'ta yaşayan Irak halkı için yürütülen insanî yardım faaliyetlerinin devamını sağlayacak koşulların muhafazası amacıyla, bilindiği üzere, Huzur Harekâtı yürürlüğe konulmuştur.

Huzur Harekâtının, zamanın hükümeti tarafından 31 Aralık 1996 tarihi itibarıyla sona erdirilmesini takiben "Kuzeyden Keşif Harekâtı" olarak adlandırılan uçuş düzenlemelerinin, Yüce Meclisimizin aldığı 25 Aralık 1996 tarih ve 477 sayılı Karar uyarınca, 1 Ocak 1997 tarihi itibarıyla başlatıldığı malumlarımızdır. Bîlahaza, Yüce Meclisimizin, 26 Haziran 1997 tarih ve 506 sayılı, 25 Aralık 1997 tarih ve 528 sayılı, 30 Haziran 1998 tarih ve 556 sayılı, 24 Aralık 1999 tarih ve 621 sayılı, 3 Haziran 1999 tarih ve 642 sayılı ve son olarak, 25 Aralık 1999 tarih ve 658 sayılı Kararlarıyla, harekâtın görev süresi, altışar ay için, altı kez uzatılmıştır. Bu çerçevede, harekâtın süresi, 30 Haziran 2000 tarihi itibarıyla sona ermektedir.

Yüce Meclisin 477 sayılı Kararında açık olarak ifade edildiği üzere, Kuzeyden Keşif Harekâtı olarak adlandırılan bu düzenleme, ilgili Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarının hedeflerine ve ruhuna uygun olarak ve Irak'ın toprak bütünlüğünün ve ulusal birliğinin muhafaza edilmesine özen gösterilerek, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere hava unsurlarının da katılımıyla sürdürülmekte olan, sadece keşif ve gerektiğinde önleme uçuşlarıyla sınırlı bir hava harekâtı niteliği taşımaktadır.

Kuzeyden Keşif Harekâtı çerçevesindeki uçuşlar, tarafımızdan belirlenen ilke ve kurallar esas alınarak gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede "Kuzeyden Keşif Harekâtı Kuralları ve İlkeler Belgesi" adını verdiğimiz ve harekâta ilişkin teknik düzenlemeleri içeren bir amir belge yürürlüğe konulmuştur.

Değerli milletvekilleri, ayrıca, gerektiğinde önleme görevinin yerine getirilmesini, böylelikle keşif uçuşlarının öngörüldüğü biçimde yürütülebilmesini ve görevli hava unsurlarının zarar görmelerini teminen, Kuralları ve İlkeler Belgesinde atıfta bulunulan angajman kuralları, metnin müzakeresini takiben, arzladığımız şekliyle uygulamaya sokulmuştur.

Görev uçuşlarında bu kurallara uyulmasını, uçakların silah kullanmalarının sadece öz koruma hallerine inhisar etmesini titizlikle izlemeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; harekâtın ülkemiz açısından önde gelen yararı, ülkemizin sosyal ve ekonomik düzenini ve sınır güvenliğini tehdit eden yeni bir göç hareketini önlemekte olmasıdır.

Harekâtın hedef bölgesinde, bu tehdidin tamamen ortadan kalktığını gösteren koşullar henüz oluşmamıştır. Özellikle, Irak ile Birleşmiş Milletler arasında, kitle imha silahlarının bertaraf edilmesi konusunda yaşanan krizler ve bunun sonucunda, Amerika Birleşik Devletleri ile İngiltere'nin, Irak'a karşı gerçekleştirdikleri "Çöl Tilki" adlı askeri harekât ile Bağdat yönetiminin uçuşa yasak bölgeler uygulamasını tanımadığını göstermeye yönelik davranışları, Kuzey Irak'taki şartların ne derece hassas ve değişken olduğuna ve istikrarsızlık unsurlarının yeniden gündeme gelebileceğine işaret etmektedir.

Bu tür gerginlik ve belirsizliklerin sürdüğü Kuzey Irak'ta, mevcut ortamda harekâtın devamı, dış politikamızın dengeleri açısından da, bu safhada önem taşımaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uzun yıllar kapalı kalan Kerkük-Yumurtalık petrol boru hattının, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 986 sayılı Kararı çerçevesinde, dört yıl önce yeniden faaliyete geçirilmesiyle, kısıtlı ölçekler dahilinde de olsa, Irak için yaratılan petrol ihraç imkânıyla, bir yandan Irak halkının bir oranda nefes alabilmesi sağlanmış, diğer yandan da Türkiye'nin Irak'a gıda ve ihtiyaç maddesi ihracatı imkân artmıştır.

Öte yandan, boru hattından ve karayoluyla, Irak'ın petrol ihraç olanaklarından daha geniş biçimde yararlanabilmemize yönelik bazı girişimlerimiz sürdürülmektedir.

Irak'a uygulanan ambargo dolayısıyla ekonomimizin haksız olarak uğradığı ağır zararları göz önünde tutan hükümetimiz, özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgemizdeki ekonomik ve sosyal koşullar bakımından büyük önem taşıyan önlemlerin etkin biçimde uygulanması için, bu girişimleri sonuçlandırmakta kararlıdır.

Kuzey Irak'la ilgili olarak, Kuveyt'in işgalinden bu yana ülkemiz açısından sorun yaratan diğer bir husus, PKK terör örgütünün bu bölgede yuvalanmasıdır. Bu açıdan bakıldığında, bu konuda da önemli avantajlar elde etmiş olduğumuzu memnuniyetle ifade etmek isterim.

Harekâta katılan ülkeler, PKK'nın eli kanlı bir terör örgütü olduğu hususunda bizimle aynı görüşü paylaşmaktadırlar. Nitekim, PKK terör örgütü konusunda bugünkü noktaya gelinirken, harekâta katılan ülkelerin ve özellikle ABD'nin, uluslararası alanda ülkemizden yana açık ve kuvvetli tavır aldıkları görülmüştür.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bu vesileyle, Irak politikamızın ve Kuzey Irak'taki gelişmelerle ilgili yaklaşım ve değerlendirmelerimizin bazı temel unsurlarını Yüce Mecliste bir kez daha arz etmek istiyorum.

Irak'ın toprak bütünlüğünün ve ulusal birliğinin muhafazası konusunda atfettiğimiz önem ve hassasiyet, hepimizin malumudur. Irak'ın toprak bütünlüğünün korunması, Kuzeyden Keşif Harekâtına katılan ülkeler nezdindeki tutumumuzun temelini teşkil etmiştir.

Türkiye'nin bu konudaki hassasiyeti, şüpheye mahal bırakmayacak şekilde ortaya konulmuştur. Kuzeyden Keşif Harekâtının tabii olduğu ilkelerin başında da, Irak'ın siyasi birliğinin ve toprak bütünlüğünün korunmasının yer aldığını, burada, önemle vurgulamak isterim.

1991 olayları sırasında olağandışı koşulların ortaya çıktığı bu bölgeyi, Irak Cumhuriyetinin ayrılmaz bir parçası olarak görüyoruz.

Türkiye'nin arzusu, sınırimıza mülcavir bulunan ve geçici olarak olağüstü koşulların hüküm sürdüğü Irak'ın kuzey bölgesinde, sükûnet ve istikrar ortamının bir an önce tesis edilmesi, tüm Irak'ta olduğu gibi bu bölgede de, Arap, Kürt, Türkmen, Süryani, hangi kökenden olursa olsun, tüm Irak vatandaşlarının güven ve özgürlük ortamında yaşamalarıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu bölgedeki sorunlara gerçekçi ve kalıcı çözüm bulunması, sadece, Irak Cumhuriyeti bünyesinde mümkün olabilecektir. Irak dışında olası arayışların çözüm üretmesi beklenmemelidir.

Irak'ın gelecekteki siyasal yapısının, zamanı geldiğinde, sadece ve sadece Irak halkının tüm kesimlerinin katılımıyla, merkezi yönetimle birlikte ve normal bir politik süreç sonucunda kararlaştırılabileceği görüşümüzü muhafaza ediyoruz. Bu görüşümüzün, 10 Kasım 1998 tarihinde yapılan açıklamalarla, müttefiklerimiz ABD ve İngiltere tarafından da paylaşıldığını, bu vesileyle hatırlatmak istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bazı grup ve kişilerin, Irak dışındaki zeminlerde bu konuda bir mutabakat oluşturma çabaları bu anlayışla bağdaşmamakta ve geçerliliği bulunmamakta-

dir. Kuzey Irak'taki koşulların, PKK terör örgütünün yöreye yerleşme çabalarına zemin teşkil ederek, ülkemizin ve insanımızın güvenliğine tehdit teşkil etmesi, Türkiye'nin müsamaha edebileceği bir husus değildir. Bölgedeki koşullar normale dönmüncüye kadar, bu konuda gerekli önlemlerin alınmasına devam edilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kuzey Irak'ta, bugünkü durum geçicidir. Bölgedeki koşulların normale dönmesi temennimizdir; ancak, bölgedeki sorunların çözümünün, Irak sorununun çözümünden soyutlanmasını beklemek gerçekçi değildir. Dolayısıyla, Irak'ın, Birleşmiş Milletler kararlarının çizdiği çerçeveyi doldurmak hususunda bugüne kadar katettiği mesafeyi tamamlaması, büyük önem taşımaktadır.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin kabul ettiği 1284 sayılı kararın, Bağdat hükümeti tarafından bu açıdan gerekli şekilde değerlendirilmesi, samimî temennimizdir. Bu yönde alınacak mesafe, Kuzey Irak'ta koşulların normale dönmesine yardımcı olacak ve Kuzeyden Keşif Harekâtını gerekli kılan koşulların ortadan kalkmasına zemin teşkil edecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Irak'ın, sorunlarını, Birleşmiş Milletler sistemi çerçevesinde bir an önce halletmesi ve gerek bu ülkedeki durumun gerek Irak'ın diğer ülkelerle ilişkilerinin normale dönmesi, en samimî arzumuzdur. Türkiye, dost ve güvenilir bir komşu olarak, bu amaçla, elinden gelen çabayı sarf etmeye devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bununla birlikte, Kuzey Irak'ta görmeyi arzuladığımız barış ve istikrar, henüz, tam manasıyla sağlanamadığından, mevcut düzenlemenin belirli bir süre daha devamında fayda mülahaza edilmektedir. Bugünkü düzenlemenin, en kısa zamanda yörede barış ve istikrarın sağlanması yoluyla sona erdirilmesi arzumuzu tekrar vurgulamak istiyorum. Bu bakımdan, Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin uzatılması yolunda yetki verilmesini talep eden tezkerenin kabulünü, Yüce Meclisimizin takdirine saygıyla arz ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bakana teşekkür ediyorum efendim.

Anavatan Partisi Grubu adına, Manisa Milletvekili Sayın Ekrem Pakdemirli; buyursunlar efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin 30 Haziran 2000 tarihinden itibaren altı ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresinin tartışmalarında, Anavatan Partisinin görüşlerini arz etmek için huzurunuzdayım. Sözlerime başlarken hepinize saygılar sunuyorum.

Sayın milletvekilleri, Ortadoğu ülkelerindeki siyasî ve askerî istikrarsızlık, hemen hemen bir asırdır mevcut. Arap-İsrail anlaşmazlığı; Kürt teali cemiyetlerini Londra'da kurdurup geliştiren Batılı ülkelerin Kürt-Arap çatışmasını körüklemeleri; Gürcistan, Çeçenistan, Ermeni-Azeri çatışmaları; nihayet, Türkiye'de bir etnik sorun varmış gibi güneydoğu problemini körüklemeleri; artı, Türkiye-Yunanistan, Türkiye-Bulgaristan anlaşmazlığı, bu bölgede istikrarı bozan, zaman zaman silahlı çatışmaların alevlendiği bir ortamdayız.

Türkiye'de, her şeyin tartışılabilirdiği, yaygın fikrî özgürlüğün Batı standartlarında olması, çevresindeki Müslüman ülkelere örnek olacak, oralarda demokratik idarelerin kurulması ve yaşatılmasına yardımcı olacaktır.

Üzülerek söylemek gerekir ki, çevremizde bulunan bütün İslam ülkelerinin hiçbirinde, Türkiye'deki kadar da olsa, bir demokrasiye rastlamamız mümkün değildir. Adları cumhuriyet olabilir; ama, cumhuriyetle yakından uzaktan yakından hiçbir ilişkisi yoktur.

Çevremizdeki Müslüman ülkelerden hangisinin Batılı anlamda bir cumhuriyet olduğunu söyleyebiliriz?.. Hemen hemen hepsinde, başa getirdiği yöneticiye bir müddet sonra tapar hale gelen toplumlar var. Irak Halkının bu tapınma duygusundan yararlanan Saddam Hüseyin iktidarını koruyabilmektedir; onun söylediği her şeyde, halk, ilahî, gizli bir hikmet bulunduğuna, bir kerametın saklı olduğuna inanmaktadır.

Kardeş Irak Halkının çektiği bunca zahmet ve sıkıntıya rağmen, Saddam Hüseyin'e soru sorabilen var mı?.. Sorabilen bir iki kişinin akıbeti ne olmuştur?.. Halkı, bu kadar sıkıntı çekmesine rağmen, Saddam'a desteğini vermektedir, vermeye de devam etmektedir.

Komşumuz Suriye'ye bakın: Babasının oğlunu başa geçirmeye çalışan büyük bir toplum var.

İran farklı mı?.. Tepede bir lider, onun resimleri her duvarı, her meydanı süslüyor; İran Halkı ondan medet bekliyor.

Bu tenkitleri böyle devam edip sürdürmek mümkün. Söylemek istediğim, siyasi ve askerî yünden fevkalade naiv dengenin bulunduğu Ortadoğu'da ülkemizin çok dikkatli olması gereğidir.

1990 yılı sonlarında, Irak'ın Kuveyt'i işgal etmesi üzerine, Çöl Fırtınası (Desert Storm) Harekâtı başlamış; Irak'ın Kuveyt'ten çıkarılmasından sonra Bağdat'a yürüyen Koalisyon Kuvvetleri, Saddam'ı devirinceye kadar gideceğine, güneydeki Şiiilerin muhalefetinin Saddam'ı düşüreceğine kanaat getirerek operasyonu durdurmuştur.

Hatırlarsanız, o günlerde, ABD Cumhurbaşkanı hemen her gün bizim Cumhurbaşkanımızı arar, kararlarına bizi ortak eder, biz de onların kararlarını yönlendirmeye çalışırdık. Ancak, Özal'ın, Koalisyon Güçlerinin Bağdat'a kadar gitme önerisini hayata geçirememiştik.

Rahmetli Özal "biz de askerî güçle Saddam'ı kuzeyden sıkıştıralım" teklifini yapmış; ama, kabul görmemiş, fakat, sonradan, toplum olarak ve idare olarak da çok pişman olmuşuzdur. Biz "yurtta sulh, cihanda sulh" prensibini, bizim hayatî menfaatlarımıza bir müdahale noktasına kadar götürülebiliriz; ötesi, kuvvet kullanımına açık olmalıdır.

Çöl Harekâtından yenik çıkan Saddam, kendisine muhalif olan Türkmen ve Kürt kökenli insanları sindirmek için, kuzeye, güç, asker gönderdi; acımasız bir katliam başlangıcı vardı. Kuzeyde yaşayanların Arap askerlerinden korkmasıyla birlikte, kışın dondurucu ikliminde, güney sınırımıza, 500 000 kişi yığıldı. Bir kısmı, Çukurca-Hakkâri eksenindeki dar sınır bölgesine geçti. Ülkemizden ve de dünya ülkelerinden insanî yardım aldık, bu insanlarımıza bakmaya çalıştık; ama, o iklim şartlarında, bu insanların gereksinimlerini sağlayabildiğimizi söylemek de mümkün değil. O günlerde, Türkiye, Bulgaristan'dan gelen göçün depreminden hâlâ kurtulumamıştı. Çare, göçmenlerin, emniyet içinde, can güvenliğini sağlayarak, yerlerine ve yurtlarına dönmeydi. Böyle bir emniyetin sağlanması için de Çekiç Güç (Provide Comfort) Harekâtının yapılmasına karar verildi.

Bu güçce, ülkemiz, kara kuvveti verdi. Kara kuvveti, hem Kuzey Irak'ta ve hem de güneydoğumuzda operasyon yapıyordu. Bir ara, merkezi de, hatırlarsınız, Zaho'daydı.

Mülteciler bu harekâtın sonunda yerlerine döndükten sonra, tekrar bir göç dalgasının başlaması için, Saddam'ın güçlerinin 36 ncı enlem dairesinin üzerine geçme yasağı konuldu. Bunun sağlanması için, genelde, İncirlik'te ve Diyarbakır'da hava kuvvetleri konuşlandırıldı. Irak'ın 36 ncı enlem üzerinde otoritesinin olmaması, Batılılar nezdinde, burada bir Kürt devletinin kurulmasını gündeme getirmiştir.

İrak'ın toprak bütünlüğünü korumak isteyen Türkiye, olaylara yön vermek istemiş; Özal, gayri resmî olarak, Barzani ve Talabani ile Türkiye'de konuşulmasını istemiş; o zamanki muhalefet lideri, kendisini vatana ihanetle suçlamıştı. Sonradan o lider cumhurbaşkanı olmuş ve Barzani ile Talabani'yi Çankaya Köşkülünde ağırlamakta beis görmemiştir.

Çekiç Güç'ün, zaman zaman, yanlışlıkla da olsa, PKK'ya yardım ettiği görüldü. Hatırlarsınız, PKK'nın bazı güçleri çember altına alınmış; ama, Çekiç Güç'ün helikopterleri de, o, çember altına alınmış olan eşkıyaya, yukarıdan, erzak, ilaç ve çadır atmıştı. Sorulduğunda, biz, bunların PKK'lı olduğunu bilmiyorduk, biz zannettik ki, işte, Iraklı Kürtlerdir, bunlara yardımda beis görmedik denilmiştir ve olay kapatılmıştır. Bu olaylar üzerine, çok büyük tartışmalar yaşandı Türkiye'de, hatırlayın ve nihayet, 1996'da, bu güç kaldırılarak, yerine, Kuzeyden Keşif Harekâtı adını alan yeni bir harekât oluşturuldu.

Yapılan uçuşların bazılarında, üzerlerine Irak'ın radarları ve uçaksavarları kilitlenen uçaklar, bu üsleri bombalamaktadır; böyle bir yetkileri var. Aslında, bir keşif uçuşunda, bir bombalama veya caydırma amacı yoktur; ama, artık, teknolojinin böylesine geliştiği bir dönemde, bakıyor ki, uçak, keşif uçuşu yapıyor; ama, kendi üzerine bir füze kilitlemiştir, ya kendi ölecek veya karşı tarafı etkisiz hale getirecek; o zaman, işte, protokole göre, uçaklar ateş açabilmektedir ve böylelikle, bu üsler yok edilme noktasına getirilmektedir.

Bu müdahale, Saddam'ın ileri gitmesini önlemektedir. Yani, böyle bir müdahale sonunda, Saddam, güçlerini 36 ncı dairenin üzerine gönderememektedir. Bunun, 36 ile Güneydoğu sınırlarımız arasında kalan insanların can güvenliğini sağlaması yönünden büyük bir avantajı olmuş; ama, şurada bir gerçeği ifade etmek lazım: Bu dairenin, 36 ncı paralel yerine, 35 veya 34,30'dan geçmesi lazımdır; çünkü, orada yaşayan Türkmenlerin büyük bir kısmı, bu emniyet şemsiyesinden, bu korumadan mahrum kalmışlardır. Ama, öyle zannediyorum ki, Türkiye, buradaki insanlarımızla oldukça yakından ilgilenmekte ve onların -amiyane tabiri- bu vartayı en az zararla geçirmesine yardımcı olmaktadır.

Saygıdeğer milletvekilleri, şunu söylemek istiyorum: Bu harekât, Irak halkına karşı değildir, Irak halkı, bizim kardeş halkımız sayılır. Onların içerisinde, kız almış kız vermiş insanlarımız vardır, onlarla akrabalıklarımız vardır. Kardeş Irak halkına karşı olmayan bu harekât, aslında, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu kararlarına uygun olarak hareket etmeyen Irak idaresine karşıdır. Maalesef, yapılan yanlışlıklarla, bu idare, zamanında tesirsiz hale getirilememiş ve problem devamlı büyümüştür. Bugün, bu Ortadoğu ülkelerinin, özel, ortak karakterlerinden dolayı da, Saddam, fevkalade tutunan, beğenilen bir lider olarak pazarlanabilmektedir. Biraz evvel söylediğim gibi, insanların bu tapınma duygusunu, gayet güzel istismar etmektedirler.

Bugün için, Kuzeyden Keşif Harekâtında kullanılan, sadece 3 ilâ 8 helikopterden oluşan birlik Diyarbakır'da konuşlanmıştır ve 40 muharip Amerikan-İngiliz uçağı da -yanılmıyorsam, hafızam yanıltmıyorsa 32'si Amerikan, 8'i de İngiliz uçağı- İncirlik Üssünde konuşlanmıştır ve bu keşif harekâtı oralardan yapılmaktadır.

Önemli olan, Kuzey Irak'taki insanların can güvenliklerinin tam olarak sağlanıncaya kadar, bizim de içerisinde bulunduğumuz bu harekâtın devam etmesidir.

Bildiğiniz gibi, harekâta, Amerikalı komutanın yanında eşkomutan olarak bir Türk komutan da görev almakta; uçuşlarda, Türk pilotları da beraber olup, harekâtın amacına uygun olarak keşif yapılması, o keşiften elde edilen bilgilerin değerlendirilmesinde ortak olunması sağlanılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, kanaatimiz, Kuzey Irak'ta, bize rağmen değil, bizimle beraber oranın geleceğinin planlanmasıdır. Bunu, her zaman için söyledik; ama, bazı toplantılara, Türkiye, maalesef, alınmamakta ve alınan kararları, biz, ancak, basından öğrenebilmekteyiz.

Dışişlerinin bugünkü kadrosunun, bana göre, gerek Ortadoğu meselelerini, güneydoğu meselelerini, gerekse Avrupa Birliğinin meselelerini tam olarak yürütebilecek bir kantiteye sahip olmadığını düşünüyorum. Kalite var, fevkalade yüksek kaliteli insanlarımız var; ama, her insanın belli bir kapasitesi var. O kapasitenin dışında bu işlerin yürütülmesi mümkün değildir. Tavsiyemiz, Dışişleri kadrosunun, bugünkü kadronun -600 civarındadır kadro- 3'e katlanarak süratle büyümesidir. Dışişleri mensuplarımızın maddî durumlarının en yüksek seviyeye çıkarılarak, burayı bir cazibe merkezi haline getirip, en iyi yetişmiş insanlarımızın Dışişlerine yönlendirilmesini sağlamamız gerekir diye düşünüyoruz. Kadroları dar ve cazip olmayan bir seviyede tutarsak, birçok davamızı masa başında kaybedebiliriz. Masa başında yapılan çetin pazarlıkların, birçok defa, savaş alanlarında yapılan savaşlardan çok daha fazla netice getirdiğini herkes bilmektedir, malumlarımızdır.

Türkiye, Ortadoğu'da önder ve ender bir ülke olmaya mahkûmdur. Dünya devleti Osmanlı çökerken, terk ettiği topraklarda, Birleşmiş Milletlere üye 36 devlet doğmuştur. Bu devletlerin halklarıyla akrabalıkları olan toplumumuz, onların problemlerine bigâne kalmaz. Türkiye'de yaşayan Boşnak kökenli Türk vatandaşlarımızın sayısı, Bosna'da yaşayanlardan fazladır. Demokratik bir ülkenin hükümeti, şimdi, Bosna'da olan probleminden nasıl olur da etkilenemez? Irak'taki bir problem, nasıl bizi etkilemez? Türkmenlerin, bir yandan Arap ulusu, bir yandan Kürtler tarafından nasıl sıkıştırıldıklarını görmezlikten gelebilir miyiz? Demokratik bir ülkenin hükümeti, eğer seçime işbaşına geliyorsa -ki, öyle olması lazım- oradaki grupların eğilimlerini, endişelerini, problemlerini dikkate almak ve çözmek durumundadır.

Değerli arkadaşlar, Irak'ta yaşayanların can güvenliği tam olarak sağlanıncaya kadar Kuzeyden Keşif Harekâtının devamının doğru olacağını ifade ediyorum.

Ülkemiz, Körfez krizinden en çok zarar gören bir ülke olmuştur. Ülkemizin bundan dolayı çok büyük zararları olmuştur. On yıl içerisinde direkt ve indirekt olarak katlandığı bu zararların, hiç olmazsa, bir kısmını, masa başında geri almalıyız. 1990, 1991 ve 1992 yıllarında yapılan pazarlıklarla, zararlarımızın bir kısmı telafi edilmiş; ama, ondan sonra telafi durdurulmuştur; halbuki, Türkiye, bu probleminden hâlâ zarar göremeye devam etmektedir. Onun için, Dışişlerimizin, bu konularda daha atak davranarak, hiç olmazsa, zararlarımızın bir kısmının telafi edilmesi için çalışmasını talep ediyoruz ve bu yönde çalışma bekliyoruz.

Sayın milletvekilleri, bu harekâtın, Irak'ta yaşayanların can güvenliğinin tam olarak sağlanması noktasına kadar devam etmesini, şahsım ve Grubum adına talep ediyor, hepinize, sabrınız için, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Pakdemirli.

Şimdi, söz sırası, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Mehmet Kaya'da. Buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MEHMET KAYA (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Kuzeyden Keşif Harekâtı hakkında, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına konuşmamı yapmak üzere huzurlarımızda bulunuyorum; hepinizi Partim ve şahsım adına saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 1991 yılında yaşanan Körfez Savaşı, Ortadoğu'da güvenliği iyice sarsmıştır. Bu savaş, Ortadoğu devletlerinin birbirine olan güvenini sarsarken, ekonomik güçlerinin de savaşa harcanmasına sebep olmuştur. Ayrıca, bölge ülkelerinin de mağdur duruma düşmesini sağlamıştır.

Ortadoğu'daki bu savaşları bahane bilen bazı ülkeler, bölgeye belirli aralıklarla, devamlı kendi çıkarları doğrultusunda müdahale etme imkânını yakalamışlardır. Bazı ülkeler, Ortadoğu'ya müdahalelerinde, ikili ilişkiler arasındaki anlaşmazlıkları çözmek, Ortadoğu'da etkisi olan ülkelerin etkisini azaltmak, en azından sınırlamak ve Ortadoğu petrollerinin kontrolünü ellerinde tutmak gibi amaçları gözetmişlerdir.

Kuzeyden Keşif Harekâtı, bildiğiniz gibi, 1991 yılındaki Birleşmiş Milletler Kararından sonra, Çekiç Güç olarak faaliyet gösteren Çokuluslu Güvenlik, daha sonra 31 Aralık 1996 tarihinde Kuzeyden Keşif Harekâtı adı altında, her ne kadar işlevleri ve yapıları aynı değilse de, bir anlamda Kuzey Irak'taki denetimleri sürdürmek amacıyla yapılan anlaşmaların Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin aldığı karar neticesinde başlayan ve devam eden bir süreç olarak karşımıza çıkmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün gündemimizde bulunan Çekiç Güç, Kuzeyden Keşif Harekâtı, işte bu Körfez harekâtı sonucu oluşturulmuş bir kuruluştur. Kuzeyden Keşif Harekâtı, Birleşmiş Milletler adına görev yapan, kısmen siyasi yönü olan askerî bir güçtür. Türkiye tarafından, istenerek, ısrarlar üzerine, önce Türkiye'de konuşlandırılmış ve daha sonra 36 ncı emlemin kuzeyine, yani Zaho'nun 40 kilometre kuzeyindeki bir yere yerleştirilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bildiğimiz gibi, Körfez Savaşının ardından bir göç başlamıştı. Yaklaşık olarak 500 000 insan bulunan bu göçte, gıda ihtiyaçlarının, çeşitli barınma ihtiyaçlarının ve onlara ulaştırılacak yardımın güvenlik içerisinde yapılabilmesi için, Türkiye'nin inisiyatifleriyle, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi bir karar aldı ve "Çekiç Güç" adını verdiğimiz güç oluşturuldu.

İlk olarak, 13 devletin 21 000 askerî, 30 devletin yapmış oldukları yardımları, bu bölgede sınırlı boyanımıza yerleşmiş bulunan insanlara ulaştırdı. Bu yardımlar sonucunda, Kuzey Irak'ta bir güvenlik bölgesi oluşturulmuş oldu.

Ayrıca, burada hâsıl olan ortamdan sonra, bunu devam ettirebilmek, güvenlik içerisinde bir Kuzey Irak oluşturmak ve 36 ncı paralelin kuzeyine hem havadan hem de karadan gelebilecek tehlikeleri önlemek için yeniden bir oluşuma; yani, Çekiç Güç'ün ikinci safhasına geçilmiş olundu.

Bu Çekiç Güç'te, o zaman, Türkiye de dahil olmak üzere, 6 devletin oluşturduğu 5 000 kişilik bir güç oluşturuldu. Burada, maksat, sınır güvenliğini sağlamak, ekonomik ve sosyal olan olumsuzlukları gidermekti.

Değerli milletvekilleri, Körfez Savaşı sonrasında yaşanan bu göç hareketinden, bölge ülkelerinden en fazla Türkiye, ekonomik olarak sıkıntı çekti. Gelen mültecilerin yerleştirilmesinde ve onların işlerinin sağlanmasında büyük sıkıntılar çekti. Bunun önlenmesi amacıyla da, o günkü adıyla "Çekiç Güç" kurulmuş ve belli bir süre devam etmiş oldu.

Kuzeyden Keşif Harekâtının amacı ise, Ortadoğu ve Kuzey Irak'ta yaşanacak olası bir saldırıya karşı bölge insanlarına güvence sağlamak için, Huzur Operasyonu II'nin uygulama birliği olan küçük fakat etkili hava ve kara kuvvetleriyle, bölgeyi kontrol etmektir. Bugünkü ismiyle Kuzeyden Keşif Harekâtı, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarının hedeflerine ve ruhuna uygun olarak ve Irak'ın toprak bütünlüğünün muhafaza edilmesine özen göstererek, bazı ülkelerin hava unsurlarının katılımıyla, sadece keşif ve gerektiğinde önleme uçuşlarıyla sınırlı bir hava harekâtıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Körfez Savaşından sonra uzunca bir süre geçmesine rağmen, Irak'ta olduğu söylenen biyolojik ve kimyasal silahların denetimi, halen, tam olarak yapılamamıştır. Bildiğiniz gibi, bunun neticesinde, 1997 yılında, Irak'a karşı sıcak harekâtlar olmuş ve orada çeşitli bombalama eylemlerine girişilmişti. Demek ki, bir noktada, Irak'taki sıcak çatışma ortamının ve düzensizliklerin, hâlâ devam ettiğini kabul edebiliriz.

Değerli milletvekilleri, Kuzeyden Keşif Harekâtında, Türkiye'nin denetim yetkisi oldukça fazladır. Bu harekâtı, tamamıyla Türkiye'nin kontrolünde gerçekleşen bir harekât olarak kabul edebiliriz. Türkiye'nin belirlediği ilke ve kuralları içeren harekât, kurallar ve ilkeler belgesi çerçevesinde görevini yapmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Kuzeyden Keşif Harekâtı çerçevesindeki uçuşlar, tarafımızdan belirlenen ilke ve kurallara bağlı olarak gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede, Kuzeyden Keşif Harekâtı, kurallar ve ilkeler belgesi adını verdiğimiz ve harekâta ilişkin teknik düzenlemeleri içeren bir amir bölge yürürlüğe konulmuştur. Böylece, gerektiğinde, önleme görevinin yerine getirilebilmesini, böylelikle keşif uçuşlarının öngörüldüğü biçimde yürütülebilmesini ve görevli hava unsurlarının zarar görmelerini teminen, kurallar ve ilkeler belgesinde atıfta bulunan angajman kuralları metninin müzakeresi tamamlanarak, arzulanmış şekilde uygulamaya konulmuştur ve devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi, Kuzeyden Keşif Harekâtı, bugün, sadece, hava harekâtı olarak görev yapmaktadır. Harekâtın eşkomutanı bir Türk komutandır. Harekâta tam uçuşlar, ilgili makamlarımızın izin ve kontrolü altında cereyan etmektedir. Harekâttaki her bir uçuşa bir Türk subay da katılmaktadır. Ayrıca, Türkiye'de, bu harekât bünyesinde, Amerika Birleşik Devletleri, aşağı yukarı 1 300 personel ve 30'un üzerinde muharip uçağı bulundurmakta, İngiltere ise 200'ün üzerinde personel ve 7-8 muharip uçağı bulundurmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bugün, Irak'ta durum ne olursa olsun, bir bölünme oluşursa, bölge ülkelerinin hepsinin aleyhine gelişecek birçok durumlar oluşabilir ve neticede de, Irak'a komşu bütün devletlerde de bölünmelere sebep olabilir. Bunu, özellikle, Irak'a sınır olan ülkelerin kesinlikle bilmesi gerekmektedir; çünkü, bugün, birinde olanlar, yarın, mutlaka, diğerinde de olacaktır. Burası sosyal bir bölgedir; sosyolojik olarak, biyolojik olarak kesin bir sınır çizmek mümkün değildir. Burada, tek çıkar yol, Irak ve komşularının birbirinin toprak bütünlüklerine, kültürel yapılarına, devlet ve idare şekillerine saygılı olmaları, birbirinin içişlerine karışmamaları temel bir prensip olarak kabul edilip ve de uygulanmalıdır. Batılı devletler, Kuzey Irak'taki olaylar ve belirsizliklerden kesinlikle vazgeçmeli ve uluslararası güvence altına alınmış Anadolu, Kuzey Irak, Bağdat ve Basra hattını sağlamak için, Irak'ı, toprak bütünlüğüyle, yeniden, dünya devletleri topluluğuna almak için gayret sarf etmelidirler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ortadoğu'daki olayların başında, Kuzey Irak olaylarının geldiğini hepimiz bilmekteyiz. Kuzey Irak olayları, ülkemizi de, doğrudan, her boyutuyla yakından ilgilendiren olaylardır. Kuzey Irak, Türkiye Cumhuriyeti'nin sıcak karını durumunda bir coğrafyaya sahiptir. Türkiye, bildiğiniz gibi, Kafkaslarda, Kuzey Irak'ta ve Balkanlardaki olaylar çerçevesinde, üç hassas bölge ortasında bulunan bir devlettir. Bunlardan Kuzey Irak, bildiğimiz gibi, bu üç hassas bölgenin hemen hemen en önemlisidir; çünkü, en hassas bölge burasıdır.

Kuzey Irak'taki gelişmeler, Batılı ve Ortadoğulu ülkelerin düşünce ve davranışları ne olursa olsun, Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuzey Irak politikası açıktır. Bunları, tekrar, şöylece sıralayabiliriz:

Birincisi, Irak toprak bütünlüğünün korunması,

İkincisi, Kuzey Irak'taki Türkmenlerin haklarının korunması,

Üçüncüsü ise, Türkiye Cumhuriyeti'nin bölgedeki güvenliğinin ve ekonomik çıkarlarının sağlanmış olmasıdır.

Türkiye Cumhuriyeti, bu politikasıyla, Ortadoğu ve daha önce Mezopotamya'da kurulmuş ve kurulacak olan uygarlıklar ve medeniyetler silsilesinin bir devamı olduğunu da bu çalışmalarıyla gösterecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz, Türkiye Cumhuriyeti olarak, Irak'ın toprak bütünlüğüne saygı göstermekteyiz; fakat, bazı Batılı ülkeler, Irak'ın toprak bütünlüğünü kendi çıkarları doğrultusunda tartışma konusu yapabilmektedirler. Türkiye, Irak'ın toprak bütünlüğünün tartışmasız sağlanmasını, Irak'ta demokratik bir ortamın oluşmasını, Kuzey Irak'ta yaşayanların, oluşacak bu demokratik ortam içerisinde yerlerini almasını istemektedir.

Değerli milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, yukarıdaki durumların oluşması için biraz daha zaman gerektiğini düşünmekteyiz. Bu zaman içerisinde, Kuzey Irak'taki olayların olumlu yönde gelişmesi ve sükunete kavuşması gerekmektedir.

Bu nedenlerle, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin bir süre daha uzatılmasının bölge için uygun olacağına inanmaktayız.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken, aziz Türk Milletini ve onun Yüce Meclisini, tekrar, saygılarımla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kaya, teşekkür ederim.

Fazilet Partisi Grubu adına, Elazığ Milletvekili Sayın Ahmet Cemil Tunç; buyurun efendim.

FP GRUBU ADINA AHMET CEMİL TUNÇ (Elazığ) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin 30.6.2000 tarihinden itibaren altı ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, siz değerli arkadaşlarımı saygıyla selamlamak istiyorum.

17 Ocak 1991 tarih ve 126 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı, her üç ayda bir uzatma talebiyle Meclisin önüne gelir, görüşülür ve uzatılırdı. İşte, bu tarihten Meclis kararı, 31.12.1996 tarihinde, 54 üncü hükümet döneminde, Kuzey Irak'ta meydana gelen gelişmeler de göz önünde bulundurularak sona erdirilmiştir.

Kaldı ki, 1996 yılının sonlarına doğru, Refah Partisi, Çekiç Güç'ün Mecliste yapılan görüşmelerinin, İçtüzük ihdası sonucunu doğurduğu iddiasıyla, iptali için Anayasa Mahkemesine iptal davası açtı. Mahkeme, Refah Partisinin başvurusunu haklı görerek, Çekiç Güç görüşmelerinin sonucunda alınan Meclis kararını da iptal etti. İşte, bu tarihten sonra, Türkiye'de, artık, Çekiç Güç konuşulmaz, tartışılmaz olmuştur; çünkü, Çekiç Güç, artık bildiğimiz Çekiç Güç değildir, önemli değişiklikler yapılmış ve Kuzeyden Keşif Harekâtına dönüştürülmüştür. 1 Ocak 1997'den bugüne, her altı ayda bir Meclisin huzuruna gelmiş ve bugüne kadar uzatılmıştır. Bugün de, aynı taleple Başbakanlık tezkeresi Yüce Meclisin huzuruna gelmiştir.

1990 yılında meydana gelen Körfez Savaşında, Irak ordusu, Kuzey Irak Kürtlerine saldırıyor. Irak ordusunun saldırılarından kaçan Kürtler, Türkiye sınırına yığılıyor; bunlardan büyük bir kısmı da sınırlarımızdan içeri giriyor. Bu göçmenlerin ihtiyaçlarını karşılamak için, müttefik güçlere mensup 22 000 civarında kara ve hava unsuru, Türkiye'de konuşlandırılıyor. Kuzey Irak'ta, bu göçmenlerin yerleri hazırlandıktan sonra, bu uluslararası güç, Birleşmiş Milletlerin 688 sayılı kararının süresi de sona erdiği için, Kuzey Irak'a çekiliyor ve bu güç, Türkiye'den ayrılıyor. Bundan sonra, Türkiye'nin sınır güvenliği bahanesiyle, Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Fransa, Provide Comfort (Huzur Harekâtı) adı altında bir anlaşma yapıyor. Bu anlaşmayla ilgili olarak da 17 Ocak 1991'de, 126 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı alınıyor ve bu karar, her üç ayda bir Türkiye Büyük Millet Meclisinin huzuruna getiriliyor. 1991-1995 yılları arasında, Çekiç Güç üzerinde, bu Mecliste sert tartışmalar yapılıyor ve parti sözcüleri, birbirlerini çok şiddetli bir şekilde, Çekiç Güç münasebetiyle itham ediyorlar. Bugün, bu görüşmeler, yine, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılıyor; ama, bu hararetle tartışmaların yaşanmadığını görmekten duyduğum mutluluğu da ifade etmek istiyorum.

1991 yılından itibaren süresi uzatılan Çekiç Güç'ün, 31 Aralık 1996 tarihinden itibaren, 54 üncü hükümet tarafından varlığına son veriliyor ve bu tarihten sonra, hükümet, Kuzeyden Keşif Harekâtı adıyla yeni bir düzenlemeye giderek, 477 sayılı Meclis kararı alınıyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; 54 üncü hükümet zamanında, Çekiç Güç kaldırıldığı zaman, muhalefet partileri, bu kürsüden "değişen bir şey yok" demişlerdi. Acaba, bugün de değişen bir şey yok denilebilir mi, demek mümkün müdür; çünkü, değişen pek çok şeyin olduğunu hepimiz görüyoruz. Çekiç Güç kararı bu Meclisten alındığı gün, zamanın muhalefet partilerinin genel başkanları, Türkiye'nin bağımsızlığına indirilmiş bir darbe; hatta, vatana ihanet gibi konuşmalar yapmışlardı.

Çekiç Güç'le ilgili, artık, bugün, Türkiye'de, bu tür tartışmaların yaşanmadığını görüyoruz. Âdeta, Çekiç Güç adını da kimse hatırlamıyor, bilmiyor, konuşulmuyor. Seçimlerde, partilerin birinci derecede kullandığı malzeme Çekiç Güç malzemesiydi; ancak, 18 Nisan seçimlerinde, hiçbir partinin Çekiç Güç'ten bahsettiğine, hiç kimse şahit olmadı. Dolayısıyla, zamanın muhalefetinin söylediğinin aksine, Çekiç Güç'ün, Kuzeyden Keşif Harekâtına dönüştürülmesi, Türkiye'de değişen birçok şeyin olduğunu gösteriyor.

31 Aralık 1996 tarihinden önce, Kuzey Irak'ta faaliyet gösteren askerî koordinasyon merkezi, Kuzey Irak'tan Türkiye'ye naklettirilmiş, daha sonra da bunun faaliyetine son verilmiş.

Üzerinde çokça konuşulan konulardan biri de, bazı hükümet dışı kuruluşların -bunların sayıları 30-40 civarında idi- Kuzey Irak'taki faaliyetleriydi. Bunların büyük bir kısmının insanî amaçlar dışında faaliyet gösterdiklerini biliyorduk ve bunların faaliyetlerinin önlenmesini, her vesileyle talep etmiştik.

Zamanın hükümeti, Türkiye üzerinden, bu NGO'ların, neye hizmet ettiği aslında belli olmayan yardım kuruluşlarının oraya girmesini engellemiş ve Türkiye aleyhine propaganda ve faaliyet yapmalarına engel olmuştur.

Bu NGO'lardan bir kısmının Kuzey Irak'ı terk etmesinde, Türkiye'nin yardımları, güvenliklerinin teminat altına alınması, Türkiye üzerinden Kuzey Irak'ı terk etmeleri hususunda da, Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasındaki işbirliği, herkes tarafından hatırlanan bir husustur.

Kuzeyden Keşif Harekâtı, 36 ncı paralelin kuzeyini, özellikle uçuşa kapalı bölgeyi, Türkiye tarafından belirlenen ilke ve kurallara bağlı olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 25 Aralık 1996 tarih ve 477 sayılı kararıyla hükümete verdiği yetki çerçevesinde yürürlüğe konulan, sadece keşif ve gerektiğinde önleme uçuşlarıyla sınırlı bir hava harekâtıdır.

Kuzeyden Keşif Harekâtı çerçevesinde, uçuşlar, tarafımızdan belirlenen ilke ve kurallar esas alınarak gerçekleştirilmektedir; ancak, Keşif Gücü'nün şartlara uygun olarak hareket edip etmediği hususunda birtakım tereddütler ve endişeler de yok değildir. Yaklaşık iki yıl önce, Amerika'nın Irak'a yaptığı saldırılara bu gücün katılması, endişelerimizi haklı kılmaktadır. Hem Türkiye hem Amerika hem de İngiltere anlaşmanın şartlarına uymalı ve taahhütlerine bağlı kalmalıdır.

Bilindiği gibi, Amerika ve İngiltere, iki yıl önce, Bağdat'a yönelik operasyonlar düzenlemişlerdi. Bu operasyonların, Saddam'ın saraylarına karşı yapılacağı ilan edilmişti; çünkü, buralarda, kimyasal silahların ve füzelerin saklandığı iddia edilmişti. Halbuki, basından ve ajanslardan öğrendiğimiz kadarıyla, halkın temel ihtiyacı olan içmesuyu depoları ve içmesuyu kaynakları, buğday siloları bombalanmıştı. Ayrıca, saldırılar sonucu, sivil halktan çok sayıda ölü ve yaralının bulunduğu, basından, medyadan öğrenmiştik. Yine, hastanelerin, okulların ve öğrenci yurtlarının da saldırıda isabet aldığı söyleniyordu. Yapılan açıklamalarda "bu tür saldırılarda, sivil halktan ölümlerin

olması kaçınılmaz bir sonuçtur" deniliyordu. Bunun yanında, Basra'daki petrol rafinerilerinin bombalanması, önemli zararlara neden olabilecek niteliktedir; çünkü, bunun sonucunda, petrol taşıyan Türk tankerleri, uzun zaman atıl hale gelmiş, ekonomik kriz yaşayan ülkemiz için, özellikle güney-doğu halkı açısından son derece önemli sonuçlar doğurmuştur.

Bu saldırının ve daha önce gerçekleştirilen saldırıların amacının Saddam'ı devirmek olmadığı ifade edilmiştir; ancak, yapılan son açıklamalarda, Irak'ta uzun vadeli stratejilerin izlendiği, Saddam'ın düşürülemeyeceği ifade edilmiştir ki, bu durum, dünya kamuoyunun bildiği gerçeklerin dışında, başka amaçların bulunduğuna ilişkin tereddütlerin doğmasına da neden olmuştur. İki de bir yapılan bu saldırıların amacı, kitle imha silahlarının yok edilmesi ise, bu son derece vahim bir sonuçtur; çünkü, isabet halinde, bu kimyevi silahlar ve bu kimyevi maddeler çevreye yayılacak, kullanılmaları halinde ortaya çıkacak zarardan daha çok zarara neden olacaktır. Kaldı ki, Birleşmiş Milletler denetçilerinin bunca zamandır çalışmaları sonucunda bu silahların yeri nasıl tespit edilememiş, tespit edilemeyen hedeflere füzeler nasıl yönlendirilebilmiştir?

Aslında, bu saldırılarda asıl amaç, herkesin bildiği, birinci harekât esnasında el konulan petrol kaynakları üzerinde kontrol ve egemenliğin daha da pekişmesine yöneliktir. Yine, bir başka maksat da, Irak'ın üçe bölünmesini sağlamaktır. Bu plan, Amerika ve İngiltere'nin isteği doğrultusunda yürürlüğe konulmuş ve devam etmektedir. Yine, saldırıların, Irak'ta merkezî otoritenin zayıflatılması ve yıpratılmasına, etnik ve mezhebe dayalı yapılanmaya uygun yeni bir rejim oluşturulmaya yönelik olduğu, çok açık bilinen bir gerçektir. Bu böyle bilindiği halde, hâlâ, Irak'ın toprak bütünlüğünü -Sayın Bakan da konuşmasında aynı şekilde ifade ettiler- Türkiye de her vesileyle dile getiriyor. Irak'ın toprak bütünlüğünün korunması sözünün ne derece inandırıcı olduğunu, gerçeklere baktığımızda, dolayısıyla anlayabiliyoruz. Kaldı ki, İngiltere ve Amerika'nın bu saldırıları, Birleşmiş Milletler kararlarına dayanılarak yapılmış saldırılar da değildir. Nitekim, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'nin, Birleşmiş Milletlerden bağımsız bir Körfez politikası takip ettiğini, Washington'un bu konuda Birleşmiş Milletleri by-pass ettiğini çok açık bir şekilde ifade etmiştir.

Hava harekâtı, üçüncü ülkelere karşı kesinlikle kullanılmayacaktır yapılan anlaşmaya göre ve "kararlar ortak alınıp, ortak kararlar verilecek; harekât, Türkiye'ye ekonomik bir yük de getirmeyecektir" denilmektedir; ancak, yapılan anlaşmanın başka, ama, uygulamada bu gücün faaliyetlerinin daha başka olduğunu da çok açık bir şekilde söylemek mümkündür.

Çekiç Güç, Keşif Güç'e kendiliğinden dönüştürülmüş falan değil; zamanın hükümetinin kararı, akıllı, cesur bir politika ve cesareti neticesinde dönüştürülmüştür. Çekiç Güç'ün ortadan kaldırılması veya Kuzeyden Keşif Harekâtına dönüştürülmesi neticesinde sadece politik kazanımlar elde edilmiş değil; aynı zamanda, ülkemiz açısından önemli ekonomik kazanımlar da elde edilmiştir.

Körfez Savaşıyla birlikte kapatılan Kerkük-Yumurtalık petrol boru hattı, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 986 sayılı kararıyla yeniden açılmış, 1997 yılında petrol nakil ücreti olarak 224 milyon dolar, 1998 yılında da 210 milyon dolar gelir elde edilmiştir. Bununla beraber, zamanın hükümeti, Birleşmiş Milletlere müracaat ederek, Birleşmiş Milletler Yasasının 50 nci maddesinin uygulanması tafeline bulunmuştur; bu, Türkiye'nin hakkıdır. Bu haktan Ürdün istifade ettiğine göre, Türkiye de istifade etmelidir. Irak'a uygulanan ambargodan, Irak'tan sonra en büyük zarar Türkiye görmüştür. Türkiye'nin 60 milyar doların üzerinde ekonomik kaybı söz konusudur. Bunun telafisi için, Birleşmiş Milletler Yasasının Ürdün'e tanıdığı hakkın Türkiye'ye de tanınması gerekir. Sınır ticareti yoluyla Irak'a tanınan petrol ihracatı imkânıyla, Türkiye'nin, Irak'a gıda, ilaç ve diğer ihtiyaç maddeleri ihraç etme fırsatı da, bu şekilde yakalanmıştır. Bir önemli kazanım

da, sınır ticaretinin canlandırılması olmuştur. Bu tarihe kadar, sadece 200-250 aracın giriş yaptığı Habur Sınır Kapısında, bu tarihten sonra, günde 2 500 araç giriş-çıkış yapmaya başlamış, kamyonlarda 2 ton olan petrol ithal izni 4 tona, TIR'larda 4 ton olan ithal izni 8 tona çıkarılmak suretiyle, bölgede ekonomik hayat hızla canlanmaya başlamıştır. Taşımacılık canlanmış, İpek Yolu, Körfez Savaşı öncesi canlılığı yakalamış, ucuz mazot kullandıkları için, çiftçilik, ziraatçılık hızla gelişmiş, fakirliğe, sefalete ve yoksulluğa karşı, âdeta bir savaş başlamıştır. Ancak, daha sonra alınan yanlış bir kararla, sınır ticareti yoluyla Türkiye'ye giren akaryakıtın üreticinin eline geçmesi engellenmiş, sınır ticaretinden bölge insanının istifade etmesi engellenmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Ortadoğu, tarih boyunca, dünyanın en önemli bölgesi olma vasfını korumuştur. Üç kıtanın kavşak noktasında, en eski medeniyeti bağrında barındırmış, bütün semavî dinlerin doğduğu ve her din için kutsal mekânlara sahip bir bölgedir ve ayrıca, dünya petrol rezervlerinin de yüzde 70'ine sahip bir bölgedir. Bu özelliklerinden dolayı, barışın, huzurun bir türlü tesis edilemediği bir bölgedir ve biz de, bu bölgede yaşıyoruz. Ortadoğu'da, kalıcı, sürekli, adil bir barış sağlanmadığı takdirde, bölge ülkelerinin, Türkiye dahil, sorunlarından kurtulmaları mümkün olmayacaktır. Dışarıdan müdahalelerle, bölgenin gerçekleri gözardı edilerek, bu bölgede kalıcı bir barış temin etmek mümkün olmadı, bundan böyle de mümkün olmayacaktır. Bölge ülkeleri, kendi aralarında, kendi sorunlarını halletmenin yolunu bulmak zorundadır. Aksi takdirde, Ortadoğu batağından kurtulmak mümkün değildir. Bölgede, yıllarca, İran, Irak savaş yapılar, milyonlarca insan öldü; medenî dünyanın kılı kıpırdamadı; çünkü, çıkarları, bu savaşın devam etmesinden yanaydı. Irak, yıllarca, Kuzey Irak Kürtleriyle savaş halindeydi, defalarca katliam yaptı; ama, kimse görmek istememişti. Körfez Savaşından önce, Halepçe'de, 5 000'den fazla yaşlı, kadın, çocuk, kimyasal silahlarla, dünyanın gözü önünde katledildi; Irak'ta, Kürtler âdeta soykırıma tabi tutuldular; başta medenî dünya olmak üzere, Irak'ın komşuları dahil, kimsenin kılı kıpırdamadı; ama, Irak Kuveyt'e girince, çıkarları tehlikeye giren herkes ayağa kalktı. İşte, samimiyetten, dürüstlükten ve adaletten uzak yaklaşımlarla Ortadoğu sorununun çözülmesinin mümkün olmadığını hep görüyoruz.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; tarihin bize bıraktığı miras ve coğrafyanın gerçekleri, Türkiye'yi, maalesef, kolay olmayan bir çevreyle baş başa bırakmıştır. İçinde bulunduğumuz bölgede, özellikle komşu ülkelerin rejimleri ve yönetim şekilleri, Türkiye'nin bölgedeki komşularıyla ilişkilerini daha da zorlaştırmaktadır. Buna, ne yazık ki, zaman zaman, Türkiye'nin evhamlı tutumları da sebep olmaktadır. Son olarak, Sayın Cumhurbaşkanının ECO toplantısına katılmaması, bu yanlış tutumdan kaynaklanmaktadır. Aslında, uzun yıllar kader birliği etmiş bölge halklarının birbirlerine olan yakınlığı ve dostluğu, bu ilişkileri belirlemede esas olmalıydı. Bu beraberliklerin -din birliği, bazılarında dil birliği, tarih birliği, kader birliği var, komşuluk ilişkileri var- bölge ülkeleri için bir avantaj olması gerekirken, ne yazık ki, bu ülkelerdeki rejimler ve yönetimler, bölgede kin, nefreti ve düşmanlıkları körükleyen politikalar izlemektedirler. Biz dahil, herkes şunu net ve açık bilmelidir ki, hiçbir bölge veya devlet, etrafında güven ve barış ortamı oluşturmadan, kin ve düşmanlık tohumlarını temizlemeden ekonomik ve sosyal kalkındırmayı gerçekleştiremez; halkına huzuru, halkına refahı, halkına onuruyla yaşama, insanca yaşama imkânı sağlayamaz. Buna, dünyanın birçok yerinden örnek göstermek de mümkündür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

Lütfen Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun.

AHMET CEMİL TUNÇ (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

İşin ilginç tarafı, acı yanı şudur: Bu rejimler, komşulardan önce kendi halkına zulmeden, kendi halkıyla savaşıyor, kendi halkına güvenmeyen, insan onuruyla bağdaşmayan baskıcı ve dayatmacı rejimlerdir. Masum ve mazlum halklarının oylarıyla değil, darbelerle işbaşına geldikleri için, bu rejimlerde, halk sefalet içinde yüzüymüş, halk acı çekiyormuş, halk ezilmiş, horlanmış, aç kalmış, işsiz kalmış, kimsenin umrunda değildir. Bunun sonucu değil mi ki, kimyasal silahlarla Halepçe'de Irak kendi vatandaşını âdeta soykırıma tabi tutmuş; Hafız Esad, Hama ve Humus'a saldırarak, buraları yakmış, yıkmış, kendi halkına katliam uygulamaktan çekinmemiştir. Bu rejimler, baskı, zulüm ve diktatörlüklerine karşı direnen kendi halkına, düşmana karşı kullanmadıkları ağır silahları, uçakları, tankları kullanmaktan çekinmemişlerdir. Bunların güçleri, ancak silahsız kendi vatandaşlarına yeter.

Dolayısıyla, Ortadoğu'nun asıl problemi, bölgenin yönetim tarzı ve rejimleridir. Bu ülke halklarının olup bitenle hiçbir alakası yoktur. Bunun için, uzun yadede bölgemizdeki huzur, barış ve ekonomik kalkınmanın gerçekleşmesi, bu ülkelerdeki halkların iradesinin yönetime yansmasıyla mümkün olacaktır.

Kamuoyunun gündeminden düşen, kimsenin doğru dürüst adına söylemediği Çekiç Güç, yani, Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin uzatılmasının veya uzatılmamasının, aslında, kamuoyu açısından fazla bir şey ifade etmediğini de vurgulamak istiyor; bu düşüncelerle, Sayın Başkanım müsamahanızdan dolayı size ve Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (FP, ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim efendim.

Şimdi söz sırası, Demokratik Sol Parti Grubu adına, İzmir Milletvekili Sayın Rahmi Sezgin'de.

Buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA RAHMI SEZGİN (İzmir) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin altı ay daha uzatılmasıyla ilgili Başbakanlık tezkeresi üzerinde, Demokratik Sol Partinin görüşlerini belirtmek üzere huzurlarınızdayım. Hepinize en derin saygılarımı sunuyorum.

21 inci Yasama Döneminden bu yana, yasama faaliyetlerine başladığımız ve bugüne kadar Mecliste yasalaştırdığımız bütün kanun tasarı ve tekliflerinde iktidarıyla muhalefetiyle göstermiş olduğumuz uzlaşma ve yapıcı tutumun bugün de sürdüğünü görmekten büyük mutluluk duyduğumu ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Kuzeyden Keşif Harekâtı, bildiğimiz gibi, 1991 yılındaki Birleşmiş Milletler kararından sonra "Çekiç Güç" olarak faaliyet gösteren çokuluslu gücün, daha sonra, 31 Aralık 1996 tarihinde "Kuzeyden Keşif Harekâtı" adı altında, her ne kadar işlevi, yapıları aynı değilse de, bir anlamda, Kuzey Irak'taki denetimleri sürdürmek maksadıyla yapılan anlaşmaların, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin aldığı kararın neticesinde devam eden bir süreçtir.

Kuzeyden Keşif Harekâtı, Türkiye'yi zor durumda bırakan bir göç dalgası dolayısıyla başladı; ancak, sonuçta, ne yazık ki, bölgeyi korumak, bölgeye huzur vermek yerine, bölgeye huzursuzluk getiren bir durumla karşılaştık; özellikle Kuzey Irak'ta otorite boşluğu oluştu.

Şimdi, sizleri biraz gerilere götürmek istiyorum. Eski adıyla Çekiç Güç, bugün ise işlevi değişmiş olan Kuzeyden Keşif Harekâtına neden ihtiyaç duyuldu: Irak'ın Kuveyt'i işgal ettiği tarih olan 2 Ağustos 1990'a dönerek olaylara baktığımızda, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin, 6 Ağustosta 661 sayılı kararıyla, bir ekonomik ambargo uyguladığını görüyoruz. Hemen arkasından,

ambargolar yetmeyince, 678 sayılı kararla, bu sefer, bir ultiimatom veriliyor ve Irak'a, Kuveyt'ten çıkması için 15 Ocak'a kadar süre veriliyor. 17 Ocak 1991'de, Amerika Birleşik Devletleri ve 28 müttefiki, Irak ve Kuveyt'teki tesislere çok yoğun bir bombardıman başlatıyorlar. Bu bombardıman, 22 Şubat'a kadar, bu tarihte başlayan kara harekâtına kadar sürüyor. 25 Şubat 1991'de, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı George Bush'un "Kuveyt işgalden kurtarılmıştır" açıklamasıyla, Körfez Savaşı sona eriyor ve iki gün sonra da, 27 Şubat akşamı ateşkes ilan ediliyor.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, 2 Mart 1991 tarihinde aldığı 686 sayılı kararla ateşkes ilan ediyor ve bu ateşkes ilanında öngörülen şartlar arasında anımsayacağımız üzere, diğer şartların yanı sıra, savaş uçaklarının uçuşları durduruluyor; ancak, bu yasaklar arasında helikopter geçmiyor. Bu ateşkes sonucu, Irak'ta Şii'ler ve Kürtler ayaklanıyor; ancak, Saddam'ın savaşa girmemiş ve güneyde bekleyen zinde kuvvetleri, Şii ayaklanmasını derhal bastıyor ve sonra Kürtlere yöneliyor. Helikopterle yapılan yoğun hava saldırılarından sonra ayaklanmacılar dağlara, kuzeye doğru kaçmaya başlıyor. 1,5 milyon kadar Kürt ve bir miktar da Kuzey Irak halkı -ki, bunların arasında Türkmenler de var- kuzeye doğru kaçmaya başladılar. 1991 Nisan başlarında, 600 000 civarında bir göçmen sığınmacı kafilesi, Türk sınırlarına doğru ilerliyor ve Türk sınırlarını geçmeye çalışıyor. İşte, bu aşamadan sonra, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, en önemli kararını alıyor. Bu karar, 5 Nisan 1991 tarihli, 688 sayılı karar. Bu kararda, sığınmacılara insanî yardım sağlama, huzur getirme ve sığınmacıları Irak'a dönmeye ikna etme amacı yatıyor. Bu arada, sığınmacılara havadan yiyecek, içecek, giyecek, barınacak malzeme atılıyor.

Ancak, havadan yardım çabaları, kısa bir dönem için geçerliydi; sonunu katı bir çözüme kavuşturmak için, Kürtlerin kendi topraklarına dönmeleri gerekmektedir. Bu da, ancak, Irak Ordusunun ve emniyet güçlerinin Kuzey Irak'tan çekilmesiyle mümkün olabilirdi.

Nihayet, Amerika Birleşik Devletleri 10 Nisanda Irak'a 36 ncı enlemin kuzeyinde tüm askerî faaliyetlerin ve tüm uçuşların yasaklandığını bildiriyor; Beyaz Saray sözcüsüne göre, Kürtlere yardım çabalarına, Irak, askerî müdahalede bulunursa, askerî güçle karşılık görecektir.

11 Nisan 1991 tarihinde, Amerika Birleşik Devletleri, Türkiye Dışişleri Bakanlığına başvurarak, bu ülkeye, bir plan dahilinde askerî yardım personeli getirme ve çeşitli yerlerde malzeme depolama izni istiyor. Artık "Huzur Operasyonu" adıyla anılmaya başlanan bu operasyona, Türkiye, o günlerde, yalnızca insanî yardım amacıyla izin verdi. Biliyorsunuz, bu süre, ihtiyaçlar çerçevesinde uzatılarak devam etti.

Bugün, Kuzeyden Keşif Harekâtının görevi neden devam ediyor? Kuveyt Savaşından sonra, uzunca bir süre geçmesine rağmen, Irak'ta olduğu söylenen kitle imha silahlarının denetimi henüz sonuçlandırılmamış ve devam etmektedir. Kuzeyden Keşif Harekâtı, Türkiye'nin denetimindedir, tamamıyla Türkiye'nin kontrolünde gerçekleşen bir harekâttir; bunu ifade etmek istiyorum. Türkiye'nin belirlediği ilke ve kurallar içinde, Kuzeyden Keşif Harekâtı, kurallar ve ilkeler belgesi çerçevesinde kuzeyden keşif harekâtı görevini yapmaktadır. Ayrıca, gerektiğinde önleme görevini yerine getirebilmesini teminen, Kurallar ve İlkeler Belgesine atıfta bulunarak uygulamaya sokulan Angajman Kurallarının içeriğinin de, Genelkurmay Başkanlığımız tarafından hazırlandığını anımsatmak istiyorum.

Harekât, esasları tarafımızdan belirlenen ve Amerika Birleşik Devletleri ve İngiliz unsurlarınca kabul edilen kurallar dahilinde yürütülmektedir. Harekâtın yürütülmesinde, Irak'ın bağımsızlığı, toprak bütünlüğü ve egemenliğine saygı daima gözetilmiş olup, yukarıda da belirtildiği üzere, harekât, esas itibarıyla, taarruz değil, keşif ve önleme amaçları gütmektedir.

Harekâtın temel belgeleri, Genelkurmay Başkanlığınca, 20 Ekim 1997 tarihinde yürürlüğe konulan Kurallar ve İlkeler Belgesi ile 22 Şubat 1999 tarihinde, Türk, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiliz askerî makamlarınca imzalanan Angajman Kuralları Belgesidir. Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'nin, Basra Körfezindeki kuvvetleriyle gerçekleştirdikleri Çöl Tilkisi Harekâtı sonrasında, Irak Hükümetinin Birleşmiş Milletler Özel Komisyonu ile ilgili tavrını sertleştirmesini takiben, Irak hava savunma sistemlerinin Kuzeyden Keşif Harekâtı kapsamındaki uçuşlarına kilitlendiğini ileri süren pilotlar, söz konusu hedeflere, zaman zaman, saldırıya başlamıştır. Bu durum, harekâtla ilgili belgelerde, meşru müdafaa kapsamına girmektedir.

Bununla birlikte, bu tedbirlerde aşırıya kaçılmasını önlemek amacıyla, Genelkurmay Başkanlığımız, Amerika Birleşik Devletleri tarafıyla görüşmelerde bulunarak, Angajman Kuralları Belgesinde bazı değişikliklere gitmiştir. Altı ay süreyle uzatılacağı ve son olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 25 Aralık 1999 tarih ve 688 sayılı kararıyla, 30 Haziran 2000 tarihine kadar uzatılan harekât, hükümetimiz, Genelkurmay Başkanlığımız, Dışişleri Bakanlığımızca yakından ve titizlikle takip edilmektedir.

Kuzeyden Keşif Harekâtı, Büyük Millet Meclisinin kararıyla, Amerika Birleşik Devletleri ile İngiltere'nin hava güçlerinin katıldığı ve yalnızca keşif, gerektiğinde önleme uçuşlarıyla sınırlı bir hava harekâtı olarak görev yapmaktadır. Birleşmiş Milletlerin 1991 yılında aldığı 688 sayılı karar, Irak'ın toprak bütünlüğünü ve siyasi bağımsızlığını öngörmektedir. Irak sorununun, bu çerçevede Birleşmiş Milletler kararına uygun bir şekilde ve Irak'ın toprak bütünlüğü korunarak, bir an önce çözüme kavuşturulmasının Türkiye açısından büyük yararları bulunmaktadır. Bu sorunun çözülmesiyle, Çekiş Güç, Kuzeyden Keşif Harekâtı gibi uluslararası güçlere de gerek kalmayacaktır. Bu bölgede süre gelen harekâtların, zaman içerisinde Kuzey Irak'ta artacağı ve istikrarla orantılı olarak hızını kaybetmesi beklenmektedir. Bu doğrultuda, Kuzey Irak'ta görmeyi arzuladığımız barış ve istikrarın, yakın gelecekte tam manasıyla sağlanamayacağına inandığımızdan, mevcut koşulların bir daha devam etmesinde hükümetimiz fayda mülahaza etmiştir.

Demokratik Sol Parti Grubu olarak, hükümetimizin bu tezkeresine, Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin altı ay daha uzatılmasıyla ilgili hükümet tezkeresine olumlu oy vereceğimizi belirtir, saygılar sunarım. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Son söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına Manisa Milletvekili Sayın Necati Çetinkaya'da.

Buyurun Sayın Çetinkaya. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA M. NECATİ ÇETİNKAYA (Manisa) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri: konuşmalarına başlamadan önce, şahsım ve Doğru Yol Partisi Grubu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ortadoğu, tarih boyunca sıcaklığını muhafaza etmiş ve dünyada kavgaların da, maalesef, merkezi durumuna gelmiş bir bölge. Asur'dan Babil'e kadar "Hatti ülkesi" dediğimiz, yani "Hititlerin ülkesi" dediğimiz Anadolu'dan, ta bugüne kadar, hep, Mezopotamya bölgesi, hem medeniyetlerin geçiş güzergâhı ve merkezi hem de, o zaman tabii zenginlikleri itibarıyla, şimdi de petrol dolayısıyla dünyanın en önemli merkezi, dünyanın gözünün devamlı üzerinde olduğu mihrak. Burada, 1990'lı yıllarda, Kuzey Irak'ta, 36 ncı paralelin kuzeyinde son derece önemli gelişmeler, tarihteki ne benzer, fakat, şekli değişmiş gelişmeler vuku bulmaya başladı ve bu gelişmelerin akabinde, âdeti bir genosit hareketiyle, Saddam'ın güçleri Halepçe'yi havadan, gazlı kimyasal silahlarla bombaladı ve büyük bir Kürt katliamı meydana geldi. İşte, o sırada, Türkiye'ye doğru bir göç, canını kurtarmak isteyenlerin sınırlarımıza doğru bir akını başladı. O sırada, rahmetli Özal, Başbakan ve in-

sanî duygularla, sınırların açılarak bunların kabul edilmesi kararı alındı. Hakikaten, Türkiye açısından da fevkalade önemli bir durumdu bu. Niye önemli durumdu; 500 000 insan, hayatını kurtarmak için sınırlarımıza gelmiş; ama, bugün insan hakları havarisin kesilen bütün Batı ve dünya ülkeleri, bu olaya seyirciydi. Kendimiz, bu korkunç mezalime duçar olmuş insanlara, bulunduğumuz sınırları da gözardı ederek, kucak açtık ve insanî duygularla bunların yaralarını sarmaya, bunları o korkunç mezalimden kurtarma gayreti içerisinde girdik.

Bu olaylardan kısa bir süre sonra, bunları bu zulümden kurtarmak için Türkiye'nin yaptığı öncülük hareketi neticesinde, sayıları 10'un üzerinde olan Batılı devletlerin katıldığı Huzur Operasyonu kapsamında, 5 Nisan 1991'de "Çekiç Güç" dediğimiz, bugün "Kuzeyden Keşif Harekati" adını verdiğimiz güç, Türkiye Büyük Millet Meclisince de onaylandı.

Bu güç, başlangıçta hava, kara unsurlarını içeren ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin İncirlik tesisinde, Pirinçlik, Silopi ve Zaho'da konuşlandırılan, uçak ve personel sayısı bakımından oldukça kabarıktır bir mevcuda sahip, yaklaşık 25 000 kişilik uluslararası bir güçtü.

Bu harekâtın hedefi ne idi; hedef, Irak'ın toprak bütünlüğünü korumak ve 36 ncı paralelin kuzeyinde yaşayan insanları bir katliamdan kurtararak can güvenliğini korumak. Peki, orada kimler yaşıyordu; orada yaşayan Kürt ve Türkmen unsurları...

Değerli arkadaşlar, bir şeyi hep gözardı ediyoruz. Birazdan detayına gireceğim ve Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında, ta Abdülkerim Kasım'dan bugüne kadar, dünyanın şahit olmadığı korkunç mezalimle karşı karşıya bulunan Kerkük ve Kuzey Irak Türkmenlerinin kendi kaderine terk edilmişinin hazin tablosunu, birazcık olsun Meclisimize arz etmeye çalışacağım. (DYP sıralarından alkışlar)

Şimdi, Abdülkerim Kasım, o zaman Kral Faysal'ı devirince, genç kralı, 1959 yılında, başa gelmez gelmez ilk olarak yaptığı iş... Türk düşmanlığıyla dopdolmuş olan bu insan, bilahare, tarihin kaderi -ki, bizim inanışımızda "alma mazlumun ahını, çıkar aheste aheste" ve hakikaten öyle oldu- Kerkük sokaklarında bir ayağı bir arabaya bağlı, bir ayağı başka bir arabaya bağlı, halatlarla çekilerek vücudu ikiye bölündü. O bölgede, o sınırdaki yedi sene görev yapmış, bu devletin mülki idare amiri olarak, konuları çok iyi bilen bir arkadaşımız olarak bunu söylüyorum ki, hakikaten dünya buna hep seyirci kalmıştır, şu anda seyirci kaldığımız gibi o gün de seyirci kalmıştır. Burada yalnız Kürtler değil, Türkmenler, Kerkük Türkleri, Erbil Türkleri, Türkmenleri ve Musul'un çevresinde... Şunu söyleyeyim ki, Musul'un çevresindeki -oraları adım adım bilen bir arkadaşımız- bütün yerleşim yerleri, Türkmen köyleridir, Türkmen yerleşim yerleridir. Zaho'nun çevresi öyledir, Dohuk'un çevresi öyledir, İsmailiye'nin çevresi öyledir; ama, buralardaki insanlar hep mezalime uğramış -hep genosit- bir ırkın yok edilişi devamlı olarak bilinçli bir şekilde işlemiş. Saddam gelmiş, Saddam da aynı şeyi, Abdülkerim Kasım'ın yapmış olduğunun daha korkuncunu yapmaya başlamış; ama, yine sesler çıkmamış. Şu anda da bu insanlar, bir yer, yurt aramaktadır; çünkü, bunlara, yerlerinde yaşama imkânları tanınmamaktadır.

Değerli arkadaşlar, işte burada, Halepçe katliamı ve biraz önce arz ettiğim durumlar ve bu vahşet dünyanın gözü önünde cereyan edince, yine Türkiye kapılarını açmış ve 500 000 insan Türkiye'ye gelmiş, Muş'tan başlayarak, devletin sağladığı imkânlarla -o kamplara defalarca gidip ve onların ihtiyaçlarını bizzat mahallinde gören ve karşılayan bir arkadaşımız- Diyarbakır çevresinde 2 tane, Mardin Kızıltepe arasında 1 tane, Silopi'de 1 tane kamp oluşturulmuş ve böylelikle, bu kamplarda yaşayan bu insanlar, işte, bizim, o insanî duygularımızın, o şefkalli kanatlarımızın altına sığınmışlar, biz de bunları daha iyi bir şekilde himaye etmek, hiç olmazsa Kuzey Irak'taki harekâtımızı kolaylaştırma bakımından bir fayda olur düşüncesiyle bu Çekiç Güç'ün içerisinde olduk ve dolayısıyla, bugüne kadar gelindi. Her altı ayda uzatılan bir harekâttir.

Bu güç, esasta, konuşmanın başında da belirttiğim gibi, Kuzey Irak'ın toprak bütünlüğünü ve hükümrânlığının bütünlüğünü korumak durumundadır. Değerli arkadaşlar, bunu, kendimize bir politika edinmeliyiz, bizim politikamız bunun üzerine oturtulmalıdır. Değişik zamanlarda da bunu söylemişimdir. Aksi takdirde, 36 ncı paralelin kuzeyinde saydığım, orada yaşayan insan toplulukları ve o ülke açısından da, Türkiye açısından da huzurun sağlanması mümkün değildir.

Hep bigâne kalmışız, hep meseleleri küçümsemişizdir. Tıpkı şer örgütlerine, bölücü örgütlere bakış açımızda olduğu gibi, hep buna seyirci kaldık. DDKD ile başlamıştır, Devrimci Doğu Kültür Ocaklarıyla başlamıştır ve bugünlere gelmiştir.

Hatay'da görevliyim... Bütün yetkililere o zaman bu konuları bildirmiştim. Bütün örgütler... Gaziantep'te sıkıyönetim var, Adana'da sıkıyönetim var, Kahramanmaraş'ta -Kahramanmaraş olaylarından dolayı- sıkıyönetim var, Mersin'de sıkıyönetim var; Hatay'ı, sanki, biz, bilinçli olarak, bir açık kapı olarak bırakmışız; teröristler gelecek... Suriye zaten bağrını açmış... Bunu niçin söylüyorum; bu, onların politikası ile bizim politikamız arasındaki fark.

BAŞKAN -- Onlara müsaade etmeyiz.

M. NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) -- Sayın Başkanım, sizin sesinizi işitince, çok önemli, Osmanlı'nın orada uyguladığı bir politikaya değineceğim; çünkü, sizin ailenizi de ilgilendiriyor. (DYP sıralarından alkışlar) Noturmda da var; zaten, almışım Mursaloğulları'nı.

Değerli arkadaşlar, ta o günden beri, Osmanlı, Yavuz Sultan Selim'le birlikte Suriye ve Suriye üzerinden Mısır'a gidince, Mısır'ı fethedince, iki önemli Kayı Oğuz Beyini getirmiş, oraya yerleştirmiş; birisi Mursaloğulları, Amik Ovası'na, Bayır- Bucak Türklerini de, tamamen bugünkü tabii sınırı olan, Misakımillîyle kabul ettiğimiz sınıra yerleştirmiş ve bunları, âdeti, uç beyi durumuna getirmiş "bu sınırın tabii korucularısınız" demiş. Ama, gelin görün ki, zamanla, Bayır-Bucak Türkleri, aynen Kerkük Türkleri gibi; biri Suriye'nin mezalimine tabi olmuş, diğeri de Saddam'ın mezalimine tabi olmuş. Bayır-Bucak Türkleri bize müracaat ettiler... Biliyor musunuz ki, bugün, Elcumhuriye dediğimiz, Amerikalıların da Körfez Savaşında en fazla çekindiği kuvvetlerin, saray muhafızlarının büyük çoğunluğu Bayır-Bucak Türkleridir.

BAŞKAN -- Doğrudur.

M. NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) -- Niye; bizim yanlış politikamızdandı; kabul etmedik, geldiler adamlar "ne olursunuz, biz yok ediliyoruz, korkunç mezalimle karşı karşıyayız" dediler. Hama olayları, Humus olayları, İdlip olayları, Lazkiye'deki korkunç katliamlar... Devamlı olarak da, onların orada asimile edilmesi için de, o köylere, Afrin'in ve çevresindeki köylere -ta Keldagından Habur'a kadar, Deyrizor'a kadar, Deyrizor, Kamışlı, Haseki, Amudiye, Resûlayn ve ta Kürt Dağına kadar olan kısım tamamen Bayır-Bucak Türkleri; tabii sınır- aynen Kerkük'teki uygulanan politika; biri Suriye tarafından, biri de Irak tarafından uygulanıyor; ikisi de Baas'ın politikası. Bu politika uygulanırken, biz, kapıları kapatıyoruz, diyoruz ki, seyirci kalalım, sizi yok etsinler ve bizim himayemizi çektiğimiz bu insanlar, başka yerlere gitmiştir. Bugün, Kerkük Türkleri bizden vize alma imkânına kavuşmadıkları için, Ege'de ve değişik şeylerde, kaçak yollarla Avrupa'ya gitmeleri ve ölümü göze alarak, iş ve aş imkânına kavuşacak bir yurt aramaları...

Değerli arkadaşlar, işte, bu harekât, bu toplu göç harekâtının tekrarına müncer olacak gelişmeleri, Irak'ın toprak bütünlüğünü -biraz önce söylediğim gibi- mutlaka koruyarak, caydırmak, gerekirse bu gelişmelere mani olmak...

Bakınız, son zamanda, Kuzey Irak'ta çok önemli gelişmeler oluyor. Amerika Cumhurbaşkanı adaylarının, ister seçim safhı mailinde olsun ister değişik şekilde olsun, bizi inciten bazı açıklamaları...

ları var. Temenni edelim ki, bunlar, bir seçim sahninde söylenen sözler olsun; çünkü, Kuzey Irak'ta 36 ncı Paralelin kuzeyinde yeni bir hükümlanlığın tesis edilmesi, Türkiye'yi fevkalade önemli bir gaileye sokar ve Türkiye'nin başını ağrıtır, fevkalade başını ağrıtır. Onun için, bu konuda, dışpolitika itibariyle hassasiyetimizi son derece göstermek mecburiyetindeyiz, çok iyi takip etmek mecburiyetindeyiz.

Değerli arkadaşlar, Çekiç Güç, 25 Aralık 1996'da, biliyorsunuz, Kuzeyden Keşif Harekâtına dönüştükten sonra, bugün, aynı şekilde devam ediyor. Temenni ederdik ki, gerek olağanüstü hal, gerek Çekiç Güç, şimdiye kadar, artık, işlevini tamamlayıp, sona ermiş olaydı. İnşallah, kısa zamanda bu da sona erer ve biz onu da görürüz.

Geçmişte olduğu gibi, Kuzeyden Keşif Harekâtı dediğimiz harekâta, koalisyon ortakları, Irak'ın bağımsızlığına, toprak bütünlüğüne, egemenliğine ve birliğine saygı gösterecekler. Zaten, kuruluşun esas anafikrinin altında da, devamlı bu söyleniyor.

Değerli arkadaşlar, Türkiye'de konuşlandırılan ve şu anda, en büyük üs olan İncirlik'te bulunan ve üçüncü ülkelere yönelilemeyecek ve kullanılmayacak bu güç, Kuzey Irak'ta tamamen insanî amaçlarla görevini yapmak üzere konuşlandırılıyor ve bunun bünyesinde, şu anda, 10 ülkeden, kala kala, Türkiye, İngiltere ve Amerika... Bu harekâtın bünyesinde, şu anda, ABD'nin 27, İngiltere'nin 7 ve Türkiye'nin 4 hava unsuru var. Kuzeyden Keşif Harekâtı, işte, bu barışçıl amacı devam ettirmek ve oradaki bütün unsurların -bakınız, konuşmamın başında belirledim, tek bir unsur değil- ihtiyaçlarını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim, mikrofonunuz açık.

M. NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bu gücün işlevini, çalışmalarını, buna hayatiyet veren Türkiye Büyük Millet Meclisi bizzat takip etmelidir. Bir gücün varlığının, hikmeti vücudunun sebebi unsuru olan Türkiye Büyük Millet Meclisiyse, orada, bence, sık sık, Meclisin bünyesinde teşekkül edecek komisyonlar marifetiyle, mahallinde, çalışmaları yakinen incelenmelidir; çünkü, geçmişte de vuku bulan... Biraz önce bir değerli arkadaşımın da söylediği gibi, "insanî amaçlar dışında, bazen, başka yerlere de yardım gitme imkânı var" demişti. İşte, bunların bertaraf edilmesi için, buna hayatiyet veren Türkiye Büyük Millet Meclisi, aslı görevi olan kontrol görevini de yapmalıdır.

Değerli arkadaşlar, bunları belirttikten sonra, esas itibariyle, Ortadoğu'da en önemli, etkin politikayı oynayacak, gerek Ortadoğu'da gerek Batı Trakya'da gerek Kafkaslar'da bir cihanşümül imparatorluğun temelleri üzerine yükselmiş bugünkü Türkiye Cumhuriyeti olmalıdır. (Alkışlar)

Gelin görün ki, bu rolümlüzlü yeteri derecede oynayamıyoruz. Ta binlerce kilometre uzaktaki insan, geliyor, Ortadoğu'nun problemlerinde hakem rolü oynamaya çalışıyor, nâzım rol oynuyor. Peki, Türkiye nerede? Sırası gelince, cihanşümül bir imparatorluğun temelleri üzerine yükselmiş, güçlü bir ülke... Gücümüzlü politik sahada da göstererek, bu itimadı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız Sayın Çetinkaya.

M. NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – Evet, bunu göstermeliyiz ve yıllarca bizimle beraber olmaları onlara huzur veren, onlara insanlığı öğreten bir idarenin bugünkü devamı olan, bugünkü evlatları olan Türkiye Cumhuriyetinin evlatları ve bugünün politikacıları, çevresindeki bütün ihtilafı giderebilecek hakem rolünü oynayabilmelidir ve bu, etkin politikayla mümkün olur. Bunu telkin etmek, dünyaya, bunu itimat halinde telkin etmek, bizim devlet ve hükümet olarak uygulayacağımız başarılı politikalarla mümkün olacaktır. Bunu yapmazsak, mümkün olmaz. (DYP sıralarından alkışlar)

Din birliğiyle, ırk birliğiyle, dil birliğiyle beraber olduğunuz ülkelerin bile ihtilaflarında, yabancı olan ülkeler gelip, bunların ihtilaflarını zözmeye çalışmaktadır. Yıllarca beraber olduğunuz, kardeş diye kabul ettiğiniz insanlar, kapınızı almamaktadır. İşte bu, etkin politikamızın olmayışındandır. Dilerim ki, bu konuyu görüşürken; Türkiye, inşallah, yakın zamanda, tarihteki o büyük misyonunu yeniden kazanır ve dünyanın barışını, dostluğunu sağlayabilecek gtce ve politikaya sahip olur.

Hepinize saygılar sunuyorum. ("Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – ok teşekkür ederim efendim.

Söz sırası, şahsı adına, şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'dadır.

Buyurun Sayın Yalçinkaya.

MEHMET YALÇINKAYA (şanlıurfa) – Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

şimdi, Meclisimizde Keşif G süresinin uzatılmasını konuşuyoruz. Tabii, şimdi, Keşif G'le beraber, Irak'a uygulanan ambargonun Birleşmiş Milletler tarafından uzatılması, sürekli Türkiye'nin gündemindedir. Bunları Meclis krstsnden zaman zaman konuşuyoruz. nce, 1990'da başlayan olayları ve Irak'ın, bizler için, yani Türkiye için ne demek olduğunu, sizlere izah etmek istiyorum.

şimdi, Irak devleti, 1990'da yıllık 75 milyar dolar petrol geliri olan bir ülkedir. 75 milyar dolar petrol geliri olan bir ülkenin Türkiye tarafından gözardı edilmesi, yabana atılması, dışlanması söz konusu olamaz.

Patlak veren hadiseler belki bizim dışımızda cereyan etti. Kuveyt'i biz işgal etmedik. Bunlar doğrudur; ama, bu hadiseler cereyan ettikten sonra Türkiye'nin güttüğü politika, bugüne kadar uyguladığı yol ve yordam yanlıştır. Rahmetli zal "bir koyup c alacaktık" dedi; ama, biz, zaman içerisinde, bir koyup c almak yerine, maalesef, çok büyük sıkıntılar ve çok büyük kayıplara uğradık. Bugüne kadar Türkiye'nin kaybı -Irak'tan- 55 milyar dolar civarındadır. Petrol boru hattının kirası 3,5 milyar dolardır değerli arkadaşlar, Türkiye'nin bugün IMF'den beklediği para 3 milyar dolardır ve yanı başımızda çok büyük bir Irak pazarı vardır.

Ambargo, bugün Irak Halkına uygulanmaktadır; ama, onun yanında, Mardin, Diyarbakır, Urfa, Mersin, Van, Adana, Antep de bu ambargonun içerisindedir ve burada 50 000 kamyon esnafı bu kapıdan ekmek yemektedir. Yani, bu ambargonun devamında Türkiye'ye bir fayda yoktur, Türkiye çok büyük zararlara maruz kalmıştır.

Türkiye, Irak'ın 1990'da Kuveyt'i işgalinde Batılı müttefiklerin ve Amerika'nın yanında yer aldı; ama, bu yer alma miktarında fayda göremedi. Bunun yanında, Ürdün, Arapların, Irak'ın yanında yer aldı; ama, bugün Ürdün, Birleşmiş Milletler kararlarının 50 nci maddesinden istifade ederek Irak'a çok büyük miktarda mal satmaktadır ve çok büyük gelir elde etmektedir. Bugün Ürdün, Amerika'ya dönmüştür; ama, Batılıların yanında yer almamıza rağmen, Amerika'nın yanında yer almamıza rağmen, bugün ambargo bize uygulanmıştır ve bugün orada çok büyük sıkıntılar, terör belası bizim ülkemizi tehdit etmektedir.

Türkiye'nin hedefi şu olmalıdır: Irak'ta toprak bütünlüğü mutlaka sağlanmalıdır. Bu sağlanırsa, Türkiye'nin tehnedir ve Kuzey Irak belasından kurtulmak istiyorsak, oradaki Kürdistan hadiselerinden kurtulmak istiyorsak, Müslüman bir İsrail Devletinin olmasından kurtulmak istiyorsak, mutlaka, Irak Devletinin kuzeye nüfuz etmesi sağlanmalıdır ve Irak'ın toprak bütünlüğü mutlaka sağlanmalıdır.

Bugün, Amerika Birleşik Devletlerinin lider adaylar Al Gore ve Bush çeşitli demeçlerinde şu-
nu söylemektedirler: "Biz, Irak'ı üçe bölmek istiyoruz. Güneyde Şii devleti, ortada, Sünni bugün-
kü Saddam rejimi, kuzeyde de bir Kürdistan yaratmak istiyoruz." Bunun yaratılması Türkiye için
çok pahalı mal olacaktır. Türkiye, bu konuda, mutlaka üzerine düşeni yapmalıdır.

Değerli arkadaşlar, Çekiç Güç on yıldır devam ediyor, ambargo on yıldır devam ediyor. Bu
Meclis, on yıl daha buna müsaade etmemeli.

Ben, şimdi çok üzülüyorum; yani, bir taraftan altı ay uzatacağız... Yani, ben karşıyım, hem
ambargoya karşıyım hem bu Çekiç Güç'ün orada bulunmasına karşıyım; bunu, Meclis kürüstünden
de ifade ediyorum. Hatta, şunu diyorum, yani, biz bir yerde demeliyiz ki; bu, altmış yıl mı devam
edecek? Bu ambargo ne zamana kadar devam edecek? Biz, bu sıkıntıları ne zamana kadar çekece-
ğiz? Yani, şimdi, biz, bu Meclis, bu tavrımızı ne zaman göstereceğiz?

Bu sebeple, yani başımızda bulunan çok büyük bir petrol zenginliğine sahip Irak Devletinin
bu imkânlarının, Türkiye'ye, mutlaka aktarılması gerekir.

Yine, Meclis kürsüsünden söyledim; dedim ki, Türkiye'nin en büyük zenginliği GAP Projesi-
dir ve GAP Projesinin yanında, Irak petrolüdür. Bu petrol, 75 milyar dolar geliri olan bir petroldür
ve yani başımızda bu ülkenin giyecek gömleği yok, yiyecek patatesi, soğanı yok. Patatesi, Niğ-
de'den gidiyor değerli arkadaşlar. Biz, oraya patatesimizi verebilseydik, bu sene, patates sorunu di-
ye bir sorunumuz olmazdı.

Bu sebeple, Irak'a uygulanan ambargonun mutlaka kalkması lazım. Çekiç Güç'ün, mutlaka,
kuzeyden, yani Zaho bölgesinden kaldırılması lazım.

Ben, yakın tarihteki bir hatıramı sizlere anlatayım. İki ay önce Bağdat'ta idim. Bizim Sadfer
Gaydalı ve Hazine Dış Ticaret Müsteşarımız Kürşat Tüzmen, Bağdat'ta 1 milyar dolarlık anlaşma-
yı yaparken haber geliyor, diyorlar ki: "İncirlik'ten ve Zaho'dan kalkan uçaklar, Musul, Kerkük
bölgesini, işte, Dahok bölgesini bombalıyor." Irak'takiler diyorlar ki "mademki, uçaklar Türki-
ye'den kalkıyor, bizi bombalıyor, biz, bunlara niye menfaat temin edelim? Niye dışticaretlerine ve-
sile olalım?" Yani, böyle bir imkândan, böyle bir kapıdan, böyle bir fırsattan... Kalkıp da, tekrar
tekrar bunun süresini uzatmanın bir âlemi yok.

Irak'ta, bugüne kadar kimyasal silahlar var; aradan on yıl geçti, bu silahları bulun, ortaya çı-
karın; varsa suçluları cezalandırın. Yani, şimdi, bunları bahane ederek, Türkiye, çok büyük zarar
görmüştür ve bu zarara ilanihaye dayanamaz. Orada, mutlaka, GAP projesini gerçekleştirmek la-
zım ve Irak kapısını mutlaka açmak lazım. Bu, Türkiye için gereklidir ve Türkiye'nin, bu sıkıntı-
dan, mutlaka bu şekilde kurtulması gerekir diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yalçınkaya, teşekkür ederim efendim.

Görüşmeler tamamlanmıştır efendim.

Şimdi, Başbakanlık tezkeresini tekrar okutup, oylarınıza sunacağım:

26.6.2000

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Körfez Savaşı sonrasında alınan Irak ile ilgili Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları-
nın hedeflerine ve ruhuna uygun olarak ve Irak'ın toprak bütünlüğünün muhafaza edilmesine özen
göstererek, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere hava unsurlarının katılımıyla, Türkiye tarafın-
dan belirlenen ilke ve kurallara bağlı olarak ve Türkiye Büyük Millet Meclisininin 25 Aralık 1996

tarihli ve 477 sayılı kararıyla hükümete verdiği yetki çerçevesinde yürürlüğe konulan ve sadece keşif ve gerektiğinde önleme uçuşlarıyla sınırlı bir hava hareketi olan "Kuzeyden Keşif Harekatı"nın görev süresinin 30 Haziran 2000 tarihinden itibaren altı ay süre ile uzatılmasına; 477 sayılı kararda belirtilen hususlarda bütün kararları almaya Bakanlar Kurulunun yetkili kılınması için Anayasanın 92 nci maddesine göre izin verilmesini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

BAŞKAN – Başbakanlık tezkeresini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Beş ilde uygulanmakta olan olağanüstü halin bir ilden kaldırılmasına, dört ilde dört ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi vardır; okutup işleme alacağım.

2. – *Beş ilde uygulanmakta olan olağanüstü halin 30.7.2000 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere, bir ilden kaldırılmasına ve dört ilde dört ay süre ile uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/613)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

30 Mart 2000 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere (5) ilde dört ay süreyle uzatılan ve Türkiye Büyük Millet Meclisininin 28.3.2000 tarihli ve 678 sayılı Kararıyla onaylanmış bulunan olağanüstü halin;

- 1- Van İliinden 30 Temmuz 2000 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere kaldırılmasının,
- 2- Diyarbakır, Hakkâri, Şırnak ve Tunceli İllerinde 30 Temmuz 2000 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere dört ay süreyle uzatılmasının,

Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 26.6.2000 tarihinde kararlaştırılmıştır. Gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

BAŞKAN – Başbakanlık tezkeresi üzerinde, İçtüzüğün 72 nci maddesine göre görüşme açacağım.

Gruplara, hükümete ve şahsı adına iki üyeye söz vereceğim.

Konuşma süreleri, gruplar ve hükümet için 20'şer dakika, şahıslar için 10'ar dakikadır.

Görüşmelerin sonunda da tezkereyi okutup oylarınıza sunacağım.

Başbakanlık tezkeresi üzerinde söz alan sayın üyelerin isimlerini okuyorum: Doğru Yol Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Kemal Çelik, Fazilet Partisi Grubu adına Bitlis Milletvekili Sayın Zeki Ergezen; şahısları adına, Hakkâri Milletvekili (bağmsız) Sayın Evliya Parlak, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç, Van Milletvekili Sayın Fetullah Gültepe, Diyarbakır Milletvekili Sayın Sebgetullah Seydaoğlu.

Grupları adına başka söz isteyen var mı?

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkanım, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekilimiz Sayın Mehmet Pak konuşacaklar.

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Pak.

Grupları adına başka söz isteyen var mı?

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) – Var efendim.

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Anavatan Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Sayın Turhan Tayan,

BAŞKAN – Gönderin, onları da yazayım efendim.

Önce Hükümete söz veriyorum efendim; buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANİ YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; olağanüstü halin Van İliinden kaldırılması, Diyarbakır, Hakkâri, Şırnak ve Tunceli İllerinde de 30 Temmuz 2000 tarihinden itibaren dört ay daha uzatılması yolundaki Başbakanlık tezkeresi üzerinde, hükümetimizin görüşlerini arz etmek üzere söz almış bulunuyorum; Yüce Meclisi, şahsım ve hükümet adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, anayasal ve hukukî bir yönetim biçimi olan olağanüstü hal, ülkemizin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki bazı illerde terör olaylarının artması nedeniyle, şartların zorlaması sonucu uygulanmaya başlanmış, ilan edilme sebebi ortadan kalkmadığı için, Yüce Meclisin kararıyla bugüne kadar devam ettirilmiştir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde, bölücü terör örgütüne karşı elde edilen başarı ve sağlanan huzur ortamı hepimizin malumudur. Güvenlik kuvvetlerimizin başarılı ve özverili mücadelesi sonucunda, bölücü terör örgütü etkisiz hale getirilmiştir; ancak, yurt içinde etkisiz hale getirilen bölücü terör örgütünün, yurt dışındaki faaliyetleri ve silahlı yapılanması devam etmektedir. Keza, bölücü terör örgütünün, değişen ve gelişen şartlara göre terör eylemlerine yönelme ihtimalini de gözardı etmemek gerekir. Bu nedenle, dün olduğu gibi, bugün de bölücü akımlara ve her türlü teröre karşı yürütülen kararlı mücadele, kesin sonuç alınıncaya kadar sürdürülecektir.

Değerli milletvekilleri, güvenlik güçlerimizin bölücü akımlara ve her türlü teröre karşı mücadelesi sürerken, hükümet programımızda yer alan terörün iç ve dış kaynaklarını kurutacak ekonomik ve sosyal tedbirler de alınmaya devam etmektedir. Aynı yaklaşım doğrultusunda il valileri de kendi bütçe ve yerel imkânlarıyla illerinin ekonomik, sosyal, kültürel yönden kalkınmaları için büyük çaba sarf etmektedirler.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde ve genel olarak ülkemizde hayvancılığı geliştirmek ve desteklemek amacıyla, 2000 yılında 45 trilyon liralık bir program uygulamaya konulma aşamasındadır.

Hayvancılık kooperatiflerine 17,8 trilyon liralık kaynakla kredi desteği sağlanacaktır.

Mevcut destekleme sistemleri değiştirilerek pazar fiyatlarını bozmadan gerçek anlamda çiftçiye gidecek şekilde destek olunması amaçlanmaktadır.

Üretim planlanacak, yeni bir yapılanmaya gidilecektir.

Ülkemizin genelinde 40 milyon hektar olan meralar, 17 milyon hektara düşmüştür. 1998 yılında yürürlüğe giren Mera Yasasından sonra, hızla, meraların tespit, tahdit, tahsis ve ıslah çalışması başlanılmış olup, çalışmalar devam etmektedir.

Ayrıca, hükümet programında yer alan eğitim, sağlık ve diğer alanlardaki çalışmalar yanında, bu bölge insanını üretken hale getirecek, istihdam yaratacak projelerin hazırlanmasına uzmanlar tarafından başlanmıştır.

Öte yandan, terör nedeniyle yarım kalan yatırımların tamamlanması için de gerekli tedbirler alınmaktadır.

Türkiye'nin doğu ve güneydoğu bölgeleri başta olmak üzere, güvenlik dahil, çeşitli nedenlerle köylerinden ayrılan ailelerden gönüllü olarak geri dönmek isteyenlere, kendi köyleri civarında veya arazisi müsait başka yerlerde iskân imkânı sağlanarak, bunlar için gerekli olan sosyal ve ekonomik altyapının tesisini amaçlayan köye dönüş ve rehabilitasyon projeleri de uygulamaya devam etmektedir.

Halihazırda, Bitlis, Muş, Bingöl, Hakkâri, Tunceli, Van, Batman, Diyarbakır, Mardin, Siirt ve Şırnak İlleri, köye dönüş ve rehabilitasyon projesi kapsamında bulunmaktadır. Bunlardan ilk 6 il, İçişleri Bakanlığı yatırım programı kapsamında yer almış ve 2000 yılı için bu projelere 2,8 trilyon tutarında ödenek ayrılmıştır. Bunun ilk altı aylık dilimi, 1 Haziran 2000 tarihi itibarıyla illere gönderilmiştir.

Yapılan çalışmalar, sadece vatandaşları eskiden yaşadığı yerlere iskân etmekle sınırlı değildir. Köye dönüş projesinde amacımız, üretimden kopmuş bu insanları, yeniden üretici hale getirmek, valilerimizin koordinesinde bir eğitim seferberliği başlatarak yöre insanının eğitim düzeyini yükseltmek ve terörlü düşünce olarak da ortadan kaldırmaktır.

Bir diğer önemli konu da, bölgenin uzman kamu görevlisi ihtiyacının giderilmesine yönelik tedbirlerdir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerine nitelikli personel göndermek, artık, kural haline gelecektir.

Bütün bunların yanında, GAP İdaresi ve diğer kurumlarca, bölgeye dönük değişik projeler üzerinde çalışılmakta ve uygulamaya konulmakta, bölge için getirilen teşvik tedbirlerinden yararlanan yatırımcıların teşvik imkânlarını bu bölgede kullanmasını sağlayacak çalışmalar da sürdürülmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; son yıllarda terörle mücadelede yakalanan başarının, sağlanan huzur ve güven ortamının devam ettirilebilmesi ve devletimizce alınan ve alınacak ekonomik ve sosyal tedbirlerin uygulanabilirliği için Diyarbakır, Hakkâri, Şırnak ve Tunceli illerinde uygulanmakta olan olağanüstü halin bir müddet daha uzatılması gereği vardır. Bugüne kadar yüce milletimizin ve Parlamentomuzun, kahraman güvenlik güçlerine verdiği desteğe şükran borçluyuz.

Bu duygularla, Diyarbakır, Hakkâri, Şırnak ve Tunceli illerinde uygulanmakta olan olağanüstü halin, 30 Temmuz 2000 tarihinden itibaren dört ay daha uzatılmasına ilişkin hükümet tezkeresini, Yüce Meclisimizin takdirlerine sunarken; terörle yapılan mücadelede, mesai gözetmeksizin büyük bir özveriyle çalışan Silahlı Kuvvetlerimize, Emniyet ve Jandarma teşkilatımıza teşekkür ediyor, bu mücadelede hayatlarını kaybeden değerli evlatlarımıza Allah'tan rahmet, gazilerimize şükran duygularımı ifade ediyor, Yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Antalya Milletvekili Sayın Kemal Çelik; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sayın Başkan, değerli üyeler; beş ildeki olağanüstü halin, 30 Temmuz 2000 tarihinden geçerli olmak üzere bir ilden kaldırılmasına ve dört ilde dört ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini belirtmek üzere söz almış bulunuyorum; Yüce Meclisi, şahsım ve Grubum adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, hatırlanacağı gibi, ülkemizin Güneydoğu bölgesindeki terör olayları, PKK'nın, 1984 yılında Eruh ve Şemdinli baskınlarıyla başlamıştır. O günlerde, bu olayın ciddiyeti ve boyutu gözden kaçırılmış ve bu tür terör olaylarına karşı hazırlıksız olmamız nedeniyle, kısa

sürede tırmanmaya başlamıştır. PKK'nın köy baskınlarının önlenmesi amacıyla, daha sonra, koruculuk sistemine geçilmiştir. 1987 yılındaysa, olağanüstü hal uygulamasına geçilerek, bölgede, Olağanüstü Hal Bölge Valiliği kurulmuştur. Olağanüstü Hal Bölge Valiliği, terörle mücadelenin yanında, özellikle bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasını sağlamak amacıyla kurulmuştur; ancak, Olağanüstü Hal Bölge Valiliği, bu fonksiyonlarını tam olarak yerine getirememiştir. Olaya, sadece terör açısından değil, ekonomik ve sosyal açıdan bakılmadığı için, ne yazık ki, bu, bize pahalıya mal olmuştur. Bölgemizdeki dışgüçlerin desteğiyle ortaya çıkan terör olayları, 30 000'den fazla can kaybına, 100 milyar dolardan fazla maddî kayba, binlerce köyün boşalmasına, onbinlerce çocuğa gerekli eğitim ve sağlık hizmetlerinin ulaştırılamamasına, bölgede hayvancılık ve tarımın çökmesine ve bölgenin ekonomik faaliyet ve altyapı hizmetlerinin durmasına neden olmuştur.

Bu tablo, hoş bir tablo değildir. Bu tablo, Türkiye Cumhuriyetine yakışan bir tablo değildir. Sağlıklı ve gerçekçi bir değerlendirmeye tabi tutulmadığı sürece ve bugünkü gibi, sadece sorunları erteleme yöntemi uyguladığımız takdirde, sorunların çözümü daha da zorlaşacaktır.

Değerli milletvekilleri, Başbakanımız Sayın Bülent Ecevit, 55 inci hükümetin başbakan yardımcısıyken güneydoğuya gitmiş ve bölgenin ekonomik kalkınmasına yönelik bir paket açıklamıştı. O tarihten bugüne kadar, bu paketle ilgili hiçbir adım atılmamış; yine, bu ay içerisinde, Sayın Başbakanımız, Diyarbakır'a yaptığı ziyarette benzeri vaatlerini tekrarlamıştır.

Vaatler, gerçekçi bir plana ve programa dayandırılmalıdır. Van Milletvekilimiz Sayın Hüseyin Çelik, bu konuda, hükümetin de faydalanabileceği gerçekçi bir rapor hazırlamıştır; bunun, özellikle değerlendirilmesinde fayda görüyorum.

Bölgenin sorunları, acil ve ciddidir. Bölge, orta ve uzun vadeli ciddi ekonomik ve sosyal kalkınma plan ve programlarına muhtaçtır; yoksa, gününbirlik vaatlerle bölgenin geleceğine sahip çıkamayız.

Bugün, maalesef, bölgede olağanüstü şeyler görüyoruz. Başta Avrupa Birliği üyesi ülkelerin temsilcileri olmak üzere bazı ülke temsilcileri, bölgede yoğun bir şekilde inceleme, araştırma ve temaslarda bulunmaya başlamışlardır. Hükümetin bu konuda özellikle dikkatini çekmek istiyorum. Bunlar, takip edilmeli, değerlendirilmeli ve kendi bölgemize sahip çıkmalıyız.

Değerli milletvekilleri, bölgenin sorunlarıyla ilgili kısa bir değerlendirme yaptıktan sonra, önerilerimi sunacağım: Türkiye'de, 1999 verilerine göre, insanımızın yüzde 7,3'ü açık işsizdir ve gizli işsizlerle birlikte bu oran çok daha fazladır. Doğu ve güneydoğudaki işsizlik oranı, köyden kente göç sonucu çok daha fazla artmıştır. Tarım ve hayvancılık alanlarında çalışan nüfusumuzun kayda değer bir bölümü, köylerin boşalması sonucu il ve ilçe merkezlerine taşınmıştır. İl ve ilçe merkezlerinde sanayi sektörü canlı olmadığından veya hiç bulunmadığından, göç eden nüfus, büyük çapta işsizdir. Başta, Diyarbakır, Batman ve Van olmak üzere, doğu ve güneydoğudaki birçok il, insanların yığınlar halinde yaşadığı problemlili şehirler haline gelmiştir. Göç olayı, sadece, doğu ve güneydoğu illerimizi etkilememiş, başta, Adana, Mersin, Antalya ve İstanbul olmak üzere, Ege, Akdeniz ve Marmara'daki birçok şehrimizi ciddi biçimde etkilemiştir. Bu nedenle, göçün ekonomik ve sosyal boyutlarıyla birlikte, siyasî ve psikolojik boyutları da ciddi bir şekilde, bilimsel olarak incelenmeli ve araştırmaların sonuçları alınacak tedbirlere ışık tutucu olmalıdır.

Değerli milletvekilleri, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi, teşvik belgelerinin dağılımında da en az pay alan iki bölgemizdir. Özellikle, son yıllarda, güneydoğudaki teşviklerde de ciddi düşüşler görülmektedir. Ayrıca, kalkınmada öncelikli yörelerin kapsamı çok genişletildiği için, bu uygulama fonksiyonsuz hale getirilmiştir. Bu konuda yeni bir düzenlemeye gidilmelidir. Kalkınmada öncelikli yörelerin sayısı, gerçekçi bir şekilde azaltılmalıdır. Özel sektöre teşvik uygulama-

sına ağırlık verilmelidir; ama, özel sektörün yatırımları da yerinde denetlenmelidir. Yatırımların, yatırım teşviklerinin yerli yerinde kullanıldığını, iyi kontrol edildiğini söylemek, maalesef, mümkün değildir. Özellikle, güneydoğuda verilen teşviklerdeki seyirle, bir dönem ülkemizde yaşanan hayali ihracat arasında ciddi benzerlikler vardır. Teşvikler, gerçekten, yerli yerinde kullanılsaydı, güneydoğunun çehresi bugün farklı olabilirdi. Güneydoğunun her yerinde, yarım kalmış bina ve tesislere rastlamak mümkündür; bunların yüzde 90'ı teşvik alabilmek için inşa edilmiş yapılardır.

Değerli milletvekilleri, bölgenin en önemli sorunu, bize göre, eğitimidir. Ülkemizde gayri safi milli hâsılının ancak yüzde 2,2'si eğitime ayrılmaktadır. Bazı gelişmiş ülkelerde bu oran, yüzde 6'ya kadar çıkmaktadır; ama, Türkiye bu konuda, maalesef, bütçesinin çok az bir kısmını eğitime ayırmıştır ve eğitime ayırdığı pay açısından dünyanın, maalesef, 105 inci ülkesi konumunda olan Türkiye, bu durumdan mutlaka kurtarılmalıdır.

Öğrenci başına, Almanya'nın 111 kat, İtalyanın 360 kat Türkiye'den daha fazla kaynak ayırdığı göz önünde bulundurulursa, durumun vahameti daha iyi anlaşılır. Ülke genelinde böyle olan bu tablonun, doğu ve güneydoğuya yansımaları ise, çok daha vahimdir. Bölgede, hâlâ, öğretmensizlik, güvenlik, bakımsızlık ve benzeri sebeplerden dolayı kapalı okulların bulunduğu, özellikle kırsal kesimde okulların büyük çapta çağdaş standartlara kesinlikle uymadığı, bilinen bir gerçektir.

Ne yapılmalıdır: Bölgede eğitime önem vermeliyiz; ama, bu, lafta kalmamalı. Okur yazarlık oranı ciddi bir sorundur ve bir an önce çözülmelidir. Bölgede yapımına başlanan yatırımların ilköğretim bölge okullarıyla bitirilmeli ve buralara, mümkün olduğu kadar, tecrübeli öğretmen ve idareciler atanmalıdır. Bölgedeki okullarda görev yapan öğretmenlere, diğer bölgelerin iki katı maaş verilerek, kalıcı ve verimli olmaları sağlanmalıdır. Meslekî ve teknik eğitime, istihdam sorununun çözümüne yönelik olarak çok önem verilmelidir. Meslekî teknik eğitimde branşlar, yörenin özelliklerine uygun bir biçimde seçilmeli ve donanım açısından eksiksiz hale getirilmelidir. Sınıflardaki kabarık sayılar, yeni okullar devreye sokularak, en azından, Türkiye ortalamasına çekilmeli, öğretmen başına düşen öğrenci sayısı makul bir sayıya düşürülmelidir.

Türkiye genelinde olduğu gibi, doğu ve güneydoğuda da ilçelere serpilmiş, çoğu altyapıdan yoksun, politik mülahazalarla açılmış bulunan meslek yüksekokulları, araeleman yetiştirme vasfından maalesef mahrumdur. Bu okullar, yeniden, ciddi bir revizyondan -bölgenin kalkınmasını sağlayacak biçimde bir revizyondan- geçirilmelidir.

Değerli milletvekilleri, sağlık sorunu da, bölgenin hayatî sorunlarından birisi olma vasfını muhafaza etmektedir. Bebek ölüm hızında Erzurum yüzde 83,7, Diyarbakır yüzde 63,9'la başı çeken iller arasındayken, bütün aşılara yapılmış çocuklar sıralamasında doğu ve güneydoğudaki vilayetler en geri durumdadır.

Bölgedeki devlet hastanelerinde uzman doktor sıkıntısı had safhadadır. Hakkâri ve Şırnak gibi daha geri kalmış illerde çoğunlukla devlet hastaneleri pratisyen hekimlere emanet edilmiştir. Sosyal Sigortalar hastanelerinde de durum farklı değildir. Örneğin, Van, Muş, Hakkâri ve Bitlis'teki 277 000 sigortalıya sağlık hizmeti vermek üzere kurulmuş olan Van SSK Hastanesinde toplam 40 uzman doktor bulunması gerekirken, maalesef 8 uzman doktor mevcuttur. Diğer illerimizde de durum bundan farklı değildir.

Ülke genelinde ciddi bir sağlık reformunun yapılması kaçınılmazdır. Sağlık güvencesi olmayan 22 milyon vatandaşımızın mevcut olduğu gerçeğinden hareketle, bu reform geciktirilmemelidir. Bu konuda, elimizde örnek paketler vardır, Doğru Yol Partisinin İkinci Demokrasi Programındaki sağlık reformu, ülkemizin gerçekleri göz önünde bulundurularak teklif edilmiş bir reform tasarıdır. Önemli olan, böyle bir reformu gerçekleştirecek siyasi iradenin ve kaynağın bulunmasıdır.

Doktoru ve diğer sağlık personeli bulunmayan, kapılarına kilit vurulmuş sağlık ocakları yerine, daha ciddi, yeterli personeli olan, ihtiyaca cevap verebilecek düzeyde medikal malzemeyle donatılmış sağlık merkezleri oluşturulmalıdır. Özellikle, uzman doktorların gönüllü olarak yöreye gidişi, maddî ve manevî imkânlarla özendirilmelidir. Gönüllü doktor temin edilememesi durumunda, hiç olmazsa rotasyon uygulamalarıyla, özellikle il merkezlerindeki tam teşekküllü devlet hastaneleri, her branştan yeteri kadar doktorun mevcut olduğu sağlık kurumları haline getirilmelidir.

Geri kalmış yörelere gönderilecek doktor ve diğer personele, temininde güçlük çekilen kamu personeline birkaç kat fazla maaş ödemesinden de asla kaçınılmamalıdır. Özellikle, Atatürk, İnönü, Fırat, Yüztüncü Yıl ve Harran üniversitelerine bağlı tıp fakülteleri başta olmak üzere bu üniversitelerimiz, öğretim üyesi, yardımcı sağlık personeli, tıbbî donanım ve bina açısından yörenin yitkinü çekecek konuma getirilmelidir.

Değerli milletvekilleri, bölgenin tarımsal durumuna göz atacak olursak, ülke genelinde tarımsal politikalarımızın gözden geçirilmesi, tabii ki kaçınılmazdır; ancak, meselenin, doğu ve güneydoğuda çok daha acil olduğu ortadadır; çünkü, doğu ve güneydoğuda alternatif istihdam alanları yok denecek kadar azdır.

Kırsal kesimin, terör dolayısıyla büyük çapta boşalması, büyük şehirlere ve doğudaki şehir merkezlerine olan göç, tarımsal üretimin düşmesinin en büyük sebebi olarak gözükmektedir. Özellikle, gıda hammaddeleri ihracatı açısından çok önemli bir pazarımız durumunda olan Irak'ın, ambargo dolayısıyla devre dışı kalması, yörenin tarımsal üretimini ciddi şekilde etkilemiştir.

Doğu ve güneydoğu örneğinde, kırsal şehir merkezlerine çok sağlıksız yığılmalar olmuş, şehirli nüfus, köyde yaşayan nüfusu geçmiştir; ama, bu sefer şehir merkezleri köylemiştir.

Değerli milletvekilleri, özellikle, Doğu Anadolu Bölgesi, 1980'li yıllara gelinceye kadar, hayvancılık açısından, Türkiye'nin en zengin bölgesiydi. Sürü hayvancılığının yaygın olduğu bölgede, küçükbaş hayvancılık, hem Türkiye'yi hem de kısmen komşu ülkeleri besleyecek durumdaydı. Bir zamanlar, sürülerle canlı hayvan İran, Irak ve Suriye'ye giderken, terörden sonra, maalesef, tam tersi yaşanmaya başlamış, Türkiye, canlı hayvan ihraç eden bir ülkeyken, canlı hayvan ithal eden bir ülke haline gelmiştir. Canlı kaçak hayvan girişi bahane edilerek, doğu ve güneydoğudaki Ağrı, Iğdır, Van, Hakkâri ve Şırnak vilayetlerinde, 57 nci hükümet tarafından, hayvan sevkiyatına, âdetâ ambargo konulmuştur. İnsanlar, köyden şehre üç beş hayvanını getirip satamaz hale gelmişlerdir. Terör ortamının yok etme aşamasına getirdiği hayvancılık, bir darbe de, maalesef, bu uygulamalardan yemiştir. Doğu ve güneydoğuda hayvancılığın yeniden canlanması için, aşağıdaki tedbirlerin alınmasında fayda vardır. Buna, özellikle hükümetin dikkatini çekmek istiyorum.

Köye dönüş süreci cazip hale getirilmelidir. Köye dönenlere, devlet tarafından, mahalline göre, küçük veya büyükbaş hayvan verilmelidir.

Bütün yayla yasakları kaldırılmalı, sürü hayvancılığı teşvik edilmelidir.

Mera Kanunu bir an önce çıkarılmalı ve meralar ıslah edilmelidir.

Yem bitkilerinin yetiştirilmesi özendirilmelidir.

Yörenin şartlarına uyum sağlayan sığır cinsleri yetiştirilmelidir.

Özel sektörün bölgede yatırım yapması için besicilik teşvik edilmeli, Van-Et türü entegre tesislerin yaştırılması ve yenilerinin kurulması için altyapı oluşturulmalı ve özel sektöre teşvik tedbirleri uygulanmalıdır.

Değerli milletvekilleri, doğu ve güneydoğu vilayetlerinin hemen hepsinde, ciddi bir enerji problemi mevcuttur. Birçok yerde, elektrik enerjisi, ev aletlerini bile çalıştıracak durumda değildir. Enerjinin olmadığı yerde, elbette sanayiden bahsedilemez. Devletin, bölgede büyük sanayi yatırımları yapması beklenmemelidir; özel sektörün yatırım yapabilmesi için de, başta vergi muafiyetleri olmak üzere, ciddi teşvik mekanizmasına ihtiyaç vardır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki önemli bir sorun da, 65 000'in üzerinde olan geçici köy korucularıdır. Aile fertleriyle birlikte sayıları 400 000-500 000 civarında olan, ekonomik alan itibariyle 1 milyondan fazla insanı ilgilendiren koruculuk sistemi, terörün bitmesiyle birlikte, acaba ne olacaktır; bu konuda, hükümetin bir planı, programı var mıdır? Koruculuk, bazı insanlara iş kapısı temin etmektedir; fakat, faydası ile doğurduğu zararlar karşılaştırıldığında, mutlaka, yeni bir değerlendirmeye tabi tutulması gerektiği açıktır.

Değerli milletvekilleri, doğu ve güneydoğudaki illerimiz, personel açısından da mahrum vaziyettedir. Çoğunlukla, batıdaki idareciler, görevden alındıkları zaman, bu yörelerimize sürülmekte, bölgede kalifiye eleman istihdamı, böylece, mümkün olmamaktadır.

Ülke genelinde, teknik personelin aldığı ücret bir hayli düşüktür. Devlet Su İşleri, Karayolları ve Köy Hizmetleri gibi teknik kurumlarda çalışan mühendisler, işçiler kadar bile maaş alamamaktadır. Bu, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, diğer bölgelere nazaran, daha önemli bir konudur. Doğu ve güneydoğuya gönderilecek teknik elemanların ücretleri çok daha cazip hale getirilmezse, bu yörelerde çalışacak yeterli sayıda teknik ve uzman elemanı bulmak mümkün olmayacaktır ve nitekim de yoktur.

Mezraların rasgele yerlerde kurulması ve kuruluş aşamasında devletin müdahale etmemesi, maalesef, doğru bir olay değildir. Kanaatimizce, ülke çapında bir iskân politikası çerçevesinde, yerleşim üniteleri, bir bütün olarak yeniden gözden geçirilmelidir. Yol, su, telefon ve benzeri hizmetler açısından elverişli olmayan yerlerde köy ve mezra kurulmasına izin verilmemelidir. Bu konu, hükümet tarafından yeniden gözden geçirilmeli ve düzenlenmelidir.

Terör nedeniyle köyünü terk etmek zorunda kalan vatandaşlarımızın tekrar köylerine dönmeleri için bazı girişimler yapıldığı hep söylenir; ancak, bunların nasıl dönecekleri, eski düzenleri bozulan insanların nasıl geçinecekleriyle ilgili net bir fikir ve ciddi bir proje yoktur. İşte, bu plansızlık ve projersizlik, sorunların çözümsüzlüğüne ve sürekli ertelenmesine neden oluyor. Bu durum da, yeni ve daha büyük sorunların doğmasına sebep oluyor. Öncelikle, şu veya bu şekilde, köyünü, mezarını terk etmek zorunda kalan insanların, gönüllü olarak köye dönmek istemeleri halinde, devlet, bu insanlara sahip çıkmalı, yıkılan, yakılan, harap olan evlerine karşılık kendilerine konut edinme imkânı sağlamalıdır. Köye dönmeye ciddi, kararlı olan vatandaşlara, yerine göre hayvan verilmeli, yerine göre de bu insanların tarımsal üretim yapabilmeleri için gerekli teşvikler uygulanmalıdır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de, 21 inci Yüzyıl dünyasının önem verdiği demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan haklarına saygı, bireyin hak ve çıkarlarını gözeten, hür teşebbüsün önünü açan, idarede yerleşmeyi ve ekonomide özelleşmeyi esas alan ciddi bir yapısal değişim programına ihtiyacı vardır.

Doğru Yol Partisinin ikinci demokrasi paketi, hem ülkenin kalkınması ve hem de Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi gibi geri kalmış bölgelerin kalkınması açısından, Türkiye'nin ilk ve en ciddi programıdır.

Bu program çerçevesinde, özellikle eğitim, sağlık, adalet, merkezî idarenin yeniden yapılması ve mahallî idarelerin güçlendirilmesi gibi reformlar, bir bütünlük içerisinde ve peş peşe, bir an önce gerçekleştirilmelidir. Kısacası, Türkiye'nin, yeniden bir yapısal reforma ihtiyacı vardır.

Olağanüstü Hal Bölge Valiliği, ekonomik ve sosyal kalkınma açısından, maalesef, kuruluş amacına uygun olarak bekleneni verememiştir. Esas amacı ekonomik ve sosyal kalkınma olan Olağanüstü Hal Bölge Valiliği, bu fonksiyonunu yerine getirmemiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

KEMAL ÇELİK (Devamla) – O halde, yeni bir düzenlemeye ihtiyaç vardır.

Bunun yerine, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin kalkınması için, bölgesel kalkınma müsteşarlığı kurulmalı ve sivil otoritenin inisiyatifinde, bu müsteşarlık faaliyete başlamalıdır. Yöredeki büyük projeler, kurulacak bu müesseseler tarafından organize edilmelidir. Genel bütçe imkânlarıyla, bu bölgemizin kısa vadede ayağa kaldırılması mümkün değildir. O halde, bu bölge için, gerekirse, özel bir fon ihdasına gidilmelidir; çünkü, bu bölge bizim bölgemizdir ve bu bizim bölgemizde, elbette, kalkınma için özel fonlar oluşturabiliriz.

Demokrasi ve hukukun üstünlüğünün önplanda tutulduğu 21 inci Yüzyıl ve bilgi toplumu dünyasının etkin ve saygın bir üyesi olmayı hedefleyen Türkiye Cumhuriyetine, maalesef, bugün, olağanüstü hal uygulaması yakışmamaktadır. Dört ilde de olsa, artık, bundan sonra, bilgi çağının yandığı bir ülkede olağanüstü hal uygulamasına son verilmelidir.

Bu duygu ve düşüncelerle hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çelik.

Şimdi, söz sırası, Fazilet Partisi Grubu adına, Bitlis Milletvekili Sayın Zeki Ergezen’de.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA ZEKİ ERGEZEN (Bitlis) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ben de, Tunceli, Hakkâri, Şırnak, Diyarbakır İllerinde olağanüstü halin dört ay daha uzatılması ve Van İlinde olağanüstü halin kaldırılmasıyla ilgili Başbakanlık tezkeresi üzerinde, Grubum adına görüşlerimi sunmak üzere huzurunuzdayım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Van İlinde olağanüstü halin kaldırılması önemli, sevindirici bir adımdır. Gönlül arzu ederdi ki, diğer 4 ilde de olağanüstü hal uygulaması kaldırılmış olsun. Buna, artık yeter demek fazım. Çünkü, yıllardır, aynı konuyu, temcit pilavı gibi, ısıtıp ısıtıp önümüze getirmenin bir manası yok. Bu konuda hiçbir çözüm önerilmeden, bizim oğlan bina okur, döner döner yine okur misali, sadece konuşmuş olmak için konuşuyoruz.

Burada, şu anda, sadece iki bürokrat bulunuyor; İçişleri Bakanımız yok; bu iş, ayrıca, Dışişleri Bakanını ilgilendiriyor, Tarım Bakanını ilgilendiriyor, Başbakanı ilgilendiriyor; burada saydığımız zaman, benimle beraber 74 milletvekili var, Türkiye’nin en önemli meselesi, 30-40 000 insan hayatını kaybetmiş, binlerce köy boşaltılmış, Türkiye’nin bölünmez bütünlüğü tartışılır hale gelmiş, 100 milyar doların üzerinde bir kaybımız olmuş... Bu kadar ciddi bir meselede, sadece grupların temsilcileri çıksın konuşsun, işte, konuşmuş olmak için konuşsunlar!.. Peki, o zaman, konuşmak çözüm değilse, çare değilse niye konuşuyoruz, burada niye tartışıyoruz?! Ben inanmıyorum ki, hükümet, hiçbir konuşmayı dikkate alsın, kale alsın, konuşmaları incelesin, irdelesin; bu bir.

İkincisi, bu işi ciddiye almanız lazım. Partiler, olağanüstü halle ilgili görüşmeleri fırsat bilip, bir hafta öncesinden, partilerinden üç beş kişiyi bölgeye göndermeleri lazım, bölgenin sorunlarını tespit etmeli, onlar burada konuşulmalı, tartışılmalı; hükümet de, o konuşmalar, o tartışmalar ışığında, bölgeyle ilgili çözümleri hazırlamalı; paketleri, ona göre sunmalıdır; yani, laf olsun diye konuşmak, gerçekten, insan fitratına da aykırıdır; bikkınlık da getirdi; millet de itibar etmiyor; artık, milletin de “işte, konuşuyorlar” laflarını duymaktan da artık, biz, gına getirmeye başladık.

Burada konuşuluyor. İşte “vatan sağ olsun” deniliyor “vatan sağ olsun” demekle, vatan sağ olmaz “şehitler ölmez, vatan bölünmez” demekle de vatanın bölünmez bütünlüğü korunmaz “kahraman” demekle de bu işlere çözüm getirilmez; bu iş, akıl gereğidir, ilim gereğidir. Bunu bileceksin; otoriteyi, devletin gücünü, kullanacaksın ve bu işleri çözeceksin.

Hükümetlerimizin ve devletin yanlış uyguladığı politikaların sonucuyla beraber terörün Türkiye'ye faturası ağır olmuştur; gerek ekonomik yönden gerekse sosyal yönden, çok ağır bir fatura ödedik ve ödemeye devam ediyoruz. Terörün açtığı yaralar, kolay kolay sarılacak yaralar değil; bıraktığı izleri kolay kolay kapatacak değiliz, uzun yıllara gerek vardır. Öyle gözüküyor.

Terör olaylarından dolayı, hükümetlerin ve devletin uyguladığı yanlış politikalarından dolayı, bölgenin ekonomisi felç olmuştur. Bölge, işsizler yığını haline gelmiştir. İnsanların psikolojisi bozulmuştur. Köyler boşaltılmıştır; şehir merkezleri, göçten dolayı, eğitimsiz, işsiz, fakir insanlarla dolup taşmaktadır. Belediye hizmetlerini yürütmek zor olmuştur. Emekli olan memurlar, zenginler, batıya göç ediyor. Özel sektör yatırım yapamıyor. Devlet, özelleştirme politikasıyla da oradaki bazı kurumları kapatmış oldu. Bunların, ayrı ayrı tartışılması gerekir. Bunlar, ayrı ayrı üzerinde durulması gereken sorunlardır. Sadece bunlar değil, ABD'nin ve İsrail'in bölgeyle ilgili projeleri üzerinde durmak gerekir. Kuzey Irak'ı ayrı incelememiz gerekiyor. Çekiç Güç boyutunu ele almamız lazım. Komşularla ilişkilerimizi irdelememiz, tartışmamız lazım. Avrupa Birliğiyle ilgili boyutunu, bizim, burada tartışmamız lazım ki, kendi ülkemizin sorunlarını kendimiz çözelim; yoksa, bu işi, Avrupa'ya bırakarak, Amerika'ya bırakarak, İsrail'e bırakarak çözmeye kalkarsanız, sorunların daha da müzminleşeceğini unutmayın, bunu da, buradan hatırlatmak istiyorum.

İşin kolay tarafını bulmuşuz. Nasıl olsa terörle mücadeleyi güvenlik birlikleri yürütüyor, bizim dışımızdaki bazı güçler de, bu işte, bize projeler sunuyorlar, iyi olur deyip yan yatmak oluyor. Anaların gözyaşlarının aktığını unutmayalım. İnsanların sakat kaldığını, cezaevlerinin dolduğunu, insanların psikolojisinin bozulduğunu, 30 000-40 000 insanın hayatını kaybettiği günleri unutmayalım. O günleri unutursanız, bugün, çözüm bulmakta zorlanırsınız veya gereği gibi çözüm bulma gayreti içerisine giremezsiniz.

Bir de, buranın sadece PKK boyutunu düşünüyoruz; hep onu tartıştık, hep onu konuştuk, hep o boyutunu ele aldık. Daha düne kadar gündemde olan Hizbullah ile ilgili araştırma önergesini, burada, niye görüşmedik, şahsen merak ediyorum. Acaba, Umut Operasyonu gibi, ECO toplantısına gitmeyi engellemek için, o günlerde kullanılmak üzere, bu da rafa mı kaldırıldı? Yoksa izler kaybolduktan, yoksa deliller ortadan kaldırıldıktan, yoksa ilişkiler koparıldıktan, sıcaklığını kaybettiikten, gündemden dıştıktan sonra mı, biz, o araştırmayı burada götüreceğiz? Çünkü, Hizbullah olayı da, PKK olayı ile ilişkili, bölgeyle ilişkili ve Türkiye ile ilişkili bir hadisedir. Bunlarda samimi olmamız lazım, bunun bütün boyutlarını ele almamız lazım.

Bu ülke bizim ülkemiz; başka bir Türkiyemiz yoktur, başka bir Türkiye Cumhuriyetimiz yoktur; ama, sorunların üzerine gereği gibi gitmiyoruz, hep işi başkalarına ihale ediyoruz. Sanki, Parlamento, verilen kararların meşrulaştırılma zemini. Kararlar dışarıda verilecek; biz, burada, geleceğiz, konuşacağız, parmak kaldıracacağız, onu meşru hale getireceğiz veya bu ülkenin yönetiminde karar verenlerin yanlışlarının kendilerine ulaşmaması için, şamar oğlanına döndürülen yer olmuş. Bizim, vekiller olarak, ne yetkimiz var; sadece bir sorumluluk var, sadece ithamlar buraya, sitemler buraya, hücumlar buraya; ama, kararları başkaları veriyor; Parlamento, partiler veya hükümetin, verilen o kararları, burada, âdeta, noter gibi tasdik etmekten başka bir icraatının olmadığını, yıllardır, acı acı görüyoruz; hele, son bir - iki yıldır, bunu, çok daha acı yaşıyoruz.

Şimdi, kalkınma planları hazırlanıyor. Bölgenin, milli gelirinin 700 - 800 dolar olduğu söyleniyor; kalkınma planlarında özel yerler ayrılıyor, özel projelerden bahsediliyor; hükümetimiz, paket üstüne paket açıyor; kalkınma planları raflarda tozlanıyor; hükümetlerin paketlerinin içi boş çıkıyor. Vatandaş "ya bizi ümitlendirmeyin, elle tutulur gözle görülür işler yapın veyahut da bizim ümidimizi kırmayın, hükümeti bu konuda tartışır hale getirmeyin, siyasetçiyi ve siyaseti yıpratmayın; çünkü, bizim ümidimiz yine o Parlametodur; ama, o Parlametodaki partilerden oluşan hükümetler, sözlüğe güvenilir olsun, paketlerin içi boş çıkmasın" diyor.

Sözün ehemmiyeti vardır, söz önemlidir bizim milletimiz adına. Bizim milletimizin kültüründe sözün bir önemi vardır, ahde vefanın bir önemi vardır. Bir söz veriliyorsa, Başbakanın ağzından çıkıyorsa, bakanın ağzından çıkıyorsa, bunun, mutlaka yerine getirilmesi gerekir. Aksi halde, biz, daha değişik şekilde bunun acılarını çekeriz. Bunu, iyi düşünmemiz lazım, iyi değerlendirmemiz lazım. Hatta, vatandaş "gölge etme, başka ihsan istemiyorum. Biz, paket açmaktan vazgeçtik; aş istiyoruz, ekmek istiyoruz, su istiyoruz, yol istiyoruz; biz, boşalan köylerin halkının geri dönmesini istiyoruz; biz, rahat bir hayat yaşamak istiyoruz, insan gibi muamele yapılmasını istiyoruz. Ya verdiğiniz sözleri yerine getirin veyahut, hiç olmazsa, bizim hareketlerimizi kısıtlamayın ki, biz kendi gücümüzle birtakım işlerimizi halledebilelim, bu sıkıntılardan kurtulabilelim." diyor.

Şimdi, olağanüstü halin kaldırdığı illere bakın; olağanüstü halin kalktığı illerle kalkmadığı iller arasında ne fark var, uygulama bakımından ne fark var? Geliyoruz buraya, diyoruz ki "mücvahir alan ilan ettik." Mücvahir alan ilan etmişsin Bitlis İlini, Siirt İlini, Batman İlini; buralarda, uygulama olarak, Diyarbakır İlinde farklı ne var? Aynı olağanüstü şartlar devam ediyor. Olağanüstü şartlar devam edecekse, kaldırdık demenin bir anlamı yok. Bunu köklü bir şekilde çözüp, toptan kaldırmamızda yarar vardır.

Üzülerek söyleyeyim ki, hükümetlerimiz ateşe körükle gidiyor. Hem olağanüstü bölge diyorsunuz hem kalkınma planlarında özel bir yer veriyorsunuz hem içi boş paketler açıyorsunuz, olağanüstü bölgede, olağan illerdeki uygulamalarınızı yapıyorsunuz. Siz, pancar alanına bu bölgede nasıl kota uygularsınız; siz, tütün alanına bu bölgede nasıl kota uygularsınız?! Hem bu bölgenin ekonomisinin felç olduğunu söyleyen sizler hem kişi başına millî gelirin 700 dolar olduğunu söyleyen hükümet hem de kalkacaksınız, bu bölgede pancara kota koyacaksınız, tütüne kota koyacaksınız.. Pancardan, tütünden, buğdaydan başka geliri olmayan bu illerde sen bunu uygulamakla, aslında, ateşe körükle gidiyorsun.

Bu yetmiyormuş gibi, milletin ucuz akaryakıt kullanmasını engelledin; Habur Kapısını kapatarak, sınır ticaretini köstekleyerek... Şimdi diyecek ki, hükümet kanadından birisi "canım, Habur Kapısı çalışıyor." Habur Kapısının günde 150 kamyonla çalışması var, günlük 1 700 aracın girip çıkmasıyla çalışması var. O da Habur Kapısının açık olduğunu gösteriyor, bu da... Habur Kapısı doğru dürüst çalışsın, vatandaş serbest bırakılsın; vatandaş, getirdiği mazotu, orada gösterilen şirkete değil, istediği yere verebilsin. Vatandaşın hürriyetini kısıtlamayın, ucuz petrolü elinden almayın. Nakliyeciyi perişan ettiniz. Habur Kapısındaki bu uygulamalarınızdan dolayı, Doğubeyazıt Kapısındaki uygulamalardan dolayı, vatandaş, tarım girdilerini ucuz karşılarken, bugün, tarım girdilerini, alandan kalkamayacağı yüksek fiyatlarla karşılamak mecburiyetinde kalmıştır.

Hayvancılık ayrı bir sorun. Ben, sözümün başında bilinçli olarak söyledim; hükümetlerin yanlış uyguladığı politikalar, yıllardan beri uygulamış olduğu yanlış politikalarından bahsediyorum. Sakın, MHP'li Tarım Bakanımız sözü üzerine almasın; bütün hükümetleri kastediyorum, bu hükümet de bu işin içine dahil olmak üzere söylüyorum.

Şimdi, bizim dışpolitikadaki yanlışlığımızdan dolayı, Suriye'yle, İran'la, Irak'la ilişkilerimiz tuzlu biberli olmuş. Eskiden o bölgelerden güneye hayvan ihracatı yapılırdı; hayvan ihracatı bundan dolayı yapılamıyor. Suriye'den ve Irak'tan geçiş yok. Denizyoluyla da arzu edilen ihracatı yapmak mümkün olmadı; bir de buradan darbe yedik. Yayılar yasak olduğu için hayvancılık yapamıyoruz. Hükümetlerin hayvancılıkta izlemiş oldukları yanlış politikalarından dolayı hayvancılık felç oldu. Sen, hayvancılığı felç edeceksin, Habur Kapısını kapatacaksın, pancara, tütüne kota koyacaksın, ucuz akaryakıtın önüne geçeceksin "ben, bölgenin ekonomisini düzeltmek istiyorum" diyeceksin! Bu ikilemden ne zaman kurtulacak hükümetlerimiz, aldatmaktan ne zaman kurtulacak?! Sen bırak paketleri, millet kendi yağıyla kavrulsun; İran kapısı, Irak kapısı çalışsın; bak, bu milletin ekonomisi nasıl düzelecektir.

Şimdi, bunlar yetmiyormuş gibi, bir de, Urfa'da, Birleşmiş Milletler Teşkilatına bağlı GAP Girişimcileri Destekleme Merkezi kuruluyor. Bu merkez, İsrail, ABD, Hollandalı işadamları ile Türk işadamlarını bir araya getiriyor ve bölgeye yabancılar hızlı bir şekilde yerleşiyor. Mardin'de de bu merkezin bir şubesi kurulacak. İsrail, tohumlama merkezini kurma çalışmalarını hızlı bir şekilde yürütüyor. Araziler, çok ucuz bir şekilde, vatandaşın ekonomik gücünden yararlanılarak yabancılara satılıyor. İsrail, âdeta, o bölgeyi, Asya'ya ve Avrupa'ya uzanacak kapı olarak kullanıyor ve tedarik merkezi oluşturuyor, Amerika'nın da şubesi oluyor.

Zahmeti benim, meşakkati benim, benim kanım akmış, benim gözyaşım akmış, GAP'ın borcu benim, külfeti benim, nimeti ise yabancıların!.. İsrailiye, Amerikalıya, Hollandalıya, acaba, hangi pazarlığın karşılığında, GAP bölgesi, altın tepsi içinde sunuluyor? Ben, bunu Parlamentonun dikkatine sunmak istiyorum. Onun için bölgeyi gezin diyorum. Onun için, GAP'a gidin, doğuya gidin, güneye gidin, Irak kapısına gidin; gitmeden, görmeden bunları tespit etmek, araştırmadan bunları bilmek mümkün değil. Evet, yabancılar o bölgede cirrit atıyor. Amerika Dışişleri Bakanı geldi, kendi eyaleti gibi gezdi. Yanında da bir vali mi var, yanında da bir bürokrat mı var?! Nereye gitti, kiminle görüştü, kime göz kırptı? Siz, bunları görmüyor musunuz? Bunlarla ilgili tedbirleri almanız gerekiyor mu?

EROL AL (İstanbul) – Niye bağırtıyorsunuz?!

ZEKİ ERGEZEN (Devamla) – Tabii, bu acıları siz de hissetseniz, belki, sesiniz biraz daha fazla çıkacaktır.

Şimdi, Türkiye'de, terörden yediğimiz darbe yetmiyor, hükümetlerin açtıkları paketlerin içinin boş çıkması yetmiyor; petrol boru hattını kapatacağın, Habur Kapısını kapatacağın, GAP'ı da, sen, kalkıp birilerine peşkeş çekeceksin. Acaba, yani, hangi aşkımız bize bu yanlışları yaptırıyor? Neyin karşılığında yaptırıyor? Niçin hükümet olunuyor? Sırf, Habur Kapısını kapatmak, petrol boru hattını kapatmak, GAP'ı birilerine peşkeş çekmek için mi hükümet olunuyor? Yani, hükümet olmanın bir anlamı vardır; millet için hükümet olunur, milletin menfaatları düşünülür.

Biz, demin, sözümlüğün başında dedik ki, efendim, bu işin komşularla olan ilişkileri vardır, Kuzey Irak'la ilgili olan boyutu vardır, Avrupa'yla ilgili olan boyutu vardır, ABD'nin ve İsrail'in yönlendirmesiyle, telkin ve teklifleriyle uygulanmak istenen projeler vardır.

Şimdi, siz "Amerika'nın, İsrail'in dostları, bizim dostumuz, Amerika'nın, İsrail'in düşmanları bizim düşmanımız" demek mecburiyetinde misiniz? Size ne yararı vardır? Ambargonun bize ne yararı olmuştur? Petrol boru hattının kapatılmasının bize ne yararı olmuştur? ECO toplantısına gitmemenin, bize ne yararı olmuştur? Kuzey Irak'ın bölünmesinin, bizim ülkemiz adına, ne yararı olmuştur? Amerika'nın, İsrail'in yararı olmuştur; ama, Türkiye'nin hiçbir yararı olmamıştır. Biz, ABD ile İsrail'le iyi geçinmek için, ille onların dostlarıyla dost, ille onların düşmanlarıyla düşman olmak mecburiyetinde değiliz. Biz, ülkemizin çıkarlarını düşünmek mecburiyetindeyiz. Biz, bu bölgenin sorunlarını, bu bölge ülkeleriyle ancak çözebiliriz; çünkü, aynı sorun Suriye'de vardır, aynı sorun İran'da vardır, aynı sorun Irak'ta vardır. Bu bölgenin sorunları, bu bölgenin insanı, bu bölgenin ülkeleriyle ancak çözülebilir. Yoksa, dışarıdan dayatılan projelerle, tekliflerle, yönlendirmelerle, bu problemleri çözmek mümkün değildir.

Bakınız, şu anda, herhalde hükümet farkına varmış ki, Amerika Birleşik Devletleri, seçimler yaklaşınca Irak'ı bombalamayı huzlandırdı; ama, diğer taraftan da, el altından, İran'la, Irak'la ilişkilerimi nasıl düzeltirim diye çeşitli yolları denemektedir. İsrail'te Ürdün'de kurulan serbest bölgeyle Amerika'nın menfaatları buradan temin ediliyordu; gerekli ticaret buradan yapılıyor. Kendileri bu yolu kullanırken, Ürdün'e hiçbir şey söylemezken, bu bölgeyi kullanırken, bizim, bu bölgeyle ticaret yapmamızı engelliyorlar.

1989'lara kadar, bizim, bu bölgelerle, bölge ülkeleriyle ihracatımız yüzde 46'lara varmışken, bugün, yüzde 10'lara inmiştir. Zaten yapmak istedikleri budur, hedefleri budur. Senin bu bölgelerle olan menfaatını kesip, kendi menfaat hanelerine ne yazabiliriz diye bunu düşünüyorlar, bunu planlıyorlar. Zaten güneydoğudaki PKK olayının arkasında da, Türkiye'nin dışında, Türkiye'nin büyümesini istemeyen, güçlü bir Ortadoğu devleti olmasını istemeyen, Ortadoğu ülkeleri üzerinde Türkiye'nin hâkimiyet kurmasını istemeyenlerin ortaya attığı bu proje vardır ve destekledikleri bir projedir; onların ürünüdür. Yoksa, bizim milletimiz, hiçbir zaman için ayrılık gayrılık düşüncesinde değildir.

Osmanlı yıkıldığı zaman bütün kavimler kendi devletlerini kurmak için uğraşırken, o bölgenin insanları, Türkiye'yi kurtarmak için, Osmanlı'yı kurtarmak için cepheden cepheye koşan insanlardır; çünkü kültürleri, çünkü inançları, çünkü imanları, çünkü örfleri, çünkü âdetleri ve gelenekleri bunu gerektiriyor. Biz, kardeş bir milletiz. Bizim birlik ve beraberliğimiz gerekiyor. Bizim, birbirimize ancak faydamız vardır. Halkımız bunun bilinci içindedir. Halkımız diyor ki; Biz devletsiz; biz sizdeniz; yeter ki, siz, bizi kendinizden görmeye çalışın; el atın; problemlerimizi, sıkıntılarımızı çözmeye çalışın. Terörü bir daha yaşamak istemiyoruz; terörden çektiğimiz sıkıntılar, bizi gerçekten çok gerilere götürmüştür. Bu oyunu oynayanlar başkasıdır. Bu oyunu oynayanların oyununu bozmak da devletin görevidir, hükümetlerin görevidir. Bu bölge üzerinde kumar oynayanların kimler olduğunu görmek, gerekli tedbirleri almak, elbette ki, hükümetlere düşer. Hükümetler, âcizlik yeri değildir. Hükümet, şikâyetçi olamaz. Devlet, şikâyetçi olamaz. Şikâyetçi olan halk olur. Halkın şikâyetlerini, hükümet ile devlet dikkate alır. Bu şikâyetler doğrultusunda sorunlarını çözer, problemlerini çözer.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlar mısınız efendim...

ZEKİ ERGEZEN (Devamla) – Bu konuyla ilgili, ben, sözlerimin başında söyledim; sadece, burada “terör var; kahrolsun terör, kahrolsun PKK” demekle, bu işlerin çözülmeyeceğinin altını bir kez daha çizmek istiyorum.

Ekonomik paketleri, ekonomik programları kitaplara, sayfalara yazıp, raflara kaldırmamanın da çare olmadığını... Bizzat, fiili olmak lazım, harekete geçmek lazım, icraat yapmak lazım, samimi olmak lazım, komşularımızla ilişkilerimizi en üst düzeye çıkarmamız lazım. Biz, başkalarının dostlarını, dost; başkalarının düşmanlarını, düşman kabul etmek mecburiyetinde değiliz. Bunun, bize bir yararı yoktur, zararlarını görüyoruz. İşte, sonucu orta yerdedir, ekonomik faturası orta yerdedir.

Temenni ediyoruz, hükümetlerimiz bunları dikkate alır. Herhalde, hükümet, bazı şeyleri görmüş olmalı ki, Irak'ta büyükelçilik açma çabası içinde. Geçen gün de, Dışişleri Bakanlığından bir temsilcimiz “artık, Kuzey Irak'taki yatırımlara Irak'ın el atması lazım” diyor ve dolayısıyla, bazı şeyleri hissediyor; çünkü, ABD'nin bu bölgedeki projelerinin farkında olmuş olması lazım. Eğer farkında olmazsanız... Demin, arkadaşımızın birisi, İsrail Kuzey Irak'tan bahsetti. Bu laflar, televizyonlarda tartışılıyor, açıkoturumlarda konuşuluyor, gazeteler yazıp çiziyor “ikinci İsrail” deniliyor “orta İsrail” deniliyor. İsrail devletinde doğu ve güneydoğuyla ilgili çıkan yazıları çok iyi tahlil etmemiz lazım. Amerika'da bu konuda Siyonist yazarların yazılarını çok iyi okumamız lazım. Nedense, ABD'li ve İsraili yazarların ülkemiz aleyhindeki konuşmaları, hiç bu Meclis kürsüsüne getirilmedi. Sadece, taşeronluk görevini üstlenmiş olan Suriye ile birkaç Avrupa ülkesi gündeme getirildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın efendim...

ZEKİ ERGEZEN (Devamla) – Onların yazılarını incelediğimiz zaman, en tehlikeli adımları onların atıklarını, onların projelerinin hayata geçirilmeye çalışıldığını görüyoruz. Onun için, dostumuzu düşmanımızı iyi tanımamız lazım. Sayın Clinton'un, gelip burada konuşurken, iki tane devleti hedef göstererek bizi oraya yönlendirmesine aldanmamamız lazım. İran'la da dost olmak mecburiyetindeyiz, Suriye'yle de dost olmak mecburiyetindeyiz. Bir defa değil, bin defa gitmeliyiz bu ülkelere. Bu ülkelerle ilişkilerimizi düzeltmek mecburiyetindeyiz.

BAŞKAN – Toparlayın efendim...

ZEKİ ERGEZEN (Devamla) – Çünkü, komşuyuz; çünkü, beraber yaşayacağız. Tarih birliğimiz vardır, dil birliğimiz vardır, kültür birliğimiz vardır.

Saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi söz sırası, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Pak'ta.

Buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MEHMET PAK (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 5 ilde uygulanmakta olan olağanüstü halin 30 Temmuz 2000 tarihinden itibaren, 1 ilde kaldırılmasına, diğer 4 ilde dört ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi üzerinde, Milliyetçi Hareket Partisi adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi, Grubum ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Ayrıca, terörle mücadele sırasında kaybettiğimiz şehitlerimize Cenabı Allah'tan rahmet, gazilerimize acil şifalar ve şehit ailelerimize de sabırlar diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizin malumları olduğu üzere, Anayasamızın 120 nci maddesine binaen, Anayasayla kurulan hür demokrasi düzenini veya temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin ortaya çıkması veya şiddet olayları sebebiyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması hallerinde, Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, Millî Güvenlik Kurulunun da görüşünü aldıktan sonra, yurdun bir veya birden fazla bölgesinde veya bütününde, süresi altı ayı geçmemek üzere olağanüstü hal ilan edebilmektedir. Meclis, Bakanlar Kurulunun istemi üzerine, bu süreyi, dört ayı geçmemek üzere uzatabilmektedir.

Anayasanın bu hükmü doğrultusunda, 14 Temmuz 1987 tarihinde çıkarılan 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle, Diyarbakır İl merkezi olmak üzere, Bingöl, Van, Hakkâri, Siirt, Mardin, Elazığ ve Tunceli OHAL kapsamına alınmış ve Adıyaman, Bitlis ve Muş İlimiz ise, mücavir il statüsünde kalmıştır.

Bugüne kadar 40 kez süresi uzatılan OHAL uygulaması, huzur ve güven ortamına kavuştuğu düşünülen bazı illerimizde kaldırılmış; en son, 30 Mart 2000 tarihinden geçerli olmak üzere, Diyarbakır, Hakkâri, Şırnak, Tunceli ve Van'da dört aylığına uzatılmış; 6 ilimiz ise mücavir il statüsüne alınmıştır. Bugün görüşmekte olduğumuz tezkerede ise, Van İli OHAL kapsamından çıkarılmakta ve OHAL'in geçerli olacağı iller 4'e indirilmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bundan önce, Meclisimizde yapılan olağanüstü halin uzatılması görüşmelerinde, her defasında, bundan sonra olağanüstü halin tümtüyle kaldırılması temenisinde bulunulmuş; ancak, bu sonuca ulaşmak mümkün olamamıştır. Elbette ki, hepimizin gön-

lünde yatan, OHAL'in bir an önce kaldırılması ve bölgede, olağan yönetim usullerinin uygulamaya konulmasıdır. Ancak, OHAL'in kaldırılabilmesi için, bölgedeki şartların olağan hale gelmiş olması gerekir. Olağan yönetim usulleri, ancak, olağan şartların bulunduğu mahallerde mümkün olabilir. Şartların olağanüstülüğü, doğal olarak, beraberinde olağanüstü yönetim usullerini de getirir.

Bölgedeki şartların olağana dönüp dönmediğini görmek için, sizlere bazı istatistikî bilgiler vermek istiyorum: Kuzey Irak'ta yapılanmasını gerçekleştiren PKK terör örgütü, ülkemizin doğu ve güneydoğu bölgesinde millî bütünlüğümüze kastedici eylemlerine, 15 Ağustos 1984 tarihinde gerçekleştirdiği Eruh ve Şemdinli saldırılarıyla başlamış olup, bu saldırılarını zaman içinde artırmış ve bazı ülkelerden aldığı destek ölçüsünde güçlenmiştir. OHAL uygulamasının başladığı 1987 yılına kadar sınırlı kalan örgüt, bu yıldan sonra gözü dönmüş bir şekilde terör vahşetini yaymaya başlamıştır. Olağanüstü hal uygulamasının başladığı 1987 yılında Türkiye genelindeki terör olayları sayısı 570 iken, bu sayı 1988 yılında 779'a, 1989 yılında 1 969'a 1990'da 2 742'ye, 1991'de 4 445'e, 1992'de 5 678'e, 1993'de 6 956'ya yükselmiş ve 1994'te düşüş eğilimine girmiştir. 1994'te 6 596 olan terör olayları sayısı, 1995'te 4 561'e, 1996'da 4 424'e, 1997'de 2 915'e, 1998'de 2 576'ya düşmüştür. 1999'da 3 242 olan terör olayları sayısı, bu yılın ilk altı ayında 776 olarak gerçekleşmiştir.

Yıllar itibariyle, ölü ele geçirilen terörist sayısına bakıldığında, şu rakamları görüyoruz: 1987 yılında ölü ele geçirilen terörist sayısı 106 iken, bu sayı 1994 yılında 4 111'e, 1999'da 1 017'ye düşmüştür. Bu yılın ilk altı ayında 182 ölü terörist ele geçirilmiştir.

Ölen masum vatandaşlarımızın sayısına bakıldığında, 1987 yılında 245 kişi hayatını kaybederken, bu sayı 1993 yılında 1 549'dur.

1994 yılında 42 polis, 793 askerimiz şehit olmuş; bu yılın ilk altı ayında 8 polis ve 19 askerimiz şehit olmuştur.

1987 yılında 15 geçici köy korucusu şehit olurken, 1994'te bu sayı 263'e yükselmiş, bu yılın ilk altı ayında hiçbir geçici köy korucusu şehit olmamıştır.

Yıllar itibariyle, çıkarılan af kanunlarından yararlanan bölüclü örgüt mensuplarını incelediğimizde, şu rakamları görmektediriz:

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; terör örgütünün çözülmekte olduğunun ve terör olaylarının bitmekte olduğunun göstergesi olarak, sizlere, son olarak, pişmanlık kanunlarından faydalanmak isteyen bölüclü örgüt mensuplarının sayıları hakkında istatistiksel bilgi vermek istiyorum: 11.6.1985 tarihli Pişmanlık Kanunundan 11.6.1987 tarihine kadar geçen iki yıllık süre içerisinde, 120 bölüclü örgüt mensubu faydalanmak üzere başvurmuş. 30.12.1988 tarihli Pişmanlık Kanunundan faydalanmak için, 30.3.1991 tarihine kadar geçen iki yıl üç aylık sürede, 439 örgüt mensubu başvuruda bulunmuştur. 26.11.1992 tarihli Pişmanlık Kanunundan, 28.2.1995 tahnine kadar geçen, yine, iki yıl üç aylık sürede, 996 başvuru olmuştur. 28.2.1995 tarihli Pişmanlık Kanunundan, yararlanmak için, 28.8.1999 tarihine kadar geçen yaklaşık dört yıllık sürede, 1 267 başvuru gerçekleşmiştir. Son olarak, 29.8.1999 tarihli Pişmanlık Kanunundan, bugüne kadar geçen sekiz aylık sürede, 615 bölüclü örgüt mensubu yararlanmak üzere başvurmuştur. Bu son rakam, geçmiş yıllarla karşılaştırıldığında, 4 katına varan bir artışı ifade etmektedir.

Bu istatistikî verileri artırmak mümkün; ancak, bütün veriler, tek bir gerçeği göstermektedir: 1987 yılında turanmaya başlayan terör olayları, 1993-1994 yıllarında doruğa ulaşmış ve bu yıllardan sonra, düşüş eğilimine girmiştir. İçerisinde bulunduğumuz ilk altı aylık dönemde belirgin bir düşüş eğilimini görmek mümkünse de, maalesef, olayların ve dolayısıyla da kayıpların bitmediğini görmekteyiz. Ancak, olayların giderek azalma eğiliminde olması, sevindirici ve timit vericidir.

PKK terör örgütü elebaşı Öcalan'ın, 16 Şubat 1999 tarihinde Kenya'da yakalanarak ülkemize getirilmesini müteakip, terör olaylarının kaynağı kurumaya yltz tutmuş ve yeni terör odakları canlanmaya başlamıştır. Olağanüstü hal bölgesi ve diğer illerde PKK terör örgütünün zayıflamaya başlamasıyla, bu örgütle işbirliği içerisinde bulunan birçok kanlı eylem ve faili meşhul olayı gerçekleştiren ve güvenlik güçlerimizin başarılı bir operasyonu ile çöktürülen Hizbullah terör örgütü, DHKP-C, TKP-ML ve TİKKO gibi yasadışı sol örgütler yoğun bir şekilde faaliyet göstermeye başlamışlar. Bu olaylardan biri biterken diğerinin başlaması, ülkemiz üzerinde Sevr'den beri çirkin planları bulunan çeşitli devletlerin hesaplaşmalarını henüz tamamlamadıklarını göstermekte. Bunun için ülkemizin içinde bulunduğu birtakım ekonomik, sosyal ve siyasal sorunlar istismar edilerek, çeşitli adlar altında, ülkemizin bölünmesi yolunda çeşitli ve çok sayıda senaryo sahneye konulmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; terör olaylarındaki bu gelişmeler, terör örgütlerinin destekçileri ve bu destekçilerin planları göz önünde tutulduğunda, sağlıklı bir güven ortamı temin edilmeden terörle mücadele son vermenin sakıncaları ortadadır. Ülkemizin ve milletimizin bölünmez bütünlüğüne yönelik bu ciddi tehditler karşısında hassas olunması gereği çok açıktır. Bütün bu tehditleri görmezden gelerek, terör örgütü elebaşısının yakalandığı ve terör olaylarının azalmakta olduğu gerçeğinden hareketle terör mücadelesini bırakmak, ileride ummadığımız sıkıntılara yol açabilir. O halde yapılması gereken nedir; yapılması gereken, tek bir noktaya sığdırarak önlem alınırsa, sorunun kökünden çözümü imkânsız. O halde, yapılması gereken, çok yönlü bir perspektiften olayları gözleyip, yerinde ve zamanında kararlar almaktır. İlk olarak, terörün iç ve dış kaynaklarının kurutulması gerekmektedir. 57 nci cumhuriyet hükümeti, bu amaçla yoğun bir diplomatik trafik başlatmış olup, kararlı tutumunu ve haklılığını bütün dünyaya gösterme yoluna gitmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim, devam edin.

MEHMET PAK (Devamla) – Bu yöndeki çabalar önemli başarılar sağlamış olmasına rağmen, halen devam etmekte. Yine, örgütün iç desteklerinin kurutulması için, Devlet İhale Kanununda ve Terörle Mücadele Kanununda yapılması öngörülen değişikliklerle yasal önlemler alınmaya çalışılmaktadır.

İkinci olarak, terör olaylarının arka yüzünde, bölge insanının yaşadığı ekonomik sıkıntılar yatmakta. Bilindiği gibi, terör, her zaman, ekonomik yönden geri kalmış, eğitim imkânları kısıtlı bölgelerde taban bulabilmekte ve çok kolay örgütlenmektedir. Terör örgütleri, başka bölgelerimizde de bulunan bu ekonomik sıkıntıları kullanarak önemli bir yandaş kitlesi toplamış ve bu güçle eylemlerini sürdürmüşlerdir. 57 nci cumhuriyet hükümeti, bu konuda da gerekli tedbirleri almakta olup, bölgede bir kalkınma hamlesi başlatma kararlılığındadır.

Hükümet, bu terör zeminini ortadan kaldırmak, olağanüstü hal uygulamasına bir an önce son vermek ve bölgedeki insanımızı üretken hale getirmek için, gerekli istihdamı yaratacak projelerin hazırlanması konusunda çalışmalarına titizlikle devam etmekte. Bunun neticesinde de, son dönemde, terörle mücadele ve ekonomide aldığı önemli tedbirler sonucu, devlet ile millet arasında önemli bir güven ortamı oluşmuş, bu güven ortamının devamı ve toplumsal refah düzeyini yükseltmek için, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizde ekonomik kalkınmayı sağlayacak çalışmalar da yürütülmektedir.

Eğitim ve sağlık hizmetlerinde sağlanan iyileştirmenin yanında, bölgede çok büyük bir potansiyele sahip tarım ve hayvancılık alanında, bölgenin ve ülkenin kalkınmasında çok önemli katkılar sağlayacak olan çalışmalar uygulama aşamasına gelmiş; yine, bölgede sınırlı ticareti imkânı artırılarak, bölge ekonomisinin canlandırılmasına çalışılmaktadır.

Üçüncü olarak, alınacak güvenlik önlemleriyle, zora başvurma yöntemini kullanan terör örgütlerine anladıkları dilde cevap vermek gerekmektedir. Bunun için de, olaylar tehdit boyutundan çıkıncaya kadar olağanüstü yönetim usullerini kullanmaktan başka çare bulunmamaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Anayasamızda, demokratik laik ve sosyal bir hukuk devleti olarak tanımlanmış Türkiye Cumhuriyeti, hukukun üstünlüğünü benimsemiş bir devlet olarak, elbetteki, vatandaşlarını, olağandışı yönetim biçimleriyle idare etmeyi istemez; ancak, anayasal düzenimizin, üniter devlet yapımızın, ülke ve milletimizin bölünmez bütünlüğünün tehlikede olması, milletin huzur ve güvenliğiyle, vatandaşlarımızın hak ve özgürlüklerinin tehlikede olması durumunda, bunların korunması için, olağanüstü hal gibi demokratik ülkelerde bulunması mümkün olan anayasal yönetim biçimlerinin uygulanması kaçınılmaz olmaktadır. Bu uygulama, ancak, koşulların olağanlaştığı konusundaki işaretlerin güçlü olması durumunda kaldırılabilir ki, yukarıda size aktardığım istatistiksel veriler henüz bu şartların oluşmadığını göstermektedir.

Bütün bu nedenlerle Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak, olağanüstü halin dört ay daha uzatılmasının, ülkemizin ve milletimizin bölünmez bütünlüğü açısından yerinde olacağını düşünmekteyiz. Bu uzatmanın son uzatma olması temennisiyle, Grubum ve şahsım adına, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Pak, çok teşekkür ederim, sürenizi azamî kullandığınız için efendim. İktidar milletvekilleri, tabii böyle yapıyor.

Anavatan Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Sayın Turhan Tayan, buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU BAŞKANI TURHAN TAYAN (Bursa) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; olağanüstü halin 30 Temmuz 2000'de saat 17.00'den geçerli olmak üzere, Van İlinde kaldırılmasına, Diyarbakır, Hakkâri, Şırnak ve Tunceli illerinde ise dört ay süreyle uzatılmasına dair hükümet tezkeresi üzerinde Anavatan Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek üzere huzurlarınızdayım; Yüce Meclisi, Grubum ve şahsım adına, saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, olağanüstü hal, Anayasamızda 119, 120 ve 121 inci maddelerde düzenlenmiş olup "Olağanüstü Yönetim Usulleri" başlığı altında toplanmıştır. Buna göre, olağanüstü hal, tabii afet ve ağır ekonomik bunalım sebebiyle olağanüstü hal ilanıyla şiddet olaylarının yaygınlaşması ve kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması sebepleriyle olağanüstü hal ilanı olarak öngörülmüştür.

Anayasal dayanağı olan Olağanüstü Hal Kanunu, şiddet olaylarının yaygınlaşması ve kamu düzenimizin ciddi şekilde bozulması halinde, vatandaşlar için getirilecek yükümlülükleri ve Anayasamızın 15 inci maddesindeki ilkeler doğrultusunda temel hak ve hürriyetlerin nasıl sınırlandıracağı, nasıl durdurulacağı ve olağanüstü halin gerektirdiği tedbirlerin nasıl ve ne suretle ele alınacağı, kamu görevlilerine ne gibi yetkiler verileceğini ve olağanüstü yönetim usullerini belirlemiştir. Bu demektir ki, olağanüstü hal yönetimi anayasal bir uygulamadır. 21 inci Yüzyıla girdiğimiz şu günlerde ülkemiz güneydoğu bölgesinde uygulanan bu yönetim biçiminin hukukî olmadığı iddia edilemez.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemizin bu bölgesinde onaltı yıldır devam eden bölücü teröre karşı, devletimiz, büyük bir mücadele vermiştir. Devletimiz, son otuz yılında, anarşi ve terör belasıyla karşı karşıya kalmış ve ülke ve millet bütünlüğünü koruyabilmek, devletin bölünmesine mani olmak için, zaman zaman, olağanüstü yönetim usullerine başvurmuştur. Bu yönetim usulleri anayasaldır, hukuk devleti anlayışına uygundur; ancak, ideal yönetim usulleri değildir; adı üzerinde, olağan değil, olağanüstüdür, savunulması güçtür; ancak, şartlar gerektirdiğinde de kaçınılmaz olmaktadır.

Devlet, kendini koruyacak mekanizmalara sahiptir ve sahip olmalıdır. Olağanüstü hal yönetimleri, hem yönetenlere hem yönetilenlere sınırlamalar getirir; fedakârlık ve mahrumiyet gerektirir; kimse, olağanüstü hali istemez. Dileğimiz, bu yönetim biçiminin son bulmasıdır. Olağan yönetimin havasını teneffüs etmek, ülkenin her köşesindeki vatandaşın en tabii hakkıdır. Vatandaşın korunması için, millet için var olan devleti yaşatmak ve kamu düzenine saygılı olmak her vatandaşın ödevidir. Devletin sebebi hikmeti de, vatandaşın can ve mal güvenliğidir.

Terörle mücadele, dünya gündeminin önemli bir yerini tutuyor. Terör, uluslararası boyut kazanmıştır. Terörle mücadele, uluslararası işbirliğini zorunluluk haline getirmiştir. Görülmüştür ki, dış destek bulmadan terörün hedefine varması mümkün değildir. Terörün dış desteği de, uluslararası anlaşmalarla ve dostane yaklaşımlarla kesilebilir. Hasmane yaklaşımlar ise, terörü sadece besler. Türkiye, bu alanda, son yıllarda, belli oranlarda dostane dış desteği sağlayabilmiştir.

1984'ten itibaren terör örgütü dış destek bulurken, 1990'lı yılların başından itibaren bu destek azalmış, tersine dönmüştür. Günümüzde ülkelerarası mücadele, cepheden saldırı, kuşatma ve işgal yerine, içerden çökertmeye yönelmiştir. Ancak, görülmüştür ki, bu yol, çıkar yol değildir. Terörü besleyen ve destekleyen ülkelerin ellerindeki bombalar, taşıyanları ergeç tahrip etmiştir; çevremiz, bu örneklerle doludur.

Üzülerek gördük ki, 1984'ten bu yana, ülkemizde bölücü terör örgütü kan dökmüştür. Devletin görevlisine, polisine, askerine; devletin öğretmenine, mühendisine, okuluna, dozerine, barajına, çoluk çocuk demeden vatandaşlarımıza çekinmeden ateş edilebilmiştir. 5 500'ü şehit olmak üzere, toplam 30 000 vatandaşımız canını kaybetmiş, bir o kadarı da yaralanmıştır.

Değerli milletvekilleri, güvenlik kuvvetlerimiz, dün olduğu gibi, bugün de, bölücü akımlara ve her türlü teröre karşı kararlı mücadelesini hukuk kuralları içerisinde sürdürmektedir ve sürdürecektir. Yürütülen bu özveri ve başarılı mücadele, kesin sonuç alınıncaya kadar mutlaka sürdürülecektir. Ülkemizin birlik ve bütünlüğüne yönelik dış destekli bölücü terör örgütüne karşı Doğu ve Güneydoğu Bölgesinde yapılan mücadelede elde edilen başarı ve sağlanan huzur ortamı hepimizin malumudur. Bölücü terör örgütü, güvenlik güçlerimizin azimle sürdürdüğü başarılı ve disiplinli mücadele sonucunda etkisiz hale getirilebilmiştir; ancak, bölgedeki terör tehdidinin tam olarak ortadan kalktığını söylemek için henüz vakit erkendir. Bölücü terör örgütünün değişen ve gelişen şartlara göre terör eylemlerine yönelme ihtimali vardır. Nitekim, daha geçen hafta Hakkâri'de 11 terörist ölü olarak ele geçirilmiş, güvenlik güçleri 1 şehit ve 1 de yaralı vermiştir.

Türkiye, geçmişin acılarını unutmamalıdır; bugün gelinen noktadan dolayı rehavete düşülmemelidir; ancak, yeni bir sayfa da mutlaka açılmalıdır. Kapsamlı bir değerlendirmeye ihtiyacımız var. Bu değerlendirmeyi isabetle yapmamız halinde doğru sonuçlara varabiliriz. Acıların tekrarlanmaması için alınması gereken çökyönlü önlemler tespit edilerek, uygulamaya konulmalıdır. Terör, mantar hastalığı gibidir; sabırlı ve bilinçli mücadele ister, bittiğini zannedersiniz, ummadık bir an hortlayabilir; nedenlerini bilerek, uygun ortamı mutlaka yok edilmelidir.

Değerli milletvekilleri, güvenlik güçlerimizin bölücü akımlara ve her türlü teröre karşı mücadelesi sürerken, 57 nci cumhuriyet hükümeti programında yer alan terörün iç ve dış kaynaklarını kurutacak ekonomik ve sosyal önlemlere dönük çalışmalar da sürdürülmektedir. Bu amaçla, bölgenin temel geçim kaynağı hayvancılığı geliştirmeye ve desteklemeye yönelik çalışmalar sürdürülmekte, meraların tespit, tahdit, tahsis ve ıslah çalışmaları da devam etmektedir.

Öte yandan, hükümet programında yer alan eğitim, sağlık ve diğer alanlardaki çalışmalar yürütülürken, bölge insanını, vatandaşlarımızı kucaklayacak, onları üretken hale getirecek, istihdam yaratacak projeler hazırlanmakta, terör nedeniyle yarım kalan yatırımların tamamlanması için de gerekli tedbirler alınmaktadır. Behemehal, eğitimde özel bir projeye zaruret vardır.

Ayrıca, Türkiye'nin doğu ve güneydoğu bölgeleri başta olmak üzere, güvenlik dahil, çeşitli nedenlerle köylerinden ayrılan ailelerden gönüllü olarak geri dönmek isteyenlere, kendi köyleri civarında veya arazisi müsait başka yerlerde iskân imkânı sağlanarak, bunlar için gerekli olan sosyal ve ekonomik altyapının tesisini amaçlayan köye dönüş ve rehabilitasyon projeleri de uygulanmaya devam edilmelidir.

GAP İdaresi ve diğer kurumlarca bölgeye dönük değişik projeler üzerinde çalışılmakta ve uygulamaya konulmakta, bölge için getirilen teşvik tedbirlerinden yararlanan yatırımcıların teşvik imkânlarının bu bölgede kullanılmasını sağlayacak çalışmalar da sürdürülmektedir.

Artık, Türkiye Büyük Millet Meclisinde uzatma tezkereleri yerine, kalkınma projelerinin somut sonuçlarını görüşmeliyiz; "yapılacaklar" yerine, "yapıldı" diyebilmeliyiz. Ekonomik ve sosyal çarkların döndüğünü görmek istiyoruz.

Türkiye, bölgesi ve tarihi itibarıyla çok stratejik bir konuma sahiptir; tarih boyu içeriden ve dışarıdan rahatsız edilmiştir. Türkiye, bu tür saldırılara karşı daima hazırlıklı olmaya mecburdur. Uzun vadeli konseptler geliştirmeye mecburuz.

Terör olaylarında önemli bir düşüş vardır; ancak, terör bitmiş değildir. Tarihin hangi sayfasında Türkiye'nin önüne hangi senaryolar konulacaktır, bilinmez; hazırlıklı olmalıyız, hassas bölgelerimizi yeniden değerlendirmeye almak zorundayız.

Yaraların sarılması, sosyoekonomik program ve projelerin uygulanması kaçınılmazdır. Yörede yaşayan vatandaş, devletin müşfik elini hissetmelidir. Teşhis, tespit ve tedavi konusunda hata yapma lüksümüz asla yoktur.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 10 Temmuz 1987 yılından bu yana 39 kez uzatılan olağanüstü hal, bugün, Yüce Meclisin kabulü halinde 40 ıncı kez uzatılmış olacaktır maalesef. Dokuz il ile başlayan OHAL yönetimi, 1988'de İstanbul'dan, 1996 yılında Mardin ilinden, 1997 yılında ise Batman, Bingöl, Bitlis illerinden, 1999 yılında ise Siirt ilinden kalkmıştır. Bu defa görüşülmekte olan tezkereyle, Van ili olağanüstü hal yönetimi dışına çıkarılmaktadır. Bu gelişmeler sevindirici ve önemlidir. Ülke, hızla, normal yönetime kavuşmaktadır. Dileğimiz, bu uzatmaların son bulmasıdır.

Son yıllarda, terörle mücadelede yakalanan başarının, sağlanan huzur ve güven ortamının devam ettirilmesi ve devletimizce alınan ve alınacak ekonomik ve sosyal tedbirlerin uygulanabilirliği için, Diyarbakır, Hakkâri, Şırnak ve Tunceli illerinde uygulanmakta olan olağanüstü halin bir müddet daha uzatılmasında fayda mülâhaza edilmektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle, terörle yapılan mücadelede büyük bir özveriyle çalışan Silahlı Kuvvetlerimize, emniyet, jandarma ve köy korucularına teşekkür ediyor, bu mücadelede hayatlarını kaybeden vatan evlatlarımıza Allah'tan rahmet, gazilerimize şükranlarımızı ifade ediyor, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tayan.

Şimdi, söz sırası, Demokratik Sol Parti Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Hüseyin Mert'te.

Buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA HÜSEYİN MERT (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Van ilinde olağanüstü halin kaldırılması ve Diyarbakır, Hakkâri, Şırnak ve Tunceli illerinde dört ay süreyle uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi üzerinde Demokratik Sol Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım; Yüce Heyetinizi şahsım ve Grubum adına saygıyla selamlarım.

Anayasanın 119 uncu ve 120 nci maddeleri "Tabii afet, tehlikeli salgın hastalıklar veya ağır ekonomik bunalım hallerinde" ve "hür demokrasi düzenini ve temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik yaygın şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin ortaya çıkması veya şiddet olayları sebebiyle kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması hallerinde, yurdun bir veya birden fazla bölgesinde olağanüstü hal ilan edilebileceğini" söylemekte.

Tanıtma baktığımız zaman, aslında, olağanüstü hal bölgesinden çok, olağanüstü hal ülkesi olmamız gerekmektedir. Fırlı şiddet olayları son yılların en alt seviyesine düşmüş durumda; ancak, komşu ülkelerle olan ilişkilerimiz, Kıbrıs sorunu, Ortadoğu ülkelerinin su sorunu, Türk cumhuriyetleri ve Rusya'yla olan ekonomik ve sosyal ilişkilerimiz, doğal gaz pazarı oluşumuz ve özellikle, bölgede, tek laik, Müslüman devlet oluşumuz, birikimli olarak gelen genç nüfusumuz, iki kıta üzerindeki stratejik konuma ve olağanüstü güzelliklere sahip bir ülke konumunda olmamız, var olduğumuz sürece, bir soğuk savaş yaşamamıza neden olacaktır.

Türkiye'nin güçlenip gelişmemesi uğruna ya da daha ileri giderek, parçalanması uğruna rol üstlenen aktörler, kimi zaman ASALA, kimi zaman Abdullah Öcalan ve PKK ya da kimi zaman Hizbullah olmuştur; cumhuriyet tarihimiz boyunca olmuştur ve bundan sonra da olacaktır. Bunu, Atatürk, Gençliğe Hitabesinde "dahili ve harici bedhahların olacaktır" şeklinde, dönemin gençliğine söylemiştir. Eğer, iki, üç nesil bu cümleyi tam olarak özümseyebilseydik, bugün, burada, olağanüstü hal tartışmaları yapmak yerine, dünya politikalarına damga vuracak konuları tespit etme çalışmaları yapmak durumunda olacaktık. Ne yazık ki, cumhuriyet tarihi boyunca en büyük sorunumuz, temel değerlerimiz üzerinde anlaşma sağlayamamış olmamızdır.

Temel değerlerimiz üzerinde anlaşma sağlanamaması, toplumsal meselelerin çözümünü engellemiş, bu meseleler, iç ve dış düşmanların beslenmesine neden olarak, ülkemizin birlik ve bütünlüğünün tehlikeye girmesine neden olmuştur.

21 inci Yüzyılda, aklı başında hiçbir ülke insanı, şüphesiz ki, demokratik yaşam tarzından ödün vermek istemez. Gerçekte, demokratik bir rejime sahip olan hiçbir ülkenin yöneticisi de, böyle bir uygulama içerisine girmek istemez. Atatürk'ün bize emanet ettiği Türkiye, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir. Demokrasi, onun için, çağdaş, uygar devletlerin uyguladığı bir siyasal rejimdir. Bizim de, bu düşüncenin gerisinde yürümeye hakkımız yoktur.

Türkiye'de terör sorunu olarak uzun yıllar karşımızda duran; ancak, arkasında, ekonomik, siyasal ve hatta kültürel sorunları da içerisinde barındıran güneydoğu sorunu, en azından, terör açısından büyük bir rahatlama içerisine girmektedir.

Olağanüstü hal, bugün, bir şehrimizde kaldırılmakta. Hepimizin ortak temennisi, en yakın gelecekte diğer şehirlerimizde de kaldırılarak, bölge insanına, bugüne kadar çekmiş olduğu sıkıntılara karşın, hak ettiği insanca yaşamın ve sonuna kadar kullanabileceği kamu hürriyetinin tekrar sağlanmasıdır.

Olağanüstü halin kaldırılmasının yanı sıra, bölgeye yapılacak ekonomik iyileştirme programlarının artırılması, köye dönüş projelerinin hayata geçirilmesi şarttır. Burada, bana göre, en büyük görevlerden biri de, ülkedeki tüm özel sektör girişimcilerinin ve özellikle o bölgeden çıkmış özel sektör girişimcilerinin, yatırımlarını, hiç olmazsa, topraklarına, vefa borcu olarak yapmalarıdır. Bu, bölgeye ekonomik destek olacağı gibi, moral desteği de olacaktır ve olağanüstü hal kapsamında kalan şehirlerin, bir an önce bu kapsamdan çıkarılması sonucunu ortaya çıkaracaktır.

Özellikle o bölge insanın, geçmişte yaşadığı sıkıntıların izlerini hiçbir zaman unutmayacağını biliyoruz. Ülke olarak da, almamız gereken çok ders olduğuna inanıyorum. Birlik, beraberlik içerisinde bugünleri aşacağımızdan da eminim.

Yaşadıklarımızı bir daha yaşamamak için, Atatürk'ün yurtseverlik çizgisinden hiçbir zaman ayrılmamamız gerektiğini bir kez daha aklımızdan geçirelim ve bizden sonraki nesle bir kez daha anlatalım. Düşüncemiz bu yönde olursa, demokratik yaşantımız da hiçbir zaman kesintiye uğramaz ve aksine, bugünkünden çok daha ileri bir demokrasiye sahip oluruz.

Her geçen gün normal yaşama dönen Güneydoğu Anadolu Bölgemizde olağan yaşam koşullarını yakalayan Van İlimizin insanına bundan sonraki olağan hal yaşamında mutluluklar diliyorum ve olağanüstü hal bölgesinde kalan dört ilimizin de bu durumunun en kısa zamanda değişeceğini umuyor; şahsım ve Demokratik Sol Parti Grubu adına Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Mert, teşekkür ederim efendim.

Efendim, gruplar adına görüşmeler bitti.

Şahsi adına, Hakkâri Milletvekili Sayın Evliya Parlak; buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

EVLİYA PARLAK (Hakkâri) – Sayın Başkanım, Yüce Meclisin saygıdeğer üyeleri; sözlerime başlarken hepinizi saygıyla selamlarım.

Ben de, dört ilde, dört ay daha olağanüstü hal uygulamasını uzatmayı öngören ve Van İlinde de 30 Temmuzdan itibaren kaldırılmasını karara bağlayan hükümet tezkeresi üzerinde kişisel görüşlerimi sunmak üzere huzuruza çıkmış bulunmaktayım.

Değerli arkadaşlar, tam bir yıldır, dördüncü defadır, bu tür tezkereler nedeniyle, yüce huzuruza çıkmaktayım. Geçen sene -yine haziran ayının sonları idi- altı ilde, bu uygulama sürdürülmek üzere, dört ay uzattık. Daha sonra, aralık ayında, Siirt İlinde kaldırıldı, bu sefer de, uygulamayı Van İlinde kaldırıyoruz; dört ilde kalıyor.

Ben, her seferinde de arz ettiğim gibi, 1978'den beri, bu illerde, bir taraftan sıkıyönetim, 1987 yılına kadar devam etmiş, bunun akabinde de olağanüstü hale dönmüş ve halen de devam etmektedir.

Sayın Bakanımız, burada, açıklamalar yaptılar. Gerçekten, mevcut durumu yaşayan bir arkadaşımız olarak, gerekçelerini ben, şahsen tatmin edici bulmadım. Ben, defalarca, bunu, burada arz ettim. Dedim ki, bu Meclis, Yüce Millet'in temsil ettiği bir yerdir; bölge insanı olarak sağlanan huzur ve güven ortamından ve yıllardan beri, artık, otuz-otuzbeş yaşına gelen gençlerin unutmuş olduğu, normal yönetime geçişi engelleyici bir durum olmadığını, burada arz ettik. Dedik ki, hükümetimiz, mümkünse, eğer çok gizli ise, gizli bir oturumda bizleri tatmin edici gerekçeler ortaya koysun; ama, maalesef, böyle bir şeyin yapılması söz konusu olmamaktadır ve hükümeti teşkil eden partilerin sayın genel başkanlarından birisi de, aylar öncesinde bunu vurguladığı halde, bu açıklama; yani, "olağanüstü kalkması gerekir" dediği halde, böyle bir yola gidilmedi. Demek ki, bizden veya bu Yüce Meclisten saklanması gereken bilgiler mi var; bunu da ben anlayamıyorum ve olmaması gerekir diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, geçen seneyi, bugünkü durumla karşılaştırdığımız zaman, bölgede çok olumlu bir huzur ortamı olduğunu vurgulamakla sözlerime devam etmek istiyorum. Samimiyetle söylüyorum, geçen sene bu aylarda, herhangi bir arkadaşımız, Van Havaalanına öğleden sonra saat 3'te, hatta, saat 2'de indiği zaman, Bitlis'e, Hakkâri'ye, Muş'a veya Ağrı'ya gitme olanağına sahip değildi. Bir hafta önce Hakkâri İlindeydim ve gerçekten, akşam saat 8'de de, saat 9'da da istediğiniz şekilde, Van'a, Van'dan Bitlis'e, Muş'a, Ağrı'ya gidebilmektesiniz. Bütün köyleri gezme şansınız vardır ve gerçekten, insanların onbeş yıldır çektiği bu ıstırap, güven ortamı açısından bitmiştir; ancak, ekonomik olarak işi değerlendirdiğimizde, maalesef, çok olumlu sonuçlar alındığını söylemek mümkün değildir.

Ben bu arada örnekler vereceğim; ancak, özellikle bir konunun altını çizmek istiyorum. Bunu, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülürken de komisyon üyelerine ve değerli üyelere arz ettim. Artık Türkiye'de "kalkınmada öncelikli yöre" tabirini yeni bir incelemeye tabi tutmamız lazım. Siz, 50 ili aynı kategori içerisinde teşviklendirmek suretiyle kalmırdıraçaz dersenez, hiçbir sonuç almanız mümkün olamaz; hatta, o bölgenin illeri, yani, Van, Hakkâri, Bitlis, Muş, Siirt illeri arasında bile teşvik uygulamaları farklı olmalıdır. Bunun için, ben, özellikle, bölgesel il bazında, ilçe bazında programların uygulanmasını arz etmişim. Hükümetimiz, sağ olsun, bu konuda çok duyarlılık gösterdi; ama, bürokrasiye takılan hizmetler olmuştur. Örnek vereceğim: Geçen sonbahar, ikili anlaşmalarla Zap Vadisinde baraj konusu çözüme bağlandı, iş başlayacak dedik, üç aydır Hazine Müsteşarlığı onaylamadığı için bu ikili anlaşma yürürlüğe girmiyor.

Yine -Sayın Ulaştırma Bakanımız burada, kendileri de konuya vâkıflarlar- geçen sene Yüksekova Havaalanı inşaatına, sağ olsunlar, arsa tahsisi için kamulaştırmaya ödenek ayırdı ve ısrarlarıyla, çok kısa sürede bitirildi. Bu yıl da ödenek var, programda var; iş başlayacak, Devlet Planlama onayından geçmediği için, yaz ortasına geldik, inşaat sezonu neredeyse bitiyor, yarısına geldik, hâlen onaylanmamış. İşte, bu türlü engeller de aşılmadığı için, yatırımların yapıldığını söylemek mümkün değildir.

Sınır ticareti konusu, gerçekten, bölgede bitmişti. Yalnız, Sayın Başbakanımız Bülent Ecevit'in, Diyarbakır'a 11 Haziranda yaptığı gezide yaptığı açıklama, bölge insanımıza büyük bir umut vermiştir. Bütün bölge insanı, sınır illerinde yaşayanlar "bu, sınır ticaretine ilişkin kararnamenin değişikliği gerekir" ifadesiyle birlikte, gözlerini, kulaklarını, hükümetimize çevirmişlerdir; onu da, yüce hükümet temsilcilerine, tekrar, sunmak istiyorum. Başbakanımızın bu ifadesi, insanları büyük bir umuda sevk etmiştir. İnşallah, sınır ticaretini kısıtlayan kararname değiştirilir ve bölge insanına, ekonomik olarak, tekrar bu geçim kaynağına kavuşma noktasında imkân sağlanmış olunur.

Değerli Sayın Başkanımız, değerli arkadaşlar; Sayın Bakanımız özellikle vurguladılar köye dönüş projesini. Gerçekten, her zaman, bunun önemini, biz, burada birkaç defa arz ettik. Bu konuda, istihramım şudur: İmkânlar ölçüsünde, bu yıl, galiba 2,8 trilyon ayrılmış ve bu paranın çok geniş kitlenin yararlandırılması yönünde de, malzemeli, işçilik bedelli olarak köylülere yardım yapılmasına da valilerimiz karar almış, o yönde çalışma yapıyorlar; çok güzel bir olay.

Hükümetimizden, bu konuyu özellikle izlemesini, bölgedeki, yalnız valilerin değil, diğer güvenlik birimlerinin de çok çabuk neticelendirmesi açısından bir koordinasyonun yapılmasını ve -hatta, bölge valiliği nezdinde mi olur- bunun çok seri yapılabilmesi için, daha sık bir çalışmanın sağlanabilmesi için tedbir almasını istihram ediyorum.

Hayvancılığın gelişmesi konusuna gelince; gerçekten, bu, köye dönüşle birlikte olur. Biraz önce konuşan arkadaşlarımızdan biri de buyurdular, bu, bir arz-talep meselesidir. Eğer, köylümüz köyüne dönerse, hayvan beslemeye başlarsa, zaten, hayvanın, sınırdan içeriye kaçak girmesi veyahut da ithat edilmesi de söz konusu olmaz. Geçmişte, bütün bunlar, tersine işleyen bir olaydı; yani, Türkiye'den Irak ve İran'a hayvan ticareti vardı.

Bölge belediyelerine -zaten bütün belediyeler ayakta, bugün, hepimizin de şahit olduğu gibi- ama, özellikle onbeş yıl, bir felaketten sonra, köy ve mezranın kalmadığı; il ve ilçelerin; yani, belediye olan kesimlerin yoğun bir nüfusa sahip oldukları bir noktada, onlara mutlaka sahip çıkmamız lazım. Yani, afet bölgesinde, sele uğrayan, depreme uğrayan -ülkemizin çok değişik yörelerinde acılar yaşadık bir yıl içerisinde- o türlü bölgelerdeki belediyelere ne derece bir imkân tantıyor-sak; istihramım şudur, parti farkı gözetmeden, bu bölgedeki belediyelere de bu imkânı tanımak zorundayız. Çünkü, insanımızın yüzde 80'i-90'ı köyden göç etmiş, mezradan göç etmiş, ya da ilçenin ya ilin varoşlarında; ama, perişan durumdadır. Belediyelerin imkânlarının da ne derece kısıtlı olduğu yüksek takdirlerinizdir.

Sayın Başkanım, değerli üyeler; vaktim dolmakla birlikte, bir iki noktayı daha, Sayın Başkanın müsaadesiyle arz etmek istiyorum.

BAŞKAN – Efendim, toparlayın lütfen; vaktiniz doluyor.

EVLİYA PARLAK (Devamla) – Bölgede, özellikle, sağlık ve teknik eleman gibi meslek gruplarında büyük bir sıkıntı vardır. Bunu, yine, Yüce Meclisin huzurunda birkaç defa vurguladım. Özellikle görülmeye başladığımız yetki kanunu çerçevesinde, hükümetimizden istihdamımız, bu bölgede çalışan sağlık personeli, teknik elemanlar başta olmak üzere, çok özendirici birtakım tedbirlerle bunu sağlamak gerektiğini de vurgulamak istiyorum.

Geçmişte bir olgu vardı; doğu ve güneydoğu illeri sürgün illeriydi; son yıllarda bu yok olmuştu, ama, ben, bir şeyi, yine, Sayın Ulaştırma Bakanımızın dikkatine sunmak istiyorum. Kendilerine bağlı bazı kurumlarımız, yine bu yöntemi uygulamaya başlamışlardır; yani, başka illerde görev yapan; fakat, memnun olunmayan 35-40 yaşlarındaki görevlileri Hakkâri gibi illere sürgün olarak gönderiyorlar; bu da çok menfi bir durum yaratmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Efendim, toparlayın lütfen.

EVLİYA PARLAK (Devamla) – Bunu da, Sayın Bakanımızın bilgisine sunmak istiyorum. İnşallah, bu türlü bir düşünce sürdürülmez.

Sayın Başkan, değerli üyeler; söyleyecek çok şey var; ama, zaman doldu. Ben de Sayın Başkanım bu müsamahasını istismar etmek istemiyorum.

Devlet memurluğu sınavının yapılış şeklinden, biz politikacılar belki çok memnun değiliz; ama, gerçekten, yerinde bir karardır, hükümeti kutluyorum. Ancak, istihdamım şudur: Bundan sonraki uygulamalarda, dedikoduları önleyici tedbirleri de alarak -optik okuyucu yokmuş, şu yokmuş, bu yokmuş, bunları da kaldıralım- vatandaş ÖSYM'ye nasıl güven duyuyorsa, Devlet Personel Dairesinin yaptığı sınavlara da güven duyacak noktaya getirelim. Artı, bölgesel olarak; yani, bilgi farklarını göze alarak, bu sınavları bölge bölge değerlendirecek, çok daha yararlı ve adil bir sonuç varacağımızı umuyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum; dileğimi tekrar vurguluyorum: İnşallah, hükümetimiz, bundan sonraki dört ayın sonunda, bu dört ilden de olağanüstü hali kaldırıp, yirmiiki yıldır bu bölgede normal idare görmeyen insanları da, hiç olmazsa "CMUK Yasasını bir gün ben de kullanabilirim" diyecek noktaya getirir.

Yüce Meclisi tekrar saygıyla selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Parlak.

Şimdi, söz sırası, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç'te.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 40 ıncı defa olağanüstü hali uzatıyoruz. Kırk defa maşallah! Ancak, bu uzatma Anayasaya da aykırı.

Bakın, değerli milletvekilleri, özellikle Sayın Cumhurbaşkanı, seçildikten sonra "polis devleti uygulamasını yaratacak işlemlerden kaçınacağız" dedi. Bugün tarih ne?.. 28 Haziran 2000. Ne yapıyoruz?.. Olağanüstü hali 30.7.2000 tarihinde, yani tam 32 gün sonraki tarihte uzatıyoruz.

Değerli milletvekilleri, Anayasayı okursanız, bu, çok ciddi bir Anayasa hatasıdır ve Anayasa ihlalidir. Olağanüstü hal, demokratik hak ve özgürlüklerin askıya alındığı, temel hak ve özgürlüklerin ortadan kaldırıldığı bir rejimdir. Bu rejim, hiçbir demokratik ülkede kolay kolay başvurulacak bir rejim değildir. Ne Sayın Cumhurbaşkanı ne Millî Güvenlik Kurulu sayın üyeleri... Tabii ki, onların yaşamlarında, demokratik hak ve özgürlükleri üzerinde bir sınırlama yok; ama, benim Tunceli'de, Diyarbakır'da, Şırnak'ta, Hakkâri'de insanların 24 saati kontrol altında tutuluyor. Peki, Van'da niye bugün kaldırılmıyor da sayın milletvekilleri, 30.7'de kaldırılıyor?! Eğer, olağanüstü halin şartları yoksa, bugün kaldırın! Niye 30'unda kaldırıyorsunuz?! Yani, ben... Öyle bir mantık, öyle bir anayasa ihlalleri var ki, bu işin neresinden başlayalım?!

İçişleri Bakanı nerede?! Hani?.. Paraşüt operasyonunda mı, umut operasyonunda mı?!

HALİL İBRAHİM ÖZSOY (Afyon) – Kars'ta.

KAMER GENÇ (Devamla) – Çıktı, bu milleti kandırdı; buraya gelmeye de yüzü tutmuyor.

HALİL İBRAHİM ÖZSOY (Afyon) – Kars'ta görevi başında... O da bir görev.

KAMER GENÇ (Devamla) – Efendim, görev... Bugün, bu Meclise gelip hesap verecekti. Korkusundan gelmiyor; hesap verecek gücü yok ve bir an önce istifa etmesi lazım.

Değerli milletvekilleri, bakın, size göre çok hafif geliyor. Bakın, ben, o yörenin milletvekiliyim. Oraya gittiğimiz zaman, her adımımızda bize müdahale var. Yani, orada yaşayanın her hareketine müdahale var. Adam gece uyuyamıyor; çünkü, uyuduğu zaman, anında, hiç... Mesken dokunulmazlığı yok, seyahat özgürlüğü yok. Yani, bunlar vardır-yoktur; tartışmıyorum. Böyle bir rejim getirdiğiniz zaman böyle olaylar olabilecek, yaşam böyle duruma düşüyor.

O halde, soruyorum: Şimdi, sıkıyönetimi, Anayasanın 121 inci maddesine göre okuyun, 121 inci maddesinde deniyor ki: "Bakanlar Kurulu bunu dört ay uzatabilir." Biz, şimdi ne yapıyoruz; beş ay iki gün uzatıyoruz. Bunu anlarlar herhalde. Şimdi, niye beş ay sonra?.. O gün Meclis tatilde! Arkadaşlar, bunlar çok ciddi meseleler. 30.7'ye kadar beklersiniz, 30.7'ye kadar, eğer, memlekette olağanüstü halin uzatılmasını gerektiren şartlar varsa, Meclisi olağanüstü toplantıya çağırır uzatırsınız. Ama, ben, efendim, 30'unda tatildeyim!.. Bu, hiçbir demokratik ülkede olmaz. Bu, Anayasaya da aykırıdır. Kaldı ki, olağanüstü halin uzatılmasında Millî Güvenlik Kurulunda karar alınmasına gerek yok; Anayasanın 121 inci maddesini okuyun. Hukukçu olan bunu anlar; ama, ne yapalım ki, bazıları, Ankara'dan ötesine şaş gözle, Malatya'dan öteki illerimize de kör gözle bakıyorlar. Maalesef bu... Türkiye'nin o yöresindeki insanların temel hak ve özgürlükleri söz konusu olduğu zaman ne Anayasa dinleniyor ne hukuk dinleniyor ne insan hakları var!

Değerli milletvekilleri, bakın, olağanüstü hal ilan edildiği 1987 yılında Tunceli bu iller içerisindeydi; ama, orada, o zaman bunun içerisinde olmadığını gören bazı kamu görevlileri suni bir terör yarattılar. O kişiler, bir gece, sabaha kadar, buldukları mevzilerden Tunceli'nin her tarafını taradılar. Bunlar kayıtlarda var. Yani, ben, güvenlik kuvvetlerinin hepsine saygı duyuyorum, aman, sakın yanlış anlamayasınız. O zaman Tunceli de olağanüstü hal kapsamına alındı.

1991 yılına kadar, orada pek önemli bir PKK hareketi de yoktu; ama, ne zaman ki o Yeşil'ler gibi insanlar, peşlerine özel timler takıp, oraya gelip, köyleri basıp, köyleri ikiye ayırıp sulara gömdükten sonra, insanlar baktılar ki haysiyetlerine tecavüz olacak, kendi yaşam hakları korunacak, o zaman, maalesef, terör Tunceli'de de başını aldı gitti. Tunceli'de dağlarda insanların var olduğu yine söyleniyor; ama, bu kişiler...

ABBAS BOZYEL (İğdır) – Ben de terör bölgesinden geliyorum...

KAMER GENÇ (Devamla) – Ben sana bir şey söyleyeyim. Ben kendi düşüncelerimi söylüyorum. Sen de gelip kendi düşüncelerini burada söylersen.

Şunu herkesin bilmesi lazım ki, teröre karşı benden daha fazla mücadele veren kimse yoktur. Silahlı eylemlere her zaman karşı çıkmışımdır. Ama, değerli milletvekilleri, Türkiye'de gözümüzü kapatamayız, başımızı kuma sokamayız.

Bu terör niye azıyor?.. Terörün azmasının nedeni; bakın -biraz önce arkadaş sözümlü kesti, bu konuya değinemedim- 1991 yılında, DYP ve CHP koalisyon hükümeti işbaşına geldiği zaman, o bölgeye mahsus olmak üzere bir olağanüstü hal kadrosunu ihdas ettiler. Mesela, Tunceli'de 800'e yakın kişiyi geçici işçi olarak işe aldılar ve inanınız ki orada PKK'ya katılım kalktı ve herkes de, özellikle gençler "aman sicilim bozulmasın, ben bunlara gitmeyeyim" dedi ve burada çok önemli derecede PKK hareketi durdu; fakat, sonradan, iki sene sonra, ne olduysa, yine bunları kaldırdılar, insanlar işsiz kaldı, hiçbir yatırım yapılmadı ve bölge insanları da işsiz kalınca, insanların evleri yıkılınca, barkları yakılınca; kalacak evleri yok, çalışacak işi yok, çocuğunu hastaneye götürecek parası yok... İnsanlar, kaybedecekleri bir şeyleri olmama durumuna düşürülünce, artık, ne yapacaksınız değerli milletvekilleri?.. İnsanları bu duruma düşürmemek lazım.

Bakın, ben, size söyleyeyim: Bizim Tunceli'de, inanınız ki, üç senedir veya beş senedir bir tek yatırım yapılmıyor. Bir baraj var, eskiden temeli atılmış; o da elektrik üretecek, Türkiye olarak şey edeceğimiz. Mesela, kaç senedir bu Atpazarı'nda bir sulama tesisi var, yapılmıyor. 3-4 trilyon lira... (Akçapınar'da, Pulur'da -Çemişkezek İlçemize bağlı) 2 tane sulama projesi var; geçen sene, burada, Bakan bana söz verdi, bir tane temel atılmıyor. 1995 yılında Çemişkezek Merkezinde 15 ev yandı; hâlâ, Afetler yapacak onları... 1994 yılında, 1992 yılında borçlanmış vatandaş; yani, toptasınız, toptasınız 100-150 milyar lira para gidecek o ikisine, deprem evleri yapılacak, yapılmıyor.

Değerli milletvekilleri, bazen kitaplara geçiyor; efendim, Tunceli'de gayri safi millî hâsıla, fert başına düşen millî hâsıla fazla... Yok öyle bir şey. Tunceli'nin nüfusunun yüzde 90'ına yakını göç aldı; orada, tabii ki, askerlerimiz fazla, polislerimiz fazla, kamu görevlilerimiz fazla, onlar maaş alıyorlar, onların maaşları, oraya giren girdiler nedeniyle fert başına düşen millî gelir fazla; yoksa, ne üretim var, ne yatırım var, ne bir şey var.

Değerli milletvekilleri, gerçekten, bu olağanüstü halin buradan kaldırılması lazım.

Bakın, Sayın Başkan, özellikle zatlâlinize hitap etmek istiyorum; Anayasanın 121 inci maddesini okursanız, orada deniyor ki, olağanüstü hal dört ay süreyle uzatılabilir. Şimdi, 30.7'de bitecek olağanüstü hali bugünden nasıl uzatabiliriz efendim?!

Peki, farz edelim ki, iki gün sonra, on gün sonra o bölgedeki bütün silahlı güçler çekildi... Yani, dediler ki, biz, bugüne kadar bu halka düşmanlık yapmışız, yaptıklarımız halkın aleyhinedir; bundan pişmanlık duyduk, halktan da özür diliyoruz; silahları alıp gittiler... Niye olağanüstü hali uzatıyoruz o zaman?! Değerli arkadaşlar, bunu bir düşünün, bunları düşünün bakalım...

BAŞKAN – Sayın Genç, siz de bana hitap ettiğiniz için, cevap vereyim müsaade ederseniz...

KAMER GENÇ (Devamla) – Ama, yani, siz, Başkan olarak, Meclisin Başkanısınız...

BAŞKAN – Anladım; ama...

KAMER GENÇ (Devamla) – Bir dakika... Benim konuşmamı uzatır mısınız...

BAŞKAN – Tabii, uzatacağım zaten.

"30 Temmuzdan geçerli olmak kaydıyla" diyor...

KAMER GENÇ (Devamla) – Sayın Başkanım, 30 Temmuzda... Dünyanın hiçbir yerinde, demokrasiyi özlümsemiş, demokrasiye inanan hiçbir toplum ve hiçbir parlamentoda, bir ay sonra, daha ne olacağı belli olmayan bir ülkenin belli bir kısmındaki bir halkın demokratik hak ve özgürlüklerinin askıya alınacağı bir uygulama yapılmaz! O gün gelinirse, o gün...

ABBAS BOZYEL (İğdır) – Dünyanın hiçbir parlamentosunda siyasiler teröristleri alkışlamaz!

KAMER GENÇ (Devamla) – Yahu kardeşim, ne konuşuyorsun sen?!

ABBAS BOZYEL (İğdır)– Doğruyu konuş!..

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayın efendim...

KAMER GENÇ (Devamla) – Benim konuşma hakkıma tecavüz ediyorsun...

BAŞKAN – Hatibi rahat bırakın, konuşsun efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) – Nerede istersen, seninle orada konuşabilirim; ama, benim konuşmamı engellemeyin, rica ediyorum, ben de bir milletvekiliyim...

BAŞKAN – Doğru diyor...

ŞEVKET BÜLEND YAHNİCİ (Ankara) – Tunceli'yi kim taradı, kaç kişi?..

KAMER GENÇ (Devamla) – Tunceli'yi tarayanlar sizin işinize yaradı. Bugün Tunceli'deki o cenazeler gelmeseydi, siz burada değildiniz; ama, ne yapalım... Biz de onlara karşıyız...

BAŞKAN - Sayın Genç, rica ederim, Genel Kurula hitap edin... Lütfen...

KAMER GENÇ (Devamla) – Efendim, Tunceli'de Tuncellili dağa çıkmıyor; Suriyeli geliyor çıkıyor, Iraklı gelip çıkıyor, Ermeni gelip çıkıyor.

Arkadaşlar, Tunceli'nin sıkıntısı, Tunceli'nin dağlarıdır. Yoksa, Tunceli, Atatürkçüdür, ülkenin birlik ve bütünlüğünden yanadır, Tunceli'yi niye olağanüstü hale dahil ediyorsunuz?.. Bakın, gelin, beraber gidelim.

Geçen gün... (MHP sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan, susturuyor musunuz şu arkadaşları...

BAŞKAN – Efendim, susturuyorum da; siz de Genel kurula hitap edin... Koca bir kitleyi karşı karşıya bırakıyorsunuz.

KAMER GENÇ (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, geçen gün, oradaki ordu kumandanlarımız, “Mehmetçik kirven olsun” diye, 300'e yakın fakir çocuğu, Ovacık'ta, mesela bir kısmını sünnet ettiler. Oraya basın mensupları da gelmişti. Orada ATV, TGRT, TRT-1 vardı. Bakın, 1994 yılından beri tek gözaltı barakada yaşayan 150 tane aile var. Ben, defalarca burada söyledim, dedim ki onlara, yahu, gelin şu insanların bu yaşadığı kötü şartları çekelim.... Maalesef, o televizyoncuların...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM HALİL ORAL (Bitlis) – Sayın Genç, ben de Bitlisliyim; her tarafta var; Tunceli'de de var, Bitlis'te de var.

BAŞKAN – Buyurun, devam edin efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) – Eğer, oradaki, o yöredeki insanların haklarını savunacak basın olmazsa, Parlamento olmazsa, bu insanlar haklarını nasıl savunacak?

Buyurun, gelin, gidelim Tunceli'ye; gelin, size otobüs tutayım, gidelim, o yörede yaşanan acıları, sıkıntıları görelim arkadaşlar...(MHP sıralarından gürültüler)

ABBAS BOZYEL (İğdır)- Meclis, sizin can güvenliğinizi sağlıyor, o kararı alıyor...

KAMER GENÇ (Devamla) – Yahu, ne dediğinizi anlayamıyorum, sizi neyi savunuyorsunuz?

ABBAS BOZYEL (İğdır) –Siz, teröristleri alkışlama yerine, o insanların...(Gürültüler)

KAMER GENÇ (Devamla) – Teröristleri siz alkışlıyorsunuz! Teröristler benim en büyük düşmanım!

ABBAS BOZYEL (İğdir) – Öyle mi?!

KAMER GENÇ (Devamla) – Tabii, en büyük düşmanım! Burada ezbere konuşma!..

BAŞKAN – Sayın Bozyel...

KAMER GENÇ (Devamla) – Teröristlere karşı mücadele veren benim, ben veriyorum...

BAŞKAN – Efendim, karşılıklı konuşmayın; rica ederim...

KAMER GENÇ (Devamla) – Benim hayatım orada tehlikede, gidip o insanlara karşı ben mücadele veriyorum. Ben, siz rantlardan faydalaniyorsunuz derken, yani, bunu kastediyorum. Terör olmasaydı bu memlekette, memleketin Cumhurbaşkanı öyle orada oturur muydu, bu kadar suiistimaller olur muydu?!

Değerli milletvekilleri, bakın, size şunu söylüyorum...

ABBAS BOZYEL (İğdir) – Geceyarısı insanlar ölüyordu!..

KAMER GENÇ (Devamla) – Şimdi, olmayan gaz için, olmayan petrol için, petrol boru hattı ihaleleri, gaz boru hattı ihaleleri yapıyorsunuz; trilyonlarca lira avans veriyorsunuz. Ne olur, şu Tunceli'deki ufak tefek yatırımlar için de bir 5-6 trilyon para verseniz! 250 tane polis lojmanı, beş senedir tamamlanmıyor; niye? Bunun maliyeti, tutsa tutsa, 5 trilyon lira tutar, yazık be arkadaşlar bu memlekete. Bu memleket, bu kadar akılsızca, dengesizce yönetilmez! Rica ediyorum, bu memleketin gerçeklerini görelim.

Burada, Sayın Bakan çıktı, olağanüstü hali uzatmak için 5 dakika konuştu... Böyle olur mu değerli milletvekilleri! Hükümetin bir tek bakanı burada var, Başbakanı yok. DSP ve MHP sıralarından gürültüler)

A. TURAN BİLGE (Konya) – Senin Genel Başkanın gelmiyor da Başbakan buraya geliyor.

HASAN GÜLAY (Manisa) – Diğerleri burada, Bakanlar Kurulu sırasında oturuyorlar...

BAŞKAN – Efendim, burada oturuyorlar; burada da var sayın bakanlar efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) – Bölgeye, benim ilime, daha bir bakan gitmemiş, böyle şeyler olur mu sayın milletvekilleri?!

BAŞKAN – 5 bakan var efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) – Tunceli İli de, Türkiye Cumhuriyeti Devleti sınırları içerisinde bir ildir. Bu ilin insanların dertlerini de görmemiz lazım; oraya ciddi yatırımlar yapmamız lazım, köye yatırım projesini uygulamanız lazım. Bir ilde olağanüstü hal uyguluyorsanız, o olağanüstü hal şartları içerisinde yaşayan insanlara da bazı avantajlar tanımanız lazım. Onların temel hak ve özgürlüklerini ellerinden alıyorsunuz; ama, hiçbir hak da vermiyorsunuz.

Saygılar sunarım. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Genç.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, hükümete söz vereceğim; evvela hükümete sataştılar.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Hayır, bir saniye Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Eğer, Tunceli'de...

BAŞKAN – Mikrofonunuzu açın, hiç duymuyorum efendim.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkanım...

ZAFER GÜLER (İstanbul) – Sayın Başkan, bakanlar burada...

BAŞKAN – Görmemiş efendim sayın bakanları... 4'ü burada yani.

ZAFER GÜLER (İstanbul) – Tabii görmez, nereden görecek!

TURHAN GÜVEN (İçel) – Kürsü orada kalırsa, kimse kimseyi göremez!.. 100 defa yazı yazdık kürsünün yeri değiştirilsin diye.

BAŞKAN – Efendim, müsaade edin; Bakanlar kurulunun tümü burada olacak diye bir kaide yok efendim, Devlet Bakanı burada.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, benden sonra gelmişler.

BAŞKAN – Hayır efendim, arkanızda oturuyorlardı; yapmayın efendim, rica ederim, istirahat ederim...

KAMER GENÇ (Tunceli) – 4 tane bakan yok, 36 tane bakan var bu memlekette.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Konuşacağım, eğer sükûneti temin ederseniz Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Edebilirim tabii efendim:

Buyurun efendim.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan, konuşmacı, Milliyetçi Hareket Partisi Grubuna doğru konuşarak “eğer, Tunceli’de şehitler olmasaydı, siz buraya gelemezsiniz” diyor. Doğrudur; eğer şehitler olmasaydı, hiç kimse buraya gelemezdi. (MHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Şehitlerin o kanları üzerinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulmuş. Dün, nasıl, millî birlik ve bütünlüğümüzü sağlamak, Misakı millî sınırlarımızın asayişini sağlamak için şehit vermişse Türkiye Cumhuriyeti Devleti, şehit vermeye her zaman devam edecektir. Bugün de, PKK’yla mücadelede şehit verilecektir ve bu musibeti defedinceye kadar da bu devam edecektir. Ancak, Milliyetçi Hareket Partisi şehitler üzerinde politika yapmamıştır, Türk Milletinin oyunu alarak buraya gelmiştir; fakat, birileri, PKK üzerinden politika yaparak, bölücülük yaparak, siyasetlerini o zemin üzerinde yapmışlardır ve siyasetlerini de onun üzerine bina etmişlerdir. Bunu, bilgi olarak arz etmek istedim.

Teşekkür ediyorum, sağ olun. (MHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, müsaade ederseniz, satışma var.

BAŞKAN – Ne satışması efendim!.. Bir dakika...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Dedi ki, bakın...

BAŞKAN – Ne dedi efendim?!

KAMER GENÇ (Tunceli) – Birileri PKK’ya yardım... (MHP sıralarından gürültüler)

BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (İstanbul) – Otur artık yerine!..

BAŞKAN – Efendim, rica ederim...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Söylemedi mi söylemedi mi efendim?!

BAŞKAN – Buyurun efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, o arkadaşımız “ben, Kamer Genç’i kastetmedim, ben, kendi yandaşlarımı kastettim” desin; ben vazgeçerim.

BAŞKAN – Efendim, istirahat ederim, zatiâlinizi kastetmediği yüzde yüz...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ama, birileri kim o zaman?!

BAŞKAN – İstirham ederim... Zatiâliniz, Türkiye Cumhuriyetinin saygın bir milletvekilisiniz. Sayın Köse'nin, size böyle bir şey yapacağını nasıl düşünüyorsunuz?

BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (İstanbul) – Yarası olan gocunurl!..

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, ama, Sayın Köse'nin kafasında neler var; onu bir sorun!..

BAŞKAN – Olur mu efendim!.. Rica ediyorum... Tamam... Bitti...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Böyle taraflı hareket etmeyin Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ben mi taraflıyım?!

KAMER GENÇ (Tunceli) – Arkadaşlarımız bilsinler ki...

BAŞKAN – Sayın Genç, ben, zatiâlinizin tarafındayım.

KAMER GENÇ (Tunceli) – ...benim bölgemde terör örgütleriyle en fazla mücadele veren bir kişiyim. Bunu, herkes biliyor, oradaki güvenlik kuvvetleri de biliyor. Yoksa, ben, o mücadeleyi vermeseydim, burada yoktum efendim.

BAŞKAN – Sayın Genç, bendeniz tarafım; ama sizin tarafınızdayım. Zati devletleriniz, 12 Eylül'den sonra Danışma Meclisi üyesiydiniz. Sizin gibi bir muhterem hakkında, Sayın Köse'nin böyle bir şey düşünmesi dahi mümkün değil. Zatiâliniz Danışma Meclisinden geldiniz; istirahat ederim... Lütfen...

Görüşmeler tamamlanmıştır efendim; hiç kimseye de söz vermiyorum!

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Yerinizden... Buyurun efendim...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Başkan kararından vazgeçiyor, hani kimseye söz vermiyordunuz!?

BAŞKAN – Sayın Bakan hariç, hükümet hariç efendim... Hiç kimse mi hükümet...

Buyurun.

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Sayın Başkanım, İçtüzük gereği, görüşülecek işler bölümüne geçtiğinizde, Komisyon ve Hükümet sorusunu yöneltiyorsunuz. Hükümet adına da, Parlatentonun bir uygulamasıdır, bir bakan buraya geldiği vakit, hükümetin temsil edildiğine karar veriyorsunuz. Dolayısıyla, burada, bakan sayısının kaç olması gibi bir yükümlülük mevzu bahis değildir; bu, bir.

Sayın Genç "İçişleri Bakanı nerede?.. Yüzü yok herhalde, korkuyor" gibi, benim şahsen pek kendisine yakıştıramadığım bir ifadeyi kullandı. Şundan emin olmasını isterim ki, ne İçişleri Bakanı ne 57 nci cumhuriyet hükümetinin bir başka bakanı için "yüzü yok" tabiri kullanılamaz, hiçbirinin de burada -hele hele, kendisine böylesi bir destek veren bir Meclis çoğunluğu varken- bir korkusu olduğunu söylemek doğru değildir.

30.7.2000 tarihinden itibaren niye başlıyor sorusunu yöneltti. Bir hukukçu olarak kendisinin çok iyi bildiğini düşünürüm ki, yürürlük maddelerinde, bazen, çıkardığımız yasanın hangi tarihten itibaren yürürlüğe gireceğini de yazabiliriz ki, hukuk açısından bu mümkündür. Dolayısıyla, argüman olarak, belki, yarın, çekip gidecek teröristler, ne malum sorusu, hakikaten, düşünülebilir, akla gelebilir; ama, bizim, eğer, devlet olarak, teröristlerin, yarın ya da yarından sonra çekip gideceği-

ne ilişkin elimizde somut bir belge, bilgi olsaydı gereğini yapardık. O konuda hiçbir duyum da almadığımız için, oradaki toplumun menfaatını düşünerek, kamunun menfaatını düşünerek, 30.7.2000 tarihinden itibaren uzatılmasını Yüce Meclisin takdirine sunduk.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Şimdi, Başbakanlık tezkeresini tekrar okutup, oylarınıza sunacağım:

27.6.2000

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

30 Mart 2000 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere (5) ilde dört ay süreyle uzatılan ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28.3.2000 tarihli ve 678 sayılı kararıyla onaylanmış bulunan Olağanüstü Halin;

1. Van ilinden 30 Temmuz 2000 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere kaldırılmasının,
2. Diyarbakır, Hakkâri, Şırnak ve Tunceli illerinde 30 Temmuz 2000 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere dört ay süreyle uzatılmasının,

Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı, Bakanlar Kurulunca 26.6.2000 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Gereğinin yapılmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

BAŞKAN – Hükümet tezkeresini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Sayın milletvekilleri, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının ilk üç sırasında, Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu karma komisyonun, bazı milletvekillerinin yasama dokunulmazlıklarına ilişkin raporları vardır; ayrı ayrı okutup, bilgilerinize sunacağım.

MALİKİ EJDER ARVAS (Van) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Arvas, elektrikli bir havada zataâlinize söz verseydim, sizden sonra da altı milletvekili vardı; özür diliyorum... Özellikle vermedim; ifade de ettim efendim. Kusurum varsa affola. O elektrikli havanın devamını istemedim efendim.

İlk rapor, İstanbul Milletvekili Sulhiye Serbest'in dokunulmazlığıyla ilgilidir; okutuyorum:

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER

1. – İstanbul Milletvekili Sulhiye Serbest'in, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/518) (S. Sayısı 471) (1)

(1) 471 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Başkanlıkça, 3.4.2000 tarihinde karma komisyonumuza gönderilen İstanbul Milletvekili Sulhiye Serbest'in yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi, İçtüzüğü'nün 132 nci maddesine göre kurulan hazırlık komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık komisyonu, inceleme sonucunu özetleyen 11.5.2000 günlü raporuyla, 3167 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanuna muhalefet suçu isnat olunan İstanbul Milletvekili Sulhiye Serbest hakkındaki kovuşturmanın, milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İstanbul Milletvekili Sulhiye Serbest, komisyonumuza gelerek sözlü savunma yapmıştır.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile hazırlık komisyonu raporunu inceleyen karma komisyonumuz, bütün demokratik ülkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağımsızlıkların (dokunulmazlıkların) tanındığını; ancak böyle farklı bir statünün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için olmadığını; tersine, yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yönden de güvence altına alınması amacına yöneldiğini göz önüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak, İstanbul Milletvekili Sulhiye Serbest hakkındaki kovuşturmanın, milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğuyla karar verilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Başkan
Ertuğrul Yalçınbayır
Bursa
ve Komisyon üyeleri

Muhalefet gerekçem:

Yasama dokunulmazlığının milletvekilliği sıfatı sona erinceye kadar ertelenmesine dair karma komisyon raporuna, aşağıdaki gerekçelerle, ilkesel olarak muhalifim. Değerli milletvekillerinin iddia edilen suçları işlemediklerine dair savunmaları esas alınmalı, aklanmalarına olanak tanınmalıdır.

Gerekçelerim iki ana başlıkta toplanmaktadır:

1. Anayasal gerekçe,
2. Belirli objektif kısıtların uygulanamaması.

Anayasal gerekçe:

Anayasamızın 83 üncü maddesinin ikinci fıkrası hükümlü gereğince; seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili, Meclis kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılamaz.

Anayasanın 83 üncü maddesindeki düzenleme, Anayasamızın 76 ncı maddesindeki düzenlemeyle çelişmekte, çelişkinin de ötesinde, 76 ncı maddeyi düzenlemeyi gerekli kılan amacı ortadan kaldırmaktadır.

83 üncü maddedeki bu düzenleme, 76 ncı maddede tanımlanan ve zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen zimmet, ihtilal, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmî ihale ve alım-satım fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma gibi suç isnatları dolayısıyla soruşturma açılmasına ve yargılama yapılmasına engel olmaktadır.

Anayasanın 76 ncı maddesinde belirtilen suçlardan hükümlü kesinleşmiş olan kişi milletvekili seçilemezken, milletvekili seçilmeden bir gün önce veya milletvekili seçildikten sonra bu suçları işlediği iddia edilen kişiler milletvekilliğini sürdürdüğü gibi, bu suçlarla ilgili olarak sorgulanamakta ve yargılanamamaktadır. Böyle bir düzenleme Anayasanın ruhuna, genel hukuk kurallarına aykırıdır.

Anayasanın 76 ncı maddesindeki suç iddialarıyla ilgili olarak kovuşturma yapılmasına izin verilmeli, karma komisyon, yasama dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmayacağına, kovuşturma sonucu oluşacak objektif ölçüler çerçevesince karar verilebilir.

Objektif ölçülerin bulunmamasına ilişkin gerekçe:

Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasıyla ilgili Anayasamızın 83 üncü maddesinde belirli objektif ölçüler belirtilmediği gibi, yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Meclis İçtüzüğü'nün 131 ilâ 134 üncü maddelerinde de belirli objektif ölçülere yer verilmemiştir.

Birçok Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtildiği üzere; yasama dokunulmazlığının kaldırılması konusunda birtakım belirli, objektif ölçülere uygun davranılması ve bu ölçülerin bir hukuk devletinden beklenen nitelikte bulunması şarttır. Yeterli olmamakla birlikte, eski Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğü'nde belirli objektif ölçüler yer almış ve Anayasa Mahkemesi, bu objektif ölçülere uygunluğu gözetmiştir.

Sonuç:

Bir suç isnadı ciddi ise, siyasî ekrere uygun ise yahut üyenin şeref ve haysiyetini koruma yönünden dokunulmazlığın kaldırılması zarurî ise, yasama dokunulmazlığı kaldırılmalıdır.

Dokunulmazlığın amacı, yasama görevini yürütecek milletvekillerinin çeşitli çevrelerden gelebilecek baskı ve kaygılardan korunmuş olarak görevlerini gereği gibi yapmalarını sağlayarak, siyasal nitelikli kovuşturmalara bahanesiyle milletvekillerinin Meclise katılmaktan alıkonmasını, çalışma şevkinin kırılmasını, bu yolla da TBMM'nin istencinin çarpıtılmasını önlemektir. Yoksa, kimilerinin, TBMM'yi yıpratmak için kasıtlı olarak söylediği gibi, milletvekiline, soruşturmadan kaçma, suç işleme ayrıcalığı tanınması değildir.

Hangi suç isnadının ciddi olduğu "Milletvekili seçilme yeterliliği" başlıklı Anayasamızın 76 ncı maddesinde belirtildiği gibi, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Yasasının "Milletvekili seçilemeyecek olanlar" başlıklı 11 inci maddesinde de belirtilmiştir.

Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile; zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım-satımlara fesat karıştırma veya devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar, TCK'nın "Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler" başlıklı İkinci Kitabının Birinci Babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini alenî olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar, TCK'nın 312 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı, halkı, sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etme suçlarından mahkûm olanlar ve TCK'nın 536 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemler ile aynı yasanın 537 nci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasî ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar, milletvekili seçilemezler.

Anayasamızın 76 ncı maddesine göre affedilmiş olsalar dahi, belirtilen suçlardan mahkûm olanlar milletvekili seçilemediği halde, Anayasadaki düzenleme biçimine göre yasama dokunul-

mazlığı, bu suçlarla ilgili ciddi iddialar bakımından, milletvekilleri hakkında soruşturma yapılmasına olanak bile vermemektedir. Kamu vicdanını rahatsız eden bu duruma son vermek ve milletvekillerini gereksiz koruma zırhına büründürmemek için, Anayasanın 76 ncı maddesinde zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen bu gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılması ve yargılama yapılmasının yasama dokunulmazlığı dışına çıkarılması uygun olacaktır. Anayasada böyle bir değişiklik, asılsız suçlamalarla töhmet altında kalan milletvekillerinin yargı önünde aklanmasına fırsat verilmesi ve genel olarak milletvekili saygınlığının yükseltilmesi bakımından da yarar sağlayacaktır. Anayasada yapılması gereken bu değişikliğe kadar da karma komisyonların, bu ilke ve ölçüler içerisinde kişi ve parti ayırımı yapmaksızın milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına karar vermesi uygun olacaktır.

Kimi suç iddiaları vardır ki, ciddi olmamakla birlikte siyasi ereklerle aykırıdır. Öte yandan, öyle asılsız suç iddiaları vardır ki, üye istemese dahi soruşturmanın ertelenmesine karar verilmektedir. İşte bu suç iddialarıyla ilgili olarak da yasama dokunulmazlığı kaldırılmalı, milletvekillerinin aklanmalarına olanak tanınmalıdır. Ancak, uygulamada, üye istemese dahi dokunulmazlığının kaldırılması ertelenmekte, üyeler töhmet altında bırakılarak, siyaseten yıpratılmaktadır.

Anayasamızın 83 üncü maddesinde tanımlanan yasama dokunulmazlığının kaldırılması işlemi, bir yargı işlemi niteliğinde olmayıp, yasama işlemi niteliğindedir. İşlem dosyaları tam olarak oluşmuş olsa dahi, kurulun yapısı ve çalışma esasları gereği, işlem dosyalarını tam bir tarafsızlıkla inceleyebilmesi, suçun maddî ve manevî unsurlarını saptayabilmesi ve değerlendirebilmesi olanaksızdır. Bu niteliği gereği, dokunulmazlığın kaldırılması işlemi, ceza kovuşturmasının açılması veya ceza verilmesi niteliğinde olmayan, sadece yasama meclisi üyelerini, kimi istisnaî durumlarda üyelik teminatından sıyrarak, adalet karşısında öteki yurttaşlarla bir düzeye getirmekten ibarettir.

Anayasamızın 85 inci maddesi, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmiş olması hallerinde, Meclis Genel Kurul kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde, ilgili milletvekilinin veya bir diğer milletvekilinin, kararın Anayasaya, yasaya veya İçtüzüğe aykırılığı iddiasıyla, iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabileceğini düzenlemektedir.

Bu düzenlemeyle, yasama içindeki iktidar-muhalefet dengesi nedeniyle alındığı iddia edilen haksız yasama işleminin yargıyla dengelenmesi, objektif kıstaslara uygunluğunun saptanması sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen ilkelere uygun davranılması gerektiğini ve değerli üyelerin aklanmalarına olanak sağlanması gerektiğini düşündüğümden, ilkesel olarak, yasama dokunulmazlığının üyelik sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine dair çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Saygılarımla.

24.5.2000

H.Tayfun İçli

Ankara

Karşı oy gerekçemdir:

Karma Komisyon Başkanlığına

Milletvekillerinin herhangi bir baskı ve tehdit altında olmadan, görevlerini serbestçe yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla dokunulmazlıklar düzenlenmiştir.

Tarihî bakımdan milletvekili dokunulmazlığı ilk defa 1688 tarihinde İngiltere’de düzenlenmiştir. Bu düzenleme “parlamentoda konuşma özgürlüğü, tartışmalar, yargılamalar, hiçbir mahkeme-de veya parlamento dışında sorumluluk sebebi olamaz” şeklindedir. Buna paralel olarak, 1789 ta-

rihli Fransız Kanunu ile bunlardan esinlenen 1876 Türk Anayasasında ve halen yürürlükte bulunan Hindistan, Mısır, Meksika, Bulgaristan, İtalya ve bunun gibi ülkelerde tarihî anlayışa uygun olarak yasama dokunulmazlığı, Mecliste ileri sürülen düşünceler ile kullanılan oyların suç sayılamayacağıyla sınırlıdır.

Ülkemizde ise, 1982 Anayasasının 83 üncü maddesine göre yasama dokunulmazlığı "TBMM üyelerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden sorumlu tutulamaması" ile "seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin, Meclis kararı olmadıkça tutulamaması, sorguya çekilememesi, tutuklanamaması ve yargılanamaması"dır.

Böylesi bir dokunulmazlık düzenlemesi, yerli ve yabancı ceza yasalarında düzenlenen ve "kannunsuz suç olmaz, suç ve suçlular da cezasız bırakılmaz" şeklinde özetlenebilecek temel prensiplere ve Anayasanın 2 nci maddesine dayalı Hukuk Devleti ilkesi ile 10 uncu maddesine dayalı eşitlik ilkesine gölge düşürmektedir.

Bu nedenle, yasama dokunulmazlığının "Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerinden sorumlu tutulamamak ve kişisel özgürlüğü kısıtlanmamak" şeklinde düzenlenmesi, tarihî gelişmeye ve gerekçeye uygun olacaktır.

Fransa'da 1995 yılında bu yönde yapılan düzenlemeyle, adli soruşturma ve yargılama dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmış, sadece tutuklama ve kişi özgürlüğünün kaldırılması, Meclisin kararına bırakılmıştır. Yine, yasama dokunulmazlığının anavatanı olan İngiltere'de, dokunulmazlık zirri, ceza kovuşturmalarına karşı değil, hukuk davalarına karşı koruyucu bir işleve indirgenmiştir.

Gündemdeki ertelenme kararı verilen dosyalar kapsamındaki iddialar, vatandaşlarımızın günlük yaşamında karşılaştıkları ve mevzuata göre gereğinin yapıldığı hukukî olaylar ve iddialardır. Bir yurttaş bu gibi hallerde hangi hukuk kurallarına tâbi tutuluyorsa, onun vekili ve aynı zamanda bir vatandaş olan milletvekillerinin ve diğer kamu görevlilerinin de aynı kurallara tâbi olması kadar doğal bir şey olamaz. Böyle bir anlayış ve uygulayış, eşitliğin gereği olduğu gibi, hukuk devleti olmanın da temel gereğidir.

Yukarıda belirttiğim gerekçelerle, öncelikle, yasal düzenlemeler yapılarak sorgulanma ve yargılanma dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmalı, sadece kişisel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması dokunulmazlık kapsamında olmalıdır. Ceza hükümlerinin infazı ise, milletvekili sıfatının sona ermesine bırakılmalıdır. Böyle bir düzenlemeyle bir taraftan yargısal denetim işlerlik kazanacak, diğer taraftan milletvekillerinin Meclis çalışmalarına katılımı da sağlanmış olacaktır.

Yasal düzenlemeler yapıncaya kadar "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışındaki suç iddialarını içeren dosyalar için, dokunulmazlıklar kaldırılmalıdır. Böylelikle, asil ve vekili arasında eşitlik sağlanacağı gibi, milletvekillerine de bir an önce aklanma olanağı yolu açılacaktır.

Bu nedenle "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışında gördüğüm bu dosya için, dokunulmazlığın kaldırılmasının yerinde olacağı kanaatinde olduğumdan, erteleme kararına katılmıyorum.

29.5.2000

Osman Kılıç

İstanbul

BAŞKAN ~ Bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer raporu okutuyorum:

2. – *Sivas Milletvekili Mehmet Ceylan'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/519) (S. Sayısı: 472) (1)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Başkanlıkça 3.4.2000 tarihinde karma komisyonumuza gönderilen Sivas Milletvekili Mehmet Ceylan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi, İçtüzüğün 132 nci maddesine göre kurulan hazırlık komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık komisyonu, inceleme sonucunu özetleyen 11.5.2000 günlü raporuyla, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa muhalefet suçu isnat olunan Sivas Milletvekili Mehmet Ceylan hakkındaki kovuşturmanın, milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile hazırlık komisyonu raporunu inceleyen karma komisyonumuz, bütün demokratik ülkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağışıklıkların (dokunulmazlıkların) tanındığını; ancak, böyle farklı bir statünün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için olmadığını; tersine, yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yönden de güvence altına alınması amacına yöneldiğini göz önüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak, Sivas Milletvekili Mehmet Ceylan hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğuyla karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Başkan
Ertuğrul Yalçınbayır
Bursa
ve Komisyon üyeleri

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Ankara Milletvekili Tayfun İçli ile İstanbul Milletvekili Osman Kılıç, bu raporda da, aynı gerekçelerle muhaliftirler. Gerekçeler aynı olduğundan, ayrıca okutmuyorum; sadece bir önceki raporda olmayan İstanbul Milletvekili Nazire Karakuş'un muhalefet şerhini okutuyorum:

Muhalefet şerhi:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Karma Komisyonu Başkanlığına

Halkın egemenliğinin tesis edildiği Türkiye Büyük Millet Meclisinin her üyesi saygıdeğerdir.

Yasama görevini yerine getiren bir milletvekilinin, saygınlığını zedeleyen suçlamalar karşısında, Türk Milleti adına karar veren bağımsız yargıda aklanmak en doğal hakkı olmalıdır. Bu hakkın kullanılabilmesi için, sayın milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmasının doğru olacağı düşüncesindeyim.

Karara bu anlamda muhalefet ediyor, saygılar sunuyorum. 24.5.2000

Nazire Karakuş
İstanbul

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer tezkereyi okutuyorum:

(1) 472 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

3. – *Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/520) (S.Sayı: 473) (1)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Başkanlıkça, 3.4.2000 tarihinde karma komisyonumuza gönderilen Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi, İştüzüğün 132 nci maddesine göre kurulan hazırlık komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık komisyonu, inceleme sonucunu özetleyen 11.5.2000 günlü raporuyla görevi köttüye kullanma suçu isnat olunan Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile hazırlık komisyonu raporunu inceleyen karma komisyonumuz bütün demokratik ÷lkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağışlıkları (dokunulmazlıkların) tanıdığını; ancak, böyle farklı bir statüün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için olmadığını; tersine, yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yönden de güvence altına alınması amacına yöneldeğini gözönüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak, Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğuyla karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Başkan

Ertuğrul Yalçınbayır

Bursa

ve Komisyon üyeleri

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Ankara Milletvekili Tayfun İçli, İstanbul Milletvekili Osman Kılıç ve İstanbul Milletvekili Nazire Karakuş, bu rapora da aynı gerekçelerle muhaliftirler. Gerekçeler aynı olduğundan, ayrıca okutmuyorum efendim.

Bilgilerinize sunulmuştur.

Sayın milletvekilleri, bu raporların tümü, kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine dairdir. 10 gün içinde itiraz olunmadığı takdirde, bu raporlar kesinleşmiş olacaktır.

Sayın milletvekilleri, Demokratik Sol Parti, Milliyetçi Hareket Partisi ve Anavatan Partisi Gruplarının, İştüzüğün 19 uncu maddesine göre verilmiş bir önerileri vardır; önce okutup işleme alacağım, sonra oylarınıza sunacağım efendim.

(1) 473 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

V. - ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1. - Genel Kurulun çalışma gün ve saatleri ile gündemdeki sıralamanın yeniden düzenlenmesine ilişkin DSP, MHP ve ANAP Gruplarının müşterek önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu, bir siyasi parti grubunun katılmaması nedeniyle toplanamadığından, Gruplarımızın ekteki müşterek önerilerinin, İçtüzüğü'nün 19 uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederiz.

Saygılarımızla.

Aydın Tümen
DSP Grup Başkanvekili

İsmail Köse
MHP Grup Başkanvekili

Zeki Çakan
ANAP Grup Başkanvekili

Öneriler:

1) Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 188 inci sırasında bulunan 517 sıra sayılı kanun tasarısının bu kısmın 3 üncü sırasına, 137 nci sırasında bulunan 387 sıra sayılı kanun tasarısının 4 üncü sırasına, 157 nci sırasında bulunan 414 sıra sayılı kanun tasarısının 5 inci sırasına, 48 inci sırasında bulunan 150 sıra sayılı kanun tasarısının 6 ncı sırasına, 185 inci sırasında bulunan 494 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci sırasına ve 53 üncü sırasında bulunan 180 sıra sayılı kanun tasarısının 8 inci sırasına alınması, 28.6.2000 Çarşamba günü, gündemin 5 inci sırasına kadar olan tasarı ve tekliflerin görüşmelerinin bitimine kadar çalışma süresinin uzatılması önerilmiştir.

2) 29 Haziran 2000 Perşembe günü; 22 Haziran 2000 tarihinde dağıtılan ve İçtüzüğü'nün 112 nci maddesi gereğince 29 Haziran 2000 Perşembe günü gündemde yer alacak olan 506, 507, 508, 509, 510 ve 511 sıra sayılı Meclis Soruşturması raporları ile gündemde bulunan ve 29.6.2000 Perşembe gününe kadar görüşmeleri tamamlanmadığı takdirde 501 ve 502 sıra sayılı Meclis Soruşturması raporlarının görüşmelerinin bitimine kadar çalışma süresinin uzatılması önerilmiştir.

3) Gündemin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmının 122 nci sırasında yer alan (10/139) esas numaralı trafik kazalarının önlenmesi konusundaki Meclis Araştırması Önergelerinin görüşmelerinin 30.6.2000 Cuma günkü birleşimde, gündemin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmında ve 6 ncı sırada bulunan (10/14), 107 nci sırada bulunan (10/126), 113 üncü sırada bulunan (10/132) ve 114 üncü sırada bulunan (10/133) esas numaralı Meclis Araştırması Önergeleri ile birlikte yapılması, görüşmelerin tamamlanmasından sonra kanun tasarı ve tekliflerinin görüşülmesi ve gündemin 6 ncı sırasına kadar olan tasarı ve tekliflerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışma süresinin uzatılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Efendim, çalışma süremize çok az bir zaman kaldı.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Bir tashih için söz isteğim var.

BAŞKAN - Başka söz isteyen var mı?

KAMER GENÇ (Tunceli) - Ben de söz istiyorum.

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Saat 20.00'deki oturumda görüşülse daha iyi olur.

BAŞKAN - Benim de kanaatim o; münasip görürseniz böyle yapacağım efendim.

Saat 20.00'ye kadar birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.50

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 20.00

BAŞKAN : Başkanvekili Murat SÖKMENOĞLU**KÂTİP ÜYELER : Vedat ÇINAROĞLU (Samsun), Hüseyin ÇELİK (Van)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 121 inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum. Demokratik Sol Parti, Milliyetçi Hareket Partisi ve Anavatan Partisi Gruplarının, İçtüzüğü'nün 19 uncu maddesine göre verdikleri öneriyi okutmuştuk.

V. – ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1. – Genel Kurulun çalışma gün ve saatleri ile gündemdeki sıralamanın yeniden düzenlenmesine ilişkin DSP, MHP ve ANAP Gruplarının müşterek önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneri üzerinde, Sayın İsmail Kahraman söz istemişlerdi.

Şimdi, Sayın Kahraman'a söz vereceğim.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

İSMAIL KAHRAMAN (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sözlerime başlarken, öncelikle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. Katılmadığımız Danışma Kurulu toplantısındaki grup önerisi üzerine görüşlerimizi arz etmek üzere huzurunuzdayım.

Bu öneri incelendiğinde, asla taalluk etmeyen diyebileceğimiz bazı hususları iktidar gündeme getirmiş; öteden beri şikâyetçi olduğumuz ana konular hususunda herhangi bir çalışma ve niyet ortaya koymamış bulunuyor. Tabii, milletin bizden beklediği kendi derterine çare bulacak, umuma hitap eden genel mevzuları halletmeyken, üç maddelik, iki maddelik, hatta bir maddelik kanun tasarılarıyla meşgul edilmek çok yanlış.

Molière, biliyorsunuz, bir Fransız tiyatro yazarı ve de oyuncusu. Onun 1670'de sahnelenen, elan daha sahnelere konan, Kibarlık Budalası diye Türkçeye'ye çevrilen bir piyesi var. Orada, Mös-yö Jordan (Monsieur Jourdain), piyesin kahramanı; burjuvadan zenginleşmiş bir kişiyi temsil ediyor. Dans hocası tutmuş, müzik hocası tutmuş, felsefe hocası tutmuş. Hocaların verdiği dersleri beceremiyor; ama, bu lisan hocasının, hançerenin neresinden harfler çıkacak diye olan eğitimi çok hoşuna gidiyor. Felfese hocası bir mevzu anlatacak "efendim şu harf nereden çıkıyordu" diye hemen mevzuu harflerin çıkışına götürüyor. Aslı konulara sıra gelecek, piyano çalmayı öğrenecek, yapamıyor, bu melekeyi baştan kazanması lazım; derhal "efendim, kelimeler üzerinde, harfler üzerinde çalışalım" diyor.

Şimdi, hatasız teşbih olmaz derler; ama, zannediyorum, biraz benzeşme var. Çalışacağız... Nelere çalışacağız; 3 maddelik, 1 maddelik, 2 maddelik kanunlara çalışacağız; ama, asla taalluk eden hususlara hiç girmeyeceğiz. Bu yanlışlığı, yine, bu öneride görüyoruz. 188'deki bir tasarımı 3'e taşıyoruz, 137'yi 4'e taşıyoruz, 48'i 6'ya getiriyoruz. Bir hafta geçiyor, tekrar bir toplantı daha yapıyoruz; 6'ya aldığımızı öteye atıyoruz ve bu bir gayri ciddilik oluyor.

Bakın, Kâmrân İnan Beyin oturduğu bir oturumu hatırlayın. Kanun hükmündeki kararname tasarılarından önce geldiği için, yurt dışındaki teşkilatlar hakkında bir kanun hükmünde kararname geldi. Kendisi oturdu, hükümet oturmadı. Dikkat buyurun, önünüzdeki gündemin 2 nci sırasında durur ve kaç zamandır 1 inci sıradaydı. Niçin 2 nci sırada; çünkü, yetki kanunu tasarısı geldi.

Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı gündemde 1 inci sıraya geldi; sayın komisyon başkanı oturdu, hükümet oturmadı; çünkü, iki ortak arasında, iki ortağın Çevre Bakanlığı ve Tarım Bakanlığı arasında uyuşma yoktu. O, bir başka toplantıda sonlara atıldı. Yani, öylesine tuhaf bir çalışma düzeni ki, bizleri üzüyor.

Burada çıkan kanunlar, buradaki çalışmalar, sadece (A) veya (B) partisinin değil, topyekûn Meclisindir ve milletindir. Hepimiz, dışa karşı bir bütünlük içinde, bir büyük müesseseyi temsil ediyoruz. Bu yanlışlık bizleri üzmemekte.

Belediye başkanları Ankara'ya geldiler. 2 000 belediye başkanı toplandı; aralarında büyükşehir belediye başkanları, il belediye başkanları, ilçe belediye başkanları var ve biz, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, bu mahallî idarecileri, halkın temsilcilerini panzerle ve çevik kuvvetle karşıladık. Bilmiyorum, bu ara vermede, onlar bizi ev sahipliği yaparken neyle karşılayacaklar; ama, zannediyorum, milletimizin asaleti gereği bu yanlış yapmayacaklar.

Bir mahallî idareler kanununu çıkarmış değiliz. Geçen dönemde başlayan çalışmalar, İçişleri Bakanının yaptığı çalışmalar... İyice pişirilmiş bir aş var; ama, servisi yok. Belediyelerin feryadı varken... Hani Âkif'in dediği gibi "yandık diyoruz, boğmaya kan gönderiyorsun..." Dün baktım, sayın hükümetin ortakları bir tasarı ek maddesi ya da eklentisi takirri getirmişler; diyorlar ki: "Kamu ve mahallî idarelere ait harcamalar, düzenlemeler..." Biz, ademi merkezîyet derken, mahallî idarelere muhtariyet derken, şimdi, görülecek olan, görülecek olunan, yapılacak olan görüşmede, malesef, bir önergelye araya bir de belediyeleri sokuyoruz. Merkezden idare... Bu merkezden idare, Meclise ait de değil. Alıyoruz bunu, hükümete veriyoruz. Neden Meclisi bu kadar aşındıracağız? Neden itibarını zedeleyeceğiz? Parlamenter demokratik rejime neden aykırı hareket edeceğiz?

Her seferinde söylüyorum. Tabii, beşerî manada, çok doğru bir söz var arkamızda ve anonim bir söz, altıyüz yıllık bir söz: "Hâkimiyet milletindir." Onu, bu Meclis temsil ediyor. Meclis, şimdi, kalkıyor, yetki kanunuyla bunu yürütmeye veriyor. Yürütmeyi denetlemiyoruz; çünkü, denetleme günü yok. Salı günleri denetleme yok; çarşamba günleri sözlü sorular yok. Ne var? İcra İfias Kanununda bir maddenin değişikliği; odalar birliğine ait 80 milyarlık bir ödemenin, aktarmanın yapılması; sulama alanları...

Meclisin çıkardığı kanun sayısına göre, Meclis çalışıyor zannetmek o kadar yanlış ki. Sayın Clinton buraya geldiğinde bir konuşma yaptı. Esasında sözü, ironiydi, ince bir istihzaydı; "ne kadar kanun çıkardınız, ben Kongrede çıkartamıyorum" dedi. Amerika, dünyanın devi... Biz övünüyoruz, şu kadar kanun çıkardık. Tadadını yaptım. Onu, yarıncı konuşmamda size anlatacağım müddetim azaldı çünkü.

Neden yarın konuşacağız; çünkü, 13.30'da Danışma Kurulunu biz de toplantıya çağırdık; ana kanunları konuşmadıkça, tatile girmeyeceğiz diyeceğiz. Ama "tatil" sözümlü, tekrar, hemen, tashih etmek istiyorum. Yine Meclisin bir hatası. "Tatile girmek" tabiri, sanki, istirahat gitmek gibi anlaşılıyor. Tabii, burası sadece kanun çıkarırsa, gece sabahlara kadar devam ederse ve burası bir kanun üretim merkezi, üretim de değil, postacı merkezi, geleni matbaaya gönderen bir yer haline gelirse, vatandaş "orada iş yapmıyorsunuz; o halde, tatildesiniz" der. Halbuki, bunun adı "ara verme"dir. Meclis çalışması denetimdir, halkla bütünlüştür ve Meclisin yapacağı bu üç aylık ara verirse şayet- asla tatil değildir, esas fonksiyonudur ve görevidir. Böyle bir yanlış da verildi...

Şimdi, bir yetki kanunu var. Bu yetki kanunuyla bir endişeye düştük; dedik ki: Acaba, belli bir kesimi, çok küçük bir azınlığı kurtarma kanunu mu bu, bir off-shorezede kanunu mu? Sayın Bakan Yüksel Yalova Bey dışarıda ifade ettiler ve dün de, Plan ve Bütçe Komisyon Başkanı Sayın Metin Şahin ifade ettiler "bunun içinde böyle bir gizli durum yok" dediler; yani "kişilerin talepleri karşı-

lanacaktır kelimeleri, cümlecığı bu manayı taşımaz” dediler ve bir garanti verdiler; ama, korkuyoruz; çünkü, yetki kanunu, esasında, çok titizlikle, hatta, kıskançlıkla kullanılacak bir hadisedir; ya-sama yetkisini yürütmeye vermektedir. Yetki kanunlarının ben tadadını yaptım. Çok az sayıda yetki kanunu var, 1972’den günümüze kadar 30 tane; ama, 6 yetki kanunuyla 105 tane kanun hükümün-de kararname çıkaran hükümet var.

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – Siz çıkarmadınız mı?

BAŞKAN – Lütfen efendim, hatibi dinleyelim.

İSMAİL KAHRAMAN (Devamla) – Vekâletname verilirken ahzükabz yetkisi verilmez ve çok hassas davranılır; çünkü, adımıza para alacak veya ödeyecek veya ibra verecektir. Yetki kanunları buna benzer. Meclisin yerine hükümeti koymaya giden bir hadisedir; ama, burada, yetki kanunu veriyoruz. Deprem olduğu için yetki kanunu verdik. O yetki kanununa, içinde daha sonraki dep-remler olmadığı halde, diğer depremler konuldu, yapı denetim elemanları karamamesi çıkarıldı ve o kadar genişletildi ki, çok geniş sahaya yayıldı. Neden; Meclis, denetim yetkisini taşıyan bir or-gan olarak kendini görmediğinden. Biz, Meclisin üstünlüğünü sağlayıcı durumda olmalıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

İSMAİL KAHRAMAN (Devamla) – Dün burada, Veysel Candan Bey, bir fezlekeden bahsetti. Bazı hukuk fakirleri var ülkemizde, maalesef; çünkü, hukuk herkese lazım ve ehil ellerde olma-sı lazım. Şu kırsılden konuşan Htseyin Arı Bey hakkında İstanbul’dan bir ilçe savcısı fezleke ya-zıyor. Burada konuşmanın, kırsıli sorumsuzluğunun farkında olmayan bir kişi; ama, Meclis Başka-nımız da bunu komisyona havale ediyor.

Şimdi, Meclisin asli fonksiyonlarını yapar hale gelebilmesi için, hep beraber çalışmamız la-zım. Biz, af konusunun, mahallî idareler konusunun, demokratikleşmenin konuşulmasının gerekli-liğine inanıyoruz ve o hususta talebimiz oldu. Yarın, bu toplantı yapılacak. Bilemiyorum, katıla-caklar katılmayacaklar; ona göre yeniden konuşacağız.

Bu arada, Sayın Meclis Başkanvekilimizin trafik kazalarıyla ilgili araştırma önergesi var, cu-ma günü görüşülecek ve yine, bizim öntümüze garip bir tablo çıkıyor. Denetimi kaldırdığımız için, 19.5.1999’da verilmiş trafik araştırma raporu duruyor; şimdi, iki evladını kaybetmiş bir kişinin uyandırmasıyla, biz, hemen bunu gündeme alıyoruz. Yürüyecekler, gündeme alacağız. E, niye yü-rütüyoruz? Burada oluşumuzun sebebi ne?!

Bu ve benzeri şikâyetlerimiz var. Biz, çalışmalarımızı halkın beklediği kanunları yapmak ve denetimi layıkıyla yerine getirmek şeklinde sürdürmeliyiz. Bunun olmasını temin sadedinde bir ta-lebimiz var; yarın, Danışma Kurulunda görüşülecektir.

İnşallah, özlediğimiz parlamenter, demokratik rejimi sağlamada, bu dönem, üzerine düşeni ya-par diyor, hepimize saygılarımı sunuyorum. (FP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Sayın Güven, buyurun efendim.

Aleyhte mi, lehte mi?

TURHAN GÜVEN (İçel) – Üzerinde efendim.

BAŞKAN – Üzerinde... Peki efendim. Üzerindeymiş gibi aleyhte değil mi efendim?

TURHAN GÜVEN (İçel) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, bu kürsüden, tabii, lehte deyip de aleyhte konuşan, aleyhte deyip de lehte konuşan çok değerli arkadaşlarımıza tesadüf ediyoruz. Ben de, üzerinde konuşmayı yeğliyorum. Lehe de yorumlayabilirsiniz, aleyhte de yorumlayabilirsiniz; bu sizin takdirinize bağlı, size mevdu bir olay.

Değerli arkadaşlarım, hepinizi, sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Bir süreden beri, bu kürsülerde epeyce ifade etmeye çalıştığımız bir olay var; zorla çalıştırma olayı. Zaman zaman, bu zorla çalıştırmanın sonunda başarılı olundu; zaman zaman da, ama karar yetersayısı, ama toplantı yetersayısı denilerek de akamete uğratıldı. Tabii, muhalefetin görevinin, her gelen kanun tasarısına evet demek olmadığının herkes bilinci içerisinde artık. Her şeye hayır demenin de yanlışlığının bilinci içerisindeyiz; ama, Anayasanın 18 inci maddesi var. Biraz iş hukukuyla ilgili gibi görünüyor; ama, bakın “zorla çalıştırma yasağı” diyor Anayasa. Diyor ki: “Hiç kimse zorla çalıştırılmaz.” Buna, Türkiye’deki her ergin kişi dahildir demek istiyor; angarya yasaktır diyor. Bazen angarya düzeyine erişen çalışmalar yapıldığını ifade etmeye çalışıyorum. Ha, bundan, sakın, kimse bir sitem falan da algılamasın. Sadece, işin gereğinin yanlış olduğunu, gerekçenin yanlış olduğunu ifade etmeye çalışıyorum; ama, tabii, sonunda, yine sizin dilediğiniz olacak; çünkü, iş, sayısal loto gibi, sayısal parmak hesabına dayanacaksa, bu sayısal sonuçta, arzu ettiğiniz şey gerçekleşecek; ama, demokratik mi olur başka şey mi olur, onun takdiri yine size bağlı. Çünkü, gelen kanun tasarılarını dikkatle izlediniz mi; bir otuzaltı kısım tekmlili birden süratü içerisinde geldi geçti. Okuma imkânına sahip olmadığımız kanun tasarıları var değerli arkadaşlar. Hepiniz de bunu biliyorsunuz. Birdenbire birinci madde başladı... Bir de “gece çalışması bitinceye kadar” deyiminin, artık, bizim içtüzüğümüze yerleşmiş olması lazım; “bitinceye kadar” dediniz mi, sabahın 05.00’ine kadar, ama onbeş arkadaşımızla, ama uykuya, daha doğrusu, uykusuzluğa tahammüllü on arkadaşla bitirdik bunları.

Şimdi, o nedenle, bir çalışma süresinin, İttüzük ve Anayasa gereği, bitimine geliyoruz. Onun için üzerinde söz aldım zaten; çünkü, İttüzük diyor ki: “Milletvekilleri, 1 Temmuzda Meclis çalışmasını durdurur.” Bunun amacının hiç kimsenin dinlenmesi olmadığı da artık belli; herkesin, kendi seçim çevresine, hatta Türkiye’nin her yerine giderek, vatandaşla hemhal olması, onun dertlerini dinleyerek sorunlarını çözmek için birtakım hazırlıklar yapması ve 1 Ekimde de buraya gelmesi söz konusu. Aynı İttüzük diyor ki: “Üç aydan fazla da bu tatil olmaz.” Gerçi, ben, Meclise geldiğim gündünden beri hiç üç ay tatil falan da yapmış değilim; sizler de yapmadınız. Geçen dönemden gelen bütün Parlamentodaki arkadaşlarımız bilirler. Bu Meclis, hiçbir zaman üç ay tatile girmedi; ama, birtakım müessif olaylar oldu, Türkiye’yi yerinden oynatacak olaylar oldu ve Meclis, toplanma gereğini hissetti, zorunlu oldu; ama, bazen de çok gereksiz bazı kanunları “reform” adı altında getirdik, o zaman da Meclis toplantıya çağırıldı ve toplantılar yapıldı.

Şimdi, buralarda bunlar devam ederken, şu geçen kanunlar içinde Türk demokrasisini onaracak, Türk demokrasisini tam demokrasiye ulaştıracak ne getirdik; ben onu arıyorum. Acaba, bu Meclis, geçen birleşim yılından başlayarak bu birleşim yılı içinde, anayasa değişikliklerinden, 1 inci maddeden başlayarak... Ki, bu Meclisin bence en büyük görevi o olmalıdır diyoruz, bütün genel başkanlar aynı şarkıyı terennüm ediyorlar. Rivayet muhtelif; ama, cümleden maksudu bir. Öyle oluyorsak değerli arkadaşlarım, şu anayasa değişikliğini niye bir an evvel Türkiye’nin, bu Meclisin gündemine sokmuyoruz? Bence, bu Meclisin en büyük başarısı o olmalıdır. İşte, o zaman, tatil de niye diye sorma hakkına sahip olabiliriz. Çok önemli bir görev. Bu Meclis, cumhuriyet tarihinde, belki, anayasanın 1 inci maddesinden başlayarak sonuncu maddeye kadar getirme imkânına sahip olursa, bence, en büyük görevini yapmış olur diye düşünüyorum. Tatil kararı, biliyorsunuz, çalış-

malara ara verme kararı alınmadıkça, zaten, kendinden Meclis tatile girecektir. Bugünkü Danışma Kurulu toplantısında da böyle bir karar alınmadığına göre, ayın 1'inden itibaren Meclis kendiliğinden tatile girecek. Bunun aksine bazı düşünceler var. Arkadaşlarımız, bir partinin değerli grup başkanvekilleri, yarın toplantıya çağırılmışlar; belki gündemlerinde bu vardır, olabilir, ona ben bir şey demiyorum; ama, şu getirilen öneriler kısmında bir yanlışlığı ifade etmek istiyorum, onun için üzerinde diyorum zaten.

Şimdi, kusura bakmayın, tabii, benim, okullarda biraz öğretilmişim var da... Bir şeyin evveliyatında mevcut olan durum yazılır. Yani, cümle, gramer kaidelerine riayet etmekten bahsediyorum burada, dilbilgisinden bahsediyorum. Şimdi, önerilerin ikinci bölümünü, müsaade ederseniz, okuyalım. Daha henüz gündeme girmeyen konulardan evvela bahsediliyor -daha yarın gündeme girecek, iyi mi- gündemde olan kısımdan da sonra bahsediliyor. Bu takdim tehir değildir arkadaşlar; bu, tipik dilbilgisi noksanlığıdır. Benim çok değerli kardeşlerim -kim hazırladı bilmiyorum; ama dilbilgisi kaidesine riayet edip düzenlemeyi ona göre yaparlarsa, daha doğrusu, biraz sonra oylaması yapılacak ve kabul buyuracağımız konuda böyle bir düzenleme olursa daha iyi olur.

Şimdi, bakınız, 22 Haziranda dağıtılmış ve İçtüzüğün 112 nci maddesine göre, yarınki gündemde yer alacak kısım diye başlayamazsınız. Neyle başlarsınız; 501 ve 502 sıra sayılı Meclis soruşturma raporlarının görüşmelerinin şu tarihte yapılmasına diyeceksiniz; arkadan, bu tarihte gündemde yer alacak olanların da bitimine kadar diyeceksiniz. Öbürünün bitimine kadar demeniz yanlış olur. Bitti mi, 503, 504, 506, neyse, onlar görüşülmeyebilir manası çıkar. Halbuki, buradaki amacın, yarın, mevcut 8 tane soruşturma raporunun bitimine kadar çalışmak olduğundan şüphem yok; ama, takdim tehir yaparsanız, biraz gramer hatası olur, biraz değil de tam gramer hatası olur.

Bu nedenle, Yüce Başkanlıktan rica ediyorum. Arkadaşlarımız, bu öneriyi o şekilde yeniden düzenler getirirlerse...

Diğer şeyler, zaten, arzu etsek de etmesek de, değerli parmaklarınızla belli olacağına göre, ben üzerinde fazla bir şey demiyorum; ama, bir başka şeyi daha söylüyorum: Yetki kanunu getirilmek isteniyor.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, cumhuriyet tarihinde her iki anayasa döneminde çıkarılmış olan yetki kanunlarının yüzde 90'dan fazlası Anayasa Mahkemesi tarafından bozulmuştur; çünkü, yetki, Yüce Meclisin kendi yetkisini yürütmeye devretmesi olayıdır. Mesela, özelleştirmede daha evvelki hükümetler çıkardılar, Anayasa Mahkemesi her gittiğinde bozdu, gönderdi. O nedenle, yetki kanunları çok hassas konulardır. Bu yetkiyi verirken, muhtemel ve biraz da gözardı edilen hususları gündeme getirilebilmesi ihtimaline binaen çok titiz davranmak lazım. Bir de bakarsınız ki, hiç farkında varmadan bir bankayı satıvermişsiniz; bir de bakarsınız ki, Türkiye'nin gündeminde olmayan bambaşka bir konuyu, hükümet, sizin adınıza çözmeye çalışır; inşallah çözer veya yüzüne gözüne bulaştırır. O itibarla, yetki kanunlarının Anayasa Mahkemesinde, bugüne kadar yüzde 90'ın bozulmuş olduğunu dikkate alırsanız, öyle aliecele, çalakalem birtakım şeyleri getirip de yetki kanununun içerisine koymayalım diye düşünüyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Güven.

Başka söz isteyen var mı efendim? Yok.

Önerileri teker teker okutup, oylarınıza sunacağım efendim:

Öneriler:

1) Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 188 inci sırasında bulunan 517 sıra sayılı kanun tasarısının bu kısmın 3 üncü sırasına, 137 nci sırasında bulunan 387 sıra sayılı kanun tasarısının 4 üncü sırasına, 157 nci sırasında bulunan 414 sıra sayılı kanun tasarısının 5 inci sırasına, 48 inci sırasında bulunan 150 sıra sayılı kanun tasarısının 6 ncı sırasına ve 185 inci sırasında bulunan 494 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci sırasına, 53 üncü sırasında bulunan 180 sıra sayılı kanun tasarısının 8 inci sırasına alınması; 28.6.2000 çarşamba günü gündemin 5 inci sırasına kadar olan tasarı ve tekliflerin görüşmelerinin bitimine kadar çalışma süresinin uzatılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Efendim, okunan birinci öneriyi oylarınıza sunuyorum...

SACİT GÜNBEY (Diyarbakır) – Sayın Başkan, karar yetersayısının aranılmasını istiyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından gürültüler)

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Oylamaya geçtiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Karar yetersayısı istediler efendim.

AYDIN TÜMEN (Ankara)– Geçtikten sonra istenildi.

BAŞKAN – "Oylarınıza" dedim efendim, ondan sonra...

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Oylamaya geçtikten sonra söylendi.

BAŞKAN – Efendim, karar yetersayısı istediler; ben öyle anladım, affedersiniz...

Elektronik cihazla oylama yapacağım.

Oylama için 5 dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Efendim, birinci öneri kabul edilmiştir.

149 kabul oyu vardır pusulalara ihtiyaç duyulmadan. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

İkinci öneriyi okutuyorum:

2) 29 Haziran 2000 Perşembe günü; 22 Haziran 2000 tarihinde dağıtılan ve İçtüzüğün 112 nci maddesi gereğince 29 Haziran 2000 Perşembe günü gündemde yer alacak olan 506, 507, 508, 509, 510 ve 511 sıra sayılı Meclis soruşturması raporları ile gündemde bulunan ve 29.6.2000 Perşembe gününe kadar görüşmeleri tamamlandığı takdirde, 501 ve 502 sıra sayılı Meclis soruşturması raporlarının görüşmelerinin bitimine kadar çalışma süresinin uzatılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, bir düzeltme talep etmiştik.

BAŞKAN – Efendim, zataîileriniz ettiniz; ama, öneri sahipleri böyle geçmesini istedikleri...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Yani, gramer yanlışlığında devam ediyorsa, mesele yok.

Yalnız bir şey öğrenmek istiyorum: Burada...

BAŞKAN – Efendim, bir dakika... Oylamayı bitireyim...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Oylayın efendim; yanlışlığın oylanmasını yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkanım, yanlışlığın oylanmasını yapıyorsunuz.

Yanlışları ne kadar alt alta sıralarsanız, hep böyle yanlış olur.

BAŞKAN – Efendim, doğru da; kendi gramer anlayışları, bunu ifade ediyorlar.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Ben şunu öğrenmek istiyorum: Bu düzenlemede -iyi niyet kabul ediyorum- yarın, soruşturma komisyonları raporları olarak, hangi sıradan başlayacak burası?

AYDIN TÜMEN (Ankara) – 501'den başlayacak.

TURHAN GÜVEN (İçel) – 501'den başlayacak, değil mi efendim.

Onu zapta geçin efendim.

BAŞKAN – Efendim, affedersiniz, soruşturma komisyonları raporlarının özel gündemi var.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sıra sayısına göre...

BAŞKAN – İçtüzüğe göre, yarın görüleceğiz. İstirham ederim yani...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Tamam, niye böyle başlamamışız?

BAŞKAN – Efendim, artık bitirsek bunu.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan, Doğru Yol Partisi Grubu Başkanvekili arkadaşımız bilgisinde bir tereddüde düşmüş olabilir; ama, burası açık; 501 ve 502 sıra sayılı soruşturma komisyonu raporu zaten gündemde. Yani, bugün oraya oturulmuş olsa bile, bugün görüşülme durumunda; komisyon sırasına oturulmadığı için görüşülemiyor. Dolayısıyla, gündemde olanların peşinden diğerleri perşembe günü gelecek ve görüşme, 501, 502'den başlamak üzere, sırayla olacak.

BAŞKAN – Efendim, kendileri de biliyorlar; ancak, kendilerine göre “gramer hatası” dediler, anlaşmıştı; oylamışım, geçmiş. Vakit kaybetmeyelim; maksat hâsıl olmuştur herhalde efendim.

Sayın Güven, burada esas olan, içtüzük değil mi?

TURHAN GÜVEN (İçel) –Evet, öyle.

BAŞKAN – Nereden başlanacağını orada yazmış...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Anlıyorum da, bazen içtüzük falan kalmıyor Sayın Başkan, Anayasa bile kalmıyor!..

BAŞKAN – Aman efendim, olur mu?!

TURHAN GÜVEN (İçel) – Burada, endişemi ifade ediyorum.

BAŞKAN – Üçüncü öneriyi okutuyorum:

3) Gündemin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmının 122 nci sırasında yer alan (10/139) esas numaralı trafik kazalarının önlenmesi konusundaki Meclis araştırması önergesinin görüşmelerinin 30.6.2000 Cuma günkü birleşimde; gündemin “Özel Gündemde Yer Alacak İşler” kısmında ve 6 ncı sırada bulunan (10/14), 107 nci sırada bulunan (10/126), 113 üncü sırada bulunan (10/132) ve 114 üncü sırada bulunan (10/133) esas numaralı Meclis araştırması önergeleriyle birlikte yapılması, görüşmelerin tamamlanmasından sonra kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesi ve gündemin 6 ncı sırasına kadar olan tasarısı ve tekliflerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışma süresinin uzatılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Efendim, üçüncü öneriyi de oylarınıza sunuyorum; Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemin “Meclis Soruşturması Raporları” kısmına geçiyoruz.

Bu kısmın birinci sırasında yer alan, 20 nci Yasama Döneminde Yozgat Milletvekili Yusuf Bacanlı ve 55 arkadaşı tarafından verilen Denizcilik Müsteşarlığına ait bazı işlerin ihalelerinde ve personel alımıyla ilgili konularda görevini kötüye kullanma, ihaleye fesat karıştırma ve evrakta sahtecilik suçlarını işlediği ve bu eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240, 339 ve 366 ncı maddelerine uyduğu iddiasıyla Devlet eski Bakanı Burhan Kara hakkında Anayasanın 100 üncü ve İhtizârının 107 nci maddeleri uyarınca bir Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önerge ve (9/29) esas numaralı Meclis Soruşturması Komisyonu raporu üzerindeki görüşmelere başlayacağız.

VI. – GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI

A) GÖRÜŞMELELER

1. – 20 nci Yasama Döneminde Yozgat Milletvekili Yusuf Bacanlı ve 55 Arkadaşı Tarafından Verilen Denizcilik Müsteşarlığına Ait Bazı İşlerin İhalelerinde ve Personel Alımıyla İlgili Konularda Görevini Kötüye Kullanma, İhaleye Fesat Karıştırma ve Evrakta Sahtecilik Suçlarını İşlediği ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240, 339 ve 366 ncı Maddelerine Uyduğu İddiasıyla Devlet Eski Bakanı Burhan Kara Hakkında Anayasanın 100 üncü ve İhtizârının 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önergesi ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/29) (S.Sayı: 501)

BAŞKAN – Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

İkinci sırada, 20 nci Yasama Döneminde İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya ve 71 arkadaşı tarafından verilen Başbakanlık örtülü ödeneğini 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun 77 nci maddesine aykırı bir şekilde harcamak suretiyle Hazineyi zarara uğratarak görevini kötüye kullandıkları ve bu eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240 ncı maddesine uyduğu iddiasıyla eski Başbakan Tansu Çiller ve Maliye eski Bakanı İsmet Atilla haklarında Anayasanın 100 üncü ve İhtizârının 107 nci maddeleri uyarınca bir Meclis soruşturması açılmasına ilişkin önergesi ve Meclis Soruşturması Komisyonu raporunun görüşmelerine başlayacağız.

2. – 20 nci Yasama Döneminde İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya ve 71 Arkadaşı Tarafından Verilen Başbakanlık Örtülü Ödeneğini 1050 Sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 77 nci Maddesine Aykırı Bir Şekilde Harcamak Suretiyle Hazineyi Zarara Uğratarak Görevini Kötüye Kullandıkları ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240 ncı Maddesine Uyduğu İddiasıyla Eski Başbakan Tansu Çiller ve Maliye Eski Bakanı İsmet Atilla Haklarında Anayasanın 100 üncü ve İhtizârının 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önergesi ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/27) (S.Sayı: 502)

BAŞKAN – Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir efendim.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına, nihayet, geçiyoruz.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkilerine İlişkin Konularla Kamu Personeli Arasındaki Ücret Dengesizliklerinin Giderilmesi ve Kamu Mali Yönetiminde Disiplinin Sağlanması İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu raporunun müzakeresine kaldığımız yerden devam edeceğiz efendim.

**IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

4. – *Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkilerine İlişkin Konularla Kamu Personeli Arasındaki Ücret Dengesizliklerinin Giderilmesi ve Kamu Mali Yönetiminde Disiplini Sağlanması İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/1710) (S.Sayı: 518) (1)*

BAŞKAN – Komisyon?.. Yerinde.

Hükümet?.. Yerinde.

1 inci madde üzerinde, Fazilet Partisi ve Doğru Yol Partisi Grupları adına yapılan konuşmalar tamamlanmış ve gruplar adına konuşmalar bitmişti.

Şimdi, söz sırası, İstanbul Milletvekili Masum Türker'de.

Buyurun Sayın Türker. (DSP sıralarından alkışlar)

MASUM TÜRKER (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan evvel, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Dün görüşmeye başladığımız ve bugün maddelerini ele aldığımız bu tasarıyla, öntümüzdeki aylar içerisinde, hükümete, önemli olarak her vesileyle burada gündeme getirilen, kamuda çalışanların ücretleri arasındaki dengesizliği gidermek ve bazı kamu çalışanlarının -özellikle bütçe dışında olmaları nedeniyle- ücretlerinin farklı ayarlanmasına neden olan işlemleri düzenlemek üzere yetki verilmektedir. Hükümete verilen bu yetkiyle, bir ölçüde, ileride yapılması düşünülen personel reformuna bir açıklık getirilebilirse ve en azından, bütçenin verdiği imkânlar çerçevesinde, şu anda bir birliklilik sağlansa, yapılan bu işlemlerle, yetkinin yerinde kullanılması durumunda, Türkiye'de önemli bir eşitsizliğin, en azından, kamuda çalışanlar arasında giderileceğini düşünmüyoruz.

Çeşitli vesilelerle burada dile getiriliyor. Burada çıkan bazı yasalarda, bazı kamu kesiminde çalışanlara ayrıcalıklar tanınıyor, bazı göstergeler tanınıyor; bu nedenle, o gün herkes için eleştirilen konu, birdenbire, aynı bölgedeki ya da aynı kamu kurumunda çalışanlar arasında dengesizliğe neden oluyor.

Hükümetin, yapacağı bu düzenlemelerle, bu dengesizliği gidereceğini umuyor; bu vesileyle, Yüce Heyetinize saygılar sunuyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Türker.

İkinci konuşmacı, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat.

Buyursunlar efendim.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlarım.

Bugün, burada bir yetki kanunu tasarısı görüşülüyor; kanun hükmünde karamame çıkarsın diye, hükümete yetki vereceğiz. Ne için vereceğiz; kamuda mali disiplini sağlasın diye vereceğiz.

Bundan önceki uygulamalara bakarsak, gerçekten, bu hükümetler, kamuda mali disiplini sağlıyor mu?

(1) 518 S. Sayılı Basmayazı 27.6.2000 tarihli 120 nci Birleşim tutanağına ektir.

Birkaç şey söylemek istiyorum; mesela, dört rakam vereceğim: 1996 senesinde personelin bütçe içindeki payı yüzde 24,6 iken, 1997'de yüzde 25,8'e çıkmış, 1998'de yüzde 24,8'e düşmüş, 1999'da yüzde 20,6'ya düşmüştü; 2000 yılında, programda yüzde 19,6 görünmesine rağmen, şu andaki beş aylık uygulamanızda yüzde 18,8'e düşmüştü.

Ne demek istiyorum: 1996'dan beri, bu hükümetler döneminde, yani, Anavatan Partisi ve Demokratik Sol Partinin içinde bulunduğu hükümetler döneminde, sürekli olarak, bütçe içerisinde -ben, fazladan demiyorum- personele ayrılan pay azalmış. Ne kadar azalmış; 1997'de yüzde 25 iken, şimdi oran olarak yüzde 18,8'e düşmüştü; demek ki, üçte 1 miktarda azalma var, yüzde 26'dan yüzde 18'e düşmüştü. Demek ki, şunu söylüyorum; mevcut, yaptığımız bir bütçe var, bu bütçeden personele ayırdığımız pay -Anavatan Partisi ve Demokratik Sol Parti için söylüyorum- bütçede git-gide azalmış; ama, buna mukabil, yatırımlar da azalmış. Mesela, 1996'da yüzde 6,4'ten, 1997'de yüzde 8'e çıkmış; ama, 1998'de yüzde 6,4'e, 1999'da yüzde 4,9'a, bu sene programda yüzde 5 olmasına rağmen, beş aylık uygulamanızda bütçenin yüzde 2,2'si yatırıma gitmiş. Demek ki, sizin hükümetinizin uygulamalarında, siz, bütçede, çalışanlara verdiğiniz payı azaltmışsınız; ayrıca, yatırımları azaltmışsınız; ama, hep bunları mı azaltmışsınız; hayır; bu sefer, faize giden paraları da artırmışsınız. 1996'da -vergiyi söylüyorum- verginin bütçedeki payı, faizi karşılama oranı yüzde 60 imiş, sonradan yüzde 48'e düşmüştü, yani toplanan vergi faizin yüzde 48'ine düşmüştü, sonradan, şu anda, 2000 yılında, ilk beş ayda yüzde 115'e çıkmış. Demek ki, malî disiplini siz kaybetmişsiniz; kaybederken, çalışanlardan aldığınız parayı, yatırımdan aldığınız parayı, faize ve faizcilere vermişsiniz. Ne zaman?.. Sizin iktidar dönemlerinizi söylüyorum; yani, Demokratik Sol Parti ve Anavatan Partisini diyorum...

HASAN GÜLAY (Manisa) – Heyecanlanıyorsun.

ASLAN POLAT (Devamla) – Şimdi, bu çok önemli; çünkü, siz, çalışanlardan alıp, rantiyeye vermişsiniz; bundan dolayı heyecanlanırım ben; çünkü, bu yanlışımızdan dolayı heyecanlanıyoruz, yanlış da buradan geliyor.

Şimdi, burada, bu hükümet, bir tasarı getirmiş; diyor ki, ben, çalışanlar arasındaki farkı düzeltereceğim. Sen neyi düzelleceksin? Ankara'da, 22 yıllık bir yüksek mühendis 275 milyon lira ile 285 milyon lira arasında net ücret alıyor. Şimdi, bütün teknik personel sizden cevap bekliyor; bu tasarı sonunda, bunların maaşlarında bir iyileştirme olacak mı olmayacak mı? Bana bunu söyleyin...

İHSAN ÇABUK (Ordu) – Olacak.

ASLAN POLAT (Devamla) – Neyi olacak?.. Kanun maddesine koymuşsunuz. Bakın, diyorsunuz ki, bu tasarrufların sonunda, bütçeye ek yük gelmeyecek. Peki, bütçeye ek yük gelmeden, sen, o mühendislerin veya o az maaş alan memurun maaşını nasıl artıracaksın? (DSP sıralarından gü-rültüler) Sihirbaz değilsin, Zati Sungur musun, bunu nasıl yapacaksın? Çünkü, bakın, kazanılan haklar var; çok maaş alan memurun maaşını azaltamazsınız; çünkü, kazanılmış hak, zaten o da bir şey değil, 500 milyon lira maaş alıyor, bugün DPT Müsteşarına bile verdiğiniz 600 milyon lira para; yani, bunu mu azaltacaksınız? Onu azaltamayacağına göre, alta gelişen, alt olan, yani, en az maaş alan memurların maaşını artırmanız lazım. Yoksa, öbür gerisi boş laftır.

Şimdi, efendim, deniliyor ki: Yok, eşit işe eşit ücret vereceğiz; yok, işte, kamuda çalışanlara bir sistem tayin edeceğiz, işi tarif edeceğiz, orada çalışacak; yok, toplam kaliteyi uygulayacağız... Bunları boş verin. Şimdi, toplam kaliteyi uygulamak için, eşit işe eşit ücret vermek için maksat olan sudur: Bu çalışanlara sen bir şey verecek misin? Bunu söyle.

HASAN GÜLAY (Manisa) – Vereceğim.

ASLAN POLAT (Devamla) – Ha, vereceğin ne, onu söyleyeyim. Dün burada ben sordum: Bu tasarrımın sonunda off-shorezadelere para ödeyecek misiniz?

HASAN GÜLAY (Manisa) – Ben mi dedim?

ASLAN POLAT (Devamla) – Hayır, sizin Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı çıktı -zabıtlar da burada- dedi ki: “Hayır, biz bu yetki tasarısıyla off-shorezadelere para ödemeyeceğiz.” Ama, bugün Anavatan Partisi Grubunda, sizin ortağınız ve iki dönem başbakanlık yapan Anavatan Partisi Genel Başkanının ifadesinden -bütün basına da yansıdı bu- yetki kanununun içerisindeki bir maddeyle off-shorezadelere parasının ödeneceği belirtildi. Şimdi deniliyor ki: “Hayır, bu yetki değil de, başka bir yetki çıkaracağız.” Sizin çıkaracağınız şeyler belli Danışma Kurulu önerilerinde; yeni bir yetki istemiyorsunuz. Yeni bir yetki getirmeyeceğinize göre, ortadaki yetki kanunu da bu olduğuna göre, Mesut Yılmaz da, bu hükümetin Maliye Bakanının mensup olduğu partinin genel başkanı olduğuna göre, onun da söylediğinin bir gerçeği olacak.

Sayın milletvekilleri, şimdi burada önemli olan şu: Bir tasarı getirmişsiniz, bu tasarıda neyin ne olduğunu Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri biliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ASLAN POLAT (Devamla) – Sayın Başkanım, 1 dakika...

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Off-shorezede, Aslan Bey.

ASLAN POLAT (Devamla) – Yahu, sen onu gel tarif et. Off-shorezadeyi Ağrı'da konuşacağız seninle.

BAŞKAN – Efendim, cevap vermeyin, Genel Kurula hitap edin.

ASLAN POLAT (Devamla) – Tamam... Tamam... Tutanaklara da geçsin; seninle Ağrı'da bunu konuşacağız.

Bakın, anlatacağım konu şu: Bir hükümet düştün ki, bir tasarı getirmiş, bu tasarı Plan ve Bütçe Komisyonunda günlerce konuşulmuş. Plan ve Bütçe Komisyonunda, bu tasarıdaki maddelerden, kimse off-shorezadelere para ödeneceğini anlayamamış. Fakat, sonradan malî kesimden böyle ihbarlar gelince, bu konuyu gelip burada biz dile getirdik; benimle, Cevat Ayhan dile getirdi. Bu sefer Plan ve Bütçe Komisyonu Sayın Başkanı geldi “biz bunu kesinlikle vermeyeceğiz” dedi.

HASAN GÜLAY (Manisa) – Daha ne istiyorsun?!

ASLAN POLAT (Devamla) – Peki, bu nasıl tasarı ki, Anavatan Partisi Genel Başkanı bugün gelip Meclis grup toplantısında “bunu ödeyeceğiz” diyor.

HASAN GÜLAY (Manisa) – Onunla bunu karıştırma.

BAŞKAN – Efendim, karşılıklı konuşmayın; o zaman tuluat oluyor.

ASLAN POLAT (Devamla) – Şimdi, bu konu benim için çok önemli. Birinizden biriniz bunu yanlış anlamışsınız. Öyle bir tasarı getirin ki, içerisinde... Şimdi, hükümetin iki üyesinin anlaşamadığı, Plan ve Bütçe Komisyonunun anlayamadığı bir tasarıyı getireceğinize, doğrudan doğruya, açık açık yazın, eğer ödeyecekseniz ödeyin, ödemeyecekseniz ödemeyin; ama, okuyan herkes de bunu anlansın.

Hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Polat, teşekkür ederim.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, söz mü istiyorsunuz?

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Evet.

BAŞKAN – Niye istiyorsunuz?

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – 60 ıncı maddeye göre bir açıklama yapmak için söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanın açıklaması var.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Hayır; aynı zamanda, Anavatan Partisi...

BAŞKAN – Ama, zatiâlinize değil; evvela, Sayın Bakana söz vereceğim, sonra, zatiâlinize söz vereceğim.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Olabilir efendim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun efendim.

DEVLET BAKANİ YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; biraz önce, Sayın Aslan Polat dile getirdi, iyi de yaptı; bazı arkadaşlarımızın kafasında “acaba böyle bir şey olur mu” gibi bir endişe bulunabilir. Onun için, ben, kendisine teşekkür ediyorum.

Dün akşam, hatırlayacağımız gibi, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımız Sayın Metin Şahin, burada, hiçbir kuşkuya yer vermeyecek netlikte, açıklıkta off-shorezedelerle ilgili bir düzenlemenin yetki kanunu içerisinde yer almayacağını ifade etmişti.

Ben, şimdi, daha da kuvvetlendirici bir anlam yükleyeceğim. Hükümet, istese de, yasa tekniği açısından off-shorezedelerle ilgili bir düzenlemeyi getiremez, hukuka aykırıdır. Bunun, bilinmesini arzuladım.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın Zeki Çakan Bey, aynı konuda mı 60 ıncı maddeye göre söz istiyorsunuz?

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Evet.

HASAN GÜLAY (Manisa) – Yazılı versin...

BAŞKAN – Efendim, zabıtlar yazılı sayılır.

Buyurun Sayın Çakan.

Bir dakika...

HASAN GÜLAY (Manisa) – Vazgeçti...

BAŞKAN – Hayır, cihaz arıza yaptı...

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Olabilir efendim. Bekliyorum...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Tamam, artık anlaşıldı. Başkası fuzulî konuşursa...

BAŞKAN – Buyurun.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; biraz önce de Sayın Bakanımızın söylediği gibi, kürsüden konuşan Fazilet Partili arkadaşımız Aslan Polat, Sayın Genel Başkanımızın bugün böyle bir şey söylediğini ifade etti.

Daha önce, yetki tasarısı içerisinde off-shorezedelerle ilgili bir ödemenin yapılacağı dün akşam da gündeme gelmişti. Sayın Bakanımızın söyledikleri ve Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımızın söyledikleri doğrudur. Belki bir yanlış anlamayı düzeltmek için söylüyorum; Sayın Genel

Başkanımız bugün yapmış olduğu konuşmada, özellikle "off-shorezedelerle ilgili kanun tasarısı, Türkiye Büyük Millet Meclisine ayrıca gönderilmiştir; yetki tasarısı içerisinde değildir" demiştir. Ben, hem zabıtlara geçmesi bakımından hem de Sayın Aslan Polat'ı ve bu tır yanlış anlayan arkadaşların yanlış anlamalarını düzeltmek için söylüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

1 inci madde üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır efendim.

1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, bizim burada önergeler vardı, ne oldu? Bugün, belediye başkanları hükümete gitmişler... İktidar partisine mensup milletvekilleri şöyle bir önerge vermişler...

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Kamer Bey haklı, bizim de önergelerimiz var...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Önergeler 2 nci madde üzerinde...

KAMER GENÇ (Tunceli) – 1 inci madde efendim, onlar 1 inci madde diyor.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Şu anda dağıtılan önergeler 1 inci maddedeydi Başkan.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yani, belediye başkanlarını kandırıp da, burada önergelerine sahip çıkmamak da, hakikaten çok yakışan bir şey onlara!

BAŞKAN – Efendim, bir hata yaptık. Önerge olduğunu daha evvel söylememişlerdi. Acele oyladım; ama...

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Sayın Başkan, maddeyi oylamaya geçmeden önce, önergeler var diye işaret buyurdum; elimi kaldırdım.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Artık olmaz, dönüş yok...

BAŞKAN – Nasıl dönüş yok?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Burası Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Burada, böyle "hata ettim", "anlamadım" yok. Tamam, geçti artık; tekriri müzakereyle getirirler Sayın Başkan; olmaz şimdi. Oylanmış geçmiş; olmaz efendim. Sayın Başkan, İttüdüğe uyacaksınız.

BAŞKAN – Tekriri müzakere istiyorlar.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Efendim, tekriri müzakerenin şekli açıktır; bu madde üzerinde yapamazsınız. Tasarının tamamı biter, Danışma Kurulu toplanır yeni bir karar alır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Danışma Kurulunun kararı olacak Sayın Başkan.

BAŞKAN – 10 dakika ara veririm, Danışma Kurulu...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, kanun daha bitmeden önce...

Sayın Başkan, İttüdü okurmusunuz lütfen!..

TURHAN GÜVEN (İçel) – Bir maddede olmaz Sayın Başkan. Kanun tasarısı bekler oylamadan evvel 5 dakika ara verirsiniz. Çok açık.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Danışma Kurulunun da kararı gerekir Sayın Başkan. Böyle bir usul yok.

Devam edin.

BAŞKAN – 2 nci maddeyi okutuyorum:

İlkeler ve yetki süresi

MADDE 2. – Bakanlar Kurulu ivedi ve zorunlu hallere münhasır olmak üzere 1 inci madde ile verilen yetkiyi kullanırken;

a) Kamu hizmetlerinin niteliğinin artırılmasını, hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesini, vatandaşların devlete karşı olan yükümlülüklerinin daha kolay, hızlı ve güvenilir bir biçimde yerine getirilmesini ve vatandaşların devlete yaptıkları başvuruların en kısa sürede sonuçlandırılmasını,

b) Bürokratik işlemlerde vatandaşların yükümlülüklerinin gözden geçirilmesini, gereksiz işlem ve yükümlülüklerin kaldırılmasını, kamu harcamalarında israfın önlenmesini, gerektiğinde kamu kurumları ile bağlı ve ilgili kuruluş ve kurulların bu amaçla yeniden teşkilatlandırılmasını,

c) Memurlar ve diğer kamu görevlileri arasındaki ücret adaletsizliklerinin giderilmesini, eşit işe eşit ücret ilkesinin gerçekleştirilmesini ve ücret sisteminin nitelikli personelin kamu kesiminde istihdamına olanak sağlayacak şekilde geliştirilmesini,

d) Devletin gelir ve giderlerinde birliğin ve şeffaflığın sağlanmasını ve bu suretle kamu malî yönetiminde disiplinin temin edilmesini,

e) Uygulanmakta olan ekonomik program hedeflerinin ve bütçe dengelerinin bozulmamasını,

f) Genel bütçeli daireler ile katma bütçeli idareler ve bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar için yapılacak kadro ihdaslarını, bu bent kapsamı içinde yer alan kurumların aynı sayıdaki boş kadrolarının iptali karşılığında gerçekleştirerek, toplam kadro sayısının artırılmamasını,

g) Önerge göz önünde bulundurulur.

Bu Kanunla Bakanlar Kuruluna verilen yetki, Kanunun yayımından itibaren altı ay süre ile geçerlidir. Bu süre içinde Bakanlar Kurulu birden fazla kanun hükmünde kararname çıkarabilir.

BAŞKAN – 2 nci madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Sayın Aslan Polat; buyururum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 518 sıra sayılı kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilatıyla ilgili yetki kanunu tasarisının 2 nci maddesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepimizi saygıyla selamlarım.

Yetki kanunu tasarisının bu maddesiyle, kamu hizmetlerinin niteliğinin artırılması, hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesi, bürokratik işlemlerin gözden geçirilmesi, gereksiz işlem ve yükümlülüklerin kaldırılması, kamu harcamalarında israfın önlenmesi, memurlar ve diğer kamu görevlileri arasındaki ücret adaletsizliğinin giderilmesi, devletin gelir ve giderlerinde birliğin ve şeffaflığın sağlanması konuları, gerekçesiyle, bu şekilde, hükümetçe hazırlanıp, Plan ve Bütçe Komisyonuna sunulmuştur.

Komisyonunda ise (e) fıkrası olarak “uygulanmakta olan ekonomik program hedeflerinin ve bütçe dengelerinin bozulmaması” (g) fıkrası olarak “genel bütçeli daireler ile katma bütçeli daireler ve bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar için yapılacak kadro ihdaslarının, bu kurumların boş kadrolarının iptali karşılığında gerçekleştirilerek, toplam kadro sayısının artırılmaması göz önünde bulundurulur” diye fıkralar eklenerek, Meclisin huzuruna getirilmiştir.

Bu konular, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında da önemle ele alınmış “maliye politikası” başlığını taşıyan bölümde, malî disiplinle ilgili olarak, 201 inci paragrafta “kamusal faaliyet alanı içerisinde yer alan ve hizmetin niteliği itibariyle bütçeyle ilgisi kurulması gereken kamusal harcamalar, bütçe içerisinde alınacaktır”; 203 üncü paragrafta “malî saydamlığın yaygınlaşmasını sağ-

layacak karizmalar geliştirilecektir"; 214 üncü paragrafta "bütçe içi fonlar tümtyle kaldırılacak, yeni fon kurulmayacak..."; kamu hizmetlerinde etkinliğin artırılması bölümünde, 1 831 inci paragrafta "kamu kesiminde ücret adaletsizliği olduğu..." 1 833 üncü paragrafta "kamu yöneticilerinin eylem, görev ve yetkilerinin açık bir şekilde belli olmadığı..."; 1 834 üncü paragrafta "bazı kurum ve kuruluşlarının hizmet sunarken, hizmetten yararlanmanın bedeli olarak aldıkları meblağın bir kısmını kendi vakıflarına bağış olarak aldıkları, bunun giderilmesinin gerektiği..."; amaç ve ilkeler bölümünde 1 837 nci paragrafta "kamu yönetiminin yeniden yapılandırılmasında verimlilik, etkinlik, performansın artırılması, yönetsel saydamlığın güçlendirilmesi, personelin bilimsel ve teknolojik gelişmeler ışığında eğitiminin sağlanması..."; 1 838 inci paragrafta "eşit işe eşit ücret ilkesine dayalı bir sisteme geçilmesi, sendikal hakların geliştirilmesi esas alınacaktır" denilmekte, böylece devam etmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yukarıda özet olarak belirttiğim bu hususlar, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında yer alan ve bu yetki kanunu tasarisının içeriğine ait paragraf başlıklarından bir kısmının özet bilgileridir.

Görüldüğü üzere, bu tasarıyla istenen yetkilerin önemli bir bölümü, bu planda yer almaktadır; fakat, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, bu yetki tasarisında sürekli belirtilen şeffaflığın aksine, gerek Plan ve Bütçe Komisyonunda gerekse bu Mecliste, iki üç günde, aceleye getirilerek, hiçbir şekilde tartışılmadan ve incelenmeden geçirilmeye çalışılmış ve geçirilmiştir.

Sekizinci Plan gerektiği gibi nasıl olacak ve ne zaman olacak şeklinde, cidden bu Mecliste tartışılsaydı, şimdi, gerekli kanunların hazırlanması için yetki vereceğimiz tasarinın ana çerçevesi hakkında Meclisin yeterli bir bilgisi olur; yazın tatile gittiğimiz seçim bölgelerimizde bize sorulan sorulara, neyin, nasıl yapılacağı hakkında bilgimiz olacağı için, yeterince ikna edici ve aydınlatıcı bilgi verebilirdik.

Devletin gelir ve giderlerinde birliğin ve şeffaflığın sağlanması ilkesinde ise, yine, sadece klasik ifadeler olup, gerçekçi değildir.

Şöyle ki, gerek bu tasarı gerekse Plan ve Bütçe Komisyonuna gelen tasarıların tümüne yakınında, komisyon üyelerinin ısrarlı girişimine rağmen, getirilen tasarıların mali yönden bütçeye ne gibi yük getireceği, ortaya nasıl bir maliyete çıkacağı hemen hiç belirtilmemiş ve bu tasarılar, aceleyle, gece yarılara kadar, esasında görüşülmeden, görüşülüyormuş gibi gösterilerek geçirilmişlerdir. En son örneği, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planıdır.

10 bölüm, 264 başlık, 2 088 paragraftan oluşan, sadece önümüzdeki beş yılı değil, yirmiyüç yılını planlama iddiasındaki bu plan tasarisı, 83 milyarlık oda aidatlarının bir yıl ertelenmesine ilişkin tasarı, bu Mecliste, iki hafta görüşülürken, sadece iki gün görüşülüp geçirilmiştir.

Yine, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı için oluşturulan 95 civarındaki özel ihtisas komisyonu raporları hazırlanmış; fakat, basılıp milletvekillerine dağıtılmamıştır. Sadece 8-10 civarındaki komisyon raporunun basımı plan görüşmelerine yetmişmiş, onların da gerekli incelenmesi Mecliste yapılmadan, Plan, Meclisten geçirilmiştir.

Bizi bu konularda rahatsız eden, hükümetin, kanun tasarılarını Meclise getirip, yeterince incelenmesine fırsat tanımadan, Meclisteki çoğunluklarına dayanarak, görüşme saatlerini aşırı uzatarak, tasarıları alelacele Meclisten geçirmesi, bazen de, son depremle getirilen Afet Kanun Tasarisı ve bu tasarı gibi son derece önemli tasarıları kanun hükmünde kararnamele yürütmesidir. Örneğin, Afet Yetki Tasarisının kanunlaştırılmasıyla, 27 adet kanun hükmünde kararname çıkarılmış; bu kararnamelerle, bu yıl, Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca açılan, en yoğun ve en kapsamlı ka-

mu ihaleleri olan geçici ve kalıcı konut ihaleleri, ihale anında ve ihale sonucu olarak Sayıştay denetimi dışına çıkarılmış; üzerinde kesinlikle taviz verilmeyen meralar, orman arazilerinin, bu kanunla iskâna açılabilme imkânı getirilmiştir. Bir yönden "şeffaflık" diye yetki isteyeceksiniz, diğer taraftan, yaptığımız ihaleleri, afet bölgelerine diğer kamu kuruluşlarınca yapılan yardımları Sayıştay denetiminin dışına çıkaracaksınız! Bunlar, kabul edilebilir hususlar değildir.

Ayrıca, bu tasarının kapsamı aşırı geniştir, sınırları belli değildir. Kamu hizmetlerinde etkinliğin artırılmasından kamu kesiminde ücret adaletsizliğinin giderilmesine kadar her konuyu kapsamaktadır. Yetki aşırı, süre ise altı ayla sınırlıdır. Eğer, hükümetin, bu konuda ciddi bir çalışması yok da, şimdiden bu çalışmalara başlayacak ise, altı aylık süre, bu kadar önemli ve geniş yetki alanı için çok azdır; yok, eğer, gerekli çalışmalar var ise, düşündükleri icraatları detaylı olarak bilmek de, bu Meclisin hakkıdır. Bu konuda açıklayıcı bilgiye ihtiyacımız vardır.

Hükümet, Plan ve Bütçe Komisyonunda, yetki kanunu çerçevesinde çıkarılacak mevzuata ilişkin çalışmaların sürdüğünden bahsetse de, yeterli bilgi vermemiştir. Yalnız, bu Mecliste, görüşmeler sırasında, vakit olmadığı için hiç de tartışılmayan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı için oluşturulan özel ihtisas komisyonlarında hazırlanan, kamu yönetiminin iyileştirilmesi ve yeniden yapılandırılmasına ilişkin rapordan, birtakım çalışmalar yapıldığı anlaşılmaktadır.

Kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması gündeme gelince, öncelikle sorulması gereken soru, kamu hizmeti deyince ne anlayacağımızdır. Genellikle, kamu hizmeti, toplumun ortak gereksinimlerini karşılamak, toplumsal yaşamı düzenlemek ve toplumu yönetmek üzere yetki verilen kamu otoriteleri tarafından yürütülen görevler olarak tanımlanmaktadır. Kamu hizmetinin iktisadi temeli finansmandır. Bu finansman, halkın verdiği vergilerle karşılanmaktadır. Vergi veren halk kamudan hizmet bekler ve bu hizmetin kendisine sağlıklı, huzurlu, güvenli ve refah içinde bir yaşam sağlaması amaçlarına uygun olmasını bekler.

Yalnız, son yıllarda hükümetlerin, siyasi tercihlerini çalışanlardan, yatırımlardan ziyade rant ekonomisine ayırmaları sebebiyle halk fakirleşirken, çok küçük bir azınlık ise aşırı derecede zenginleşmiştir.

Neticede, 1999 sonu itibariyle bankalarda mevcut 45 milyon hesap adedinin 37 290 000'ine sahip olan, yani yüzde 82,5'ini elinde tutan kesim tüm mevduatın yüzde 1,3'üne sahipken, 9 400 kişi, yani tüm mevduatın onbinde 2'si, tüm mevduatın yüzde 20,4'ünü elinde tutmaktadır. Bunun da sebebi, son yıllarda hükümetlerin, işçiye memura, halkına vermeye kıyamadığı parayı içborç faizlerine vermesidir.

Örneğin, 1993 yılında borç faizlerinin vergi gelirlerine oranı yüzde 44 iken, 1994'te yüzde 51, 1995'te yüzde 53, 1996'da yüzde 66 olurken, Refahiyol dönemiyle 1997'de yüzde 48'e düşmüş, Refahiyolun 28 Şubat sonrası yıkılmasıyla tekrar yükselerek, 2000 yılında, yani bu hükümet döneminde yüzde 115 seviyesine çıkmış ve tüm vergiler bu 5-10 bin kişilik aileye ödenen faiz giderlerine yetmemiştir. Mayıs ayı sonu itibariyle bu hükümet döneminde yapılan 20 katrilyon 512 trilyon TL harcamanın içerisinde personel giderlerine 3,8 katrilyon, yani, harcamanın yüzde 18,8'i, tüm yatırımlara 469 trilyon TL, yani, yüzde 2,2'si yaptırırken, faiz harcamalarına yüzde 57'si verilmiştir.

Yine, tüm personel, yani, tüm çalışanlarına 3,8 katrilyonu ancak ayıran bu hükümet, 5 batık bankaya, o bankaya mevduat açtıran 45 milyon insandan kestiği parayla 2,5 katrilyonu bulup vermiş, hiç taahhüdü olmadığı halde, off-shorezedelere 60 ile 80 trilyon lira arası meblağı bulacağını söylemiş; ama, çalışanına vermemiştir, mahallî idarelere vermemiştir.

İşte, şimdi, bu tasarıyla, bu hükümetin bu bozukluğa dur demesi, düzeltilmesi için bir fırsat doğmuştur; fakat, hükümet bu tasarıya eklediği bir maddeyle, bu beklentileri baştan kesmek için "bu tasarıyla bütçeye yeni ylık getirilmeyecektir" diye bir madde koyarak, çalışanlara "siz boşuna sevinmeyin, benden size fayda yok" demek istemiştir. Halbuki, her reform çabası, belirli bir mali külfete katlanmayı gerektirir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ASLAN POLAT (Devamla) – Sayın Başkanım, şahsım adına da konuşmam var; beraber bitsin.

BAŞKAN – Şahsınız adına değil; bitirin. Arada konuşmacı var; şahsınız adına veremem. İmtizacınız bozulmayacak şekilde...

ASLAN POLAT (Devamla) – Ama, bu, 5-6 dakika sürer. Müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Hayır efendim, benim müsaademle olsa... Zaten hatalar yapmaya başladık.

ASLAN POLAT (Devamla) – O zaman oturayım, sonra devam ederim.

BAŞKAN – Lütfen..

ASLAN POLAT (Devamla) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Efendim, uzayacak mı sizin tartışmanız?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, kürsü boş kalsın.

BAŞKAN – Bir dakika efendim... Uzayacaksa ara vereceğim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ara vermeye gerek yok, 2 nci maddenin müzakeresine başladık; devam etsin. Meclis kürsüsü boş kalmaz; bu için bir usulü var.

BAŞKAN – Efendim, Meclis kürsüsü boş kalmaz, Bakanlar Kurulu sırası hiç boş kalmaz.

KAMER GENÇ (Tunceli) – O zaman ara verin.

BAŞKAN – Öyle yapacağım da "siz vermeyin, lüzum yok" dediniz de... Müsaadenizi alacağım, 10 dakika ara vereceğim.

Birleşime 10 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.10

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 21.25

BAŞKAN : Başkanvekili Murat SÖKMENOĞLU**KÂTİP ÜYELER : Vedat ÇINAROĞLU (Samsun), Hüseyin ÇELİK (Van)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 121 inci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum. 518 sıra sayılı kanun tasarısının görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

4. – *Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilât, Görev ve Yetkilerine İlişkin Konularla Kamu Personeli Arasındaki Ücret Dengesizliklerinin Giderilmesi ve Kamu Mali Yönetiminde Disiplinin Sağlanması İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/710) (S. Sayısı : 518) (Devam)*

BAŞKAN – Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada.

Tasarının 2 nci maddesi üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz.

Gruplar adına ikinci söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Bozkurt Yaşar Öztürk'te.

Buyurun Sayın Öztürk. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmeye başladığımız 518 sıra sayılı kanun tasarısının 2 nci maddesi hakkında, Milliyetçi Hareket Partisinin görüşlerini açıklamak için söz almış bulunuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi 21 inci Dönem üyeleri arasından çıkan 57 nci cumhuriyet hükümeti, ülkemiz gerçeklerine uygun, son onbeş yılın en istikrarlı ve güven verici hükümetidir. Ülkemiz, zengin doğal kaynakları ve dinamik insan gücü potansiyeliyle, 21 inci Yüzyılda, gelişmiş ülkeler arasında hak ettiği yeri alacaktır. Her türlü idarî sistemde, amaca ulaşmasa da temel hedef, toplumun refahı ve mutluluğudur. Ülkemizde son yıllarda daha da bozulan gelir dağılımından etkilenen toplum kesimlerinin en üstünde memur ve emekliler gelmektedir. Kamu kurum ve kuruluşlarının çalışanları arasındaki statü farkı, bu ayrılığın doğal sonucu olarak, ücretlere de yansımaktadır. 1970'li yılların ikinci yarısından itibaren başlatılan 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun revize çalışmalarına, hükümetimiz döneminde, inşallah, son nokta bu yasayla konulacaktır; devlet hayatının vazgeçilmez unsurları memurlar, hak ettikleri adil ve adaletli yasaya kavuşacaklardır. Bütün hizmet sınıflarındaki kamu personelinin -sağlık hizmetleri, eğitim öğretim hizmetleri, teknik hizmetler, genel idare hizmetleri, YÖK Kanununa tabi çalışanlar- kamu kaynaklarından paylarına düşeni almadıkları konusundaki şikâyetleri malumunuzdur. Bu genelleme içerisinde, ülkemizdeki zengin doğal kaynakları stabil hale getirerek kamu menfaatına ve kullanımına açılmasında büyük emek veren teknik personelin durumlarının özellikle ele alınması gerekmektedir.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu durumu örneklendirmek gerekirse, insan hayatına yön veren üniversite imtihanlarında en yüksek puanın arandığı fakülteler mühendislik fakülteleridir. Bu zor ve meşakkatli eğitimi alarak mezun olan, iş hayatında planlayan, üreten, imar eden, onaran ve

trilyonlarca liralık ödemelerin sorumluluğunu üstlenen teknik personel, hem maddî hem de manevî tatmin beklemektedir.

1475 sayılı İş Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle çalışma hayatları düzenlenen teknik personel arasında büyük ücret farkları görülmektedir. Misal olarak, Devlet Su İşleri mühendisinin Ocak 2000 net maaşı 270 milyon liradır. Aynı kıdeme sahip Merkez Bankasında çalışan bir mühendisin eködemeleri dahil maaşı 1 milyar 300 milyon, Hazine Müsteşarlığında çalışan mühendisin maaşı 645 milyon, Türk Standartları Enstitüsünde çalışan mühendis 600 milyon, TRT ve Türkiye Atom Enerjisi Kurumunda çalışan mühendis 500 milyon, DPT'de 510 milyon ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde çalışan mühendis 500 milyon, TEDAŞ, TEAŞ ve TEMAŞ'ta çalışanlar ise 460 milyon Türk Lirası net ücret almaktadır. Gençlerimizi emanet ettiğimiz yirmi yıllık bir lise öğretmeni ise 250 milyon Türk Lirası alabilmektedir.

Görüldüğü üzere, bu dengesiz dağılım, bütün personelin şevkini kırmakta, sosyal hayattaki sorunları artırarak, işe olan motivasyonu düşürmektedir. Bu düzensizliğin giderilmesi yolunda atılabilecek birkaç adım vardır. Bunlardan bir tanesi, kamu işyerlerindeki teknik personel için özel bir yasal düzenleme yapmak; bir diğeri, gördüğümüz bu yasa tasarısıyla, hükümetimizin de gündeminde bulunan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu revize çalışmalarında bütün personelin yerinin özellikle dikkate alınmasıdır.

Kamu işyerlerinde değişik tarihlerde yapılan kanunî düzenlemelerle, beş ayrı statüde personel istihdam edilmektedir. Bunlar, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlar, yine, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4(b) maddesi uyarınca çalıştırılan sözleşmeli personel, kadro karşılığı sözleşmeli personel, sözleşmeli geçici işçiler ve KİT personeldir. Yapılması düşünülen bu yeni düzenlemeyle, aynı statülerde çalışan bu personel derdest edilmeli, aralarındaki statü farklılığı ortadan kaldırılmalıdır. Bu düzenlemenin doğal sonucu olarak "eşit işe, eşit ücret" ilkesi hayata geçirilmelidir, ki, bu yasa tasarısıyla, eşit işe, eşit ücret hayata geçirilmek istenmektedir. Bir defaya mahsus olarak, kanun veya kanun hükmünde kararname kapsamında olursa olsun, çalışanlar kadroya geçirilebilmelidir.

30 Kasım 1970 tarihinde uygulamaya konulan 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu bugün tannılmaz haldedir. Bu kanunla uygulamaya konulan "gösterge X katsayı= maaş" ilkesi komik hale gelmiştir. Şöyle ki; birinci derecedeki bir daire başkanı, bu hesaba göre, 65 milyon lira maaş hak etmekte, bu rakamdan, ayrıca, kanunî kesintiler de yapılmaktadır. Taban aylığı, özel hizmet tazminatı gibi diğer ek ödemelerle aylık yükseltilmektedir. Bu örnekten de anlaşıldığı gibi, otuz yıllık bir kanun bu süre içerisinde tamamen atıl hale gelmiş ve iş görmez olmuştur. Yapılması düşünülen bu düzenleme, böyle olumsuzluklara cevaz vermemelidir. Uzun yıllar kamu hayatında yeni bir düzenlemeye gerek duyulmadan, çalışanlar ile emekliler arasındaki adaleti sağlayıcı nitelikte olmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda yapılması gereken değişikliklerde sorumluluk, öncelikle, teknokratların ve iktidar-muhalefet ayrımı olmaksızın bürokrat kökenli sayın üyelerindir. Çözüm için sıra bekleyen ülke sorunlarının en önemlilerinden biri olarak gördüğüm gelir dağılımındaki adaletsizliğin düzeltilmesi hususunda atılacak en önemli adımlardan birisi budur. Bu hayırlı adım da bu yasayla atılmış olacaktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Öztürk.

Söz sırası, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç'te.

Buyurun efendim. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilât, görev ve yetkilerine ilişkin konularda kamu personeliyle ilgili yeni düzenlemeler yapmak üzere, bu sevgili hükümetimize bir yetki veriyoruz. Ne kadar süre için yetki veriyoruz; altı ay yetki veriyoruz. Diyoruz ki, biz, Meclis olarak, bu konularda düzenleme yapmaktan aciziz; ey hükümet, sen gel bunları düzelt!.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Devleti bir hukuk devletidir. Bu hukuk devletinin organları, işleyişleri, organların birbirlerine karşı olan görev ve yetkileri Anayasada düzenlenmiştir. Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisinin hükümete verilmesi, çok istisnaf bir görevdir; yani, çok önemli bazı sorunlar olur, Meclis toplanamaz, karar veremez; özellikle, ekonomik konularda çok kısa aralıklarla, o kadar şiddetli olaylar olabilir ki, bir bunalım anında, işte, Meclisin toplanıp karar vermesi belki zaman alabilir, bu zaman içinde karar alınmasının gecikmesi nedeniyle ekonomi büyük bir zarar görebilir, vatandaşlar çok büyük zarar görebilir. Bu gibi halleri önlemek için, Anayasada, istisnaf olarak, Meclislerin, çok dar konularda, yetkilerini hükümetlere devretme esası olan, hükümetlere kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

Bence, bu kanun tasarısıyla getirilen yetkinin, yani, hükümete kanun hükmünde kararname çıkarması yetkisini veren yetkinin başı ve sonu belli olmuyor. Öyle ifadeler kullanılmış ki, hangi konuda biz hükümete yetki veriyoruz?

Sayın Başkan, bu gürlütüleri keser misiniz efendim. Gürlütü olunca, ben, sağlıklı konuşamıyorum.

Aslında, iktidar partileri var; iktidar partilerinin de, bu hükümetin de 351 milletvekili var. Karşısında muhalefet partilerine mensup 200'e yakın milletvekili var. Herkesin de hakkını vermek lazım; ne Fazilet Partisi ne Doğru Yol Partisi, ülkenin, milletin yararına gelen hiçbir kanunda, burada ciddi bir muhalefet de yapmamıştır, engelleme de yapmamıştır. Niye yapmamışlardır? "Kardeşim, siz üç parti birleştiniz; memleketin, milletin hayrına olan kanunları getirin, biz de size destek verelim" demişlerdir. Yalan mı; doğru. Yani, hiçbir engelleme de yapılmıyor.

Esasen muhalefet böyle yapılmaz. Burada, yani, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, bir konu için günlerce soru sorulmuş -ben uzun zamandır da buradayım- sırf engelleme yapmak için günlerce sorular sorulmuş... Öyle olmuş ki sayın milletvekilleri, bir kanunun bir maddesi 5 haftada çıkmamıştır. Geçmişteki tutanakları açar incelerseniz, görülebilir; ama, şimdi, bir oluşum var, bu oluşumda, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, 351 milletvekili bir iktidar grubu oluşturmuş ve burada -yani, içtüzüğün yarattığı- milletvekillerinin yasama hakkını kullanması sırasında kullandığı, kanun tasarısı veya teklifinin tümü üzerinde gruplar adına 20'şer dakika, kişisel olarak 10 dakika, maddeler üzerinde bu sürenin yarısı... Bazen de hiç soru sorulmuyor ve kanunlar burada çıkıyor. Niye hükümete bu kadar geniş yetki veriyoruz? Aslında, hükümetin bu kadar geniş yetki alması, kendisi için bir zaafıdır.

Şimdi, değerli milletvekilleri, getirilen bu yetki kanunu tasarısıyla, o kadar çok geniş... Yani, aslında, deniliyor ki, kamu personelinin ücret eşitsizliğini gidermek için biz bu yetkiyi alıyoruz; ama, içinde yazılanlarla, burada söylenenler çok farklı. Elbette ki, bugün, birçok kamu görevlisinin aldığı maaş çok düşük. Özellikle, polis aldığı maaş çok düşük. Ben, geçen gün, havaalanından gelirken, üç polis arkadaşı arabama aldım; yani, onyediyıllık bir polis memuru, 238 milyon maaş alıyor. Bu, gerçekten, bu kadar zor görev yapan bir polis için, çok az bir maaş; çocuğunu okutacak, ev kirasını verecek... Öte tarafta, belirli imtiyaz grubuna da, milletvekilininin 3 misli, 5 misli

maaş veriyoruz. Bir devlette kamu görevi yapan insanların maaşları arasında bu kadar nispetsizlik olur mu; olmaz. Bunu, burada düşünecek, bu Meclistir.

Bu tasarının çeşitli maddelerini baştan beri almak da istiyorum. Şimdi, aslında, bu yetki kanunu tasarısı Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülürken hangi bakan, hükümet adına bu Komisyon-da bulundu bilmiyorum; burada, suçüstü yakalanmış hükümetin o ilgili bakanı; diyor ki "yetki kanunu çerçevesinde çıkarılacak mevzuata ilişkin çalışmaların halen sürdürülmekte olduğu..."

Değerli milletvekilleri, böyle, mitphem, belirsiz konularda kanun hükümünde kararname çıkarma yetkisi verilmez. Hükümet, bir hazırlık yapar; bu hazırlıkta der ki, ben, şu, şu, şu konuları getirdim; ama, Meclisin çalışma süresi, benim bunları çıkarmama engel oldu; dolayısıyla, çıkaramadım; ama, ben, böyle bir elastikiyet içerisindeyim hükümet olarak, lütfen, bana, bu yetkiyi verin, ben bunu çıkarayım. Hükümetin bakanı "ben, daha, bu konuda çalışmalarımı bitirmedim diyor; ne-yi düzenleyeceğimi yapamadım" diyor.

Tabii, esasen, bunun, bu cümlelerin ne anlama geldiğini hakikaten iyi kavramak lazım. Dolayısıyla, böyle, işi kavramamış, ne yapacağını bilmeyen bir hükümete böyle bir yetki verilmez, verilirse, hükümet, büyük bir zaaf içine düşer; öyle düzenlemeler getirir ki, biz, inanınız ki, on yıl uğraşsak bunları düzeltemeyiz. Hani, birisi kuyuya bir taş atar, ondan sonra onu çıkarmak çok zor ya, bu, o anlama geliyor; yani, inanmanızı istiyorum.

Belli kamu personelinin müktesep hakları var, onları düşüremezsiniz; ama, getirin buraya, bunları, biz, Meclis olarak düzelteyim. 1 Temmuzda tatile çıkmayalım sayın milletvekilleri, ne olacak yani... Bir ay daha fazla çalışalım... Yahu, bir ay daha fazla çalışmanın ne zararı var? (MHP sıralarından alkışlar) Önemli olan, bu memleketin hayrına olan şeyleri yapalım. Biz, parlamenter olarak niye seçildik; halkın sıkıntılına, dertlerine çare bulacak düzenlemeler yapmak için; yani, burada kanunları...

BOZKURT YAŞAR ÖZTÜRK (İstanbul) – Hergün geleceksin...

KAMER GENÇ (Devamla) – Şimdi, yahu, hergün... Bakın, beni görüyorsunuz, sabah 05.00'lere kadar buradayım; niye; bu milletin bana verdiği oyun hakkını vermek için; ama, siz, niye... (MHP sıralarından gürültüler) Tatile gitmeyelim, buraya gelelim...

BAŞKAN – Niye karışyorsunuz efendim konuşmacıya... Karışmayın...

KAMER GENÇ (Devamla) – ...bu işleri düzene koyalım.

Değerli arkadaşlarım, bizim burada yaptığımız çalışmalarla halkımıza neler vermemiz gerekiyor? Burada, mesela (c) bendinde diyor ki "Uygulanmakta olan ekonomik program hedeflerinin ve bütçe dengelerinin bozulmaması." Şimdi, IMF, size 69 maddelik bir ekonomik program dikte ettirdi. Bunun dışında, sizin, saklı, gizli tuttuğunuz bir şey var, onu mu çıkaracaksınız; yok. Varsa söyleyin; yani, demokrasi açık rejimdir, burada, her şeyin açık olarak, bu kürstide konuşulması lazım. Yetki altı ay. Şimdi, hani, diyorsunuz ki, yahu, yorulduk da, işte, 1 Ekim'e kadar gidelim tatile. Üç ay kalsın hükümette yetki, niye altı ay oluyor? Altı ay vermeye gerek yok. Bunu üç aya indirelim; ama, Ekimde de, gelince, Meclisimiz, bu şeyleri enine boyuna tartışsın.

Burada, kapalı, gizli ne var bilmiyorum. Yani, acaba, üç tane koalisyon ortağı var, her koalisyon ortağı... Yarın gelecek genel başkanlarımız, birbirleriyle pazarlık edecek "burada sen bana müsamaha göster, orada ben sana göstereceğim" diye. Bunlar, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin yönetimine yakışmayan pazarlıklardır; bunları gördük. Kızabilirsiniz bana, ben burada doğruları ve olması muhtemel olan şeyleri söylüyorum.

Değerli arkadaşlarım, gelin, bu yetkiyi, bu hükümet vermeyelim. Gerçekten, bu Meclisin çalışma süresini bir ay daha uzatalım, hükümetin ne çalışması varsa getirsın buraya, burada tartışalım. Ondan sonra, hiç olmazsa, bu tartıştığımız konularda bazı gerçekler ortaya çıkabilir. Yarın, bürokratlara mahkûm olursunuz. Her bürokrat grubu, getirecek, kendi meslek grubuyla ilgili, kendi lehine olan şeyleri çıkaracak ve belki de, hükümetin ilgili bakanları bunların farkında olur, olmaz... Biz, bakanların bilgi seviyelerini de görüyoruz burada, çoğunun da, bakanlık yaptığı konularda pek fazla bilgisi yok; onu da size peşinen söyleyeyim. Ama, bu hükümetin bakanlarını buraya getirin; sizden özellikle rica ediyorum, gelsinler, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bunları dinlesinler.

Tabii, zamanım da çok az. Aslında...

HASAN GÜLAY (Manisa) – Sen bakan olsaydın ne olurdu acaba?

KAMER GENÇ (Devamla) – Ben bakan olsam Türkiye'yi en güzel yönetirim. (DYP ve FP sıralarından alkışlar) Bakan, samimî söylüyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMER GENÇ (Devamla) – Sayın Başkan, biraz daha süre...

BAŞKAN – Vereceğim efendim, vereceğim; sözüntüzü kesiyorlar.

Buyurun efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) – Ben devamlı okuyan bir insanım. Danıştay gibi bir kurumda onsekiz sene hâkimlik, savcılık yaptım; gerçekten, Türkiye'de, idareyle aralarında ihtilaf olanlar, oraya gelir. Köy kökenli bir insanım; en azından, Tunceli'den gelmişim, çok sağlıklı bir zekâm var. Siz, aslında... (DYP sıralarından alkışlar; DSP, MHP ve ANAP sıralarından gülüşmeler, alkışlar!)

Yani, hiç gülmenize gerek yok. ...

HASAN GÜLAY (Manisa) – Konuştukların konuyla ilgili değil.

KAMER GENÇ (Devamla) – Bir dakika arkadaşım, bir şey söylüyorum.

BAŞKAN – Kararnameyle ilgili konuşuyor.

KAMER GENÇ (Devamla) – Eğer, Tunceli halkının -biraz kendime yontarak konuştuğum için özür dilerim- zekâsını, dürüstlüğünü, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlılığını, ülkenin birlik ve bütünlüğü konusunda gösterdiği basireti, Türkiye'yi yönetenler, o ülke yararına kullansaydı, inana bilir misiniz, Türkiye şimdi Avrupa'nın ilerisindeydi.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Genç.

Söz sırası, Anavatan Grubunda.

Anavatan Partisi Grubu adına, Denizli Milletvekili Sayın Beyhan Aslan; buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA BEYHAN ASLAN (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anavatan Partisi Grubu adına, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, Bakanlar Kuruluna, kanun hükümlerinde kararname çıkarma yetkisi vermesi, Anayasamızın 91 inci maddesinde düzenlenmiştir; yani, bu bir müessesededir. Biz, bu yetkiyi Anayasadan alıyoruz ve anayasal yetkimizi kullanıyoruz, yoksa hükümetin acizliğinden dolayı yetki vermiyoruz, anayasal bir kurumu işletiyoruz. Anayasamızın 91 inci maddesine göre, sikiyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, temel haklar, kişi

hakları ve ödevleri ile siyasi haklar ve ödevler hakkında kanun hükmünde kararname düzenlenmiyor.

Yine, yetki kanunu ile, Anayasamızın 163 üncü maddesi gereği, bütçede değişiklik yapılmıyor.

Anayasamızda, münhasıran kanunla düzenlenmesi emredilen hususlarda da yine, yetki kanunu düzenlenemiyor. Anayasamızın 91 inci maddesi, hangi konularda yetki kanunu düzenleneceğini açıkça belirtmiştir. Biz de, Anayasamızın emri olan bu işlevi yapıyoruz ve hükümete yetki veriyoruz.

Yetki kanunu konusunda çok tartışma yapılmıştır. Öncelikle, bizim şu alışkanlıktan kurtulmamız gerekir: İktidardayken başka, muhalefetteyken başka konuşma alışkanlığından kurtulmamız gerekir. 1982 Anayasasından sonra kurulan hükümetlerin tümü yetki yasasına başvurmuşlar, bu Meclisten yetki almışlar ve kanun kuvvetinde kararname çıkarmışlardır. Eğer arkadaşlarımız tutanakları okurlarsa, bütün hükümetlerin, bu konuda yetki aldıkları ve kanun kuvvetinde kararname çıkardıkları açık ve seçiktir. Onun için, burada, işi saptırarak, bunu hükümetin çalışmamasına, onun acizliğine bağlamak ya da bu Meclisin biraz daha fazla çalışarak, işte "yeni kanunlar çıkaralım" şeklinde birtakım öneriler öne sürmek gerçeklik değil, tamamen popülist bir yaklaşımdır.

Anayasa Mahkemesi, 1990 yılından itibaren geliştirerek bir konuyu gündeme getirmiş ve orada denilmiş ki: "Yetki kanunu, ivedilik, zorunluluk ve önemlilik unsurlarını içerdiği zaman hükümet tarafından Meclise başvurulur, hükümet de, eğer, yetkiyi ivedilik, zorunluluk ve önemlilik unsurlarını haizse, Türkiye Büyük Millet Meclisi, hükümete yetki verir, bu yetkiye istinaden de hükümet kanun kuvvetinde kararname düzenler."

Tabii, bunun takdiri kime aittir; uzun uzun tartışılmış, Anayasa Mahkemesinin bu kararını anayasacılar, üniversiteler de tartışmışlar. Denilmiş ki, acaba bu ivediliği, zorunluluğu ve önemliliği Anayasa Mahkemesi mi takdir edecek; yoksa, hükümet ya da Meclis mi takdir edecek? Burada, ben, bu ivediliği, önemliliği milli iradenin temsilcisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdir edeceği konusunda kanaat getiriyorum. Bu nedenle, ivedilik, önemlilik ve zorunluluk ilkesi olan, hükümetin getirdiği bu tasarıyla bizim yetki vermemiz ve bu yetkiye istinaden de hükümetin kanun kuvvetinde kararnamelerle düzenlemelere gitmesi tamamen hukuki bir olaydır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, 21 inci Dönemde çok başarılı ve yoğun bir çalışma temposu sergilemiştir. Cumhuriyet tarihindeki Meclislerin tümüne baktığımız zaman, süre itibarıyla bu derece yoğun ve bu derece performansı yüksek çalışan bir Meclis yoktur.

Bakın, 13 ay itibarıyla 200 adet kanun çıkardık. Şu gördüğümüz kanun tasarısı 201 inci tasarıdır. 3,5 yıllık 20 nci Dönem Paramentosu 246 kanun çıkardığını hesap edersek ve bunu karşılaştırırsak, biz, 20 nci Dönem Paramentosunun 2 katı, hatta 2,5 katı daha büyük yoğunluk ve performansla çalışmaktayız. Eğer, bunu zaman diliminde hesap ederseniz; yani, kaç saat çalıştığımızı hesap ederseniz, o zaman bu rakam üç kata, hatta dört kata ulaşmaktadır. Öyleyse, 21 inci Dönem Paramentosunu "biraz daha çalışalım da, biraz daha kanun çıkaralım" gibi popülist yaklaşımlarla töhmet altında bırakmaya da kimsenin hakkının olmadığı kanısındayım. (ANAP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Aslan, hatta, 1983'teki 17 nci Dönem Paramentosundan daha fazla kanun...

BAYHAN ASLAN (Devamla) – Meclisin tüm bu performansına rağmen, gerçekleştirilecek yeni düzenlemelere ihtiyaç var; kısa sürede yasalaştırılması gereken konular var. Bütün bu performans ve yoğunluğa rağmen, hükümetin yeni yapılanmaya, yeni düzenlemelere ihtiyacı var. İşte,

biz, bu, ivedilikle yapılması gereken düzenlemeler için yetki kanunu çıkarmak suretiyle, kanun kuvvetinde kararname çıkarma imkânını hükümete vermek durumundayız.

Hükümet programında, aynı işi yapan personel arasındaki ücret farklılıklarının giderilmesi; yani, eşit işe eşit ücret ilkesi ve ayrıca kamu alacaklarının kıtçültülmesi ve mali dengelerin kalıcı bir biçimde yeniden kurulması gerektiği vurgulanmıştır. Bu nedenle, bizden bir yetki istenmekte ve bu nedenle bir kanun kuvvetinde kararname çıkarılması istenmektedir. Bu nedenle bizim, bunu hükümetten esirgemememiz gerekmektedir.

Arkadaşlarımız diyorlar ki "hükümet acaba bu konuda ne yapar" hükümet, bu konuda, elbette, hassas davranacaktır. Çünkü, çıkaracağımız bu yetkiye istinaden, çıkarılacak olan kanun kuvvetindeki kararname, daha sonra, Meclisimize onaylanmak için gelecektir. Burada millî iradeyi temsil eden milletvekilleri, bu kanun kuvvetindeki karamameyi onaylayacaklardır; onaylamadıkları takdirde de, bu kanun kuvvetindeki karamame ortadan kalkacaktır. Meclisin verdiği yetki, hiçbir zaman mutlak yetki değil, kontrollü bir yetkidir. Bunun da bilinmesinde büyük fayda vardır.

57 nci hükümet, 17 Ağustos depreminden sonra da bir yetki kanunu çıkarılmasını istemiş ve bu çıkarılmasını istediği ikinci kanundur. Yine, diğer hükümetlere baktığımız zaman, bu hükümetin de istediği yetki kanununun abartılı olmadığı ortaya çıkacaktır.

Değerli arkadaşlar, ben, şu konuya da üzülüyorum; arkadaşlarımızla tek tek görüşüyoruz, arkadaşlar "aman, cumaya falan yasa koymayın, bir an evvel tatil yapalım, çok yorulduk" diyorlar.

EYÜP FATSA (Ordu) – Kim söylüyor öyle?

BEYHAN ASLAN (Devamla) – Muhalefete mensup arkadaşlarımızla tek tek konuştuğumuz zaman, biz bunu konuşuyoruz -yani, samimi olalım- arkasından kürsüye geliyoruz, bir ay daha, iki ay daha, üç ay daha çalışalım... Hatta, bir partimiz, Danışma Kurulunu toplayacak, Meclisi hiç tatil etmeyecek!..

Arkadaşlar, bu popülist yaklaşımların kimseye bir faydası olmaz. Bu gibi olaylarda, gerçek olarak, ayağımızın yere basması lazım...

SACIT GÜNBEY (Diyarbakır) – Kim söylüyor Sayın Başkan bu ifadeleri?

BEYHAN ASLAN (Devamla) – İspyonculuk yok benim defterimde; ama, arkadaşların hepsi söylüyorlar ve diyorlar ki "arkadaşlar yorulduk biz, cuma gününe kanun tasarısı koymayalım; nedir bu çektiğimiz?!"

Peki, bunu açık açık söylüyorsunuz da, niye kürsüden başka türlü konuşuyorsunuz?! Niye bu Meclisin hak ettiği -cumhuriyet tarihinin en çok kanun çıkaran, en çalışkan Meclisi- tatili fazla görüyorsunuz?! Bu popülist yaklaşımlardan vazgeçmemiz gerekir ve halkımıza da olduğumuz gibi görünmemiz gerekir.

Ben, açık söylüyorum; bu Meclis hak etmiştir ve tatile ihtiyacı vardır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Beyhan.

Gruplar adına başka söz isteyen var mı efendim?

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Sayın Başkan, müsaade buyursanız, Sayın Grup Başkanvekili arkadaşımın beyanları, benim daha önceki beyanlarıma karşı bir cevap mahiyetindedir, bazı hususları açıklamak için söz istiyorum.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Aİakası yok!..

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kahraman.

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; alakamız yoksa da, bir beyanla karşı karşıyayız. Muhalefet deyince...

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Muhalefet dedim.

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Anladım efendim. Zannediyorum, bu taraf muhalefet oluyoruz Beyhan Bey.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Efendim, dışarıdaki muhalefet...

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Ha, dışarıdaki muhalefet; Meclise ait bir beyan değil... Beyefendinin beyanı böyleyse teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim efendim.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, konuşmacı düzeltmiyor da, çok enteresan, tercüman düzeltiyor. Böyle şey yok!..

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Beyhan Bey de düzeltti tamam.

BAŞKAN – Efendim, Beyhan Bey de düzeltti; yalnız, Sayın Köse'nin...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Aslan "ben gerçekleri söyledim" diyor; çok enteresan; ama, lafzını bir başka arkadaş ifade ediyor.

BAŞKAN – Efendim, bu işi bırakalım, anlaşıldı; düzeltildi efendim.

Gruplar adına başka söz isteyen var mı efendim? Yok.

Şahsi adına, İstanbul Milletvekili Sayın Masum Türker, buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

MASUM TÜRKER (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bu maddeyi ele alıp, hükümete vereceğimiz yetkiyle kanun hükümünde kararname çıkarıldığı zaman, uyulacak koşulları şöylesine gözden geçirmemiz gerekir: Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bugüne kadar, ilk defa, vatandaşlık hakkı, bu kanun tasarisının bu maddesinin (a) bendinde düzenleniyor. Vatandaşlık hakkı, özellikle kamu hizmetlerinin artırılmasına, bu hizmetlerin hızlı ve etkin olmasına, devlete karşı yükümlülüklerin de kolay ve hızlı yapılabilmesine olanak tanınmasını sağlıyor. Bu ilke, özellikle bundan sonra, kamu hizmetlerinin düzenlenmesinde önemli bir ilke olduğu için altını çizerek tekrarlıyorum, vatandaşlık hakkını düzenlemeye yönelik bir ilkedir.

İkinci önemli düzenleme ise, bürokratik işlemlerin azaltılmasıdır. Bunu, vatandaşların angaryalardan arındırılması olarak özetlemek gerekir.

Değerli milletvekilleri, hepimiz, gerek seçim bölgelerimizde gerekçe çeşitli vesilelerle, vatandaşın, lüzumsuz işlemlerle uğraştırıldığını, lüzumsuz beyanlarda bulunulduğunu ya da lüzumsuz ve etkin olmayan işlemlerle uğraştırıldığını biliyoruz. İşte bu düzenlemeyle, 57 nci hükümet, kamu hizmetlerinin örgütlenmesinde ve yapılandırılmasında, ilk kez, uzun bir süredir gündeme gelmeyen, yirmi yıldır gündeme gelmeyen, vatandaşların angaryadan arındırılması ilkesini devreye sokacağını söylüyor.

Üçüncü, önemli getirilen etkinlik, ücretler arasındaki dengesizliğin giderilmesidir. Hepimiz biliyoruz, kamuda çalışanların, memur ve işçiler arasında, memurla, bizim denetimimizdeki bütçe dışındaki bütçelere bağlı olanların ticret skalaları, ücret yapıları farklıdır.

Biraz evvel, değerli milletvekili Sayın Bozkurt Öztürk'ün dile getirdiği benzeri yapılanmanın yapılması, yalnız aynı konuda çalışanların unvanları itibariyle değil, aynı zamanda, bunların, mahrumiyet ya da kalabalık yerlerde, yani, nüfusyoğun yerlerde çalışmaları halinde, rüşvetten ve yolsuzluktan arındırılmasını gerektirecek düzenlemeleri içeren bir ilkedir.

Getirilen bir diğer önemli düzenleme ise, yine, kamunun düzenlenmesinde -buradaki madde- nin, özellikle (d) bendinde düzenlenen şekliyle- saydamlık getiriliyor. Yani, gelir ve giderler arasındaki dengenin düzenlenebilmesi için, hükümet, istediği yetkide, kamuda saydamlığı, şeffaflığı sağlayabilecek düzenlemeyi bu çalışmada yapacağını dikkate alıyor.

Altıncı olarak getirilen önemli bir düzenleme ise, gelir ve giderler arasındaki dengenin korunarak ve bu dengenin de kamu kesimi arasındaki dağılımını düzene sokacak bir düzenlemedir. Buradaki düzenleme yapıldıktan sonra Meclise geldiği zaman çok önemli bir olguyu, popülist davranıştan milletvekilini uzaklaştıran bir olguyu oluşturma olanağı vardır.

Bütçe zamanında, hak etsin etmesin, kamu gelir ve giderleri arasında denge kurmadan, sürekli, çeşitli yollarla denge bozulmaya çalışılmaktadır. Hükümet, bu maddeyle "bana yetkiyi verdiğiniz takdirde, ben yapacağım düzenlemelerle bu dengeyi sağlayacağım" diyor.

Hükümet, bir başka önemli düzenleme daha getiriyor ve diyor ki: "Siz bana bu yetkiyi verdiğiniz takdirde, çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında yapacağım düzenlemede, kaldıracağım kadrolar ile koyacağım kadroların toplamı, mevcut kadro toplamını hiçbir zaman geçmeyecektir ve bütçede tanınmış olan dengelerle, enflasyonla mücadele açısından yürürlükte olan programı da olumsuz etkilemeyecek bir düzenlemedir."

Altı aylık bir sürede bu düzenlemelerin yapılması halinde, Türkiye'de kamu faaliyetlerinin düzenlenmesinde önemli bir adım atılmış olacağını gördüğümden, Değerli Heyetinize saygılarımı sunarken, hükümetin de, bu çalışmalarını ülkemiz için hayırlı bir şekilde tamamlamasını diliyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Türker.

Şimdi, söz sırası, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat'ta. (FP sıralarından alkışlar)

Bir dakika Sayın Polat; size, 1 dakikayı peşin ilave edeyim... (DSP sıralarından "yavaş konuş" sesleri)

ASLAN POLAT (Erzurum) – Yavaş konuşayım ki, siz de dinleyesiniz...

BAŞKAN – Yoo, konuşma tarzına karışmak yok; herkesin üslubu kendine...

Buyurun Sayın Polat.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, şahsım adına konuşmaya devam ediyorum.

İşte, bu tasarıyla, hükümetin bu bozukluğa dur demesi, düzeltilmesi için bir fırsat düşmüştür; fakat, hükümet, bu tasarıya eklediği bir maddeyle bu beklentileri baştan kesmek için "bu tasarıyla bütçeye yeni yük getirilmeyecektir" diye bir madde koyarak, çalışanlara "siz boşuna sevinmeyin, benden size fayda yok" demek istemiştir. Halbuki, her reform çabası, belli bir mali külfete katlanmayı gerektirir. Siz bunu göze almazsanız, bu çalışma baştan akamata uğrar.

Bu tasarı, eğer, kitle olarak sorunlara eğilecekse:

1. Memurların, çalışanların ve özellikle son yıllarda aşırı derecede ezilen teknik personelin mali sorunlarını iyileştirmelidir.

2. Tüm kamu kuruluşlarının norm kadroları tespit edilerek, kadro ve pozisyon ihdasları buna göre yapılmalıdır.

3. Mahallî idareler reformu yapılmalı ve merkezdeki yetkilerin bir bölümü mahalline bırakılmalıdır.

4. Artık, özel sektörde olduğu gibi, kamu yönetiminde de toplam kaliteye önem verilerek, devlet yönetiminde de, kısaca, planla, uygula, kontrol et ve değiştir diye de özetlenilebilecek, toplam kaliteyi sağlayacak bir yapılanmaya gidilmelidir.

Biz bu yetki tasarısıyla, hükümetin bu konulara eğileceğine inanmamaktayız. Sebebi, hükümetin, son yıllarda, temel kamu hizmetleri dahil, her konuyu parayla ölçmeye başlaması, bu çalışmada sonunda bütçeye ek yük gelmeyeceğini baştan ilan etmesidir.

Bu konuda hiç yorum yapmadan, Devlet Planlama Teşkilatınca hazırlanan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı özel ihtisas komisyonu raporundan bir alıntı yapalım. Raporunda aynen deniliyor ki: "Kâr-zarar ölçü olarak belirlendiğinde, kamu yönetiminin, kamu hizmetinin varlık sebebi tartışmalı hale gelmektedir. Kamu hizmetinin bir işletme yönetimi biçiminde algılanması ve başarı ölçütlerinin buna paralel olması, kamu hizmet anlayışında köklü bir değişikliği vurgulamaktadır. Devlet, kamu kaynaklarını, eğitim ve sağlık alanlarında etkinlik gösteren özel kesim kuruluşlarına çeşitli şekillerde transfer ederek (vergi muafiyeti indirimi, faizsiz kredi, düşük faizli kredi vesaire) aktarmak yerine, kaynakları devlet okulları ve sağlık kuruluşlarına yönlendirerek, hizmetten yararlananlar açısından fırsat eşitliği sağlamasına özen göstermelidir."

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planının "Yatırımlar ve Tasarruf" bölümününün 303 üncü paragrafında -yine, yorumsuz aktarıyorum- Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde 100 kabul edilen özel sektör yatırım reel endeksinin, yapılması öngörülen teşviklerle, bu plan döneminde, eğitimde yüzde 223,5; enerjide 117,4; sağlıkta 108,3'e yükselmesinin beklendiği; fakat, bu dönemde imalat sektöründe ise gerileme olacağı ve 95,5'e düşeceği belirtilmektedir.

İşte, aynı Devlet Planlama Teşkilatının, aynı dönemde, 2000 yılında, iki ayrı görüşü.

Yine, Devlet Planlama Teşkilatı Kamu Rejiminin İyileştirilmesi ve Yeniden Yapılandırılması Özel İhtisas Komisyonu raporu, bu hükümetin, işçiye, memura vermezken, kimlere, neler verdiğini şöyle açıklıyor: "Yapılan süreçte, kamu hizmetinin niteliğinde ve finansmanında köklü değişiklikler görülmektedir. Küreselleşme, IMF, Dünya Bankası ve benzeri kuruluşlar, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, kamu hizmetinin piyasa işleyişine ve kurallarına göre yürütülmesini talep etmektedirler" denilmekte ve devam etmektedir: "Anayasada gerçekleştirilen değişiklik, Danıştayın hukukî uygunluk ve kamu yararı anlamında denetimini ortadan kaldırmaktadır."

Bir yandan, şeffaflık diye yetki isteyeceksiniz, bir yandan da, sizin teşkil ettiğiniz komisyonlar, haklı olarak, tahkimle denetimin kalktığından, "Anayasanın 155 inci maddesiyle korunması amaçlanan kamu yararı, Danıştay tarafından gerçekleştirilen imtiyaz şartlarının ve sözleşmelerin incelenmesi şeklindeki ödenetim yetkisiyle sağlanırken, değiştirilerek, Danıştayın görüş bildirmesine indirgenmektedir" denilerek, bizzat Devlet Planlama Teşkilatının adına bilgi sunan kuruluşlar, bu tahkimle kamu yararlarının korunamayacağından şikâyet etmektedirler.

Şimdi, yine aynı komisyon raporunda "bilgi teknolojisi, bilgiyi tekelinde tutan ve onu kullanan azınlığın iktidarını sağlamaya hizmet etmektedir. Ayrıcalıklı azınlığın lüks tüketimine yönelik bir üretim sisteminin toplumsal bir sistem olarak kendini yeniden nasıl üreteceği, sosyal güvenlik, eğitim, sağlık ve benzeri kamusal yaşam açısından önem taşıyan sorunların ise nasıl çözüleceği bilinmemektedir -işte, net ifade- Devlet Planlama Teşkilatının kurduğu komisyon, bilgi teknolojisini

mutlu bir azınlığa hizmet ettiği, sosyal güvenlik, eğitim konusunda nasıl bir çözüm bulacağı belli değil" demektedir.

Bizzat bu işleri çözmek için kurulan komisyonların bilmediği çözümleri, biz de, hükümetten öğrenmek ve ona göre yetki verip vermemeyi düşünmekteyiz. Bizce, Devlet Planlama Teşkilatı Yeniden Yapılandırılma Özel İhtisas Komisyonunun, bu hükümetin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ASLAN POLAT (Devamla) – Sayın Başkan, 2 dakika rica ediyorum.

BAŞKAN – 2 dakika olur mu?!

ASLAN POLAT (Devamla) – 2 dakikada bitireyim de, oturayım yerime.

BAŞKAN – Peki efendim.

ASLAN POLAT (Devamla) – Sağ olun.

Bizce, Devlet Planlama Teşkilatının Yeniden Yapılandırılma Özel İhtisas Komisyonunun, bu hükümetin yaptığı icraatların özütyle en ilgili belirgin ifadesi aynen şöyledir:

"Çokuluslu şirketlerin, ulusal devletlerin müdahalelerinden korunmuş olarak, dünya çapında etkinlik göstermelerini amaçlayan ve küreselleşme anayasası olarak tanımlanan, çok taraflı yatırım anlaşması (MAI) Dünya Bankası bünyesinde hazırlanmıştır. MAI ile çokuluslu şirketler, imzacı devletlerle eşit hukuki statüye kavuşarak, ev sahibi ülkelerin yatırım siyasetleri üzerinde bir güç oluşturabilmektedir.

Ulusal devletlerin, yabancı sermayeye kimi kriterlerin uygulanmasını yasaklayabilmekte, istihdam yaratma, ihracat garantisi, çevre koruma gibi kriterler ileri sürülebilmektedir."

Şimdi, hükümete soruyoruz: Bu görüşleri kabul ediyor musunuz? Ediyorsanız, istihdam artırır diyemediğiniz, çevreyi bozma diyemediğiniz, Danıştaya denetlemediğiniz bu şirketlerin, yine belirtildiği gibi, ulusal devletin, yabancı sermayenin kimi uymayan kriterlerine uyum yapabilmek için mi bir yetki tasarısi istemektesiniz?

Yine, bu hükümet, ticret adaletsizliğinden bahsetmekte; fakat, yapılacak düzenlemeyle bütçeye yük getirmeyeceğini belirtmektedir. Kazanılmış haklara taviz verilmeyeceğine göre, nasıl bir iyileştirme yapılacaktır; bilmek isteriz. Son beş aylık bütçe incelemesinde, faiz harcamaları, öngörülen yılsonu bütçeye göre yüzde 34 olurken, faiz harcamaları, öngörülen yılsonu harcamaların yüzde 55'ini bulmuştur. Yani, hükümet, işçiye, memura verdiği ücretleri, öngörülen bütçe harcamalarının dahi gerisinde, yüzde 34'te tutarak bu kesimi ezerken, faiz giderlerinden, öngörülenin üzerinde, yüzde 55 harcama yapmıştır. Yani, temmuz sonu gelmek istediği rakama iki ay önce gelmiş, topladığı vergilerin yüzde 115'i kadar faiz ödemesi yapmıştır. İşçi ve memuruyla ilgilenmeyen, yatırımı düşünmeyen ve sadece faiz giderleriyle ilgilenen bu hükümetin, kendi kurduğu ihtisas komisyonlarının dahi onay vermediği icraatlarının biz nesine güvenip de onay vereceğiz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, 2 dakika fazla da bitti efendim; çok teşekkür ederim.

ASLAN POLAT (Devamla) – Netice olarak, sınırlarını ve uygulamasını bilemediğimiz, şeffaflığımızı göremediğimiz bu yetki tasarısinin neticesinden emin olamadığımız için olumsuz görüşler taşıdığımızı belirtir, Yüce Meclisi saygıyla selamlarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Efendim, madde üzerindeki görüşmeler bitmiştir.

Geldik soru kısmına.

Sayın Toprak, buyurun efendim.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, yetki kanunu tasarısı görüşülürken, benim bir yetkim ve hakkım elimden alındı. Şu an ben bir önergiezeyim! 1 inci madde üzerinde verdiğim bir önergem hiç işleme konulmadı ve bu işleme konulmama hususu, bu aksaklık hâlâ giderilememiştir. Ben, bunu, üzüntüyle karşılıyorum.

BAŞKAN – Evet, İçtüzüğün 63 üncü maddesine göre, tutumum hakkında size söz verebilirim. Kötü niyetim yoktu; ama, benim tutumumdan kaynaklanıyor; kusura bakmayın efendim.

İsterseniz söz vereyim, tutumumu tenkit edebilirsiniz.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – İyiniyetinizden kuşum yok Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Amacımız üzüm yemek olduğu için, burada ben önerge de dile getirdiğim hususu yinelemek istiyorum. Soru şeklinde...

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Tabii, Sayın Başkanım, aracılığınızla Sayın Bakanım ifade etmek istediğim husus şudur: Yasaların amacı ve içerdiği hususlar, kapsam, çok açık, net olmalıdır. Belçikalı bir profesör "yasalar, öyle açık, net ve anlaşılabilir olmalı ki, bunu büyükannem bile anlayabilmelidir" der. Açıkçası, ben, bu tasarının 1 inci maddesini, yani "amaç ve kapsam" olarak ifade edilen hususların neyi içerdiğini anlayabilmiş değilim. Bu konuda ben yalnız değilim; Plan ve Bütçe Komisyonu da aynı şekilde tereddütlerini dile getirmiş. Aynen, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerlendirmesinden okuyorum: "Tasarıyla verilmesi düşünülen yetkinin kapsamının tereddüde yer vermeyecek şekilde belirlenmesinde yarar bulunduğu" denilmiş. Ancak, bu, açık seçik, net ortaya konulamamış.

Tabii, dün, Sayın Komisyon Başkanı, bu tasarının amacı ve kapsamında, kesinlikle off-shore hesaplarıyla ilgili herhangi bir işlemin söz konusu olmadığını ifade etmiştir.

BAŞKAN – Sayın Toprak, bir parantez açayım, ben cevap vereyim.

Sayın Bakan, sizden evvel, çok açık ve net bir şekilde, bugün, off-shorezedelerle ilgili hiçbir işlem olmadığını ifade ettiler. Satışına sebebiyle de, Sayın Çakan da, aynı şekilde, Mesut Yılmaz Beyin ifadesini net bir şekilde ortaya koydular.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Ben, bunu bir tekeffül bir teminat olarak kabul ediyor, sorumu geri alıyor, saygılar sunuyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim efendim.

Sayın Uzunkaya, buyurun.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Bakandan cevabını arz ettiğim suallerimi takdim ediyorum.

Sayın Toprak'ın da az önce ifade ettiği gibi, gerek 1 inci madde gerekse birçok bentlerden oluşan 2 nci maddede, çok netlikler gözükmemektedir. Yürütme durumunda olan sayın bakanlarımız, altı aylık talep ettikleri yetkilerle, doğrusu, cumhuriyet devletinin hükümetini tümüyle dizayn edeceklerini vaat ediyorlar. Eğer, işler bu kadar kolay idiyse, çözümlenmesi gereken sorunları bugüne kadar bu iktidarlar niye sormadı diye de bir merak husule geliyor.

Bu noktadan şu suallerimi de tevcih ediyorum:

"Kamu hizmetlerinin yürütülmesinde vatandaşların beyanları esas kabul edilerek, onların talepleri yerine getirilecektir" diyorlar. Böyle bir ifadeden, bugüne kadar vatandaşların bu taleplerinin yerine getirilmediği anlamı çıkabilir mi?

Sorumun arasında vardı "off-shorezedelere, hakikaten, burada (b) bendinde bir yardım vaadi var mıdır" diye; ancak, ifade buyurdunuz, sayın bakanlar da ifade etmişler böyle bir şey yok diye; ama, ortaya bir başka sorun çıkıyor: Üç lider kalktı, böyle bir deklarasyon yayınladılar bir görüşmeden sonra. Tıpkı, cezaevlerindeki mahkûmlar gibi, 4 000 civarında insanı da hükümetin yanılttığını düşünüyorlar mı?

Yeni düzenlemeler yapılırken, bu düzenlemelerin neyi hedeflediği, mahalli idarelerden almız da, devletin çok önemli bürokratik yapılarına kadar neleri yapacaklar; doğrusu bunu da açık olarak göremiyoruz.

Ben, açıkça, buradan, Sayın Bakanımın, hükümet adına bir vaadi olacak mı diyorum; çünkü, eşit işe eşit ücret diyorlar; ama, bir taraftan da (d) bendinde, gelir ve giderler arasında ve (e) bendinde de, dengenin bozulmayacağını, bütçeye yeni yük gelmeyeceğini söylüyorlar. Düşük ücret alanların maaşı artacağına göre, bütçeye yük gelecektir. Acaba, bütçeye ek mi alacaklar, yüksek maaşları düşüklerin seviyesine mi çekecekler? Çünkü (e) bendinin bir ters hükmü zuhur ediyor. Bunu nasıl izah edecekler; onu doğrusu anlayamadım.

BAŞKAN – Maharet orada zaten efendim!

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Vallahi bilmiyorum; bir hokus pokus inşaltah yoktur bu işin içinde.

Off-shorezedeler gibi, yeni bir "Türkiyazedeleri" mi husule gelecek, onu da anlayamadık.

Çok daha önemli, (f) bendinde deniliyor ki "birkısım kadroların ihdası yapılacak, birkısım kadroların da iptali yoluna gidilerek olacak bu." Acaba, şimdiden belirlenmiş, iptali düşünülen birkısım bakanlık kadroları var mı; onu şimdiden açıklayabilirler mi? Örneğin, şu ana kadar, hükümet içinde sahipsiz olduğunu gördüğüm, üzülerek seyrettiğim, yirmibeş yıl da onurla hizmet ettiğim Diyanet Teşkilatının 10 000'den fazla kadrosu senelerdir verilmiyor. Acaba, iptali düşünülen muhtemel kadrolar arasında Diyanet de var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim efendim.

Sayın Bakan, cevap...

DEVLET BAKANİ YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Sayın Başkanım, 1 inci soruyu alırken, ben, son derece dikkatli bir şekilde not alıp, ayrıntılı bir şekilde de yanıt verme arzusundaydım; ama, takdir buyurursunuz ki, bu kadar arka arkaya ve açıkça, ayrıntılı cevaba muhtaç soruları da, Anayasanın, İhtüzüğün soru sorma müessesesiyle bağdaştırmak, ne yazık ki mümkün değil. Zabıtlardan aldıktan sonra, yazılı olarak size takdim edeceğim.

BAŞKAN – Zabıtlardan alacaksınız; yazılı cevap vereceksiniz.

Teşekkür ederim efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, hayalî ihracatçıların da beyanlarına itibar edecekler mi?

BAŞKAN – Hayır, etmeyecekler efendim. Ben cevap vereyim onların yerine.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Bakan...

BAŞKAN– Efendim, sual-cevap kısmı bitti.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Bakan, sorularımın içtüzüğe uygun olmadığını mı ifade ediyorsunuz?

DEVLET BAKANİ YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Hayır, ayrıntılı cevap vermek yükümlülüğündeyim.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Anladım.

BAŞKAN – Efendim, net, kaçırıkları kısmı da, zabıtlardan alıp cevap verecekler.

2 nci madde üzerinde 5 adet önerge vardır. Önergeleri, önce, geliş sıralarına göre okutacağım; sonra, aykırılıklarına göre işleme alacağım.

Şimdi önergeleri okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

518 sıra sayılı kanun tasarısı 2 nci maddesi (a) bendinin aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesini arz ederiz.

"a) Kamu hizmetlerinin niteliğinin artırılmasını, hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesini, vatandaşların devlete ve devletin vatandaşlara karşı olan yükümlülüklerinin daha kolay, hızlı ve güvenilir bir biçimde yerine getirilmesini."

Cevat Ayhan

Sakarya

Zeki Çelik

Ankara

Mukadder Başeğmez

İstanbul

Mehmet Altan Karapaşaoğlu

Bursa

Fethullah Erbaş

Van

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 518 sıra sayılı kanun tasarısının 2 nci maddesinin (a) şikkının sonuna gelmek üzere "ve bölgesel dengesizliğin en aza indirilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılmasını" eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Hüsamettin Korkutata

Bingöl

Mehmet Ergün Dağcıoğlu

Tokat

Latif Öztekin

Elazığ

Mehmet Ali Şahin

İstanbul

Ömer Vehbi Hatipoğlu

Diyarbakır

Osman Aslan

Diyarbakır

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 518 sıra sayılı kanun tasarısı 2 nci madde son fıkrasındaki "altı" sözcüğünün "üç" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Toprak

Aksaray

27.6.2000

Sait Açıba

Afyon

Aslan Polat
Erzurum

Latif Öztekin
Elazığ

Rıza Ulucak
Ankara

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

518 sıra sayılı yasanın 2 nci maddesinin son paragrafında yer alan yetki süresinin "altı ay" yerine "dört ay" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ergün Dağcıoğlu

Aslan Polat

Tokat

Erzurum

Yaşar Canbay

Hüsamettin Korkutata

Malatya

Bingöl

Mehmet Ali Şahin

İstanbul

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 518 sıra sayılı tasarinın 2 nci maddesine (f) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki metnin (g) bendi olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Köse

Zeki Çakan

Erzurum

Bartın

Aydın Tümen

Cengiz Aydoğan

Ankara

Antalya

Beyhan Aslan

Denizli

g) Bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen "kamu kurum ve kuruluşları" tanımı içinde yer alan mahallî idarelerin hizmetlerinde verimliliğin artırılmasını ve bu amaçla gerektiğinde yeniden teşkilatlandırılmasını.

BAŞKAN – Efendim, en aykırı önergeyi okutup...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, müsaade ederseniz, burada usulle ilgili bir şey söyleyeyim.

Burada verilen önergelerden 2 tanesi, bu bölgesel dengesizliğin en alt seviyeye indirilmesi, bu kanun kapsamı içindeki mesele değildir.

Ayrıca, son okunan önergede yer alan "mahallî hizmetlerin artırılması" da bunun içinde değildir; çünkü, kamu kurum ve kuruluşları içinde, mahallî idareler, Anayasanın ayrı bir maddesinde düzenlenmiştir.

BAŞKAN – Affedersiniz; zaten, Anayasanın maddesine göre koymuşlar.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır; Anayasada merkezî idare var, mahallî idare var...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Başkanım, gerekli açıklamayı yaparız.

BAŞKAN – Efendim, müsaade ederseniz, önergede sırası gelince açıklama yapılacak.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Başkanlık olarak bir hata yapmamanız için...

BAŞKAN – Hayır efendim... Hayır...

KAMER GENÇ,(Tunceli) – Peki o zaman.

BAŞKAN – Alıştık hata yapmaya; ziyarı yok; bu sefer, müspet hata yapacağım.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yapın canım... Zaten, siz, hatayla malûstünüz.

BAŞKAN – Efendim, müsaade ederseniz, önergeleri, aykırılık sırasına göre okuyalım. Önergeye sıra gelince, itiraz edersiniz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 518 sıra sayılı kanun tasarısı 2 nci madde son fıkrasındaki "altı" sözcüğünün "üç" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ramazan Toprak (Aksaray) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu efendim?

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekçeyi mi okuyalım; konuşacak mısınız efendim?

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Konuşacağım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Toprak. (FP sıralarından alkışlar)

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz tasarı, Plan ve Bütçe Komisyonunun bir tasarısıdır. Plan ve Bütçe Komisyonunda, bu tasarı irdelenip, neticede görüş ifade edilirken, bazı değerlendirmeler yapılmaktadır; ben, bunları itilâna arz ediyorum: "Tasarıyla verilmesi düşünülen yetkinin kapsamının tereddüde yer vermeyecek şekilde belirlenmesinde yarar bulunduğu; tasarıyla hükümete verilmesi öngörülen yetki çerçevesinde çıkarılacak olan kanun hükmünde kararnamelerin bütçeye ilave mali yük getirip getirmeyeceği; reform niteliğindeki düzenlemelerin, mutlaka, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülüp karara bağlanması gerektiği; kamu yönetiminde köklü bir yeniden yapılanmanın şart olduğu; gider artırıcı mahiyet taşımaması gerektiği..." gibi çekinceler dile getirilmiştir.

Bu çekincelerle ilgili olarak, sayın hükümetin yaptığı açıklamalardan, çok kısa, bazı pasajlar aktaracağım: "Yetki kanunu çerçevesinde çıkarılacak mevzuata ilişkin çalışmaların halen sürdürülmekte olduğu, tasarı ile öngörülen yetkinin sınırsız olmadığı; esasen, kamu yönetiminin bütünüyle reorganize edilmesine yönelik düzenlemeler yapılacağı için, yetkinin geniş tutulmasında yarar görüldüğü ve yapılacak düzenlemeler nedeniyle, bütçeye ilave bir yük getirilmesinin söz konusu olmayacağı ifade edilmiştir."

Bunlar, Plan ve Bütçe Komisyonunun ortaya koyduğu, tereddütlere hiçbir şart ve surette cevap teşkil etmeyecek birtakım hükümet açıklamalarıdır. Özellikle sayın hükümetin burada yaptığı açıklamada ifade ettiği bu tek cümleyi hassaten ifade etmemin nedeni şudur: "Kamu yönetiminin bütünüyle reorganize edilmesine yönelik düzenlemeler yapılacağı" deniliyor. Oysa, Plan ve Bütçe Komisyonu raporunda ifade edildiği gibi, reform niteliğindeki düzenlemelerin, mutlak surette Türkiye Büyük Millet Meclisince görüşülüp, karara bağlanması gerektiğidir.

Bilindiği üzere, ihtisas komisyonları Yüce Meclisin mutfağıdır. Bütün çekincelerin, tereddütlerin, öncelikle, bu mutfak sayılan Meclis ihtisas komisyonlarında görüşülüp, karara bağlanıp, net bir şekilde, Yüce Meclisin ve bu kürsüler marifetiyle de Türk Milletinin huzuruna getirilmesi zorunludur. Bu kadar çekinceler varken ve yetki kanunu tasarısı görüşülmeye başlandığı andan itibaren çok çeşitli konularda tereddütler ileri sürülmüş ve bu tereddütlerin bir ikisi hariç, hemen hiçbirisi açıklığa kavuşturulmamışken, böyle bir kanunun çıkarılmasının çok ciddi sakıncalar doğuracağı düşüncesindeyiz.

Yetki kanunu, bir anlamda, tabiri caizse, Meclisin by-pass edildiği bir kanun demektir. Meclisin kapalı olacağı üç aylık süre için, sayın hükümete böyle bir yetkinin verilmesi uygundur; ancak, altı ay gibi çok uzun bir süre, amacı ve kapsamı belirlenmeyen konularda yetkili kılmanın, altı ay süreyle Meclisi by-pass etmekle eşanlamlı olduğu düşüncesindeyiz.

Bu amaçla, amacı ve kapsamı ortaya konulmamış bir yetki kanunun çok ciddi tereddütlere mahal bırakacağı, Anayasa Mahkemesince iptal edilmesinin çok kuvvetle muhtemel olduğu, altı aylık bir sürenin, yetki kanunu için çok uzun bir süre olduğu, Meclisin açıldığı dönemde, sayın hükümetin, gerçekten reform niteliğinde birtakım düzenlemelere gidecekse, Plan ve Bütçe Komisyonunun raporunda ifade edildiği şekilde, mullaka, Mecliste tartışılıp, görüşülüp, karara bağlanması gerektiği hususunu dikkatlerinize arz ediyorum. Bu hususun, özenle dikkate alınması gerekmektedir.

Yetki kanunu için öngörülen altı aylık sürenin uzun olması nedeniyle, Meclisin kapalı olacağı üç aylık dönem için geçerli olması amacıyla, böyle bir önerge verdim. Kabulümlü istirham ediyorum, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Toprak.

Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir efendim.

İkinci önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

518 sıra sayılı yasa tasarısının 2 nci maddesinin son paragrafında yer alan yetki süresinin "altı ay" yerine "dört ay" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ergün Dağcıoğlu

(Tokat)

ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

DEVLET BAKANİ YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Dağcıoğlu, gerekçeyi mi okutayım?..

MEHMET ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat) – Gerekçeyi okutun Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum :

Gerekeç :

Altı aylık süre, uzun bir süredir. Kısa vadeli düzenlemeler için dört ay yeterlidir.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Üçüncü önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

518 sıra sayılı kanun tasarısı 2 nci maddesi (a) bendinin aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesini arz ederiz:

"a) Kamu hizmetlerinin niteliğinin artırılmasını, hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesini, vatandaşların devlete ve devletin vatandaşlara karşı olan yükümlülüklerinin daha kolay, hızlı ve güvenilir bir biçimde yerine getirilmesini,"

Zeki Çelik

(Ankara)

ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

DEVLET BAKANİ YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Zeki Çelik, gerekçeyi mi okutayım efendim?

Zeki Çelik yok efendim.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Diğer imzalar var, onları okumadınız Sayın Başkan.

BAŞKAN – Birincisinde okumuştuk efendim; ondan...

MAHFUZ GÜLER (Bingöl) – Gerekçeyi okutun Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekeç :

Bendin sonundaki "vatandaşların devlete yaptıkları başvuruların en kısa sürede sonuçlandırılması" ibaresinin "off-shorezede" denilen, yurt içindeki off-shore bankalarında mevduatı batan mevduat sahiplerine 140 milyon dolar tazminat ödenmesine imkân vermek için getirildiği ifade edilmektedir. Bu mevduat, Mevduat Sigorta Fonuna tabi değildir; ancak, Hükümetin Başbakanı, 4281 off-shorezedenin her birine 20 milyar lira ödeneceğini ifade ettiler. Tamamı 140 milyon dolar tutan bu ödemenin yapılması kabul edilemez.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Önerge sahipleri önergelerini geri çekiyorlar Sayın Başkan.

BAŞKAN – Efendim, var mı öyle bir şey?

Komisyonun ve Hükümetin kabul etmediği önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Dördüncü önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülüşmekte olan 518 sıra sayılı kanun tasarısının 2 nci maddesinin (a) fıkkının sonuna gelmek üzere "ve bölgesel dengesizliğin en aza indirilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılmasını" ibaresinin eklenmesini arz ve ekli ederiz.

Hüsamettin Korkutata

(Bingöl)

ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu?

DEVLET BAKANİ YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Korkutata...

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Bingöl) – Konuşmak istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; 518 sıra sayılı kanun tasarısının 2 nci maddesinin (a) fıkrası üzerine verdiğimiz önerge doğrultusunda gerekçelerimizi arz etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bir memleketin ve bir bölgenin kalkınması, her şeyden önce, insan unsuruna ve niteliğine bağlıdır. O bölgedeki idarecilerin, o bölgedeki teknik elemanların, o bölgedeki yöneticilerin tamamının o bölgeye verdikleriyle veya önerdikleriyle veya belirledikleri projelerle, ortaya koydukları projelerle, merkezi hükümete kabul ettirdikleriyle, bölge ya kalkınır ya da geri kalır.

Bugün, doğu ve güneydoğuda, eğer, bölge bu kadar geri kalmışsa, inanıyorum ki, bu bölgede, evet, belki, ehliyetli insanlar olmuştur; ama, çoğunlukla, sürgün edilen insanların bir bölgesi olarak kabul edilmesinden ve böyle olmasından dolayı, maalesef, layıkıyla yerini alamamıştır. Yoksa, buradaki insanların zeki olmasından kesinlikle kaynaklanmıyor ve bu insanların batıda nasıl muvaffak olduklarını ve emsalleri oranında başarı sağladıklarını zaman zaman görmekteyiz; ama, biz, bu bölgede yaptığımız çeşitli araştırmalarda, faili meçhul ve diğer araştırma önergelerinin çoğunda yapılan çalışmalar neticesi, bu bölgedeki, bilhassa valiler dışındaki idarecilerin, birçok müdürlükte görev yapan insanların yüzde 60'ından fazlasının vekâleten görevini yürütmekte olduklarını gözlerimizle gördük.

Şimdi, burada bir çalışma yapılmaktadır. Biz diyoruz ki, bu çalışma doğrultusunda, hiç olmazsa, bu bölgesel dengesizliği bu alanda ortadan kaldıralım. Öğretmende bu dengesizlik var, hekimde bu dengesizlik var, teknik elemanda bu dengesizlik var... Bütün bu dengesizlikler, bir türlü, bugüne kadar, söylenmesine rağmen, ortadan kaldırılamamıştır. Mülteaddit defalar, yalnız bu hükümet değil, birçok hükümet tarafından, bugüne kadar, bu alanların tamamında bundan böyle bir denge kurulacağını, bölgenin kalkındırılacağını söylemelerine rağmen, paketler açmalarına rağmen, hiçbir paketten hiçbir şey çıkmamıştır.

Bugün, böyle bir kararname çıkmaktadır. Bu kararname sayesinde, belki, ilk defa, paketsiz bir uygulama yapacağız ve bu paketsiz uygulamanın, bölgeye çok büyük faydalar getireceğine inanıyoruz.

Ya, buradaki personele, teknik ve idarî personele, yaptıkları iş karşılığında, risk karşılığında farklı bir ücret ödenir, buraya hekim gönderilir, buraya teknik eleman gönderilir...

Biz, daha önce de, hepimizin bildiği gibi, bu Meclise, bundan sekiz on ay önce bir önerge verdik, dedik ki, bölgede huzur ve güven, nispeten, tesis edilmiştir ve bu bölgeye, yirmi yıldır, doğru dürüst yatırım, maalesef yapılamamıştır, denge kurulamamıştır, sıkıntılar vardır. Şunların tespiti için, gelin, kesinlikle siyaset yapmadan, parti farkı gözetmeksizin -bütün partilere de imzalatılmı bunu arkadaşlar, değerli arkadaşlarımız imzaladı- gidelim, bir araştırma yapalım; ama, maalesef, o günden bugüne kadar bu önerge ele alınamadı. Bari, bu bapta ele alınsın diyoruz. Buraya, ciddi, gerçekten, layıkıyla elemanların gidebileceği bir şekil ortaya konsun. Ya ücrette ya hizmette ve herhangi bir şekilde, buraya eleman nasıl gidecekse, nasıl teşvik edilmesi gerekiyorsa, o şekilde - hükümet zaten bu konuda serbesttir- bu kararnameyle bunu yapacak ve bu bölgede, gerçekten son... Hiç olmazsa, bu birinci yılda, ciddi şekilde, önce, projelerin ortaya çıkması için, hangi alanlarda, nasıl projeler ihdas edileceğini bilen insanların, burada ciddi bir seferberlik yapmaları neticesinde, inanıyorum ki, çok güzel bir ön çalışma yapılmış olacak. O altı ay sonunda da, ne yapılırsa, ciddi bir paket açılırsa veya ekonomik tedbirler alınsa, hiç olmazsa, ortada bir eser olacak, yollar belli olacak ve bu sayede, hükümetin o bölgeye aktardıkları da, yerli yerinde, kıymetlendirilmiş, değerlendirilmiş olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Devamla) – Bu vesileyle, bu kararnamede, bu boyutta, önergemizin kabul edilmesini arz eder; hepinize saygılar sunarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Efendim, teşekkür ederim.

Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5 inci önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülümekte olan 518 sıra sayılı tasarının 2 nci maddesine, (f) bendinden sonra gelmek üzere, aşağıdaki metnin (g) bendi olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Köse (Erzurum) ve arkadaşları

g) Bu kanunun 1 inci maddesinde belirtilen "kamu kurum ve kuruluşları" tanımı içinde yer alan mahallî idarelerin hizmetlerinde verimliliğin artırılmasını ve bu amaçla gerektiğinde yeniden teşkilatlandırılmasını.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, usulle ilgili bir şey söyleyebilir miyim...

Şimdi, İçtüzümümüzün 87 nci maddesinde, kanun tasarısı ve tekliflerinin müzakeresiyle ilgili kurallar belirtilmiştir. Şimdi, hükümetimiz, bizden bir yetki istemiş. Bu yetkinin amaç ve kapsamı, 1 inci maddede belirtilmiş; "kamu kurumu" deniliyor. Kamu kurumu, Anayasanın başka bir maddesinde düzenlenmiş, mahallî idareler başka bir maddesinde düzenlenmiş. Aslında, ben, bunun, belediyelerin de, mahallî idarelerin de alınmasını istiyorum; ama...

BAŞKAN – Efendim...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bir dakika efendim, sözümlü bitireyim...

Şimdi, hükümet, bizden istediği yetkide "ben, kamu kurumları yönünde düzenleme yapacağım" diyor. Şimdi, bu önergeyle, biz, diyoruz ki, hayır, sen kamu kurumlarını değil de mahallî idareleri de düzenle.

Bir defa, bu, hükümetin iradesine ters bir taleptir. Yetkiyi hükümet istiyor Sayın Başkan... Bunu, işleme koymamamız lazım.

BAŞKAN – Efendim, affedersiniz; şimdi, Komisyon, size izah edecek; ama...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ama, burada, Komisyonun çoğunluğunun da olması lazım.

BAŞKAN – Naçizane, siz, onsekiz yıl hâkimlik yapmışsınız. Ben, hukukçu değilim; ama, Anayasanın 127 nci maddesinin birinci fıkrasında, bu, zaten, çok net belirtiliyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Mahalli idareler ayrı bir kurum...

BAŞKAN – Hayır efendim; kamu tüzelkişiliği...

KAMER GENÇ (Tunceli) – 124'ü okuyun; ne diyor...

BAŞKAN – Okuyayım efendim: "Mahalli idareler, il, belediye..."

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun efendim, ne istiyorsunuz?!

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, o, belediye başkanları, il genel meclisi üyeleri ve muhtarları kastediyor...

BAŞKAN – Efendim, müsaade edin de...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Oylamayacağım efendim...

Komisyon kabul ediyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Sayın Başkan, tartışma konusu olan husus, Anayasanın 123 ve 127 nci maddelerinde açıkça yerini almıştır. 123 üncü madde, idarenin bütünlüğünden bahseder ve bu anlamda, mahallî idareleri de, bir idarenin bütünlü içinde sayar. Öte yandan, 127 nci madde, mahallî idareleri, bir kamu tüzelkişisi olarak kabul etmektedir.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ama, hükümet istememiş...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – O nedenle, öneriyi, komisyonumuzun çoğunluğu hazır değil, takdire sunuyoruz efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, Anayasanın 124 üncü maddesini de okusun; 124 ne diyor?..

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, yerimden bir açıklama yapabilir miyim...

BAŞKAN – Sayın Bedük, böyle bir usul yok.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Efendim, 60 ncı maddeye göre yerimden bir açıklama yapmak zaruretini duydum. Sizden rica ediyorum... 60 ncı madde açık, net...

BAŞKAN – Açık, ama, ben, hükümete sorayım, ondan sonra açıklama için söz vereyim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Efendim, müsaade ederseniz, bir konuda açıklama yapayım... Yani, size fazla ters bir şey de söylememiş olacağız.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Böyle bir usul yok efendim... Açıklamayı biz yapıyoruz.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için.

Biz, belediyelerin güçlendirilmesi veya belediyelerle ilgili bir düzenlemenin getirilmesine karşı değiliz. Bu önerge, aslında, 1 inci maddede kabul edilmesi, orada değerlendirilmesi gereken bir önerge. Dolayısıyla, eğer 1 inci maddede, yani "kapsam ve amaç" kısmında yer almış olsaydı; bu, doğrudu, olması gereken de oydu. Oraya konulmuyor; fakat, "ilkeler" bölümüne getirilip konuluyor ve -efendim, bundan, şunu kastediyorlar- kamu kurum ve kuruluşlarının içerisinde mahallî idareler kavramı da vardır deniliyor. Eğer varsa, o zaman, bu önergeyi niye veriyorsunuz?.. Zaten var. Yani, 1 inci maddede doğrudan doğruya "kamu kurum ve kuruluşları" diyor. Eğer "kamu kurum ve kuruluşları" diyorsa, o zaman, siz "kamu kurum ve kuruluşları tanımı içinde yer alan" ifadesini koymaya niye zaruret hissettiniz?..

Sayın Başkan, bu önergedeki ifadenin 1 inci maddeye girmesi gerekir. İttüzugumtızde bununla ilgili bir düzenleme vardır. Tekriri müzarekeyle bu çözümlenebilir. Bunu takdirlerinize sunuyorum.

Hukuka, İttüzüğe, uygulamalara ve bizim bildiğimiz idarî normlara uygun hareket edilmesi gerektiğini hatırlatıyor; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Efendim, Hükümet önergeye katılıyor mu?

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Sayın Başkan, açıklama yapmak zarureti var...

BAŞKAN – Açıklayın efendim; katılıyor musunuz, niye katılıyorsunuz...

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Sayın Başkanım, Anayasanın 91 inci maddesi "kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi" başlığında, ikinci kısmın birinci ve ikinci bölümünde yer alan temel haklar, kişilik hakları ve ödevleriyle ilgili, aynı şekilde dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevlerle ilgili kanun kuvvetinde kararname çıkarabilme yetkisini düzenlemiş bulunmaktadır. Bu noktada, "sıkıyönetim ve olağanüstü halle ilgili durumlar saklı kalmak şartıyla" demekte ve bu saydığım bölümlerin dışında -yanlış anlama olmasın- hatta, sosyal haklara ilişkin, ödevlere ilişkin bile kanun kuvvetinde kararname çıkarabilme yetkisinin verilebileceğini, çok açık ve net bir şekilde ifade etmiştir.

Şimdi, Sayın Kamer Genç'in konuşmasının bir bölümü doğrudur, Grup Başkanvekilimiz Safet Arıkan Bedük Beyin de doğrudur. Başta, 1 inci maddede, "amaç ve kapsam" bölümünde "kamu kurumu ve kuruluşları" ibaresi, esasen, biraz önce, Sayın Komisyon Başkanımızın da açıkladığı gibi, Anayasanın 123 üncü ve 127 nci maddeleri çerçevesinde, son derece, hiçbir izaha gerek duyulmayacak bir şekilde, o tanımın içerisine girebilecek kuruluşları "kamu tüzelkişiliği" ilkesinden hareketle açıklamıştır.

Sayın Genç "124 üncü maddeye bakalım" demektedir. 124 üncü maddenin başlığı, "yönetmelik"tir. Başbakanlık, bakanlık ve kamu tüzelkişilerinin kanun ve tüzüklerin uygulanmasını sağlama konusunda, o amaçla, yönetmelik çıkarabileceğine ilişkin bir düzenlemedir. 123 üncü ve 127 nci maddelerle, kesinlikle ilgili bir madde değildir.

Bu çerçevede, "kamu kurumu ve kuruluşu" ibaresinin...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Pardon, 124 değil, 126... Anayasanın bütün maddesini ezbere bilmem canım... Sayın Bakan, 126...

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Efendim, hangi maddeye dayanacaksınız...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Olabilir; yani, ezbere, yanlış olabilir... 126'yı kastettim.

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Gayet tabii, olabilir, yanlış olabiliriz, madde başlıklarını şaşırabiliriz; ama, hangi maddeye dayanacaksınız, biz de ona göre, burada, sayın milletvekillerine bilgi sunmakla yükümlüüz.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sizin talebinizde belediyeler var mı yok mu Sayın Bakan; onu söyleyin!

Sayın Başkan, bizim istediğimiz, hükümetin talebinde mahallî idareler düzenlemesi var mı yok mu; bunu söylesinler.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Başkanım, ne biçim şey bu! Böyle şey olur mu?!

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Sayın Başkanım, bize yöneltilecek sorunun geliş tarzı, usulü, içtüzükte son derece nettir. Eğer, sayın milletvekilinin daha sonraki bölümde Başkanlığa böyle bir sorusu olur da, Başkanlık bunu tensip buyurursa, yanıtlamaya hazırım. 124 üncü...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 1 inci maddesinde "kamu kurum ve kuruluşları" deyip, arkasından, "mahallî idareler, döner sermayeli kuruluşlar, kamu iktisadî teşebbüsleri" diye ayrı ayrı koyuyor. Yani, kamu kurum ve kuruluşları ile mahallî idareler, ayrı bir madde içerisinde, ayrı bir ifade içerisinde yer alması gerekir. Aslında, düşündükleri doğru; ama, 1 inci maddede yer alması lazım. Benim üzerinde durduğum nokta bu.

BAŞKAN – Efendim, Sayın Bakan cevap veriyordu, siz tekrar soruyorsunuz!..

Sayın Bakan, kabul ediyor musunuz etmiyor musunuz efendim?

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Evet, izin verirseniz, ben...

BAŞKAN – Ben ediyorum da efendim...

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Sayın Grup Başkanvekili konuşmamı kesti...

BAŞKAN – Evet, buyurun.

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – İster 126 ncı madde deyiniz -Sayın Başkanım, çünlü, bu, zabitlara girecek ve önemli- ister 123 üncü madde deyiniz, "idarenin bütünlüğü" başlığını taşıdığı için, esasen başta var; ama, biz kabul ediyoruz; çünlü, daha açıklayıcı olabilir. Eğer soru işaretleri varsa sayın milletvekillerinde, onlara yol gösterici bir mahiyet taşıdığı için önergeyi kabul ediyoruz.

BAŞKAN – Daha muhkem yapıyorsunuz...

Komisyonun ve Hükümetin kabul ettiği önergeyi oylarınıza sunuyorum...

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan, bir dakika...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Grup Başkanvekili bir şey söylüyor efendim...

BAŞKAN – Gerekçesini okuduk da onun için efendim.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

Maddeyi, kabul edilen önerge doğrultusundaki değişik şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, bu, Anayasa aykırıdır; konulmaması lazım...

BAŞKAN – Kabul edilmiştir.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Kesinlikle Anayasaya aykırıdır. Anayasa Mahkemesine gitmek suretiyle iptal edilecektir. Bu kadar geniş bir yetkiyle teşhiz edilmiş bir yetki kanunu dünyanın hiçbir ülkesinde yoktur.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Böyle çalakalem... Çok şey bir kanun çıkıyor...

BAŞKAN – Diğer maddeyi okutuyorum.

Yürürlük

MADDE 3. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Eskişehir Milletvekili Sayın Sadri Yıldırım; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA MEHMET SADRI YILDIRIM (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkilerine İlişkin Konularla Kamu Personeli Arasındaki Ücret Dengesizliklerinin Giderilmesi ve Kamu Malı Yönetiminde Disiplinin Sağlanması İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu Tasarısının 3 üncü maddesi üzerinde Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinize ve aziz milletimize saygılarımı sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz Yetki Kanunu Tasarısı, çok çok önemlidir. Kimin için önemlidir diye sorduğumuzda, tabii ki, öncelikle, yıllardır hak ettiği ücreti alamayan, haksızlığa uğrayan, hak ve menfaatları nedeniyle mağduriyete uğrayan kamu personeli, yani memurlarımız ve emeklilerdir; ama, sadece, hakları nedeniyle mağdur olan memurlar ve emekliler değil, işçilerimiz ve işçi emeklilerimiz de mağduriyete uğramışlardır; hatta, çalışan diğer personelimiz de mağdur olmuştur.

Kamu personelinin mağduriyeti herkesçe bilinmektedir. Şöyle ki: Aynı işi yapan ve aynı kurumda çalışanların ücretlerinde farklılıklar vardır; emeklilerde ücret farklılığı vardır. Tabii, bu ücret farklılığı memurlar ve emekliler arasında huzursuzluk yarattığı gibi, büyük bir adaletsizlik olarak ortaya çıkmaktadır. Öyleyse, memurlar, çalışanlar ve emekliler arasındaki ücret dengesizliği devlete güveni azaltmakta, kamu hizmetlerindeki verimliliği düşürmektedir. İşte, kamu personeli arasındaki ücret dengesizliğini giderecek olan bu tasarı, onun için çok önemlidir.

Memurlarımız, çalışanlarımız ve emeklilerimiz dört gözle bu tasarıyı beklemektedir. Tasarı kanunlaştıktan sonra, Bakanlar Kurulu, Yüce Meclisten aldığı bu yetkiyi, kamu personeli ve emeklisini mağduriyetten kurtaracak, onların durumunu iyileştirecek, ücret dengesizliğini giderecek, adil ve "eşit işe eşit ücret" ilkesini benimseyecek şekilde yerine getirmelidir. Böylece, ücret kargaşası giderilmeli, devlete güven artırılmalı, verimlilik artırılmalıdır.

Kısacası, hükümet, bu yetkiyi kullanırken, kamu hizmetlerinde adalet ilkelerini ve kamu malı yönetiminde disiplini sağlamalı, bütçenin malı ve sosyoekonomik kaideleri doğrultusunda, kamu personelinin ve emeklilerinin mağduriyetlerini gidermelidir. Yani, Meclisin iyi niyetini kötüye kullanmadan, hukuk ve kanunlar çerçevesinde, hak ve hukuk kaidelerine uygun olarak yerine getirmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu tasarı, çok hassas ve çok mesuliyetli, ayrıca, tehlikeli olup, iyi niyetle, farkında olmadan, yetki suiistimaline de müsaittir. Onun için, bu yetki, çok dikkatli, adaletli

olarak kullanılmalı; aynı zamanda, kamu personeli ve emeklileri arasında ücret dengesizliği giderilirken, yeniden dengesizlikler meydana getirilmemelidir.

Değerli milletvekilleri, esasen, Yüce Meclise, personel kanunu tasarısı şeklinde getirilmesini isterdik; çünkü, bu yetki, tereddüte mahal verecek şekilde geniştir. Ancak, buna rağmen, hükümetimizin, bu yetkiyi, en iyi şekilde, adil, dengesizlikleri giderecek, haksızlıkları giderecek şekilde kullanması gerekir.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde, hem ekonomik sıkıntı var hem de memur, emekli, işçi ve işçi emeklilerinin aldığı ücretlerde büyük dengesizlik var. Ayrıca, artan hayat pahalılığı karşısında, memurlarımızın, işçilerimizin ve emeklilerimizin aldığı ücretleri yeterli görmemiz ve yeterli dememiz mümkün değildir. Eğer yeterli diyebilirsek, o zaman, ülkenin durumunu ve memurun, işçinin, emeklinin durumunu bilmiyoruz demektir. Öyleyse, yetki kanunu kullanılırken, hem ücret dengesizliği eşit ve adil bir şekilde giderilmeli ve hem de memurumuzun, işçimizin, emeklimizin geçen yıldan ve bu yıldan alacağı ve hakkı olan ücret zamları, zam farkları ek olarak verilmelidir.

Değerli milletvekilleri, devlete güvenin ve devlette verimliliği artırmanın yofu budur. Biz, Doğru Yol Partisi olarak, memurun, işçinin, ve emeklilerinin haklarının verilmesinden yanayız; çünkü, mağduriyetleri açıkça görülmektedir. Hatta, ek zam, mutlaka verilmelidir.

Sayın hükümetimiz, yetki kanunuyla adil, eşit, dengeli ve gerçekçi olarak uygulamayı yapmalı ve ek zammı da mutlaka vermelidir diyor; yetki kanununu çok dikkatli kullanmalarını, bu tasarının da hayırlı ve uğurlu olmasını diliyor, Doğru Yol Partisi ve şahsım adına Yüce Heyetinize saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yıldırım.

Fazilet Partisi Grubu adına, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA CEVAT AYHAN (Sakarya) – Muhterem Başkan, muhterem üyeler; 518 sıra sayılı Yetki Kanunu Tasarısının 3 üncü maddesinde, yürürlük maddesinde Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Muhterem arkadaşlar, kanun tasarısında, kamu yönetiminin tekrar düzenlenmesiyle ilgili çok şümüllü bir yetkiyi Bakanlar Kuruluna veriyoruz, kanun hükmünde kararnemelerle bunu düzenleyecek. Ne yapacak; devlet, daha süratli işleyecek, daha tesirli işleyecek, malî yönetime disiplin getirilecek ve memurların, kamu çalışanlarının özlük hakları yeniden düzenlenecek. Bunun da yürürlüğü, kanunun yayımı tarihi. Ne kadar zamanda yapacak; altı ayda yapacak bunu.

Değerli arkadaşlar; eğer, kamu çalışanlarının özlük hakları düzenlenecekse, bunun altı ay bekleyecek hali yok. Hükümetin efinde kararname yetkisi var, çıkarır kararnameyi, kime ne verecekse, onu verir. Özellikle, düşük gelir gruplarının maaş ve ücretlerini -emekliler dahil- iyileştirecek bir düzenlemeyi süratle yapması lazım. Aksi takdirde, çalışan insanların çektikleri bu sıkıntı, devletin hizmetlerinin de iyi yürütülmesine imkân vermez. İnsanlar aldıkları ücretle geçinmiyorlarsa, sefaleti oynuyorlarsa, o insandan verimli bir çalışma bekleyemezsiniz.

Devletin hedefinin, az memur, iyi ücret, geçinebilecek ücret olması gerekir, politikanın bu olması lazım; ama, hükümet, şimdi "300 000 küsur kişiyi memuriyete alacağım" diye bir umut olarak etrafa saçtı, ilgili sayın bakan da "100 000 kişi" alacağız dedi. Tabii, mevcut memurlara geçinebilecekleri maaş veremezken, bu genişlemenin nasıl karşılanacağını da merak ediyoruz. Yani, burada yapılması gereken, devletin çalışanlarını çoğaltmamak; ama, çalışanlara iyi ücret vermek, onları geçindirebilmek, onları iyi hizmet eder hale getirmektir.

Bugün, bir vesileyle, bir üniversite hocasıyla görüştüm; kendisi tıp profesörü; part-time çalışıyor, haftada yirmi saat, sabahtan öğlene kadar; aldığı maaş 208 milyon lira. Ben utandım doğrusu; yani, üniversite hocası, tıp profesörü, 208 milyon lira maaş alıyor, haftada yirmi saat, üniversitede doktora yapıyor, ders veriyor, insan yetiştiriyor... Öğretmenin hali daha da feci. Memurun hali daha da feci. Yani, Türkiye'nin bu tabloyla bir yere gitmesi mümkün değil.

Yirmi yılda, enflasyonla servet transfer edildi, büyük gelir grupları meydana getirildi. Nitekim, geçen hafta sonunda, patronlar kulübünün sözcüsü "aman, istikrarı bozmayın" diye hükümete ihtarında bulunuyor, âdeta ikazda bulunuyor ve "biz, 500 kulüp üyesi, bütün ödenen vergilerin yüzde 40'ını ödüyoruz" diyor. Yani, 500 kişi, ödenen vergilerin yüzde 40'ını ödüyor. İşte, Türkiye'de, yirmi yılda iktisadî tablonun geldiği nokta budur.

Bugün, gelir dengeleri tamamen altüst olmuştur. Hükümet, devleti düzenlemeyi daha çerçeveli getirsin de, Mecliste müzakere edelim; ama, hükümetin yapacağı hayırlı bir iş var; bu memurlara, bu çalışanlara ne verecekse, acele olarak onu versin, ortaya koysun; memurlar sokakta.

Değerli arkadaşlar, çalışan insanların karnının doyurulması, devletin çalışanları için devletin birinci görevidir; bunu süratle yerine getirmesi lazım. Bunu yerine getirmezseniz, devleti verimli, mütessir yönetemezsiniz. Hükümetin, hiç gecikmeden yapacağı iş budur.

Dün toplanan Ekonomik ve Sosyal Konseyde Devlet Planlama Teşkilatının bir raporu dağıtıldı. Sayın Başbakan'a takdim edilmek üzere gelen rapor, bir yanlışlık olmuş, basına da dağıtılmış. Raporda söylenen şu: Bu istikrar paketinde enflasyon hedefleri ve büyüme hedefleri tutmayacak... Evet, resmen -dün dağıtıldı, bugünkü gazetelerde de var, açıp okursunuz- bu hedefler tutmayacak. Bunu, zaten, IMF yetkilileri de söylüyor, bu konularla yakın ilgilenen birtakım ihtisas sahibi kurumlar da ifade ediyor; enflasyon, yıl sonunda yine yüzde 40 mertebesinde olacak. Zaten, yılın ilk altı ayında enflasyon yüzde 20 oldu ve önümüzdeki dönemde "çekirdek enflasyon" denilen, imalat sanayiindeki fiyat artışları aynı şekilde devam edecek. Elektriğe yüzde 5 zam yaptınız. Bu, doğru- dan doğruya imalata yansımaktadır. Değerli arkadaşlar, onun için, gelin, memuru ezmeyin, memur ve emeklinin durumunu süratle düzeltin.

Şimdi, getirilen bir önergeyle, bu yetki kanunu tasarınsına mahallî idareler ilave edildi, mahallî idarelerde düzenleme yapacak.

Dün belediye başkanlarının burada toplantısı vardı. Talepleri var. Kendi taleplerini nümayişle, gösteriyle ortaya koydular. Haklılar, aşağı yukarı 3 300 belediye kendi gelirleriyle ayakta durmıyor. Siz, memur maaşına zam yaptığınız zaman belediyenin gelirini de aynı ölçüde artırmamız lazım. Belediye nereden bulacak parayı?..

Belediye gelirlerine, zaten, İller Bankasındaki alacaklarına tahakkuk eden paralarına, şu veya bu sebeple, borçlarına mahsuben el koyuyorsunuz. İçmesuyu şebekesi yaptırarak, borçlandırıp, onun normal istihkakını kesiyorsunuz; kanalizasyon yaptırarak, kesiyorsunuz... Bu altyapıları yapma imkânı yok.

1981'de çıkan 2380 sayılı Kanun var, belediye gelirleriyle ilgili kanun. İyi hazırlanmış bir kanun. Orada, yüzde 12'dir belediyelerin payı; ama, biz, onu, muhtelif hükümetler zamanında düşüre düşüre yüzde 6'ya düşürmüştük, yüzde 6 ödüyoruz şimdi. Bununla belediyelerin ayakta durması mümkün değil ve beklenen Mahallî İdareler Kanunu Tasarısını, geçen dönem, Plan ve Bütçe Komisyonunda, İçişleri Komisyonunda, bütün partiler, o zaman mevcut olan, Mecliste grubu olan partiler ittifak halinde hazırladılar, mutabık kalındı ve Genel Kurula indirildi; ama müzakereye açılmadı ve kanun çıkarılmadı. Şimdi, hükümet, bu yetki kanunuyla Mahallî idareler Kanununda de-

ğişiklik yapacak. Ne yapacak? Yani, bu, öyle, alelusul, hemen üç tane bürokratin fikriyle yapılacak bir düzenleme değil ki, bunun bir tarafında belediyeler var, enine boyuna bunun tartışılması lazım. Yaşanan hadiseler var. Hükümet burada yanlış yapar. Yani, bizim hükümete tavsiyemiz bunu yapmaması; ama, eğer temmuz ayında Meclis tatilte giriyorsa, 1 Ekimde Meclis açılınca, derhal, eski tasarımı Başbakan bir yazıyla yenilesin, ilgili komisyonlarda tekrar gözden geçirilir, değişiklik talepleri varsa değerlendirilir ve bu Meclisten de çıkarılır. Yani, böyle bir müzakere safhasından geçmeden, olgunlaşmadan alelusul yapılacak olan bir kanun hükmünde kararnameyle bu işi yönetmek mümkün değildir; ileriye daha çok problem atarız değerli arkadaşlar.

Mahallî idareleri düzenlerken, merkezî idareyi de düzenlemek lazım. Bu kanun hükmünde karnameyle merkezî idareyi yeni baştan düzenleyecek misiniz? Ne yapacaksınız; onu da bilmiyoruz, kapalı bir kutu ve Anayasa Mahkemesine gider, Anayasa Mahkemesinde bu yetki kanunu iptal edilir; neticede olacak olan da budur; ama, bir ümitle, üç beş ay daha, kamu çalışanlarını oyalarsınız; bundan da fayda görmezsiniz ve yanlış da yaparsınız.

Türkiye'nin gelip tıkanıdığı nokta, Türkiye'nin merkezî idareyle, mahallî idarelerinin yeniden düzenlenmesi, eğitim, sağlık ve taşrada olan diğer birtakım her ne hizmet varsa -adalet ve güvenliğin dışında- bunların hepsinin mahallî idarelere bırakılması lazım; hem kaynakları verimli kullanırsınız hem de o kaynaklara, mahallinden ilave kaynaklar katılmasına imkân vermiş olursunuz. Bunu yapmadan da Türkiye'nin içerisinde bulunduğu bu krizi aşması mümkün değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

CEVAT AYHAN (Devamlı) – Tabii, bu kamu yönetimini yeniden düzenlemek demek, devleti yönetilebilir hale getirmektir. Anayasadan başlayıp, devleti yönetilebilir hale getirecek yeni bir düzenlemenin yapılması lazım. Merkezî idarede de yapılması gereken husus budur.

Ben, bu konuşmalardan sonra, tekrar kanunun hayırlı olmasını diliyor, hepinizi hürmetle selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ayhan.

Efendim, gruplar adına başka söz isteyen?.. Yok.

Şahısları adına, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Vazgeçtim efendim.

BAŞKAN – Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan...

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Sayın Akın'a devrediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akın.

MURAT AKIN (Aksaray) – Değerli milletvekilleri, 518 sıra sayılı tasarının 3 üncü maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, tasarının 3 üncü maddesi "bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer" şeklinde hüküm ihtiva etmektedir. Ki, bu kanun, bu gece herhalde kabul edilecek ve bilahare da, Cumhurbaşkanı tarafından onaylanmak suretiyle birkaç gün içerisinde meriyete girecek. Dolayısıyla, yılın yarısından sonra uygulanacağı, yani, bu yılın yedi aylık süresi için uygulanacağı veya bu yılın yedi aylık bir süresini kapsadığı bu durumdan anlaşılmaktadır.

Bilindiği üzere, 3 üncü maddede harcamayla ilgili düzenlemeler de getirilmektedir. Harcamalar ve gelirler konusunda, baktığımız zaman, değerli milletvekilleri, Bütçe Kanununa göre, biliyor-

sunuz, yasama organı Meclis, hükümete, dolayısıyla, idareye ocak ayı itibariyle oniki aylık harcama ve oniki aylık vergi tahsil yetkisi verir.

Şimdi, siz, harcamalarda ve diğer ücretlerde yeni düzenlemeler yapacaksınız, bu hususta, hükümete kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini vereceksiniz; ama, bu, aylar itibariyle - harcamalar ve diğer düzenlemeler- birbirini takip etmektedir. Şimdi, 1.7.2000 tarihinden itibaren, geriye dönük olarak, bu kanun çerçevesinde bir şey yapamazsınız ki. Biraz önce de ifade ettiğim gibi, harcamalar ocak ayı itibariyle yılın oniki ayına sirayet etmektedir. Halbuki, bu yürürlük maddesi 1.1.2000 tarihi itibariyle olmuş olsaydı, bu çıkarılacak kanun hükmünde kararnamelerde de olacak kopukluklar, olacak aksilikler giderilmiş olurdu. Sayın hükümetin bunu dikkate alması, en azından, bir önergeyle yeniden o maddenin düzenlenmesi herhalde daha iyi olur. Kanunun geriye yürütmesi, geçmiş kanunlarda, tasarılar da düzenlenen istisnaî maddeler olmaktadır.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin içerisinde bulunduğu ücret dengesizliği, aynı zamanda, siyasi istikrarsızlığın ve ekonomik istikrarsızlığın da bir nedeni olduğu ve geçmişte, kısa bir zaman içerisinde yapılan, yapısal reformlar denilen, sosyal güvenlik reformu, vergi mevzuatındaki reformlar ve buna ilave edeceğimiz, son çıkarmış olduğumuz sağlık personeliyle ilgili kadro ihdasları ve -eklenebilir- tahkim yasasıyla yabancı sermayenin Türkiye'ye gelmesi olayı, bu reformların tamamının başarıya ulaşması, mutlak surette, insan iradesiyle, insan yönetimiyle, insan fikrinin teşekkülüyle olmaktadır. Bu da, hiç şüphesiz, insanı çalışmaya yönlendirecek, insanı gayrete yönlendirecek, onun, en azından, insan haklarına yakışır bir şekilde, medeniyetin vermiş olduğu gerçekler çerçevesinde bir ücret elde etmesiyle mümkün olabilir. Bu tasarının, bu yönüyle, fevkalade bir yenilik getirmesi, bu açıdan düşünüldüğünde, faydalı olacağı kanaatindeyiz. Ancak, geçmişte, istisnaî durumlar hariç, hükümetlerin bu yönde almış olduğu yetkilerin büyük bir kısmı, memurlar arasındaki, ücretliler arasındaki dengesizliği, istikrarsızlığı düzelterek, izale edeceğine, daha da yeni dengesizlikler, istikrarsızlıklar getirmiştir. Şimdi, gelecekte göreceğiz ve buna bakacağız, bu da istikrarsızlıklar getirecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT AKIN (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT AKIN (Devamla) – Bu nedenle, bilhassa, bu yetkinin yeni istikrarsızlıklar, yeni düzensizlikler getirmemesi düşüncesiyle, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Ağrı Milletvekili Nidai Seven?.. Yok.

Sorular kısmına...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Niçin istiyorsunuz?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Oylama için.

BAŞKAN – Oylamıyorum ki...

Sayın Toprak, buyurun.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Bakanımın bir hususu açıklamasını istirham ediyorum.

Ayrıntılarından vazgeçtik; ancak, hangi ana konularla ilgili olarak bu yetkinin Yüce Meclisten istendiği hususu, hiç değilse ana başlıklarıyla olsun ifade edilebilir, sayılabilir ise, bu tasarıya olumlu oy vereceğimi ifade ediyorum, teşekkürler ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun, cevap verin efendim.

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Sayın Toprak'a, olumlu oy vereceğini ifade ettiği için teşekkür ediyorum; çünkü, son derece açık, biz, bir, bürokratik işlemlerin azaltılması; iki, harcamalarda israfın önlenmesi; üç, kamu mali disiplininin sağlanması amacıyla, fonların kaldırılması; dört, ücret dengesizliklerinin giderilmesi gibi, kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi başlığında düzenlenen "amaç ve kapsam", "ilkeler" gibi zorunlu, uyulması mutlak olan kalemlere uyarak bir düzenleme yaptık; temel başlıklarımız bunlardır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Siz söy istiyor muydunuz; hayır...

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Efendim, ileride zabıtlarla ilgili şey olabilir...

BAŞKAN – Son maddede vereyim.

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Son maddede de olabilir. Nasıl uygun görürseniz...

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Sayın Genç, karar yetersayısının aranılmasını istemekte ısrarlı mısınız?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Tabii... Tabii...

BAŞKAN – Peki efendim; Sayın Genç, karar yetersayısının aranılmasını istiyor.

3 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... (DSP ve MHP sıralarından "Var, var..." sesleri)

BAŞKAN – Var da, sayalım efendim...

... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir efendim. Gördüğü gibi, karar yetersayısı vardır. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

4 üncü maddeyi okutuyorum:

Yürütme:

MADDE 4.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – 4 üncü maddeyle ilgili olarak... Pardon efendim... Doğru Yol Partisi Grubu adına, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç; buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Mikrofondan sesiniz duyulmadı da, iyi ifade edin Sayın Başkan. İyi ifade edin Sayın Başkan, millet duysun.

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubu adına, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç.

Oğuz Tezmen'in yerine çıkınca, birden şaşırdım.

Buyurun Sayın Genç.

DYP GRUBU ADINA KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin konularda, hükümete, kanun gü-

çininde kararname çıkarma yetkisini veren tasarı üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; kendi adıma ve Doğru Yol Partisi Grubu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

NECATİ ALBAY (Eskişehir) – Hangi madde?

KAMER GENÇ (Devamla) – Yürürlük maddesi efendim.

Şimdi, yani, kanunun bir maddesi sizi ne ilgilendirir?! Siz, zaten, takip ediyor musunuz? Gidiyorsunuz, dışarıda oturuyorsunuz oturuyorsunuz, ben karar yetersayısı isteyince, hurra geliyorsunuz buraya. Bizim dediklerimizi dinlemiyorsunuz. (DSP sıralarından gürültüler)

NECATİ ALBAY (Eskişehir) – Sayın Başkan, "takip etmiyorsunuz" diyemez.

BAŞKAN – Ne dedi efendim?

KAMER GENÇ (Devamla) – Kardeşim, bana laf atmayın; atarsanız, siz zarar görürsünüz. Atmayın...

BAŞKAN – Efendim, bu gürültüde, hatibin ne dediğini anlamıyoruz ki...

NECATİ ALBAY (Eskişehir) – Sayın Başkan, "Mecliste bulunmuyorsunuz, takip etmiyorsunuz" diyemez.

BAŞKAN – Ne dedi efendim?

NECATİ ALBAY (Eskişehir) – "Takip etmiyorsunuz" dedi, sözünü geri alsın.

KAMER GENÇ (Devamla) – Etmiyorsunuz...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Hepsi dışarıdaydı Sayın Başkan, doğru söylüyor.

KAMER GENÇ (Devamla) – Şimdi, Sayın Başkan, biraz önce kaç kişi vardı bu salonda? (MHP sıralarından "Sana ne" sesleri)

Canım, burada, Mecliste bulunmak demek, bu kanun tasarılarını takip etmek demek. Halk adına, ulus adına buraya gönderilmişsiniz ki, bu salonda bulunacaksınız...

YUSUF KIRKPINAR (İzmir) – Siz kaç kişisiniz?

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Siz kendinize bakın.

KAMER GENÇ (Devamla) – Efendim, bizim sözcüklerimiz... Biz, zaten, bu kanunun karşısındayız. Kanunun karşısında olduğumuza göre, burada 6 tane milletvekilimizin olması yeterli.

BAŞKAN – Efendim... Sayın milletvekilleri...

KAMER GENÇ (Devamla) – Şimdi, Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Devamla) – Bu ana kadarki sürem boşa gitti.

BAŞKAN – Peki efendim... Bir dakika... Boşa gitsin...

Ancak, ben de bir şey ifade etmek istiyorum: Bu kadar elektronik aygıtı, televizyonu niçin almışız; herkes, her yerde kanunu takip etsin diye. Siz de biliyorsunuz bunu. (MHP ve DSP sıralarından "Bravo Başkan" sesleri, alkışlar)

Buyurun, devam edin şimdi.

KAMER GENÇ (Devamla) – Sayın Başkan, süremi yeniden başlatır mısınız...Neyse, ekstre alınm.

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Grup adına söz alırken, grup vaktine uymak için, grup yetersayısı olması gerekir.

BAŞKAN – Efendim, yapmayın rica ediyorum...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Grubun yetersayısı olması lazım.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, böyle bir usulümüz var mı?! Devamlı müdahale ettiriyorsunuz... Devamlı müdahale ettirmeyin efendim...

BAŞKAN – Usul yapmıyoruz efendim...

Oturun yerinize...

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) – Öyle olsun...

BAŞKAN – Buyurun.

KAMER GENÇ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, bizler, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin onurlu milletvekilleriyiz. Burada, ağırbaşlı, olgun, halkın temsilcileri sıfatına yakışır nitelikte ve kişilikte davranmamız lazım. Rica ediyorum... Burada, yani, herkes birbirine bu çerçevede içinde saygılı olursa, halkımız da bize saygı duyar; aksi takdirde, bu saygı duyulmaz. Onun için, dinlerseniz, daha iyi olur.

Değerli milletvekilleri, hükümetimiz bizden bir yetki istiyor; diyor ki, ben, kamu kurum ve kuruluşlarının... Yani, tam yetkinin şümulü belli değil. Biraz önce Sayın Toprak sordu; fakat, Sayın Bakan pek de doğru dürtüst bir cevap vermedi. Şimdi, oyu lehte mi, aleyhte mi bilmiyorum. Diyor ki, ben, merkezî idarenin; yani, kamu kurum ve kuruluşlarının... Kamu kurum ve kuruluşlarının ne olduğu, Anayasanın 126 ncı maddesinde belirtilmiştir.

Şimdi, "bunların personel rejimi içerisinde, ücretler arasında eşitsizlik var, ben bunları düzeltereğim" diyor; ama, öte tarafta, gerekçede de diyor ki: "Bütçeye ilave malî yük getirmeyeceğim." Yani, gelin bu işin içerisinde çıkın!.. Peki, siz ilave malî yük getirmeyeceğinize göre, yüksek ücret alan ücretlilerin maaşını mı düşüreceksiniz? Herhalde o anlama çıkıyor. Ben, şimdi, kâin bir fikrin ne anlama geldiğini, burada çözümlenmeye çalışıyorum.

Bence, böyle bir sınırlama koymaya gerek yok. Bugün, hakikaten kamu görevi yapan devlet memurlarının maaşları, hakikaten, özellikle bir unvana sahip olmayanlar -unvana sahip olanlar da öyle de, hâkimler de dahil- çok düşük ücret alıyorlar; ama, siz gitmişsiniz, bir IMF'ye teslim olmuşsunuz. Size 69 maddelik bir şey bildirmişler, demişler ki: "Şu programı uygulayacaksınız; ayrıca da, hiçbir kamu hizmetine memur almayacaksınız, siz, bu IMF'nin bildirdiği bildirgenin dışına çıkamazsınız." Çıkmadığınıza göre, böyle bir yetki size bir şey kazandırmaz. Ayrıca, hükümete böyle bir yetki vermek, bence hatalı. Diyorsunuz ki: "bu Meclis çok fazla, iyi çalışıyor, kanun çıkarıyor." Şimdiye kadar bu kadar çalışıyoruz, gecenin saat 24'lerine kadar, bazen sabahın saat 5'lerine kadar çalışıyoruz; ama, inanmanızı istiyorum ki, o çıkardığımız kanunlardan hiçbirisi, bu halkın, gerçek ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte değildir; ya müteahhidin lehinedir ya belirli holdinglerin lehinedir ya belirli kazanç unsurlarının lehinedir. İşçiye vermiyorsunuz zam, memura vermiyorsunuz zam, ondan sonra köylüye vermiyorsunuz zam; ama, müteahhitlere gelince yüzde 65 kâr veriyorsunuz; yani, geçen sene ile bu sene arasındaki kazanç farkı. Niye; çünkü, müteahhitler sizin belirlediğiniz bir kazanç kişileri. Tabii, onlara gelince, musluklar açılıyor. Şimdi, böyle olunca, her şey bu kürsüden açıkça söylenmesi lazım.

Şimdi, devlet ekonomik yönden iflas etmiş. Vergi toplayamıyorsunuz. Hayalî ihracat almış yürütmüş; hayalî ihracatçılar içinde sırtını hükümete dayayanların üzerine hiçbir zaman gidilmiyor. İşte, geçenlerde bir gazetede yazıldı; eski Şişli Belediye Başkanının kocası -neydi o adamın ismi, unuttum- 1,5 milyar dolar, yani, aşağı yukarı 1 katrilyon civarında hayalî ihracat yapmış; ama, hü-

kümet içinde çok yakın adamları olduğu için kapattılar. Hesap uzmanları bunu yapmış; yani, böyle eften püften kimseler de yapmamış. Onu kapattılar.

Şimdi, devletin gelirini tahsil etmeyeceksiniz, bir yerden bir kaynak gelmeyecek; ondan sonra, akmayan petrol, olmayan gaz için yandaş müteahhitlere katrilyonlarca lira avans vereceksiniz; devlet memuruna gelince, tabii bir şey veremezsiniz. Yani, vermeden almak... (DYP sıralarından "Allah'a mahsus" sesi) Allah'a da mahsus; yani, bizim öyle bir şeyimiz var da... Yani, Allah da yüce bir güçtür; ama, Allah da, bir şey yaratacak ki, versin. Yani, yaratmadan verecek mi; vermiyor. O bakımdan...

Şimdi, bu kanun tasarısıyla hükümete iyilik yapıyorsunuz. Hükümete, geçmişte, depremle ilgili bir kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verdik, 27 tane kanun hükmünde kararname çıkardı. Ha, depremle ilgili sorunları sağlıklı çözemedi; çünkü, bir ara prefabrikte evler çıkarıldı, prefabrikte evlerden, hakikaten, birçoğu şimdi bomboş; ama, tabii, birçok müteahhit büyük bir kazanç sağladı bundan. Halbuki, onların yerine kalıcı evler yapılırdı, şimdi, hiç olmazsa, daha da sağlıklı bir şey olurdu. Yani, bilen, işin erbabı kişilere yetkiler verilir ki, verilen bu yetkiler sağlıklı bir sonuca ulaşsın. Şimdi hükümete bu yetkiyi verdiğiniz zaman, hükümet içinde güçlü olan meslek grupları bu yetkiyi hükümete kullanırmak için baskı yapacaklar, onlar haklarını alacaklar; ama, öte tarafta, hükümet içinde bir baskı grubu olmayan meslek grupları, maalesef, burada herhangi bir şey yapmayacak. Halbuki, demin de dediğim gibi, bu kanunda, bu kanun hükmünde kararnamede hükümet, "mahalli idareler konusunda senden yetki istemiyorum" diyor. Getirdiği yetki kanunu burada.

Anayasanın 126 ncı maddesinde, idarenin kuruluşu tarif ediliyor. Ben 124 dedim. Sayın Bakan, hemen bizim hatamızı yakaladı; teşekkür ederim. Tabii, maddeyi ezbere söylemek iyi bir şey değil. Halbuki, Anayasanın 126 ncı maddesinde, idarenin merkezî kuruluşları ve mahalli idareler deniliyor. Birincisi, merkez kuruluşu. Burada getirilen, merkez kuruluşu. Hükümet diyor ki: Ben mahalli idarelerle ilgili bir düzenleme istemiyorum." Meclis olarak, biz "al sana onun da yetkisi" diyoruz. Böyle bir şey olur mu arkadaşlar?! Bu, Anayasaya aykırıdır.

Biliyorsunuz, Sayın Cumhurbaşkanımız, Anayasa Mahkemesi Başkanlığından gelmiştir. Bizim, burada yaptığımız kanunlarda, emsal yetkilerde, verdiğimiz yetkilerde, Anayasaya uygunluk konusunda çok hassasiyet göstermemiz lazım. Aksi takdirde, Sayın Cumhurbaşkanımız, bu kanunları Anayasaya uygunluk yönünden, hem bilgisiyle hem çevresindeki kadroyla inceleyecek ve eğer, Anayasaya aykırıysa, Meclise iade edecek. Dolayısıyla, bizim de burada harcadığımız mesai de boşa gidecek. Yani, Anayasaya aykırı bir yetki kanunu çıkarırsak... Bu konuda bizim size yaptığımız uyarı, bu Meclisin doğru kanun çıkarması, çıkardığı kanunların Cumhurbaşkanlığından geri dönmemesi ve Anayasa Mahkemesine gidip de iptal edilmemesidir.

O bakımdan, bu kanun tasarısı, yaptığımız ilavelerle... 1 inci maddesinde, amaç ve kapsamında bir ilave yapıyorsunuz. İlkeler... İkeler, ayrı bir şey. Bir kanunun esas temel maddesi, 1 inci maddesidir, amaç ve kapsamıdır. Amacın ayrı, kapsamın ayrı düzenlenmesi lazım ya. Çünkü, Anayasanın hükmü de öyle; Anayasanın 91 inci maddesinde de böyle düzenlenmiş. Tabii, muhalefetten geldiği için siz buna karşı çıktınız. Ama, hakikaten, böyle hükümete, altı aylık böyle bir yetkinin verilmesi hatalıdır. Hükümet bunun altından çıkamaz. Zaten, Meclise de gelmiyor Hükümet. Bakın... (DSP ve MHP sıralarından gürültüler)

YUSUF KIRKPINAR (İzmir) – Buradalar...

KAMER GENÇ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, ben burada politika yapmıyorum. Bundan önce... (DSP, MHP ve ANAP sıralarından gürültüler)

YUSUF KIRKPINAR (İzmir) – Hepsı burada oturuyor.

KAMER GENÇ (Devamla) – Bir dakika efendim. Hükümet kimdir? 36 tane bakan vardır, Başbakan vardır. Şimdi, hükümetimiz, Başbakanıyla, bakanlarıyla burada olacak. (DSP sıralarından "muhafelet nerede" sesleri)

Bir dakika... Bugüne kadar, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çatısı altında, hükümet, bütün Bakanlar Kuruluyla burada olmuştur. Başbakan gelmediği zaman tenkit edilmiştir. Hatta, rahmetli Özal'a, bu kürsüde ben dedim ki: "Hep Avrupa'da gezer; arada sırada, canı istediğinde buraya gelir." Ama, ondan sonra devamlı geldi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMER GENÇ (Devamla) – Sayın Başkan, 1 dakika verebilir misiniz.

BAŞKAN – Tabii..

KAMER GENÇ (Devamla) – Şimdi, Bakanlar Kurulu üyeleriniz eğlenceyi sevebilirler, Sayın Başbakanımız eğlenceyi sevebilir. Haftada bir gün, Sayın Başbakan Yardımcısı Sayın Bahçeli'yi alsın, eğlence yerlerine gitsin; ama, sair günlerde gelsin, burada otursun.

Saygılar sunarım efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Fazilet Partisi Grubu adına, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; "Yürütme" maddesine geldik; artık, bu tasarı bitiyor. Deniliyor ki; "Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür." Yürütür de, nasıl yürütür; ben, onun, hâlâ, bir türlü içinden çıkamadım; o da şundan... (DSP sıralarından "sen anlamazsın" sesi)

Ben bunu çok iyi anlarım; gel, istersen sana da anlatayım; sen anla bunu.

Şimdi, bir kere, burada, işin özü şudur: Eğer, memurlara bir iyileştirme yapacaksak, bu, bir parasal finansa dayanmaktadır. Siz, işin başında "biz, bu tasarrının sonunda bütçeye yük getirmeyeceğiz" demekle, burada memurların bizden bir şey beklememesini peşin peşin söylüyorsunuz; yani, bunun başka türlü mantığı yoktur. Şimdi, sizin, bu tasarıda kalkıp da teferruat şeylerle, düzeltmelerle... Memurların derdi bu değil. Memurların derdi ne biliyor musunuz; 285 milyon lira maaş alan 25 yıllık bir yüksek mühendisin bu parayla geçinemediği meselesidir.

Şimdi, siz, buradan, Ankara'dan İstanbul'a akşam gideceksiniz, ben de gidiyorum. Otoyola giriyorsunuz; otoyolda bir santimlik bir hata görerseniz "vay, bunu yapan mühendis" diye "kontrol" diye başlıyorsunuz hepiniz, biliyorum, bir kaza olsa... Peki, hiç soruyor musunuz, o trilyonluk, katrilyonluk yatırımları kontrol için görev verdiğiniz mühendisler ne maaş veriyorsunuz; 275 milyon lira maaş veriyorsunuz bu vatandaşa. O büyük teknolojiyi nasıl kazanacağız? Bir taraftan, bilgi teknolojisiyle kazanacağız diyoruz, bir taraftan bilgili insanlara değer vermiyoruz. Niye vermiyoruz biliyor musunuz, bunun sebebi şu: Kamu yönetiminin sizden beklediği, kamuda çalışanların da, işçiler gibi, toplu sözleşmeli, grevli bir sendikal hak almasıdır. Siz, bu hakkı verdiğiniz zaman, kim verirse versin, biz veya siz, ancak o zaman bu memurlar haklarını alabilirler. Bugün, çalışanlardan, işçiler -sendikâlılardan bahsediyorum- genellikle hayatlarından memnun. Neden; toplu sözleşmeye oturuyor, öyle Cottarelli, Mottarelli anladığı da yok, yüzde 50, yüzde 65 zammını bağırtı bağırtı alıyor, "istersen verme, grev yaparım" diyor. Çünkü, o, emeğini böyle satmak istemiyor; sendikası var, gücü var; ama, sendikası olmayan, gücü olmayan memur kesimindeyse, sizden istediği pa-

ralara verdiğiniz para... İşte, 25 yıllık bir yüksek mühendise verdiğiniz para -Ankara'da- net 285 milyon lira. O şabasa diyorsunuz ki, alın önünüzde... Gelen bir hakedişte 500 milyar liraya imza atanlar var. Nedir o 500 milyar lira?.. Bir baraj ihalesi geliyor, bir baraj istihkakı geliyor 500 milyar liraya imza atacak; kendisi 280 milyon lira maaş alıyor. Bu mühendisi sizin o sıkıntıya sokmaya hakkınız yok. Ona hakkını vermeniz lazım ki, o da onu zamanında incelesin ve hiçbir kimsenin emeğinde gözü olmasın.

Şimdi gelmiş, bu tasarılarla, "biz IMF ile anlaştık, bundan sonra, öngörülen enflasyona göre zam vereceğiz. İşçiye böyle, memura böyle, çiftçiye böyle, hepsine böyle vereceğiz" diyorsunuz; ama, bir kesimi ayırıyorsunuz. Kimi?.. Müteahhitleri ayırıyorsunuz. Müteahhitlere zam verirken yüzde 65, bayındırlık işçilerine, karayollarında çalışanlara -akaryakıt tüketimi esas olduğu için- yüzde 86 zam verdiniz.

Size bir misal verdim; bakın, yine vereyim: Bir kepçede, hafriyat yapan bir ekskavatörle kepçenin fiyatındaki zam miktarınız yüzde 86. Bu sene yaptınız. Onu öngörülen enflasyona göre değil, yaşanan enflasyona göre verdiniz; ama, bir çiftçi, buğday eken çiftçi de traktöre biniyor, o da akaryakıt kullanıyor, onun da operatörü var, ona yüzde 25'ten fazlasını vermediniz, hatta yüzde 24 verdiniz.

İşte, bunları, haksızlığı önlemeniz için size bir tasarı geldi; ama, bu tasarıda peşin peşin "hiç heveslenmeyin, hiç tümitlere kapılmayın... Biz bundan bütçeye yük getirmeyeceğiz" demek, siz burada memurlara bir zam vermeyeceksiniz demektir.

Burada dediler ki: "Siz ne verdiniz?" Ben verdiklerimi okudum; isterseniz bir daha okuyayım:

Bakın, bir vergi olarak, bakın şöyle söylüyorum: Çalışanların bütçe içerisindeki rakamları olarak 1996'da yüzde 24... (DSP sıralarından gürültüler)

Evet, benim güvenoyu verdiğim Refahiyol, ben ona güvenoyu verdim, siz de bu hükümete verdiniz. Benim güvenoyu verdiğim hükümet, bütçenin yüzde 25,8'ini çalışanlara verdi; sonradan, 1998'de 24'e düştü, 1999'da 20'ye düştü, bu bütçede de siz "yüzde 19,6" dediniz; fakat, beş aylık uygulamanız yüzde 18,8'e düştü. Siz, kendiniz, hazırladığınız bütçe içerisinde çalışanların hakkını kestiniz. Peki, kime verdiniz bu hakkı? 1996'da faizin vergiye oranı yüzde 66 iken, benim güvenoyu verdiğim hükümet, bunu yüzde 48'e düşürdü; siz, bunu, yüzde 115'e artırdınız, iki kat artırdınız. Kim artırdı; 1997, 1998 ve 1999'da iktidarda olan DSP ve ANAP hükümetleri artırdı, bir yıllık ortağı olarak da MHP artırdı.

Şimdi, bunları yaparken, siz, yine, bir şeyi kestiniz, neyi kestiniz; benim güvenoyu verdiğim hükümet, 1997'de yatırımlara bütçenin yüzde 8'ini ayırırken, siz, bunu, bu bütçede yüzde 5 olarak öngördünüz, ilk beş aylık harcamaları da yüzde 2,2'ye düşürdünüz.

Şimdi, ben, size soruyorum: Yüzde 2,2 bütçeden para verirsiniz, burada bu insanlara ne yatırım yapacaksınız, ne vatandaş hakkı tanıyacaksınız?!

Bakın, burada, Sekizinci Beş Yıllık Plan için hazırladığınız kitaplar var... "Ekonomik ve Sosyal Sektörde Gelişmeler" diye bir kitap göndermişsiniz bize; ilginç şeyler var. Bir de buradan okuyayım; bu kitapta deniyor ki: "1997'de net memur maaş artışı yüzde 116 oldu, bunun net reel artışı yüzde 16'dır. 98'de eksi 1,3'e düşmüştür, 99'da 4,6 olmuştur." Demek ki, benim güvenoyu verdiğim hükümet, her zaman, sizden daha çok, memura ve işçiye maaş vermiştir.

Daha ilginç bir şey söyleyeceğim. Yine burada, yurtiçi piyasasındaki gelişmeleri almış ve denmiş ki: "Sivil işgücü 23 466 000 kişidir, bunların 21 700 000'i çalışmaktadır; bu çalışanların 9 200 000'i tarımdadır, 1 680 000'i işsizdir, 1 650 000'i de eksik istihdam yapmaktadır."

Şimdi, siz gelmişsiniz, plana iddialı bir rakam koymuşsunuz, diyorsunuz ki: "Biz, tarımda çalışan yüzde 45'i, beş on yıl içerisinde yüzde 10'a düşüreceğiz." Bu ne demektir; tarımdan 6 milyon insanı çekeceğiz diyorsunuz. Şu anda zaten 3 200 000 işsiz ve eski işsiz var, eder 9 200 000 kişi; 23 milyonla oranladığınız zaman yüzde 40 eder. Bu yüzde 40 işsiz nüfusa beş yılda ne yapacaksınız?! Yatırımı kısmışsınız, sadece faize para vermişsiniz. Bu durum karşısında bunlara nasıl iş bulacağız; bunu düşünmemiz lazım, buna çalışmamız lazım. Ama, yine, siz buraya bir madde koymuşsunuz, demişsiniz ki: "Bizim yapacağımız bu programın sonunda toplam çalışan sayısında artış olmayacak."

Bu konuyu böyle söylediğim zaman, bazı DSP'li arkadaşlar dediler ki "iyi ya işte, bakın, biz memurlarda artış yapmamışız." Doğru... Bakın, burada, yine, toplam sayı var; onu da okuyayım size: Zaten, toplam çalışan olarak, 1993'te 1 949 877 olan sayı, 1997'ye kadar hiç değişmemiş, 1 949 000'de kalmış -toplam kamuda çalışanı söylüyorum- 1998'de 2 046 000'e çıkmış; yani, 100 000 kişilik bir artış yapılmış. Bu kadar... Hemen hemen aynı kalmış. Neyi söylemek istiyorum; yani, bu altı yedi yıldan beri, kamuda çalışanların sayısında artış yok; ama ne var; bütçe içerisinde aldığı pay olarak, siz, Refahiyol döneminde verilenin yarısını vermişsiniz bu çalışanlara. Ha, ne yapmışsınız bunları; faize, vergiye...

Şimdi, size bir hak gelmiş, bize bir fırsat gelmiş; bu kanun hükmünde kararnameyle, gelin, parasını şimdiye kadar vermediğiniz insanlara para verin diyoruz. Şimdi, diyorsunuz ki "ayarlayacağız." Nasıl ayarlayacaksınız? Misal, çok çalışan, 400-500 milyon verdiğiniz bir genel müdürün maaşını kısıp da en az maaş verdiğiniz işçinin, memurun maaşını artıramazsınız ki, onun zaten kazanılmış hakkı var, zaten o 500 milyonla bir genel müdür çalışmıyor. O zaman yapılacak olan ne biliyor musunuz; açık ve net konuşalım. Sizin bu tasarıyla hiçbir şey getirmeyeceğinizdir. Esasında, siz, birtakım hazırlıkları yapmışsınız; yapmışsınız da, bunları burada açıklamıyorsunuz. Şurada bu da var; burada deniyor ki: "Memurlarla kamuda diğer çalışanları ayırt edecek bir tasarı hazırlandı, Meclise sunulacak." Orada ayrıntı nasıl yaptığınızı da öğrenmek isteriz; ama, onu da burada söylemiyorsunuz.

Şimdi, bir konu var: Çok şeyi söylemiyorsunuz; fakat, söylemiş gibi yapıyorsunuz.

Bakın, burada, yine, iddianız var; diyorsunuz ki "biz, kamuda şeffaflıktan yanayız." Peki, ben, size soruyorum: Biz, size kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verdik diye, Bayındırlık Bakanlığında bütün kalıcı konutları, geçici konutları Sayıştay denetiminin dışına almanın, deprem bölgesinde yapılan yardımları dahi -yani, herhangi bir kamu kuruluşunun yapmış olduğu yardımı dahi- Sayıştay denetimi dışına almanın, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu dışına almanın şeffaflıkla ne alakası var? Ha, kanunî mi; kanunî tabii. Biz size yetkiyi vermişiz, siz de kanun hükmünde kararname çıkarmışsınız; ama, yaptığınız iş, şeffaflık değil.

Bir Tahkim Kanunu çıkardınız. Biraz önce, size, bu Tahkim Kanunundan okudum. Nedir; Danıştayı oradan aldınız, sadece görüş bildirmeye düşürdünüz.

Danıştayın, enerji ihalelerindeki incelemesini azalttınız veya kaldırdınız; Sayıştayın Bayındırlık ihalelerinin en önemlisi olan deprem konutlarından kontrolünü kaldırdınız; adını koydunuz, şeffaflık. Böyle şeffaflık olmaz. Dediğinizle yaptığınız birbirini tutsun.

Bakın, kanun tasarısı getirmişsiniz; iki üç günden beri, bu kanun tasarısında, off-shorezedeleri içerisine alıyor mu almıyor mu diye münakaşa ediyoruz. Neden; açıklık yok. Açıklık yok ve sizin burada tartışmanız yok.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı -tekrar üzerinde söylüyorum- 2 088 paragrafı olan, Türkiye Cumhuriyeti Halkının yirmittüç yıllık istikbalini planladığı bir tasarımı, burada, iki günde geçirdiniz. Neden; tartışılmasın, görüşülmesin, dinlenmesin. Neden çekiniyorsunuz peki? Ama, burada, çok lüzumsuz bir kanun tasarısı geliyor, bir ay, üç ay tartışılıyor. İşte, bunlar yanlış olan şeyler. Biz istiyoruz ki, işi yaparken gerçekten doğru yapaalım.

Şimdi, size tekrar bir şey soracağım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ASLAN POLAT (Devamla) – Sayın Başkan, 1 dakika verirseniz, tamamlayacağım.

BAŞKAN – Sayın Polat, vereceğim de, kişisel söz hakkınızı kullanacak mısınız?

ASLAN POLAT (Devamla) – Verirseniz, kullanırım.

BAŞKAN – Buyurun.

YUSUF KIRKPINAR (İzmir) – Sabaha kadar konuşun.

BAŞKAN – Hakkı var efendim, ne yapaalım.

ASLAN POLAT (Devamla) – Sabaha kadar derdimiz çok.

Şimdi, siz, geldiniz, buraya mahallî idarelerle ilgili bir ekleme yaptınız, çok güzel bir şey yaptınız. Çok açık ve net konuşuyorum. Bu mahallî idarelere verdiğiniz yetkiyle, işçisine, memuruna maaş ödeyemeyen, yatırım yapamayan belediyelerin, bilhassa doğu ve güneydoğudaki belediyelerin bir şeyler yapmalarını sağlayacak mıyız?

Bakın, size çok net bir şeyler söyleyeyim. Doğu Anadolu'daki belediyelerle Batıdaki belediyeleri bir tutmayın dediğim zaman, kızmayın, beni bir dakika dinleyin. Doğudaki belediyelerin -belde belediyelerden bahsediyorum- hemen hemen alayı, 5 veya 10 köyün birleşmesinden meydana gelen belediyelerdir. Mesela, benim ilçem Madenköprübaşı'na gidin, Madenköprübaşı Belediyesi dediğim belediye, 10 civarında köyün birleşmesinden meydana gelmiş.

BAŞKAN – Sayın Polat, lütfen, hitap ederken Genel Kurula doğru hitap edin. Rica edeyim efendim.

ASLAN POLAT (Devamla) – Tamam efendim.

Dolayısıyla, 10 civarında köyden meydana gelen bu belediyenin hizmet yapması son derece zor oluyor. En yakın iki köy arasındaki mesafe 10 kilometreden fazla. Köyün birisi bir dağın başında, öbürü bir dağın başında. 3 kilometre dozerle yol yapılıyor; orada, sadece 3 konut var, başka konut yok. Yapmasan, vatandaş senin karşına geliyor.

Şimdi, bu belediye başkanları... Bizim Çamlıkaya Belediyesi, yine İspir'in, babamın olduğu köyün nahiyesi; en aşağı 10 köy var. Bir köyle bir köyün arası... Biri Kaçkarlar'ın bir başında, biri bir başında. Şimdi, bu belediye başkanı, buraya nasıl hizmet götürecektir? Bu belediyeler, sizden birtakım yatırımlar için para isteyecek. Siz, kalkar, bu paraları nüfusa göre verirseniz, zaten burada nüfus yok. O zaman, bu nüfusu olmayan belediyelerin tümtü, bir ay sonra, geliyorlar, ya İstanbul Belediyesine ya Ankara Belediyesine ya Almanya'daki işçilerin peşine "bize para verin, bize yardım edin de, gidip hizmet edelim..." Gidin Almanya'daki işçilere, gidin İstanbul belediyelerine, Ankara belediyelerine; bütün işleri, doğu ve güneydoğudaki bu belediyelere yardım etmekten geçiyor. Olmaz yani!.. Bu belediye başkanları da hizmet etmeli, bunlara para vermeniz lazım.

Doğunun ikinci büyük problemi de kar meselesidir. Kışın kar yağar bizim orada; beş ay kar yerde kalır, ısı sıfırın üzerine çıkmaz. Bu belediyeler, o yolları açmak zorundadır. Taşımali eğitim deyin, ne dersiniz deyin; artık, vatandaş köyde kalmıyor, hemen her gün, her hafta kasabaya gel-

mek istiyor. O yolları açmak için, karla mücadelede önemli miktarda para lazım oluyor. O parayı verecek, kışın bu akaryakıtta para harcayacak... Sonra, yolların hepsi sathî kaplama olduğu için, kısım, orada kar yiyen bütün asfalt yolların hepsi yazın darmadağın olur ve çukurlaşır; belediyeler, yeniden asfalt yapmak zorunda kalırlar. Onun için, bu belediyelere, sizin birtakım avantajlar sağlamanız lazım. Bunlar, hayat boyu deprem felaketine uğramışlar gibi, deprem kapsamına alınmaları lazım; çünkü, bunlar, tabiatın depremine uğramışlar.

Şimdi, siz, bu belediyelere, bahsettiğim kamu çalışanlarına, bu teknik personele, sağlık personeline gerçekten para verecekseniz, alın yetkiyi, size canımız feda; ama, kalker da, bu tasarıyla, şeklen oynayacaksınız "hiçbir istihdam artırmam, hiçbir para getirmem" dersiniz, bu yapacağınız sadece teferruata ait uygulamalar olur; bundan, ne bu çalışanlar ne bu memurlar ne bu teknik elemanlar ne de mahallî idareler gereken hizmeti göremezler. Ha, bunlar, bu hizmeti göremedikleri zaman, her zaman sizi rahatsız ederler.

Tekrar bir hususu belirtip, sözlerime son vereceğim. Anlayış göstereceksek herkese göstereyim, tasarrufla herkes yapsın. Memura, işçiye, köylüye gelince yok, kamu sektörüne gelince yok; ama, müteahhitlere gelince yüzde 86 zam verirsiniz, bunun hesabını Trakya'da da, hiçbir yerde de veremezsiniz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Polat.

Kişisel sözlere geçmiştik.

İkinci söz, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan'da.

Sayın Ayhan?..

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Konuşmayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ağrı Milletvekili Nidai Seven?.. Yok.

Aksaray Milletvekili Sayın Murat Akın; buyurun efendim.

AHMET ÇAKAR (İstanbul) – Hemşerim, bir selam ver, otur da, millet de bir örnek hareket görsün.

MURAT AKIN (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şahsım adına söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aksaraylı hemşerim Ahmet Çakar Bey "bir selam ver" dedi; onun o ricasını yerine getiriyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Aksaray'ın sorunları yok mu?

MURAT AKIN (Devamla) – Selam vermeden önce, bir hususa açıklık getirmek istiyorum.

Şimdi, muhalefet mensubu arkadaşlarımız, konuşmalarında hep "bu bütçe sınırları içerisinde, harcama sınırları içerisinde kalınmak suretiyle memurların, çalışanların durumunda bir düzenleme yapılacak diye bir hüküm var; peki, bu iyileştirmeyi hangi harcama kaleminden yapacaksınız" diyorlar; iktidar partileri ve hükümet kanadından –hakikaten, üzülünecek bir durum– buna açıklık getirecek bir cevap verilemiyor. Yani, şu bütçede, Plan ve Bütçe Komisyonunun 40 tane üyesi var; yine, Sayın Bakanımız yorgun olabilir, Plan ve Bütçe Komisyonunda orada oturan arkadaşımız buna yeteri kadar muttali olmayabilir; ama, Plan ve Bütçe Komisyonunda –ben Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi de değilim– arkadaşlarımız var, çalışıyorlar. Transfer harcama kalemi vardır. Yani, bu harcama kaleminde diğer yerlere, Maliye Bakanlığı –bölüm, fasıl şeyi vardır– aktarma yapabilir; ama, bu 46 katrilyon 900 trilyon liralık harcama kalemi içinde kalmak suretiyle.

Zabıtlara geçmesi açısından söylüyorum. Yani, bu kadar arkadaşımızın içinde, bu böyle bir kıst açıklamayla gitsin ve tasarının da böyle nakıs kalmaması açısından izah ediyorum. Eğer hükümet bir ilave, rahatlatici, ferahlatıcı bir düzenleme getirecekse, onun harcama kalemi, transfer harcama kalemleri içerisinde vardır. O, iz bedeli olan, memur olsun, işçi olsun, amir, memur oraya oradan aktarma yapabilir; onun da kaynağı vardır.

Aslında, bu sorulan sorulara, hükümeti teşkil eden siyasi partilerin üyeleri veya Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi veya Bakan arkadaşımızın cevap vermesi gerekirdi. Bu, zannedirim, üstü kapalı da olsa, zımnen de olsa şey yapılmadı.

Buna açıklık getirmek suretiyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Efendim, teşekkür ediyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, Murat Bey hükümet adına cevap verdi; kendisi başkan mıdır ki?!

BAŞKAN – Murat Bey Doğru Yol Partisi milletvekili efendim. Ben verseim neyse... Merak etmeyin, hükümetimiz geliyor; burada.

Sayın Bakan, buyurun.

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi, tekrar, saygıyla selamlıyorum.

Yetki kanunu tasarısının görüşmelerinin tümüne baktığımızda, Parlamenteoya bir haksızlık yapılıyor mu endişesini taşıdığım için yüksek huzurlarınıza geldim. Burada, gruplar adına, şahıslar adına yapılan konuşmalarda, bir yetki kanununun, yürütme organına, hükümete verilecek bir yetkinin hangi kıstaslara dayanılarak verileceği hususunda belirli referanslar ileri sürüldü; denildi ki: "İvedi olması birinci şart, zorunlu olması ikinci şart ve önemli olması..."

Değerli arkadaşlarım, tartışmayı doğru mekânına oturtmakla yükümlüydük, eğer bu organın, yasama organının demokratik parlamenter rejimlerde alması gerektiğini söylediğimiz yerle ilgili samimîyssek. İvedi, zorunlu ve önemli dedik. Kim bu kuralları koydu dediğimiz vakit, Anayasa Mahkemesinin, iptal ettiği bazı yetki kanunları gerekçesinde bu üç kriteri aradığı söyleniyor. Oysa, Anayasamızın 91 inci maddesinde son derece net bir şekilde ifade edildiği gibi, yetki kanunlarının sınırları Anayasayla belirlenir. Problematik açısından söylüyorum. Anayasada yer almayan bir hüküm Anayasaya konulabilir mi? Bunu yanıtlamamız gerekiyor. Eğer, konulabilir diyorsak "buna kim yetkili" sorusunu sormamız gerekir. Acaba, anayasa hukukçuları mı, yoksa, anayasa yapımcıları mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Devamla) – Bir başka şekilde sorayım. Bir hukuk normunu, Anayasadan kaynaklanan bir yetkiye dayanarak vücuda getirmeye ya da onu ilgaya yetkili organ kim; yasama organı mı, anayasa hukukçuları mı?

Değerli milletvekilleri, bu soruda, kuşku duyarsak demiyorum, kuşku duyduğumuz izlenimimizi verirsek, yasama organı olarak, millî iradenin bize teslimiyle ilgili, yani, halkın bize emanet ettiği iradeyle ilgili zaafımız ortaya çıkar. Buna da, hiçbirimizin hakkı yok. Başta işaret ettiğim husus oydu.

Şimdi, böyle bir noktada, anayasa, kişinin temel hak ve ödevleriyle, temel haklarla, dahası, siyasi hak ve ödevlerle konuların dışında -elbette, olağanüstü hal ve sıkıyönetim halleri mahfuz kal-

mak şartıyla- yasama organına, yürütmeye, kanun gücünde kararname çıkarma yetkisi, verme yetkisini vermişse, bizim, artık, böyle bir noktada, birtakım teferruatlarla, başka başka kurumlara, başka başka kişilere, yani, millî irade temsilcisi olmayan, ancak ve ancak, millî irade temsilcisinin yapabildiği hukuk normlarıyla ilgili, ama, o hukuk normlarına dayanarak karar verme yetkisine sahip organlara, başka başka o organların kararlarıyla yorum yapacak kurumlara güç verme yetkimizin olmadığına işaret etmek istedim. Bunu, Parlamento zabıtlarına, sizler adına, katılırsanız, paylaşarak geçirmek istedim.

Ben, bu dört madde esnasında katkı yapan her arkadaşımıza, her sayın milletvekiline teşekkür ediyorum, Sayın Başkana da teşekkür ediyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim Sayın Bakan.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, oyumun rengini belli etmek üzere söz istiyorum.

BAŞKAN – Son söz milletvekilinin; oyunuzun rengi değil; çünkü, oyunuzun rengi son oylamada olur da ondan şaşırımdı.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Evet, son söz.

BAŞKAN – Buyurun, son söz milletvekilinin.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Bakanımızı dinledim ve "son söz milletvekilinindir" şeklindeki içtüzük hükmü gereğince söz almış bulunuyorum.

Türkiye, parlamenter demokratik bir sistemle idare edilmektedir. Türkiye'de, Türkiye Büyük Millet Meclisi, millî iradenin tecelli ettiği yerdir. Egemenliğin kayıtsız şartsız millet tarafından kullanıldığı ve bunun da yerinin, mabedinin, kurumunun, kuruluşunun Türkiye Büyük Millet Meclisi olduğunu biliyoruz. Türk Milleti, egemenliğini, Anayasada koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır; bunun yeri de Meclistir. Bu egemenliğin hiçbir zümreye, hiçbir kuruma, hiçbir kuruluşa devredilemeyeceği, Anayasanın açık hükmüdür. Bu itibarla, çıkarmakta olduğumuz bu yetki kanununa, öylesine geniş ve gerçekten şümulü bakımından belirsiz olması sebebiyle itirazımız vardır. Bir taraftan merkezî idarenin, bir taraftan mahallî idarelerin sadece ticretle ilgili denge-sizliklerini ortadan kaldırmak değil, aynı zamanda, teşkilatı, görevi, sorumluluğu da dahil olmak üzere, âdetâ, Meclise tevdi edilmiş olan bir görevin, hükümete devredilmesi hadisesi vardır; itirazımız bunadır.

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Siz yapmadınız mı?

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) – Bu itibarla, ben, altını çizerek belirtmek istiyorum değerli arkadaşlarım. Bu konu, Anayasaya aykırıdır; Anayasanın temel ilkelerine aykırıdır. Özellikle, Sayın Bakanımızın ifade ettiği 91 inci maddedeki ifadeyi ben tekrar edeyim. Ancak, sıkıyönetim, olağanüstü haller saklı kalmak üzere ve Anayasanın temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle ilgili dördüncü bölümde yer alan siyasî haklar ve ödevler konusunda kanun hükmünde kararname yetkisinin verilemeyeceğini amirdir.

Değerli arkadaşlar, eğer, bu maddeyi ifade etmek suretiyle bir gerekçe arıyorsak, o halde, Türkiye Büyük Millet Meclisini sadece bu hakların söz konusu olduğu dönemde toplantıya çağırırsınız ve o kanunları çıkarırsınız. O zaman, diğer kanunların çıkarılmasıyla ilgili Meclise ihtiyaç da kalmaz.

O itibarla, Anayasada bu açık hükme rağmen, bu kadar geniş görev, teşkilat, yetki, sorumluluğu da içerisine alacak şekilde, bir taraftan da, teret dengesizliğini ortadan kaldırmak maksadıyla deyin de, bu kadar geniş anlamda bir yetki kanununun özellikle çıkarılmasının Anayasaya aykırı olduğunu belirtiyoruz ve o sebeple de itirazımız vardır.

Biraz evvel Sayın Kamer Genç'in de ifade ettiği gibi, eski Anayasa Mahkemesi Başkanı şu anda Cumhurbaşkanındır ve özellikle Anayasa konusunda fevkalade hassastır. Hak ve hürriyetlerin devri, hak ve hürriyetlerin genişletilmesi, demokrasinin özellikle standartlarının yükseltilmesi konusunda fevkalade hassastır.

Bu itibarla, bu yasanın, özellikle anayasaya aykırılık bakımından Cumhurbaşkanlığı tarafından da mutlaka dikkate alınacağı ümidini taşıyor ve bu anlayış içerisinde de, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bedük.

ABDÜLKADİR AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan, soru soracaktım efendim.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ABDÜLKADİR AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan, detaletinizle, Sayın Bakandan bir konuyu rica edecektim.

Şimdi, efendim, mahallî idareler reformu, şu anda ülkemizin en önemli ve en öncelikli meselesi. Bugün de gördük ki, 3 000'e yakın belediye başkanımız Ankara'ya geldiler. Gerçi, bunları, şık ve hoş olmayan bir şekilde karşıladık; ama, geldiler ve bir salonda, âdeta, feryat edercesine sorunlarını dile getirdiler.

Şimdi, biz, günlerdir, hükümetten, mahallî idareler reform tasarısının bir an önce buraya getirilmesini istedik; getirilmedi. Hükümetimiz, bir yetki kanunu tasarısıyla Meclisin huzuruna geldi; ama, her nedense, bu önemli konuyu unuttu, akıllarına gelmedi. İşte, bugün, belediye başkanlarımızın bu feryadı sonunda hatırladık, alelacele ve Anayasaya aykırı bir şekilde, talep etmemiş olmalarına rağmen, Yüce Meclis olarak, hayır, alın bu yetkiyi de kullanın dedik, zorla verdik.

A. TURAN BİLGE (Konya) – Soruya gel, soruya... Soruya geç de, vakit kaybetmeyelim.

BAŞKAN – Soracak efendim...

ABDÜLKADİR AKSU (Devamla) – Şimdi Sayın Bakana soruyorum: Bu önemli meseleyi, mahallî idareler reformu konusunu, kanun kuvvetinde kararnameyle, yetki kanunu çerçevesinde, altı ay içerisinde bu hükümet halledebilecek mi? Belediyelerimizin yığınla problemleri, il genel meclislerinin sorunları, köy ve mahalle muhtarlarının birikmiş meseleleri halledilebilecek mi bu süre içerisinde, bu yetki kanunu çerçevesinde?

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI YÜKSEL YALOVA (Aydın) – Sayın Başkanım, talep etmediğimiz ifade edildi. Bu, gerçeği yansıtmıyor. Biz, 1 inci maddedeki kamu kurum ve kuruluşlarının mahallî idareleri de kapsadığını; ancak, Parlamento, bir irade beyanıyla, daha açıklayıcı bir metne ilave yapmanın katkı sağlayacağını söyleyince, Parlamente'ye olan saygımız nedeniyle onu kabul ettik.

Sayın milletvekilinin "hükümet bunları yapabilecek mi" şeklinde sıraladığı tüm konuları da "evet, yapabilecekler" şeklinde yanıtlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim efendim.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir. Efendim, İçtüzüğü'nün 86 ncı maddesine göre, oyunun rengini belli etmek isteyen milletvekili var.

İstanbul Milletvekili Sayın Masum Türker, lehte, buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

MASUM TÜRKER (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Demokratik Sol Parti Grubu üyesi olarak, kamu çalışanlarının ücret düzenini düzeltecek ve kamuda çalışan emekçinin alınterini karşılayacak yeterli ücreti verecek, vatandaşlık hakkını, kamu hizmetlerinden yeteri kadar yararlanması konusunu sağlayacak ve özellikle, saydamlığa önem verecek böylesine bir kanun tasarısı lehinde, olumlu oy vereceğimi ve bütün beklentilerimizin -biraz evvel dile getirilen, mahallî idarelerden tutun, her konuya kadar- bu altı aylık süre içinde oluşturulacağını umuyor, saygılarımı sunuyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Aleyhte, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan; buyurun. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Muhterem Başkan, muhterem üyeler; kamu çalışanları ve kamu yönetiminin yeniden düzenlenmesi ve sonradan ilave edilen, mahallî idarelerle ilgili düzenleme yapmak üzere, hükümete, kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi veren bu kanun tasarısıyla ne yapılacağı belli olmadığı için, ne verileceği belli olmadığı için, hangi kaynaktan verileceği belli olmadığı için bu tasarıya karşı olduğumu ifade etmek için söz almış bulunuyorum.

Hepinizi hürmetle selamlarım. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, tasarı açık oylamaya tabidir.

Saat 24.00'te toplanmak üzere birleşime 5 dakika ara veriyorum.

Kapanma Santi : 23.55

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 24.00

BAŞKAN : Başkanvekili Murat SÖKMENOĞLU**KÂTİP ÜYELER : Vedat ÇINAROĞLU (Samsun), Hüseyin ÇELİK (Van)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 121 inci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.
518 sıra sayılı kanun tasarısının görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

4. – *Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilât, Görev ve Yetkilerine İlişkin Konularla Kamu Personeli Arasındaki Ücret Dengesizliklerinin Giderilmesi ve Kamu Mali Yönetiminde Disiplinin Sağlanması İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/710) (S.Sayı : 518) (Devam)*

BAŞKAN – Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada.

Tasarının tümünün açık oylamasını yapacağız.

Açık oylamanın şekli hakkında Genel Kurulun kararını alacağım.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için 3 dakika süre vereceğim.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkilerine İlişkin Konularla Kamu Personeli Arasındaki Ücret Dengesizliklerinin Giderilmesi ve Kamu Mali Yönetiminde Disiplinin Sağlanması İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu Tasarısının açık oylamasına 234 üye katılmış; 196 kabul, 37 ret, 1 mükerrer oy çıkmıştır.

Tasarı kabul edilmiştir, hayırlı olsun.

433 sıra sayılı, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle ilgili tasarının görüşmelerine başlayacağız.

5. – *Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı : 433)*

BAŞKAN – Komisyon?.. Yok.

Hükümet?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısını ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporlarının görüşmelerine başlıyoruz.

6. — *Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (11650, 11679), (S. Sayısı : 517) (1)*

BAŞKAN – Komisyon?.. Yerinde.

Hükümet?.. Yerinde.

Sayın milletvekilleri, komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza sunacağım: Raporun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Raporun okunması kabul edilmemiştir.

Tasarının tümü üzerinde müzakereye başlıyoruz.

Gruplar adına, kimse bir şey vermemiş...

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Fazilet Partisi Grubu adına Akif Gülle konuşacak.

BAŞKAN – Fazilet Partisi Grubu adına Sayın Akif Gülle; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA AKİF GÜLLE (Amasya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 517 sıra sayılı kanun tasarısı üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; sözlerime başlarken, hepinizi en içten duygularıyla selamlarım.

Tasarıyla, Erciyes Üniversitesi ile Afyon Kocatepe Üniversitesi rektörlüklerine bağlı yeni fakültelerin kurulması amaçlanmaktadır.

Değerli arkadaşlar, ülkemizde yükseköğretim kurumlarının sayısının artırılması ve yaygın hale getirilmesi, hepimizin, hem arzu ettiği hem de gerçekleşmesi için üzerine düşen görevi yapacağı millî bir davamızdır.

Bizim millet olarak, dünya bilim tarihinde özel bir yerimiz vardır. Selçuklular zamanında Bağdat'ta kurulan Nizamiye Medresesi, yine, Fatih Sultan Mehmet tarafından 1463'te İstanbul'da kurulan İstanbul Medresesi, bu alanda gösterebileceğimiz müstesna kuruluşlarımızdır. Bu ve benzeri kuruluşlarımızın, Avrupa'nın karanlık çağında, dünya bilimine de katkıları oldukça büyüktür. Bu birikim, Endülüs yoluyla Avrupa'ya geçmiş ve Avrupa'nın aydınlanmasında çok büyük bir tesiri de icra etmiştir. Büyük düşünür Niche "eğer İslam dünyasını tanımamış olsaydık, bizde -yani, Avrupa'da- aydınlanma olmazdı" demektedir. Bizde Batı tipi yükseköğrenimin ilk örnekleri ise, 1773'te kurulan Mühendishane-i Bahri-i Humayun, 1795'te kurulan Mühendishane-i Berri-i Humayun ve benzerleriyle başlamıştır.

Cumhuriyet döneminde yükseköğrenimin Anadolu'ya doğru yaygınlaştığı da göz önünde bulundurulması gereken bir gerçektir. Ankara'da 1925'te Hukuk Mektebi, 1926'da Gazi Eğitim Enstitüsü kurulmuş olup, daha sonraki yıllarda bu alanda ciddi mesafeler de alınmıştır. Cumhuriyet döneminde üniversite sayısı, bugün itibarıyla 1'den 74'e, öğrenci sayısı 2 914'lerden 1 419 000'lere, öğretim elemanı 37'den 63 000'lere kadar yükselmiştir. Bu rakamlar önemlidir; ama, bugün için elbette yeterli rakamlar da değildir.

Değerli arkadaşlar, bugün, özel üniversitelerle beraber ülke genelinde üniversite sayımız 74'e ulaşmış olmakla beraber, hâlâ otuzun üzerinde ilimizde üniversite açılması konusunda talepler mevcut bulunmaktadır. Yeni üniversite açılmasıyla birlikte, hiç şüphesiz, sosyal, kültürel ve ekonomik gelişme de aynı hızla artacaktır. Üniversitesi olmayan illerimizde yeni üniversite açılması, bir yandan o ilin önünde yeni bir ufku açılmasını sağlarken, diğer yandan da yeni iş sahalarının,

(1) 517 S. Sayılı Bazıyazı tutanağa eklidir.

istihdam alanının oluşmasına da katkıda bulunacaktır. Ancak, popülist uygulamalardan, siyasî değerlendirmelerden uzak, objektif kriterler göz önüne alınarak yeni üniversitelerin açılmasına karar vermek de, bugün için kaçınılmaz olan bir gerçektir. Yoksa, kısa vadede, işlevsiz birçok üniversitenin sorunlarıyla başbaşa kalır ki, bu da, gençlerimize ve de eğitimimize, herhalde, yapılan bir iyilik anlamını taşıyamamaktadır. Unutulmamalıdır ki, üniversiteler, gençlerin meşgul edildiği yerler değil, eğitildiği, geliştirildiği bilim yuvalarıdır.

Değerli milletvekilleri, bu vesileyle milletin bu kürsüsünden bir üzüntümü ifade etmeden geçemeyeceğim. Bu üzüntüm, cumhuriyetimizin 75 inci yılında, başta zamanın Cumhurbaşkanı ve tüm devlet ve hükümet yetkililerinin verdikleri, ama, maalesef bugüne kadar gerçekleşemeyen bir sözdür; o söz, birçok arkadaşımızın da hatırlayacağı gibi, 75 inci Yıl Üniversitesidir. Evet, cumhuriyetin 75 inci yılı anısına Amasya'da kurulması düşünülen üniversite, maalesef, şu ana kadar gerçekleştirilmemiştir. Verilen bu söz, başta Sayın Başbakanın, Sayın Millî Eğitim Bakanının ve Yüce Meclisin üzerinde hâlâ da durmaktadır. Biz Amasya milletvekilleri olarak bu kürsüden müteaddit defalar gündeme getirmiş olmamıza rağmen, bugüne kadar hükümet yetkilileri tarafından hiçbir adımın atılmaması, Amasyalıları derinden rencide etmektedir. Başta hükümeti oluşturan sayın liderler olmak üzere, tüm liderlerin, Amasya Yavuz Selim Meydanında Amasyalıları verdikleri sözü bir daha düşünmeleri gerekir; buradan kendilerine hatırlatmak istiyorum.

Cumhuriyetimize giden yolda çok önemli bir yer tutan Amasya, medeniyet ve ilim tarihi bakımından da ülkemizin önde gelen şehirlerinden bir tanesidir. Çeşitli uygarlıkları bağrında barındırmış, 5 000 yaşındaki bu şehir, üniversiteli olmayı çok önceleri hak etmiş idi.

Kaldı ki, Amasya'daki mevcut fakülte ve yüksekokulların bina yapısı, arsa ve bulunduğu yer bir üniversiteye kifayet edecek biçimde planlanmış olup, bu yönden de bir sorun söz konusu değildir.

Değerli milletvekilleri, bugün, üniversitelerimiz ve üniversitelilerimiz ciddi bir malî darboğaz içerisinde. Özellikle son zamanlarda üniversitelere kamu kaynaklarından yapılan harcamalardaki reel azalma, sıkıntıyı çok daha fazla artırmıştır. Bugün, kamu kaynaklarından öğrenci başına yapılan harcama, mesela Amerika Birleşik Devletlerinde yüzde 15, Endonezya'da yüzde 25, Mısır'da bile yüzde 4'lerde iken, ülkemizde sadece yüzde 2'lerde kalmaktadır. Öğretim üyelerinin ekonomik durumu içler acısıdır. Bugün, ömrünü bilime vermiş bir profesöre ödenen ücret, sadece ve sadece 900 dolar civarındadır.

Değerli milletvekilleri, bu vesileyle biraz da millî eğitimimizin bugünkü durumu hakkında düşüncelerimi ifade etmek istiyorum. Bugün, zorunlu temel eğitimin sekiz yıla çıkarılışının, Meclis tarafından onanmasının üçüncü yılını doldurmuş durumdayız.

O günleri hatırlayınız, sınıf mevcutları 30'a inecekti, ikili öğretim kalkacak, normal eğitime geçilecekti, okullarımız çağın gereklerine uygun donatılacaktı, her öğrenci en az bir yabancı dil öğrenecekti, öğretmenlerimizin malî durumları iyileştirilecekti, okullarımız bilgisayarlarla donatılacaktı ve bu dönemde, bu milletin imkânlarından eğitime de çok ciddi kaynakların aktarıldığını hemen bunun peşinden ifade etmemiz gerekiyor. Katkı payı ve bağışlardan 1 katrilyonun üzerinde bugüne kadar para toplanmıştır. Son üç yılda Millî Eğitim Bakanlığına ayrılan ödenek 6 katrilyonu geçmiştir. Bunlara ilave olarak, Dünya Bankasından alınan krediler, Avrupa Birliğinden gelen hibeler de azımsanamayacak kadar yüksek orandadır. Bu imkânlar azımsanamayacak ölçüdedir; ama, sonuçlar da, hepimizin bildiği gibi ortadadır. Sınıf mevcutları, hâlâ, oldukça kalabalıktır, 50'lerin üzerindedir.

Taşınmalı eğitim içer acısıdır; 1999-2000 üretim yılında 22 282 okulun 619 324 rencisi merkezdeki okullara taşınırken, 17 000 köy okulunun kapısına kilit vurulmuş, yokluğa terk edilen binalar tahrip olmuş, Şimdi, tekrar, köy okullarına dönüş haberleri -Milli Eğitim camiası tarafından gelmeye başlamıştır.

Okullarımızın bilgisayarla donatılması, bilgisayarlı eğitime geçiş projesi de maalesef bir hayal olarak kalmıştır. 1998'de 2 451, 1999'da 14 000'lerde, 2000 yılında ise 14 600 civarında okulda bilgisayar laboratuvarı kurulacağı o günlerde planlanmış ve konuşulmuş idi; Şimdi, gefinen noktayı Sayın Bakanın bizatihi kendisinden Yüce Meclisin huzurunda öğrenmek istiyoruz.

1998-1999 Üretim yılında 15 üniversitede 800 000 dolar karşılığı 3 000 retmen bilgisayar kursuna alınmıştı. Bunlar, okullarda bilgisayar dersi verecek retmenlerdi. Bu retmenlerin Şu anda bilgisayar kursu verip vermediklerini de, yine, Sayın Bakandan Meclisin huzurunda öğrenmek istiyoruz.

Değerli milletvekilleri, bugün hâlá, nüfusumuzun yüzde 46'sı ilkokul mezunu ve yükseköğrenim görmüşlerin oranı da ancak yüzde 3'lerde ise, bu oran, hepimiz için üzücüdür.

Nüfusumuzun hâlá yüzde 19,5'i okuyazar değildir. Bunların çok büyük bir miktarını da bayanlar oluşturmaktadır. Çalışmamızın yüzde 78'i, ilkokul ve aşağı seviyede eğitim görmüştür.

Bunların karşısında söylememiz gereken, eğitimin bugün de en öncelikli meselemiz olmasıdır. Bu nedenle, eğitimi, siyasí mülahazaların üzerinde tutmamızın gerektiğini hepimizin bilmesini ifade ediyor, yeni kurulacak müesseselerin eğitim camiasına hayırlı olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Efendim, teşekkür ediyorum.

Anavatan Partisi Grubu adına, Manisa Milletvekili Sayın Ekrem Pakdemirdi; buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 517 sıra sayılı kanun tasarısıyla ilgili söz aldım; hepinize saygılar sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin en büyük zenginliği, genç nüfusumuzdur. Bu zenginliğimizin kıymetinin idraki içinde, çocuklarımızı yarınlar için çok iyi yetiştirmeliyiz. İnsan üzerine yapılan yatırımın geri dönüşünün ölçüsü yoktur. Millet olarak savunmaya değil, eğitime yaptığımız harcamalarla övünmeliyiz. Sekiz yıla çıkardığımız zorunlu eğitimin, inşallah, onbir yıla çıkışını göreceğiz. Gençlerimizi modern bilim ve teknolojiyle donatmak bizlerin görevidir. Bilimin, ışığın olmadığı yerde, bir müddet sonra, hurafeler ve karanlık hâkim olur.

Oylarımızla kabul edildiği takdirde, bu kanunla, 6 yeni fakülte, 4 enstitü ve 4 yüksekokul kurulmaktadır. Bu eğitim kurumlarında, kısa bir müddet sonra, en az 6 000 evladımız öğrenim göreceklerdir.

Yine, bu kanunla, UŞak İlimizde yeni kurulan 2 fakülte ile 9 yüksekokul birlikte düşünüldüğünde, bu ilde yeni bir üniversite kurma tercihi yapmalıyız.

Sayın milletvekilleri, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile üniversitelerin kurulmasıyla ilgili 2809 sayılı Kanun, onyediyıllık bir maziye sahiptirler. Üniversite önünde birikmiş bu kadar çocuğumuz varken, fakültelerin ve yüksekokulların kurulabilmesi çok daha basite indirgenmelidir. Hele hele vakıf üniversitelerinin fakültelerinin kuruluşunu, YÖK'ün teklifi, Cumhurbaşkanının onayıyla yapmakta fayda görüyoruz. Tabiatıyla, üniversitelere fakülte kurmakla, yükseköğrenimin problemlerini halletmek mümkün değildir. Önemli olan, bu kurumlara üretim elemanlarını bulmaktır. Üretim elemanı uzun dönemde yetiştirilebilir.

Bugünkü ücret politikasıyla, maalesef, üniversiteler, istihdam yönünden birer cazibe merkezi olmaktan çıkmıştır. 1980'li yılların başında, profesör bir kişi, Başbakanlık Müsteşarının veya ordu-da bir tümgeneralin maaşını alırdı. 1992 yılından sonra öğretim üyelerinin maaşlarında büyük gerilemeler oldu; bugün, bir profesör, bir daire başkanı veya bir yarbay kadar ücret alabilmektedir.

Üniversitelere ayrılan kaynak günden güne azalmaktadır. İş yapmak isteyen rektörler, kaynak azlığından dolayı, ihale kanunlarının dışına çıkarak, emanet usulü yatırımlara yöneldiler.

Yüksek eğitim ve öğretim, 1980 ihtilaliyle birlikte icradan koparılarak, hemen hemen özerk bir duruma sokuldu. Özerk olan kurum, denetim dışında kaldı. Bunun sonucunda, birçok yeni üniversitelerin rektörleri, kurum sırtından keyfi davranışlara girdi. Özerkliğin, bir otodenetim ve dış-denetim karşılığında, idarî ve malî konulara da genişletilmesinde yarar görmekteyiz.

Üniversitelere rektör atamaları sakıncalı bir durum ortaya çıkarmıştır. İlk turda üniversite öğretim üyeleri tarafından en çok oy alan altı adayın, YÖK Genel Kurulunca üçe indirilmesinin ardından, Cumhurbaşkanı birini rektör olarak atamaktadır. Başlangıçta seçim olması nedeniyle, rektörlerin bir kısmı, öğretim üyelerini "bu bana oy verdi, bu bana oy vermedi" diye ayırıyor ve özlük haklarıyla oynayabiliyorlar; ilgisiz yerlere tayin ediyorlar, hatta, uluorta soruşturma açtırarak, onların rahat çalışmasını önleyebiliyorlar. İkinci defa seçilmek isteyen kişi de "bu bana oy verir, bu bana oy vermez" diye bölerek, onların özlük haklarıyla oynayan birçok yeni üniversite rektörü vardır.

Değerli milletvekilleri, bu örnekleri vermemdeki gaye, üniversite rektörlerinin seçim yerine atamayla gelmelerini önermektir. Anabilim dalı bölüm başkanlıkları, mutlaka, seçimle belirlenmelidir. Dekanlar da atamayla gelebilmelidir. Ancak, fakülte genel kurulu ve fakülte yönetim kurulları seçimle göreve gelmeli, yetkileri de 1980 öncesi gibi olmalıdır diye düşünüyoruz.

Vakıf üniversitelerinde, rektör, mütevelli heyeti tarafından tayin ediliyor, rektörün hesap verdiği bir heyet var; ayrıca, YÖK'ün genel gözetim ve denetimindedir. Bu üniversitelerde çalışmak isteyenler gün geçtikçe artmaktadır. Fizik imkânlarının daha az olmasına rağmen, bu üniversitelere kaçış devam ediyor.

İyi öğretim üyesi, araştırma görevlisinin iyi yetiştirilmesiyle mümkündür. Araştırma görevlisinin eline geçen para çok güllüncüdür. Yardımcı doçentün, doçentün, profesörün eline geçen para, demin söylediğim gibi, yine, çok güllüncüdür. Vaktiyle, bu durumu düzeltmek, üniversitelerdeki öğretim kontenjanlarını artırabilmek için, ekders ücretlerine, o güne göre, astronomik zam yaptık. Bu anlayışı, bizden sonra gelen hükümet terk etti ve ücretler, maalesef, bugünkü güllünç seviyesine geldi.

Bugün, öğretim üyelerinin, yöneticilerden kaynaklanan mağduriyetlerinin ortadan kaldırılması için, yardımcı doçent, doçent ve profesörlüğe yükseltme ile atamanın ayrılmasını şart olarak görüyoruz. Yükseltilemeyle, öğretim üyeleri, özlük haklarını alabilecekler, atamanın şu veya bu sebeple yapılamaması halinde, hiç olmazsa, maddî yönden mağduriyetleri önlenmiş olacaktır.

Tabiiyatıyla, yükseltme için gerekli asgarî kriterler konulmalı ve bunlara uyulmalıdır. Profesörlüğe yükseltilmeye, uluslararası yayın ve araştırma şart koşulmalıdır.

Değerli milletvekilleri, her geçen gün, üniversitelere ayırabildiğimiz bütçe kaynağı azalmaktadır. Gelişmiş 10 üniversitemiz, hem fizik imkânları ve hem de öğretim üye potansiyeli yönünden kaliteli ikinci eğitim yapabilecek konumdadır. İkinci eğitim, vakıf üniversiteleri gibi paralı olmalı. Öğrencilerden alınan paraların bir kısmı öğretim üye ve yardımcılarına, bir kısmı üniversitenin yenilenmesine harcanabilir. Bu 10 üniversite ikinci eğitimi vakıf üniversiteleri gibi yapabilse, bütçe-

den hiçbir fon almadan da ayakta durabilir. Bu yolla, her yıl 50 000 evladımız kaliteli öğrenime kavuşur.

Ayrıca, üniversiteler, çeşitli yollardan oluşturdukları kaynaklarını serbestçe geliştirip, serbestçe kullanabilmelidirler.

Üniversite öğrencilerinden alınan öğrenim harçları artırılarak, durumu müsait olmayan her öğrenciye kredi vermek yoluyla, üniversitenin gelirleri artırılabilir.

Üniversiteler önünde öğrenci yığılmasının iki önemli sebebi vardır. Birincisi, lise çıkışlı öğrencilerin hayata atılıp bir iş yapması pek mümkün değildir; ikincisi de, yedek subaylık hakkının alınma imkânıdır. Bu yığılmayı önlemek için, meslekî ve teknik liseler özendirilmeli, ortaöğretimde bu yönde bir yönlendirme yapılmalıdır.

Sabrınız için teşekkür eder, saygılar sunarım efendim. (ANAP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Pakdemirli.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Hüseyin Çelik; buyurun.

DYP GRUBU ADINA HÜSEYİN ÇELİK (Van) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan yasa tasarısının geneli üzerinde Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek üzere söz almış bulunuyorum; şahsım ve Grubum adına hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu yasa tasarısı, Erciyes Üniversitesine bağlı olarak bir dış hekimliği fakültesi, bir iletişim fakültesi açılmasını, ayrıca, daha önce Nevşehir'de İktisadî İdarî Bilimler Fakültesine bağlı olarak kurulan Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulunun da, Erciyes Üniversitesi Rektörlüğüne bağlanmasını getirmektedir. Ayrıca, Afyon Kocetepe Üniversitesine bağlı olarak, Uşak İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi, Afyon mühendislik fakültesi, eğitim fakültesi, güzel sanatlar fakültesi, beden eğitimi ve spor yüksekokulu ile bir sağlık bilimleri enstitüsünün kurulmasını âmidir.

Başkent Üniversitesine bağlı olarak da, eczacılık fakültesi, eğitim fakültesi, eğitim bilimleri enstitüsü, Avrupa Birliği uluslararası ilişkiler enstitüsü; ancak, bu Avrupa Birliği uluslararası ilişkiler enstitüsünün isminde bana göre bir sıkıntı vardır. Avrupa Birliğinden sonra buraya bir "ve" ilave edilmelidir, aksi takdirde, bana göre, anlamsız olur. Ayrıca, transplantasyon ve gen bilimleri enstitüsü, yanık, yangın ve doğal afetler enstitülerinin kurulmasını âmidir.

Değerli milletvekilleri, vakıf üniversiteleri içerisinde, Başkent Üniversitesinin gelişimini memnuniyetle takip ediyoruz. Bu, yeni kurulacak fakültelerin, enstitülerin ve yüköğretilerin hayırlı olmasını diliyoruz. Biz, Doğru Yol Partisi olarak, Türkiye'de eğitimin yaygınlaşmasından yanayız. Ayrıca, yükseköğretimin de, Türkiye çapında, yaygın hale gelmesi, tabii ki, bütün Parlamentoyu da olduğu gibi, bizi de, Grubumuzu da sevindirir.

Değerli milletvekilleri, ancak, burada üzerinde durmam gereken çok önemli bir husus vardır. Üniversite binası ile üniversite tabelası ile üniversite farklı şeylerdir. Bugün ülkemizin birçok şehrinde üniversiteler kurulmuştur, kapisına kerli ferli tabelalar asılmıştır; ancak, onlar gerçekten üniversite olmamışlardır. Üniversite öncelikle kaliteli, iyi yetişmiş öğretim üyesi gerektirir. Ayrıca, fizikî mekânların yanında, dokümantasyon gerektirir, laboratuvar malzemesi gerektirir, donanım gerektirir. Bunlar olmadığı zaman da, o üniversite, üniversite olmaz.

Bu kuracağımız, yeni üniversitelerin veya üniversitelere bağlı olarak kuracağımız yeni fakültelerin, kalitesinden taviz verilmemesi gerektiğini huzurunuzda arz ediyorum.

Bendenizin milletvekili olduğu Van İlinde birkaç yıldan beri 3 fakülte kurulmuştur. Bunlar Güzel Sanatlar Fakültesi, İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi ve Mühendislik Fakültesidir, eskilere ilaveten; ancak, aradan geçen 4-5 yıla rağmen bunların henüz binaları bile yoktur. Kâğıt üzerinde fakülte kurmak, kâğıt üzerinde üniversite kurmak, bunların kanunlarını çıkarmak, evet, önemli bir basamaktır, bir aşamadır; ancak, bunların gerçek manada yükseköğretim kurumları olması için, dediğimiz şartların tez elden yerine getirilmesi gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, birçok vilayetimizde üniversite binaları yapılmıştır, fakülte binaları yapılmıştır; ancak, kanunî prosedür olarak buradaki fakülteler ve yüksekokullar açılmamaktadır, kurulamamaktadır. Kırşehir'de binaları biten fakülteler, bence, çıkarılacak kanunlarla açılmalıdır, bunlar eğitim-öğretime başlatılmalıdır. Yozgat'ta böyle bir hazırlık var, Erzincan'da ciddi bir hazırlık var, Aksaray Vilayetimizde ve Türkiye'nin birçok vilayetinde, aslında üniversite talebi var. Bugün Meclis gündemine alınan birçok kanun tasarısı var. Bunların sırasıyla hayata geçirilmesi gerekir; ama, olmazsa olmaz şartımız değerli milletvekilleri, kaliteden taviz vermemektir. Üzülerek belirtiyoruz ki, ülkemizde, üniversitelerimizin kalitesi açısından iyi durumda değiliz. Üniversitemizde bir öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı 35-40 civarındadır; halbuki, gelişmiş ülkelerde bu 13-15 civarındadır. Öğretim üyesi yetiştirme konusunda çok iyi olduğumuz söylenemez. Taşra üniversitelerinde öğretim üyesi açığı had safhadadır. Ankara Üniversitesinde, İstanbul'da, İzmir'de, büyük şehirlerimizde bir bölümde 8-10 öğretim üyesi varken, doçent ve profesör varken, onların burarlarda yaptığı işi, yüklediği yükü, taşra üniversitelerinde, maalesef 1 yardımcı doçent yüklenmektedir. Şimdi böyle olunca, oralarda öğretim üyesi açığı olunca, oradaki eğitimin kalitesinden de söz edemeyiz değerli milletvekilleri. Bunu düzeltmek durumundayız.

Üniversitelerdeki öğretim üyelerinin maaşlarının çok komik olduğunu, bütün sözcük arkadaşlarımız bundan önceki kanun tasarılarında da ifade ettiler. Eğer, biz, gerçekten kaliteli bilim yapan, kaliteli eğitim, öğretim yapan üniversite öğretim üyelerinin olmasını istiyorsak, üniversitelerde, bu sefalet boyutundaki maaşları düzeltmek durumundayız. Bunu da özellikle belirtiyorum.

Değerli milletvekilleri, bir de, bu fakülteler açılırken, yeni yeni üniversiteler açılırken, Türkiye'nin gerçek ihtiyaçları göz önünde bulundurulmuyor. Nerede, hangi fakültenin kurulması gerektiği, gerçekten, rasyonel hesaplara, ihtiyaca binaen olmuyor, daha çok, politik tercihlere dayalı olarak bunlar kuruluyor.

Türkiye'de, bakınız, her tarafa ziraat fakülteleri açtık. Bu size ilginç gelmiyor mu? Ziraat fakültelerinin sayısı arttıkça, Türkiye'de, neredeyse tarım bitti. Türkiye'de veteriner fakültelerinin sayısı arttıkça, Türkiye'de hayvancılık bitti.

Üniversitemiz, sanayiden son derece kopuk bir vaziyette çalışmaktadır. Üniversite-sanayi işbirliği mutlaka temin edilmelidir ve kurulacak fakülteler, gerçek ihtiyaca cevap vermelidir.

Türkiye'de, binlerce, onbinlerce boş ziraat mühendisi var, onbinlerce boş veteriner hekim var ve İktisadî İdarî Bilimler fakülteleri de çok yaygınlaştığı için, bu alanlarda da istemediğiniz kadar diplomalı işsiz insan var.

Değerli milletvekilleri, diplomalı işsizlerin yaratacağı bunalım, çok çok büyük bunalımlar olur. Diplomalı insan işsiz kalınca, bu insanları memnun etmek mümkün değildir; çünkü, üniversiteyi kazanmak, hakikaten zordur. Aileler, büyük fedakârlıklarla, çocuklarını, üniversiteye hazırlık dershanelerine gönderiyorlar. Bunlar, çok zor şartlarda üniversiteyi kazanıyorlar, zor şartlarda tahsil yapıp okulu bitiriyorlar. Okula başladıkları gün, çevreden, kendilerine "bitirince ne çıkacak-sın" diye soru soruluyor. "İşte, efendim, yönetici olacağım, mühendis olacağım, eczacı olacağım"

şeklinde, bunlar, çevrelerine cevaplar yetiştiriyorlar. Ancak, okulu bitirdikten sonra bu insanlar boş kalıyorlar.

Bu diplomalı işsizler ordusuna her gün yenilerini ilave etmemiz doğru değildir. Devlet Planlama Teşkilatı bünyesinde, TÜBİTAK bünyesinde bilim politikası üniteleri vardır. Ancak, ne yazık ki, hükümetler bunları ciddiye almamaktadır. Biz, Türk Milleti olarak -daha önce de bir vesileyle söylemiştim değerli milletvekilleri- hesapla kitapla, gerçekten plan program yaparak yürütüyoruz. Sayın 9 uncu Cumhurbaşkanımızın sık sık söylediği bir şey vardı "göç yolda düzeldir" diye; bu, göçebe kültüründen kalma bir anlayıştır. Önce bir başlayalım, şöyle bir üniversitenin binasını yapalım, üzerine de bir tabela çekelim; öğretim üyesi varmış yokmuş, laboratuvar varmış yokmuş, bunların hesabını yapmıyoruz. Onun için, hesaplı kitaplı, Türkiye'nin hangi branştan ne tür insana ihtiyacı var, bunların mutlaka hesabını yapmak zorundayız değerli milletvekilleri.

Bir de, bakınız, üniversitelerimizin sosyal bölümleri vardır. Londra Üniversitesine bağlı olarak kurulmuş olan School Of Oriental And African Studies (SOAS) diye bir fakülte var; bütün Afrika ve Asya dilleri, onların kültürleri, burada bölümler halinde mevcuttur; ama, bu fakülte'deki öğretim üyelerinin hemen hemen hepsi, İngiliz Dışişleri Bakanlığının tabii danışmanları konumundadır.

Allahaşkına, bizim Dışişleri Bakanlığı mensupları, bugüne kadar kaç kere, mesela, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesindeki İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümündeki öğretim üyelerini veya Sinoloji Bölümündeki öğretim üyelerini, Alman Dili ve Edebiyatı bölümündeki hocaları çağırıyorlar, onlardan istifade ettiler, oluşturacakları politikalarda onlara akıl danışıyorlar? Böyle bir şey söz konusu değil sayın milletvekilleri. Biz, gerçekten, biraz da pratik faydaya yönelik, memleketin yararına olabilecek bir öğretim yaptırmak zorundayız.

Bu yabancı dil meselesi, üniversitemizde çok ciddi bir problemdir. Burada, ben, Sayın Millî Eğitim Bakanımıza bir teklifte bulunuyorum; kendisini bir özel ziyaretim esnasında da söylemiştim; Türkiye'de yabancı dil eğitimi, yabancı dilin iyi öğrenilememesinin sebebi, bizim, Türkçeyi çok iyi öğretemediğimizden kaynaklanıyor. Eğer, biz, çocuklarımıza çok iyi Türkçe öğretebilsek, onlara yabancı dili de rahatlıkla öğretebiliriz diye düşünüyorum. 16 ncı Millî Eğitim Şurasını meslek teknik eğitime ayırdıkları gibi, özel bir şûrayla, Türkiye'de dil öğretimi meselesini de ele almalıydılar değerli milletvekilleri.

Ben, tabii, Sayın Bakanımıza dönemiyorum. Bu arada, bir şeyi daha belirterek konuşmamı bitireceğim.

Değerli milletvekilleri, bu Meclisin dizaynında bile, milletvekillerinin birbirleriyle hasbıhal edilmesine dayalı bin mantalite vardır. Dikkat ederseniz, hükümet sıraları arkaya alınmıştır. Hatip konuşurken hükümete muhatap olamaz. Benim Sayın Bakana dönmem için, tuvat tiyatrosundaki gibi dönüp dönüp durmam lazım.

Değerli milletvekilleri, biz bunu, Başkanlık Divanında da defalarca konuştuk, tartıştık; ama, bu Meclis Genel Kurulunun dizaynını yapan mimar hazretleri bir türlü ikna edilemiyor.

Efendim, telif meselesi söz konusudur. Bir türlü şu kürsüyü, hükümetle, komisyonla muhatap olabileceğimiz bir konuma getiremiyoruz.

Aslında, bunu dizayn edenler, milletvekillerinin hükümet üzerinde bir denetim gücü olduğuna da demek ki inanmıyorlar. Çünkü, Parlatentonun denetim gücü, falan olduğuna ben şahsen inanmıyorum.

Bu arada, 29 Haziran 1939'da Hatay'ın anavatanına katılmasından dolayı, yani bugün 29 Haziran Hatay'ın anayurda katılış yıldönümüdür (Alkışlar) ve bu vesileyle Hatay'a bağlı olarak bir dış-hekimliği fakültesi açılması istenmektedir. Parlamentomuz bu konuda ortaya irade koyarsa bundan da memnun olacağız. Böylelikle, Hataylı hemşerilerimizi, vatandaşlarımızı da sevindirmiş olacağız.

Bu duygu ve düşüncelerle hepimize en derin saygılarımı arz ediyorum efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çelik.

Gruplar adına başka söz isteyen?.. Yok.

Şahıs adına, Nevşehir Milletvekili Sayın Mehmet Elkatmış, buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

MEHMET ELKATMIŞ (Nevşehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun tasarısı hakkında şahsım adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlarım.

Üniversitelerin bir ülkenin, bir ilin kalkınmasında ne kadar önemli olduğu hepimizce bilinmektedir. Gerçekten de, bir ülkenin, bir ilin kültürel, sosyal ve ekonomik yönden kalkınması için üniversiteler çok önemlidir. Üniversiteler, çağdaşlaşmanın da bir sembolüdür ve her ilde bir üniversite kurulması da bu yönden bir ideal olmalıdır. Nitekim, bütün milletvekillerimiz de, kendi illerine bir üniversite kurulması için çalışmaktadırlar.

Duruma baktığımızda, Yedinci Plan döneminde 15 tane yeni vakıf üniversitesi kurulmuştur ve bunlarla birlikte 21 vakıf üniversitesi olmuştur ve toplam üniversitesi sayısı ise 99 yılı itibarıyla 74'tür; 1 492 tane de fakülte, enstitü, yüksekokul ve meslek okulu vardır.

Yine, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, yükseköğretimde okullaşma oranı yüzde 19'u örgün eğitim olmak üzere yüzde 31 olarak hedeflenmiş; ancak, yüzde 18,7 örgün eğitim olmak üzere, gerçekleşme yüzde 27,8'e ulaşmıştır.

Birkaç gün evvel kabul ettiğimiz Sekinci Beş Yıllık Plana göre ise, yükseköğretimde okullaşma oranı yüzde 28,3; örgün eğitim ve yüzde 9 da açık öğretim olmak üzere, hedef yüzde 37,3'tür. Görüldüğü gibi, bu rakam çok düşüktür.

Yine, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında 766 bin örgün öğretimde, 460 bin açık öğretimde olmak üzere, 1 milyon 226 bin öğrenci vardır.

Yeni kabul edilen Sekizinci Beş Yıllık Plana geldiğimizde, 2001-2005 yılları arasında 1 milyon 519 bini örgün eğitimde, 483 bini de açık öğretimde olmak üzere 2 milyon 2 bin öğrenci hedeflenmektedir; yani, 700-800 bine yakın bir artış öngörülmektedir.

Yükseköğretim almış işgücünün toplam işgücüne oranı ise 1999 yılı itibarıyla yüzde 7,3'tür. Görüldüğü gibi, bu rakam çok düşüktür; yani, çalışan insanların sadece yüzde 7'si yükseköğretim almış oluyor.

Yine, rakamlara baktığımızda, bir öğretim üyesi başına 35 öğrenci düşüyor; halbuki, Batı ülkelerinde, Avrupa Birliği ülkelerinde 15 öğrenci düşüyor. Öğrenciler itibarıyla, 1999-2000 öğretim yılında, bu öğrencilerin yüzde 26'sı, İstanbul, İzmir ve Ankara'dadır. Öğretim üyelerine baktığımız zaman, burada, ters orantı var; öğretim üyelerinin yüzde 50'si, üç büyük şehirde; İstanbul, Ankara ve İzmir'dedir. Onun için, bu büyük şehirlerdeki yığılmaların önlenmesi ve burada, nüfus artışından, sağlıklı gelişmelerden dolayı, birtakım sosyal problemlerin doğmaması için, bunları yaymak gerekiyor ve üniversiteleri Anadolu'ya kaydırmak gerekiyor.

Bütün bu ifade ettiğim rakamlara da baktığımızda, gerçekten de eğitim ve öğretim yönünden, ülkemizde büyük bir kırsırlık, fakirlik olduğu ortadadır. Nitekim, her yıl 1,5 milyon gencimiz, üni-

versite imtihanlarına giriyor. İlk etapta, birinci basamakta, bunların yarısı eleniyor; ikinci basamağa diğer yarısı giriyor, onlardan da eleniyor; aşağı yukarı birkaç yüzbin öğrencimiz, üniversiteye girme şansını elde ediyor -tabii, üniversiteyi bitirince de ne oluyor; o da ayrı bir sıkıntı- ancak, 1 milyonun üzerinde -1 300 000'e yakın- gencimiz, her yıl, üniversiteye girememenin acısını çekmektedir.

Peki, değerli arkadaşlar, bu öğrencilerimiz ne yapıyor; yurt dışına gidiyor. Yurt dışında, bugün, binlerce öğrencimiz var. Tabii ki, yurt dışına, milyarlarca dolar da dövizimiz gidiyor. Halbuki, en fazla dövize ihtiyacı olan ülkelerden bir tanesi de Türkiye'dir. Öyle ki, gerek Amerika Birleşik Devletleri gerekse İngiltere'de bir sektör oluşmuştur; bundan, büyük paralar da kazanmaktadır. Peki, biz, niye bunu yapmayalım; niye dövizimiz gitsin; niye gençlerimiz üniversiteye giremsin; niye gençlerimiz başka ülkelere gitsin, orada birtakım sıkıntılarla karşı karşıya kalsın? Elbette ki, üniversitemizi çoğaltmak ve yaygınlaştırmak zorundayız.

Nitekim, birkaç gün evvel kabul edilen Sekizinci Beş Yıllık Plana baktığımızda, orada, aynen şu ifadeler var: "İnsangücünün eğitim düzeyindeki artışların hızlandırılarak devamı zorunluluğu bulunmaktadır." Yani, yeni öğretim müesseselerinin kurulmasını zorunlu görüyor. Yine, aynen, orada şu cümleler var: "Yeni üniversitelere bağlı birimlerin kurulması, objektif kriterlere ve geniş tabanlı bir karar alma sürecine bağlanacaktır, eğitimin yaygınlaştırılmasına çalışılacaktır."

Sözümün başında ifade ettiğim gibi, tabii, bütün illerimiz de, gerek milletvekilleri olarak gerekse halk olarak, sivil toplum örgütleri olarak, büyük bir gayretin içerisinde. Nitekim, gündeme baktığımızda, komisyonlara baktığımızda, aşağı yukarı her ilin milletvekilleri, bu konuda öneriler vermişlerdir, bir kısmı da gündeme girmiştir. Bu konuda, büyük bir mücadele verilmektedir. Onun için, hükümetin, bu kriterleri, asgari zaman içerisinde getirmesini ve bu işte bir rahatlama sağlamasını diliyorum.

Biz de, Nevşehir milletvekilleri olarak, arkadaşlarımız ve ben, Nevşehir'e de bir Damat İbrahim Paşa Üniversitesi kurulması için kanun teklifleri verdik. Arkadaşlarımızın verdiği kanun teklifi, şu anda gündemdedir, benimki de komisyondadır. Biz, şimdi de, bu kanun tasarısı görüşülürken, arkadaşlarımızla birlikte, Nevşehir'e bir fakülte kurulması için bir önerge hazırladık.

Ben, gerek sayın hükümetten gerekse komisyondan ve siz, değerli milletvekili arkadaşlarımızdan, bu önergemize destek olmanızı bekliyorum. Nevşehirliler bu konuyu heyecanla bekliyorlar.

1 inci madde görüşülürken, bu önerge üzerinde de söz alacağım için, fazla sözlerimi uzatmak istemiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Şimdi, söz sırası, Kayseri Milletvekili Sayın Salih Kapusuz'da.

Buyurun efendim.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi, gecenin bu saatinde, saygıyla selamlıyorum.

Aslında, konuşmayı da tehir etmeyi düşünmüştüm; ancak, böyle hayırlı bir çalışma yapılırken, birtakım talepler konusunda, hükümetin, getirmiş olduğu tasarıda ısrarcı olmasını, doğrusu, şahsım adına uygun görmüyorum. Bir eğitim müessesesinin kuruluşu için hükümet bir tasarı hazırlamıştır, isabetli bir karardır, bundan dolayı tebrik ederiz. Milyonlarca genç evladımızın, üniversite arzusuyla, gece gündüz, aileleriyle birlikte çaba göstermelerine karşı, hükümetin, son anda bile olsa, birkaç fakültenin açılmasına fırsat vermiş olması takdir edilecek bir şeydir.

Tasarıda, üç üniversiteyle ilgili hüküm var; birisi Erciyes Üniversitesi, birisi Afyon, diğeri de Başkent Üniversitesi. Tabii, buralarda açılacak yeni fakülte ve yüksekokullarla ilgili olarak, tasarıya ilave yapılmaması konusunda bir yaklaşım görüyorum. Doğrusu, bunu da uygun bulmuyorum; çünkü, Parlamento'nun huzuruna hükümetten bir tasarı imzalanıp gelmiş, komisyonda görüşülmüş, Afyon'la ilgili, Erciyes Üniversitesiyle ilgili, Başkent Üniversitesiyle ilgili, burada, Parlamento'nun iradesiyle bir ilave yapılmak arzusu zuhur ederse, illâ da, bunun, hükümet tasarısında olmadığı gerekçesiyle geri çevrilmesini şahsen doğru bulmuyorum; çünkü, yapılmak istenilen şey, sizin arzu ettiğiniz şeylere uygun. Yeni bir üniversite talebini, yeni bir fakülte talebini, belki ek madde olarak getirmek mecburiyeti hâsıl olsa, bunda birtakım zorluklar var; ama, motamot, bu getirilen tasarıya uygun bazı önerilerde bulunulacak olursa, bunu uygun görmek, hükümet için de uygun olur kanaatini taşıyorum.

Şimdi, Kayseri'yle ilgili, Erciyes Üniversitesiyle ilgili bir açıklama yapmak istiyorum, bu Genel Kuruldaki kıymetli milletvekillerimize. Kayseri, Türkiye'nin büyükşehirlerinden bir tanesi; bir tek üniversitesi var. Yaklaşık 1 milyon nüfusu olan bu ilde, düşünabiliyor musunuz; Kayseri Erciyes Üniversitesine bağlı, Nevşehir'de 1 fakülte, zannedersem birkaç tane meslek yüksekokulu var; bir de, Yozgat'ta meslek yüksekokulu ve fakülte var. Kayseri'nin ilçelerinin hiçbirinde, bir tek bile olsun, yüksekokul, meslek yüksekokulu yok. Üniversite olan şehirlerimizin -mutlaka, milletvekili arkadaşlarımız kendi illerini çok iyi biliyorlar- her birinde, büyüklü küçüklü yüksekokul mevcut; ama, Kayseri gibi gelişmiş bir ilde -sadece, üniversitenin ve senatonun birazcık uygun olmayan tutumları bizce- üzülererek söyleyelim ki, Kayserililere böyle bir fırsat, ilçeler olarak verilmedi.

Burada bizim istediğimiz şey, sadece Genel Kurulun kararıyla, bu ilçelerden birkaç tanesine bile olsa, Parlamento'nun hediyesi olarak... Para istemiyor, maddî bir destek istemiyor; birçoklarında kurulmuş dernekler var, yurtlar var, vakıflar var, bunlara gönüllü katkı sağlamak isteyen işadamlarımız var. O halde, bu fırsatı hükümetin, devletin, mutlaka değerlendirmesi lazım.

O halde, siz değerli kardeşlerimden ve milletvekili arkadaşlarımdan istediğim şey, bu önergelere, burada, böyle katı bir tutumla değil de, anlayışlı bir yaklaşımla, katılımcı bir yaklaşımla fırsat verir, bunu bölgelere ve illere, ilçelere hediye ederseniz, Parlamento'ya yakışan bir tavır olur kanaatini taşıyor, hepimize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim efendim.

Sayın Bedük, soru için buyurun.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sorumu sormadan önce, 29 Haziranı, Hatay'ın Türkiye Cumhuriyetine bağlandığı ve Hataylıların Türk Milletiyle bütünleştiği ve bütünleşme kararı aldığı bir günü yaşamının mutluluğunu taşıyorum ve o zamanın Cumhurbaşkanı rahmetli Tayfur Sökmen'i rahmetle ve minnetle anıyorum. Ayrıca, Atatürk'ün dünyaya çağırısına cevap olarak Türkiye'ye bağlanmış olan Hatay'ın o zamanki Cumhurbaşkanı'nun oğlu olan Sayın Murat Sökmenoğlu'na bir tetabuk eseri Meclis Başkanvekili olması sebebiyle onu da ayrıca kutluyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim; mahçup ettiniz.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) - İki sorum var; birincisi, Sayın Bakanım, Kırşehir'de ve Yozgat'ta binalar hazır, altyapı hazır, okullar var; ama, üniversite bir türlü kurulmuyor. Acaba, üniversite kurulması için aranan şey ne? Tekrar ediyorum, bina var, öğrenciler var, her şey hazır, altyapı olduğu gibi var, öğretim üyeleri de tamam; ama, üniversite açılması hususunda, nedense,

bir çekingenlik, bir kısırdöngü içerisinde dolaşıyoruz. O sebeple, ne Kırşehir'de Ahi Evran Üniversitesi'ni açabildik ne Yozgat'ta...

İkinci sorum: Bu iki ilimizde üniversiteyi açacak mısınız veya benzeri diğer illerde de açılmasıyla ilgili herhangi bir çalışmanız var mı? Üniversiteyi yaygınlaştırmak açısından söylüyorum.

Bir diğer husus, yüksekokulların açılması, benim bildiğim kadarıyla, üniversite senato kararıyla oluyor. Burada, kanunla yüksekokul açmaya gitmişiz. Oysa, bir kısım illerimizde, yüksekokullar, doğrudan doğruya üniversite kararı ve sonra da Yüksek Öğretim Kurulunun da tasvibiyle böyle okulların açıldığını biliyoruz; buna gerek var mıydı, bunu başka türlü yapmak daha uygun olmaz mıydı?

Son sorum: Profesörlerin, öğretim üyelerinin özellikle ekonomik durumları fevkalade kötü. Bilhassa tıp fakültelerinden tutun da, araştırmaya ehemmiyet veren diğer üniversitemizde ve fakültelerimizdeki öğretim üyelerinin ekonomik durumunu düzeltmek, onların ücretlerini artırmak ve böylece, onları daha fazla bilime sevk etmek açısından bir düşünceniz var mı, böyle bir gayretiniz olacak mı, yetki kanunuyla bu konuda herhangi bir çalışma yaptıracağınız mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bedük.

Sayın Cevat Ayhan, buyurun efendim.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Muhterem Başkan, delaletinizle, Millî Eğitim Bakanımıza sormak istediğim sorular şunlardır:

1. Öğretmenler, fevkalade zor geçinebilmekte, bütün memurlar gibi, onlar da zor şartlarda çalışmaktadır. Biraz önce, hükümete, kanun hükmünde karamame çıkarma yetkisi veren ve kamu personelinin özlük haklarını da yeniden düzenlemeyi hedef alan kanun hükmünde karamame çerçevesinde, öğretmenlerin ücretlerini, özlük haklarını iyileştirici ne gibi tedbirler düşünüldü?

2. Üniversite öğretim üyeleri, görevleriyle mütenasip olmayan fevkalade düşük ücret almaktadırlar. Bir üniversite hocası, tamgün çalışıyorsa 500 milyon maaş alabiliyor, part-time çalışıyorsa 208 milyon maaş alabiliyor. Bu ücretle, üniversitelerde öğretim üyelerini çoğaltmanın ve muhafaza etmenin mümkün olmadığı görülüyor. Bununla ilgili tedbiriniz nedir?

3. Bundan bir süre önce çıkarılan bir kanunla, belirli görevlerdeki kişiler için temsil ödeneği getirildi; bunlar, milletvekilleri, askerî personelin bir kısmı, kamu görevlilerinin, hâkimlerin de bir kısmı, birinci sınıf hâkimler için verildi...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Emekli milletvekilleri...

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Evet, emekli milletvekilleri için... Doğrudur. Teşekkür ederim.

Bu uygulamanın üniversite hocaları için de, profesörler için de uygulanması düşünüldü mü?

4. YÖK'ün üniversite girişinde, meslekî ve teknik lise mezunlarıyla ilgili getirdiği alan tahdid sebebiyle, görüyoruz ki, 1999-2000 yılında erkek teknik endüstri meslek liselerinde -sadece orayı söylüyorum- 368 000 olan öğrenci sayısı, 351 000'e düşmüş. Bunu, YÖK, geçen sene ilk uyguladı. Bu uygulama devam ederse, teknik ve meslekî lise öğrencilerine üniversite yolu kapalı olduğu için, veliler çocuklarını buraya yollamayacaklar. Halbuki, bugüne kadar gelen bütün planlarda -Birinci Plandan Yedinci Plana; ki, nitekim, Sekizinci Plana da burada önergieyle konuldu- meslekî ve teknik eğitimin gelişmesi, liselerin azalması izafi olarak arzu ediliyor. Bütün planların temel politikasını tehdit eden, tahdit eden bu YÖK uygulamasının düzeltilmesiyle ilgili, teknik ve mesle-

kî lise öğrencilerinin üniversiteye girişte diğer lise öğrencileriyle serbestçe ve eşitçe rekabet edebilecekleri bir zeminin hazırlanması için ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim efendim.

Sayın Fethullah Erbaş, buyurun efendim.

FETHULLAH ERBAŞ (Van) – Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Bakanım şu soruyu sormak istiyorum: Van Üniversitesinin Tıp Fakültesi halen öğretime devam etmektedir; altyapı mevcuttur. Oraya eczacılık ve dişçilik fakültesinin kurulmasına muvafakat edecekler mi?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Sayın Sacit Günbey, buyurun efendim.

SACİT GÜNBEY (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Bakandan aşağıdaki soruları cevaplandırmasını istirham ediyorum.

Şimdi, Anadolu'daki üniversitelerin çok önemli bir kısmında öğretim üyesi açığı var ve bazı illerimizde de üniversite yok. Üniversite olmayan bu illerimize üniversite açılacaksa veya Anadolu'daki öğretim üyesi kadrosu eksikliği giderilecekse, bu konuda, bu öğretim üyesi kadrosu açığının kapatılması için, hükümetimizin hazırlanmış olduğu herhangi bir proje ve plan var mıdır?

Öğretim üyesi gelirleri, maaşları, maalesef, bugün çok geride kalmıştır. Bu öğretim üyesi maaşlarının eksikliğinin veya noksanlığının giderilmesi için herhangi bir çalışma var mıdır? Onu öğrenmek istiyorum.

Bir de, üniversitelerde imtihana giren kişilerin sayısı 1,5 milyon; ancak, bunun dörtte 1'i üniversitelere girebiliyor. Bu kadroların artırılması için, üniversiteye giren gençlerimizin sayısının artırılması için herhangi bir çalışma var mıdır?

Son olarak da, meslek lisesi mezunlarının üniversiteye girme ihtimali sifıra yakındır; çok başarılı bir imtihan verseler dahi üniversiteye girme imkânları ortadan kalkmıştır. Bu haksızlığın giderilmesi için bir gayret var mıdır? Bunları öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sayın Nidai Seven, buyurun efendim.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Bakanım şu soruyu sormak istiyorum: Ağrı Dağı üniversitesinin kurulması için ben ve 73 arkadaşımız kanun teklifi vermiştik; şu anda, gündeme alınmasına dair beklemektedir. Acaba, Sayın Bakanım ve hükümet, ne zaman Ağrılılara müjde verecektir?

BAŞKAN – Teşekkür ederim, ama, bunu, Sayın Bakan cevaplamayacak, ben cevaplayacağım. İçtüzüğün 87 inci maddesine göre...

Buyurun Sayın Gül.

MUSTAFA GÜL (Elazığ) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Dealetinizle, Sayın Bakanımdan bir hususun açıklığa kavuşturulması konusunda bilgi istirham edeceğim.

Sayın Bakanım, Elazığ, yedi yıl terör belasına şiddetle maruz kalmış illerimizden birisidir. Yedi yılın sonunda da, üç yıl mücavir alan olarak, yine terör belasından mustarip olmuş, ciddi sıkın-

ular yaşamış bir ilimiz. Artık, geçmiş hükümetlerin ve şu andaki mevcut hükümetimizin, 57 nci hükümetimizin göstermiş olduğu üstün gayretler neticesinde, Elazığ ve ilçelerinde huzur, sükûn ve kardeşlik havası esmeye başlamıştır.

Bu cümleden olarak, şu soruyu yöneltmek istiyorum: Mobilitayı artırabilmek için, YÖK'ün bugüne kadar uygulamış olduğu politikalara baktığımızda, bu yörelerden gelen tekliflerin hemen hemen tamamını terör belasından dolayı reddetmiştir; ancak, sözlerimin başında arz ettiğim gibi, yöremizde sulh ve sükûn tamamen tesis edilmiş durumdadır. Değerli vatandaşlarımızın ciddi katkıları da söz konusudur.

Özellikle ara insan gücüne ihtiyaç duyulan bu yörede, meslek yüksekokullarının, tabii, sadece, Elazığ'ı kastetmiyorum, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde fakülte, yüksekokul, hatta üniversiteyle ilgili, Yüksek Öğretim Kurulunun bir çalışması var mıdır? 57 nci hükümetin, hükümet programında yer alan, gerekse zatiâlinizin çalışmaları arasında var olduğunu bildiğim hususlarla ilgili YÖK'ün de bir çalışması var mıdır? Bu hususta bilgi istirham ediyorum.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Mustafa Gül.

Sayın Başgeçmez, buyurun efendim.

MUKADDER BAŞEĞMEZ (İstanbul) – Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Bakana, Millî Eğitimle ilgili bir konuyu sormak istiyorum, belki kanun tasarısıyla doğrudan ilgili değil.

Taşınmalı eğitimde, malumu âlileriniz, köylerden bazı merkezlere öğrencilerimizi taşıyor minibuslerle vatandaşlarımız. Bunları ihaleyle alıyorlar veya sözleşmeyle alıyorlar.

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Sayın Başkan, konumuzla ne alakası var şimdi bunun, bize söyler misiniz?! Siz de müsamaha gösteriyorsunuz.

BAŞKAN – Müsamaha göstermiyorum efendim. Sorusunu sorsun da... Sormadı ki...

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Bir soru işi, bu kadar uzatılmaz ki...

BAŞKAN – Efendim, Danışma Kurulu önerisinde, eğer soru ve cevabı geçen seferki gibi kıstılasaydınız bu başımıza gelmezdi.

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Bu ne efendim; yarım saattir konuşuluyor...

BAŞKAN – Efendim, "konuya geleceğim" dedi de, onun için...

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – Bu kadar suiistimal edilmez ki...

BAŞKAN – Zaten konuyla ilgili olmazsa, keseceğim sualini; sonunu getirsin efendim.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Başında söyledi ama.

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Başında söyledi zaten.

BAŞKAN – Sayın Başgeçmez, konuyla ilgili mi sorunuz? Değilse, lütfen sormayın.

MUKADDER BAŞEĞMEZ (İstanbul) – Efendim, eğer, bu eğitimde okuttuğumuz çocuklar üniversitede okuyacaklarsa, elbette ilgili.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) – Konuyla ilgisi yok.

BAŞKAN – Efendim, bu kanun tasarısıyla ilgili; rica ederim.

MUKADDER BAŞEĞMEZ (İstanbul) – Bütün Türkiye için soruyorum. Çocuklarımızı okullara taşıyan minibüslerin, vasıtaların paraları dört ayda verilmiyor. Sayın Bakana soruyorum: Niye vermiyorsunuz dört ay vatandaşın parasını?

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Sayın Açıba, buyurun.

SAİT AÇBA (Afyon) – Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Bakana bir soru arz ediyorum:

Hükümet olarak, üniversite kurulmasıyla ilgili olarak, hangi kıstaslardan hareket ediyorsunuz? Öngöreceğiniz kıstaslara uygun, şu anda kaç il söz konusudur ve sıratlaması nedir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Çelik, buyurun.

HÜSEYİN ÇELİK (Van) – Sayın Başkan, aracılığınızla, Sayın Bakanıma bir soru sormak istiyorum: Biraz önceki konuşmamda da değindim, büyük merkezlerimizde, özellikle, büyük şehirlerde üniversitelerimizde öğretim üyesi yığınağı vardır; ancak, taşra üniversitelerinde de öğretim üyesi açığı vardır. Malumunuz, askerler, polisler, özellikle adalet mensuplarımız -hâkimlerimiz, savcılarımız- hatta, maliyeciler rotasyonla, geri kalmış yörelere gidip bir süre hizmet veriyorlar. Acaba, özellikle, doğu ve güneydoğu bölgesindeki üniversitelerin öğretim üyesi ihtiyacını karşılamak üzere, YÖK bünyesinde oralara öğretim üyesi sevk etmek üzere bir rotasyon düşünülmüyor mu; bu konuda herhangi bir çalışma var mı? Bunu sormak istedim, arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; sorular, bir kısım milletvekili arkadaşlarımda müşterek. Birinci arkadaşıma cevap verirken, o bölümde verdiğim cevap, daha sonraki arkadaşım için de geçerlidir; bilhassa, öğretim üyelerinin ekonomik ve sosyal durumlarıyla ilgili olarak.

Kırşehir'de ve Yozgat'ta üniversite kurulabilmesi için bina, öğrenciler ve öğretim üyeleri var; diğer illerde ve bu illerde üniversite açılacak mı diye bir soru var:

Sayın milletvekilleri, üniversite açılması, üniversitenin yurt sathına dengeli bir şekilde yayılması Anayasanın emridir. Biz, yani hükümet olarak, gerek bizim hükümetimiz gerek bundan önceki hükümetler, bunu, ülkeye dengeli bir şekilde yaymaya çalışmaktadırlar; ancak, öğretim üyesi, fizikî şartlar ve ekonomik şartların hepsinin bir arada olması gerekir.

Elbette, Kırşehir'de, Yozgat'ta, Ağrı'da, Elazığ'da ve diğer illerde de -bekleyen illerde de- üniversite açılmalıdır; ancak, şartları mevcut olduğunda. O kriterler, ekonomik gelişmişlik ve kadroyla ilgilidir.

Hükümetimiz daha önce, 20 nci Dönemden beri bir çalışmanın içerisindeydi; o da, ilçe kurulması, il kurulması ve üniversite kurulması kıstaslarının belirlenmesi ve buna göre yapılması. Dikkatinizi çekmiştir, yeni ilçeler kurulmuyor, zorunluluktan doğmayan ilçe ve deprem nedeniyle il yapmak dışında, ilçeler, iller kurulmuyor. Bir kıymetli milletvekili arkadaşımızın üniversitelerin kurulabilmesi için kıstasların kanunla belirlenmesi yönünde bir teklifi vardır ve yanılmıyorsam, 37 nci maddeye göre gündeme de alınmıştır. Hükümetimiz de, bu konuda bir çalışma yapmaktadır.

Yükseköğretim kurulması: Yükseköğretim da üniversitelere bağlı olarak, eğer, başlangıçta yükseköğretim kurulması yönünde kanununda hüküm mevcut ise, artık, bu, senato kararıyla kurulup, yürü-

tılmaktadır. Ancak, başlangıçta kanununda mevcut değil ise, yüksekökol ve enstitüleri de, fakülte gibi kanunla kurma zorunluluğumuz vardır.

Profesör öğretim üyelerinin sosyal ve ekonomik durumları -birçok konuşmamda belirttiğim gibi- yeniden gözden geçirilmesi ve düzeltilmesi gereken çok önemli sorunlarımızdan biridir. Üniversiteler, ekonomik ve sosyal nedenlerle kan kaybetmektedirler. Üniversiteler, bir yandan, emekli olan öğretim üyelerinin özel üniversitelere geçmesiyle kan kaybettikleri gibi, yeni kan da alamamaktadırlar; yani, araştırma görevlisi olarak ilana çıkan -örnek olarak veriyorum- Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesine başvuran olmamıştır. 9 Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesinde ilana çıkılmış, başvuran olmamıştır. Çeşitli illerde, üniversitemizde, hem başvuranın sayısı azdır hem de olmamıştır. Bu, neden; bu, öğretim üyeliğinin cazip olmaktan çıkmış olmasındandır. Bu sorun, bir yıllık sorun değildir; bu, damlaya damlaya birikmiş bir sorundur; ancak, bu sorunun çok acele çözülmesi gerekir. O nedenle, biraz önce kabul ettiğiniz kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi içerisinde, bu sorunun da düzeltilmesi vardır. Bunu, her konuşmamda söylüyorum; iyi eğitim, iyi eğitim verenlerle olur, iyi öğretmenle olur, iyi öğretim üyesiyle olur. İyi yetiştireceğiz ve iyi ücret vereceğiz. Bunun için de, kanun hükmünde kararname kapsamında, öğretim üyelerinin ücretlerinin düzeltilmesi de olacaktır.

Temsil tazminatı; evet, onun da düzeltilmesi, konuda ve gündemdedir.

Öğretmenlerin ekonomik ve sosyal durumlarını da, üniversite öğretim üyelerinin ekonomik ve sosyal durumlarının dışında düşünmememiz gerekir; ancak, bildiğiniz gibi, 4306 sayılı Yasayla, öğretmenlerimizin maaşlarına, aylıklarına yüzde 18 zam yapılmıştır.

Hukukumuzda, ülkemizde, memurların derece ve kademeleri 657 sayılı Yasayla belirlenmiştir. 657 sayılı Yasada, öğrenim durumuna göre, hangi öğrenimi alanların hangi dereceye girecekleri, hangi öğrenimi alanların hangi kademeden başlayacakları yasayla belirtilmiştir. Peki, maaş artışları nasıl oluyor; o da, katsayıyla belirlenmiştir. O nedenle, başlangıçtan itibaren öğretmenlerin maaşları, diğer devlet memurları gibiyken, 4306 sayılı Yasayla, 1977 yılında, sadece öğretmenlere yüzde 18 zam yapılmıştır. Demek ki, bugün, aynı derece, aynı kademedeki diğer kamu görevlilerinden, öğretmenler yüzde 18 fazla ücret almaktadırlar. Bu demek değildir ki, öğretmenlerimiz aldıkları ücretlerle müreffeh bir hayat sürüyorlar, bunu söylemem mümkün değildir, buna rağmen; yani, aynı derece ve kademedekilere nazaran yüzde 18 fazla almış olmasına rağmen, öğretmenlerimizin de ekonomik ve sosyal durumlarının düzeltilmesi, ek ders ücretlerinin yeniden gözden geçirilmesi gündemimizdedir.

ISMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan, bir kısmına da yazılı cevap verelim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – Peki.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Meclisi kim yönetiyor bir öğrenelim...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – Öğretim üyelerinin rotasyonu, 1982 yılında, Yükseköğretim Yasası çıktığında var idi; ancak, Yüce Meclisimiz bir yasayla rotasyonu kaldırmıştır.

Diğer konulara yazılı cevap vereceğim.

Saygılar sunuyorum. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

Soru cevap da bitti.

Maddelerin tümü üzerindeki...

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Sayın Bakana baskı yapılıyor cevap vermemesi için. İtirazım var, soru soruyoruz cevap alamıyoruz.

BAŞKAN.– Sayın Bakanın takdiri. Sayın Bakan, baskıyla yapmaz.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Bakan büyük bir nezaket göstererek sorularımıza cevap veriyor; ama, müdahale ediliyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – Efendim, baskı değil, kendi irademle...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sizin nazik jestinize hayranız da, başkaları sizin gibi düşünmüyor.

BAŞKAN – Efendim, rica ederim... Lütfen... İstirham ederim...

Sual sorunca bu taraf kızıyor, cevap verince yine bu taraf kızıyor...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, hep aynı taraf kızıyor, çok enteresan...

BAŞKAN – Efendim, yoruldu ben de, lütfederseniz...

Tümü üzerindeki...

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Karar yetersayısının aranmasını istiyoruz.

BAŞKAN – Karar yetersayısının aranmasını tabii istersiniz efendim.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunacağım; ancak, karar yetersayısının aranması istenmiştir; oylamayı elektronik cihazla yapacağım ve karar yetersayısını arayacağım.

Oylama için 2 dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Zonguldak Milletvekili Sayın Ömer Üstümkol burada mı efendim? Yok.

Muş Milletvekili Sayın Zeki Eker?.. Yok.

İstanbul Milletvekili Sayın Masum Türker?.. Burada.

Samsun Milletvekili Sayın Tark Cengiz?.. Yok.

Konya Milletvekili Sayın Turan Bilge?.. Burada.

Ordu Milletvekili Sayın İhsan Çabuk?.. Yok.

İstanbul Milletvekili Sayın Sulhiye Serbest?.. Yok.

İstanbul Milletvekili Sayın Osman Yumakoğulları?.. Burada.

Giresun Milletvekili Sayın Hasan Akgül?.. Yok.

Kırşehir Milletvekili Sayın Fikret Tecer?.. Yok.

İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel?.. Yok.

Karar yetersayısı yok.

Sayın Grup Başkanvekilleri, ara vereceğim, kaç dakika vereyim efendim?

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – 15 dakika yeter Sayın Başkan.

BAŞKAN – Efendim, birleşime 20 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati : 01.24

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 01.45

BAŞKAN : Başkanvekili Murat SÖKMENOĞLU**KÂTİP ÜYELER : Vedat ÇINAROĞLU (Samsun), Hüseyin ÇELİK (Van)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 121 inci Birleşimin Beşinci Oturumunu açıyorum. Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

**IV. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

6. — *Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarıları ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (11650, 11679), (S.Sayısı : 517) (Devam)*

BAŞKAN – Komisyon?.. Yerinde.

Hükümet?.. Yerinde.

Tasarının maddelerine geçilmesi sırasında karar yetersayısının aranılması istenilmiş ve bulunamamıştı.

Tasarının maddelerine geçilmesini yeniden oylarınıza sunacağım ve karar yetersayısını arayacağım.

Oylama için 5 dakika süre veriyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

Sayın milletvekilleri, pusula gönderen milletvekillerimizin salonda bulunup bulunmadıklarını arayacağım.

Armağan Yılmaz?.. Burada.

Ali Işıklar?.. Burada.

Ali Uzunırmak?.. Burada.

Adnan Fatin Özdemir?.. Burada.

Recai Yıldırım?.. Burada.

İsmet Vursavuş?.. Burada.

Mehmet Nacar?.. Burada.

Cezmi Polat?.. Burada.

Mehmet Pak?.. Burada.

Yücel Erdener?.. Burada.

Sayın milletvekilleri, pusulalarla beraber, karar yetersayısı bulunamamıştır. Daha fazla ısrar etmenin anlamsız olduğu kanaatindeyim ve yetkimi kullanarak, alınan karar gereğince, soruşturma komisyonları raporları ile kanun tasarı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, bugün, 29 Haziran 2000 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 01.56

VII. – SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. – *Diyarbakır Milletvekili Sacit Günbey'in, vücudunda mermi bulunan tutuklu bir kız çocuğunun tedavi ettirilmediği iddiasına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk'ün cevabı (7/2128)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın TBMM İçtüzüğü'nün 96 ncı Maddesi gereğince; Adalet Bakanı Sayın Prof. Dr. Hikmet Sami Türk tarafından yazılı olarak cevaplandırılması konusunda aracılığınızı arz ederim.

Sacit Günbey

Diyarbakır

18-24 Mayıs 2000 tarihli Aktüel Dergisinde Sayın Ahmet Altan tarafından kaleme alınan "Bir Çocuk Ölüme Nasıl Bakar?" başlıklı makaleyi; Çocuk Doktoru ve Hipokrat yemini etmiş bir He-kim olarak dikkatle okudum.

1. Makalede sözü edilen Sevgi İnce isimli 14 yaşındaki kız çocuğunun kalbinin bitişiğinde iki adet mermi çekirdeği bulunduğu ve bunların çıkartılması gerektiğini belirten sağlık raporu bulunduğ u ifade edilmektedir. Operasyonu gerektiren sağlık raporu bulunmasına rağmen; en doğal insanlık hakkı olan yaşama hakkından hangi gerekçe ile mahrum edilmek istenmektedir?

2. İnsan haklarına saygılı bir kişi olarak tanıdığımız Zat-ı Âliniz; Avrupa Birliğine girmeye ça-ıştığımız bugünlerde bu ve buna benzer sorunların çözümlü için hangi tedbirleri aldınız veya alı-yorsunuz?

T.C.

Adalet Bakanlığı

27.6.2000

Bakan : 824

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 5.6.2000 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2128-5766/13853 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Prof. Dr. Sacit Günbey tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/2128-5766 Esas No.lu soru önergesi-ne verilen cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk

Adalet Bakanı

Sayın

Prof. Dr. Sacit Günbey

Diyarbakır Milletvekili

TBMM

Bakanlığımıza yönelttiğiniz ve yazılı olarak cevaplandırılmasını istediğiniz 7/2128-5766 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur :

Soru önergesinde sözü edilen kişinin, Bingöl Sulh Ceza Mahkemesinin 2.8.1996 tarih ve 1996/132 Müt. sayılı kararıyla tutuklandığı, hakkında Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının 8.8.1996 tarihli iddianamesiyle Diyarbakır 3 No. lu Devlet Güvenlik Mahkemesine kamu davası açıldığı, davaya 1996/365 esas sayılı dosya üzerinden başlanılarak adı geçenin tutukluluk halinin devamına karar verildiği, bu kişinin tutuklu olarak bulunduğu Batman Özel Tıp Kapalı Cezaevinden tedavi amacıyla Diyarbakır Kapalı Cezaevine gönderildiği ve 23.8.1996, 10.9.1996, 24.9.1996 ve 5.11.1996 tarihlerinde Diyarbakır Devlet Hastanesine sevk edilerek Göğüs Cerrahi ve Ortopedi polikliniklerinde muayenesinin yapıldığı, ayrıca 2.4.1997 ve 3.4.1997 tarihlerinde Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi ile Ortopedi polikliniklerine götürülüp gerekli muayene ve tetkiklerinin yapıldığı, İstanbul Haydarpaşa Göğüs Cerrahi Merkezine sevkinin uygun görülmesi üzerine gerekli tetkik ve tedavisi için Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 25.4.1997 gün ve 19254 sayılı yazısı ile İstanbul Özel Tıp Kapalı Cezaevine sevk edildiği, 7.5.1997 günü tetkik ve tedavisi için Haydarpaşa Göğüs Cerrahi Merkezine sevk edilerek muayenesinin yaptırıldığı, ameliyat olmasına dair karar alınması amacıyla 9.5.1997 tarihinde heyete çıkartılmasına karar verildiği, aynı gün tutuklunun özel tıp kapalı cezaevinde bayan koşu olmadığından Sağmalcılar Devlet Hastanesine sevk edilerek hastaneye yatırıldığı,

16.5.1997 tarihinde Sağmalcılar Devlet Hastanesinden "Göğüste eski kurşun yarası" teşhisi ile taburcu edildiği ve adı geçenin kendi isteği üzerine Bayrampaşa Kapalı Cezaevi terör bölümü banyan koşusuna tedavisi bitinceye kadar misafir tutuklu olarak alındığı,

23.5.1997 tarihinde Bayrampaşa Cezaevi tabipliğince Sağmalcılar Devlet Hastanesine gönderildiği ve muayenesinin yapılarak, "Sağmalcılar Devlet Hastanesinde Göğüs Cerrahisi olmadığından Çapa Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Ana Bilim Dalı ve Göğüs Cerrahisi Polikliniğine sevk uygundur." yazısı ile Bayrampaşa Kapalı Cezaevine iade edildiği, daha sonra Çapa Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Servisine gönderilerek muayenesinin yaptırıldığı Bilgisayarlı Thorax Tomografi tetkikinin istendiği ve bu tetkik için 15.9.1997 tarihine randevu verildiği,

Adı geçenin, diğer dâhili ve ortopedik şikâyetleri nedeniyle 16.7.1997 günü Sağmalcılar Devlet Hastanesine gönderildiği, burada muayene, tetkik ve tedavisinin yapıldığı, 15.9.1997 günü akciğer tomografisinin çekilerek Çapa Tıp Fakültesi Göğüs Cerrahi doktoruna gösterildiği, yine öte yandan Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Göğüs Kalp Damar Cerrahi servisine sevk edildiği, 3.10.1997 tarihinde muayenesinin yaptırılarak "Göğüs Kalp Damar Cerrahi yönünden girişim düşünülmendiği" bir ay sonra grafi ile kontrolünün istendiği, hastanın 11.11.1997 günü kontrol amacıyla Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Göğüs Kalp Damar Cerrahi servisine gönderilerek değerlendirilmesinin yaptırıldığı, "hastanın ateşi olur ise bu cismin ameliyatla çıkartılması gerekir, ateş tespit edildiği takdirde kliniğe başvurusu gerekir." denildiği,

3.12.1997 tarihinde Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi Göğüs Kalp Damar Cerrahi kliniğine sevk edilen tutuklunun "ateşini 10 günlük tahlillerinde yüksek değer saptanmamış, operasyon olabilir ancak kliniğimizde mahkûm yatağı yoktur, mahkûm yatağı olan bir merkezde opere olabilir." yazısı ile İstanbul Bayrampaşa Kapalı Cezaevine iade edildiği, bunun üzerine 6.1.1998 günü Yedi Kule Göğüs Kalp Damar Cerrahi Birinci Cerrahi kliniğine gönderilerek muayenesinin yaptırıldığı, "şu safhada operasyon düşünülmendiği, hastanın aralıklarla kontrolü önerildi." yazısı ile Bayrampaşa Kapalı Cezaevine iade edildiği,

7.1.1998 günü aynı hastaneye tekrar gönderilen tutuklunun Birinci Cerrahi Kliniğinde muayenesinin yaptırılarak "operasyon endikasyonu konmamış, hastanın üç aylık aralıklarla kontrolünün" önerildiği,

Adı geçenin müteaddit defalar Sağmalcılar Devlet Hastanesi ve İstanbul Tıp Fakültesi Göğüs Kalp Damar Cerrahi merkezine gönderildiği, 21.3.2000 tarihinde de İstanbul Tıp Fakültesi Göğüs Kalp Damar Cerrahi servisinde yaptırılan muayenesi sonucunda "hastanın mediasten arka bölümlündeki metalik cismin hastada herhangi bir bası semptomuna ve hastanın şikayetleri ile ilgili bir semptomu neden olmadığı kanaatine varılarak operasyona gerek görülmediği" raporu ile Bayrampaşa Kapalı Cezaevine iade edildiği,

5.4.2000 tarihinde Bayrampaşa Kapalı Cezaevi Tabipliğince yapılan muayene sonucu hakkında depresyon tedavisi düzenlendiği,

10.5.2000 tarihinde Yedikule Göğüs Hastalıkları Hastanesine sevk edildiği, muayene edilmek istenmesi sırasında güvenlik güçlerinin içeriye girmesini gerekçe göstererek muayene olmadığı, bilahare paravan getirilmesine rağmen tedaviyi kabul etmediği,

15.5.2000 tarihinde Koşuyolu Göğüs Kalp Damar Cerrahisi Polikliniğine sevk edildiği, burada yapılan konsültasyon sonucunda hastanın operasyonu gerektiren acil bir durumunun olmadığını belirten rapor verildiği,

Adı geçenin tedavisinin yaptırılması için Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 1.6.2000 gün ve 31414 sayılı yazısı üzerine İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca 1.6.2000 tarihinde İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Kalp Damar Cerrahi Polikliniğine sevk edildiği, ambulans ve her türlü hazırlığın yapılmasına rağmen hastaneye götürülmesine karşı çıkması üzerine sevkinin gerçekleştirilemediği, adı geçenin Bayrampaşa Kapalı Cezaevi Müdürlüğüne verdiği ve Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 1.6.2000 tarih ve 31416 sayılı üst yazıları ekinde gönderilen dilekçesi ile sağlık durumu nedeniyle tahliyesini talep etmiş olduğu göz önüne alınarak, dosyanın duruşma günü beklenmeksizin Diyarbakır 3 No.lu Devlet Güvenlik Mahkemesince ele alındığı, 7.6.2000 tarihli ara oturumda adı geçen tahliyesine karar verildiği ve bu karar gereğince 8.6.2000 tarihinde İstanbul Bayrampaşa Kapalı Cezaevinden tahliye edildiği,

Yaptırılan araştırma sonucunda anlaşılmıştır.

Öte yandan, cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin sağlık hizmetlerine işlerlik kazandırmak, tedavilerinde meydana gelebilecek aksaklıkları sona erdirmek amacıyla Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları arasında bir protokol düzenlenerek 17.1.2000 tarihinde yürürlüğe konulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk

Adalet Bakanı

2. - Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, vücudunda mermi bulunan bayan tutuklunun tedavisi ettirilmediği iddiasına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk'ün cevabı (7/2142)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Prof. Dr. Hikmet Sami Türk tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını talep ediyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

30.5.2000

Mehmet Bekaroğlu

Rize

Basın-yayın organlarında çıkan haberlere göre; Sevgi İnce 4 yıl önce 14 yaşındayken Bingöl Kırısallında yaralı olarak bulunuyor. Bulduğunda ayağından ve göğsünden yaralandığı görülüyor. Bingöl'de ilk tedavisi yapılıyor. Kalp bölgesinde 2 kurşun bulunduğu tespit ediliyor. Ayrıca aldığı

yaralar nedeniyle 1 ayağı sakat kalıyor. Bir yıl kadar Bingöl, Batman, Diyarbakır cezaevlerinde yattıktan sonra ailesinin de isteği ile tedavi edilmek amacıyla İstanbul Bayrampaşa Cezaevine konuluyor. Tedavi amacıyla çeşitli sağlık kuruluşlarına götürülüyor. Ancak "mahkûm koğuğu bulunmadığı" gerekçesiyle ameliyatı bir türlü gerçekleştirilemiyor. Başta İstanbul Çapa Tıp Fakültesi olmak üzere birçok sağlık kuruluşu "mutlaka ameliyat olması gerekir" diye rapor veriyor. Adalet Bakanlığının ise "ameliyat olması çok zorunlu değil, sorunun psikolojik olduğunu" bildirdiği ifade ediliyor. Ailesi, çocuğumuz öldü ölecek diye perişan vaziyette.

Tutuklu, Diyarbakır DGM'de yargılandığı için mahkeme Kendisinin Diyarbakır DGM'ye getirilmesini istiyor. Tutuklunun sağlık durumu yolculuğa elvermediği için mahkemeye gidemiyor. Avukatların, ifadesinin bulunduğu yerde alınması talebi mahkemece reddediliyor. Böylece tutuklu 4 yıldır mahkemeye çıkarılmadan, ifadesi alınmadan, gerekli tedavisi de yapılmadan cezaevinde tutuluyor.

Bu durum hem devlet-vatandaş ilişkisinin zedelenmesine hem de en temel insan hakkı olan tedavi olma ve yargılanma hakkının ortadan kaldırılmasına neden olmaktadır. Suçu ne olursa olsun devletin gözetimi altında bulunan herkesin sağlık durumundan ve can güvenliğinden bizzat devletin kendisi sorumludur, dolayısıyla bu sorumluluğun gereklerini de yerine getirmek durumundadır.

Bu nedenle :

1. Dört yıldan bu yana tutuklu bulunan Sevgi İnce'nin gerekli tedavisi (ameliyatı) niçin yapılmamaktadır? Adalet Bakanlığı hangi gerekçelere ve raporlara dayanarak, kalp bölgesinde 2 kurşun bulunan ve bu nedenle mahkemeye dahi çıkarılamayan tutuklu hastanın sorununun psikolojik olduğunu iddia etmektedir. 4 yıldan beri bu sıkıntıyı hem kendisi hem de ailesi yaşıyor. Buna bir son verilip ilgilinin ameliyat edilmesi için Sayın Adalet Bakanının herhangi bir girişimi olacak mıdır?

2. 4 yıldan beri tutuklu bulunan ancak bugüne kadar mahkemeye çıkarılamayan Sevgi İnce ne zaman mahkemeye çıkarılacaktır? Sağlık durumu göz önünde bulundurularak ilgilinin, ifadesinin bulunduğu yerde alınması mümkün değil midir? Bu konuda Bakanlığınızın herhangi bir girişimi olacak mıdır?

3. Ameliyat olması zorunlu olan, ancak bir türlü tedavisi yapılamayan 14 yaşındaki bir çocuğun, mahkemesinin geciktirilerek dört yıldır tutuklu tutulmasının devletimizi, hem kendi kamuoyumuz hem de dünya kamuoyu önünde zor duruma sokacağı ortadadır. Bu ve benzeri olayların bir daha yaşanmaması için herhangi bir çalışma yapmayı veya bir önlem almayı düşünüyor musunuz?

T.C.

Adalet Bakanlığı

27.6.2000

Bakan : 828

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadesi, 5.6.2000 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2142-5815/14019 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Rize Milletvekili Prof. Dr. Mehmet Bekaroğlu tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/2142-5815 Esas No.lu soru önergesine verilen cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk
Adalet Bakanı

Sayın

Prof. Dr. Mehmet Bekaroğlu

Rize Milletvekili

TBMM

Bakanlığımıza yönelttiğiniz ve yazılı olarak cevaplandırılmasını istediğiniz 7/2142-5815 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur :

Soru önergesinde sözü edilen kişinin, Bingöl Sulh Ceza Mahkemesinin 2.8.1996 tarih ve 1996/132 Müt. sayılı kararıyla tutuklandığı, hakkında Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının 8.8.1996 tarihli iddianamesiyle Diyarbakır 3 No. lu Devlet Güvenlik Mahkemesine kamu davası açıldığı, davaya 1996/365 esas sayılı dosya üzerinden başlanılarak adı geçeninin tutukluluk halinin devamına karar verildiği, bu kişinin tutuklu olarak bulunduğu Batman Özel Tıp Kapalı Cezaevinden tedavi amacıyla Diyarbakır Kapalı Cezaevine gönderildiği ve 23.8.1996, 10.9.1996, 24.9.1996 ve 5.11.1996 tarihlerinde Diyarbakır Devlet Hastanesine sevk edilerek Göğüs Cerrahi ve Ortopedi polikliniklerinde muayenesinin yapıldığı, ayrıca 2.4.1997 ve 3.4.1997 tarihlerinde Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Göğüs Kalp ve Damar Cerrahisi ile Ortopedi polikliniklerine götürülüp gerekli muayene ve tetkiklerinin yapıldığı, İstanbul Haydarpaşa Göğüs Cerrahi Merkezine sevkinin uygun görülmesi üzerine gerekli tetkik ve tedavisi için Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğününün 25.4.1997 gün ve 19254 sayılı yazısı ile İstanbul Özel Tıp Kapalı Cezaevine sevk edildiği, 7.5.1997 günü tetkik ve tedavisi için Haydarpaşa Göğüs Cerrahi Merkezine sevk edilerek muayenesinin yaptırıldığı, ameliyat olmasına dair karar alınması amacıyla 9.5.1997 tarihinde heyete çıkartılmasına karar verildiği, aynı gün tutuklunun özel tıp kapalı cezaevinde bayan koşu olmadığından Sağmalcılar Devlet Hastanesine sevk edilerek hastaneye yatırıldığı,

16.5.1997 tarihinde Sağmalcılar Devlet Hastanesinden "Göğüste eski kurşun yarası" teşhisi ile taburcu edildiği ve adı geçeninin kendi isteği üzerine Bayrampaşa Kapalı Cezaevi terör bölümü bayanlar koşusuna tedavisi bitinceye kadar misafir tutuklu olarak alındığı,

23.5.1997 tarihinde Bayrampaşa Cezaevi tabipliğince Sağmalcılar Devlet Hastanesine gönderildiği ve muayenesinin yapılarak, "Sağmalcılar Devlet Hastanesinde Göğüs Cerrahisi olmadığından Çapa Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Ana Bilim Dalı ve Göğüs Cerrahisi Polikliniğine sevk uygundur." yazısı ile Bayrampaşa Kapalı Cezaevine iade edildiği, daha sonra Çapa Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Servisine gönderilerek muayenesinin yaptırıldığı Bilgisayarlı Thorax Tomografi tetkikinin istendiği ve bu tetkik için 15.9.1997 tarihine randevu verildiği,

Adı geçeninin, diğer dâhili ve ortopedik şikâyetleri nedeniyle 16.7.1997 günü Sağmalcılar Devlet Hastanesine gönderildiği, burada muayene, tetkik ve tedavisinin yapıldığı, 15.9.1997 günü akciğer tomografisinin çekilerek Çapa Tıp Fakültesi Göğüs Cerrahi doktoruna gösterildiği, yine öte yandan Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Göğüs Kalp Damar Cerrahi servisine sevk edildiği, 3.10.1997 tarihinde muayenesinin yaptırılarak "Göğüs Kalp Damar Cerrahi yönünden girişim düşünülmediği" bir ay sonra grafi ile kontrolünün istendiği, hastanın 11.11.1997 günü kontrol amacıyla Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Göğüs Kalp Damar Cerrahi servisine gönderilerek değerlendirilmesinin yaptırıldığı, "hastanın ateşi olur ise bu cismin ameliyatla çıkartılması gerekir, ateş tespit edildiği takdirde kliniğe başvurusu gerekir." denildiği,

3.12.1997 tarihinde Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi Göğüs Kalp Damar Cerrahi kliniğine sevk edilen tutuklunun "ateşini 10 günlük tahlillerinde yüksek değer saptanmamış, operasyon ola-

bilir ancak kliniğimizde mahkûm yatağı yoktur, mahkûm yatağı olan bir merkezde opere olabilir.” yazısı ile İstanbul Bayrampaşa Kapalı Cezaevine iade edildiği, bunun üzerine 6.1.1998 günü Yedikule Göğüs Kalp Damar Cerrahi, Birinci Cerrahi Kliniğine gönderilerek muayenesinin yaptırıldığı, “şu safhada operasyon düşünülmediği, hastanın aralıklarla kontrolü önerildi.” yazısı ile Bayrampaşa Kapalı Cezaevine iade edildiği,

7.1.1998 günü aynı hastaneye tekrar gönderilen tutuklunun Birinci Cerrahi Kliniğinde muayenesinin yaptırılarak “operasyon endikasyonu konmamış, hastanın üç aylık aralıklarla kontrolünün” önerildiği,

Adı geçenin müteaddit defalar Sağmalcılar Devlet Hastanesi ve İstanbul Tıp Fakültesi Göğüs Kalp Damar Cerrahi merkezine gönderildiği, 21.3.2000 tarihinde de İstanbul Tıp Fakültesi Göğüs Kalp Damar Cerrahi servisinde yaptırılan muayenesi sonucunda “hastanın mediasten arka bölümündeki metalik cismin hastada herhangi bir baskı semptomuna ve hastanın şikayetleri ile ilgili bir semptomu neden olmadığı kanaatine varılarak operasyona gerek görülmediği” raporu ile Bayrampaşa Kapalı Cezaevine iade edildiği,

5.4.2000 tarihinde Bayrampaşa Kapalı Cezaevi Tabipliğince yapılan muayene sonucu hakkında depresyon tedavisi düzenlendiği,

10.5.2000 tarihinde Yedikule Göğüs Hastalıkları Hastanesine sevk edildiği, muayene edilmek istenmesi sırasında güvenlik güçlerinin içeriye girmesini gerekçe göstererek muayene olmadığı, bilahere paravan getirilmesine rağmen tedaviyi kabul etmediği,

15.5.2000 tarihinde Koşuyolu Göğüs Kalp Damar Cerrahisi Polikliniğine sevk edildiği, burada yapılan konsültasyon sonucunda hastanın operasyonu gerektiren acil bir durumunun olmadığını belirten rapor verildiği,

Adı geçenin tedavisinin yaptırılması için Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 1.6.2000 gün ve 31414 sayılı yazısı üzerine İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca 1.6.2000 tarihinde İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Kalp Damar Cerrahi Polikliniğine sevk edildiği, ambulans ve her türlü hazırlığın yapılmasına rağmen hastaneye götürülmesine karşı çıkması üzerine sevkinin gerçekleştirilemediği, adı geçenin Bayrampaşa Kapalı Cezaevi Müdürlüğüne verdiği ve Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 1.6.2000 tarih ve 31416 sayılı üst yazıları ekinde gönderilen dilekçesi ile sağlık durumu nedeniyle tahliyesini talep etmiş olduğu göz önüne alınarak, dosyanın duruşma günü beklenmeksizin Diyarbakır 3 No.lu Devlet Güvenlik Mahkemesince ele alındığı, 7.6.2000 tarihli ara oturumda adı geçenin tahliyesine karar verildiği ve bu karar gereğince 8.6.2000 tarihinde İstanbul Bayrampaşa Kapalı Cezaevinden tahliye edildiği,

Yaptırılan araştırma sonucunda anlaşılmıştır.

Öte yandan, cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin sağlık hizmetlerine işlerlik kazandırmak, tedavilerinde meydana gelebilecek aksaklıkları sona erdirmek amacıyla Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları arasında bir protokol düzenlenerek 17.1.2000 tarihinde yürürlüğe konulmuştur.

Bilindiği üzere, 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 223 üncü maddesinin birinci fıkrasında “ Bu Kanundaki istisnalar saklı kalmak kaydıyla mahkemeye gelmemiş olan sanık hakkında duruşma yapılmaz.” hükmü yer almaktadır. Aynı Kanununun 226 ncı maddesinin son fıkrasında da “Hastalık veya disiplin önlemi ya da zorunlu diğer sebeplerle yargılamanın yapıldığı yargı çevresi dışındaki bir hastane veya tutukevine nakledilmiş olan tutuklunun sorgusu yapılmış olması şartıyla hazır bulundurulmasına gerek görülmeyen oturumlar için celbedilmemesine mahkemece karar verilebilir.” hükmüne yer verilmiştir. Bu hükümler gereğince tutuklu bulunan sanı-

ğın başka yer ve cezaevlerinde bulunması halinde yargılandığı mahkemede duruşmada hazır bulundurulması sorgusunun yapılması yasal bir zorunluluk olup, aksine davranış sanığın savunma hakkının kısıtlanması sonucunu doğurabilecektir.

Bu itibarla, adı geçen kişinin, tutuklu bulunduğu dönem içerisinde tutuklu sanıkların sorgulanmasının yargılandığı mahkemesince yapılmasının yasal bir zorunluluk olduğu göz önüne alınarak talimatla ifadesinin alınmadığı, İstanbul Bayrampaşa Kapalı Cezaevi Tabipliğince verilen raporlara istinaden şahsın tedavisinin devam etmesi ve bu Cezaevinde olması nedeniyle mahkemede hazır edilemediği, adı geçen kişinin tahliyesine karar verilmesi üzerine yasal zorunluluk kalkmış olduğundan ifadesinin alınabilmesi için İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesine talimat yazıldığı, Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının yazısından anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk
Adalet Bakanı

3. – *Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in;*

Halk Bankası tarafından kullandırılan KOBİ kredilerine,

– İstanbul Milletvekili Ali Coşkun'un;

99/1 Teşvik Tebliğinin uygulama alanına

İlişkin soruları ve Devlet Bakanı Recep Önal'ın cevabı (7/2152,2164)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Devlet Bakanı Sayın Recep Önal tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasının teminini saygılarımla arz ederim.

6.6.2000

Ahmet Derin

Kütahya

Halk Bankası vasıtasıyla kullandırılan KOBİ kredilerinden Bankaca onay verilen kredi taleplerine cevap verilebilmesi için ayrılan ödenekler ne kadardır? 2000 yılı içinde bankaya kullandırılmak üzere ne kadar ödenek gönderilmiştir?

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki soruların ekonomiden sorumlu Devlet Bakanı Sayın Recep Önal tarafından yüksek deleatelerinizle yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ali Coşkun

İstanbul

1. Bakanlığınıza bağlı Hazine Müsteşarlığının Resmî Gazetede 23.6.1999 tarihinde yayınlanan 99/1 Teşvik Tebliğinin 19 uncu Maddesinde zikredilen;

- 1) 1567 sayılı Türk Parasını Koruma Hakkındaki Kanun
- 2) 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun
- 3) 213 sayılı Vergi Usul Kanunu
- 4) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu
- 5) 1615 sayılı Gümrük Vergisi Kanunu
- 6) 4389 sayılı Bankalar Kanunu

7) 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu

8) 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu

9) 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu

10) 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu

11) 4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanun

12) 83/7506 sayılı Finansal Kurumların Kurulması, Faaliyetleri ve Tasfiyelerine İlişkin Esas ve Usullere Dair Karara ve benzer malî mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil eden fiillerde bulunduğu gerekçesiyle ilgili kurum ve kuruluşlarca hakkında suç duyurusunda bulunulanların veya herhangi bir ihtilâfı olan yatırımcıların bu ihtilâflar hukuken kanıtlanmadan yatırım yapmaları bu madde ile kısıtlanmaktadır.

Bu teşvik tebliğinin 19 uncu maddesindeki Kanunlarla herhangi bir ihtilâfı olan bazı yatırımcılar bu madde kapsamına alınarak, ayrımcılık yapıp teşvik verilmediği doğru mudur?

2. 23.6.1996 tarihli 99/1 sayılı Teşvik Tebliğinin bu maddesinin 6 Ocak 2000'de Resmî Gazetede yayımlanan 2000/1 sayılı tebliğin 32 nci maddesinde aynen devam ettiği görülmektedir. Bilindiği üzere, bu tür maddelerin yatırımcıyı ve yatırım yapmayı engellediğini düşünüyor musunuz?

3. 1999 yılında ekonominin-6,4 oranında küçülmesinin sebepleri arasında yatırımların olumsuz etkilenmesi sonucu Hazine Teşvik Tebliğinin 99/1-19 ve 2000/1-32 maddelerinin olduğunu ve olabileceğini düşünüyor musunuz?

4. Yatırımcıyı küstüren ve adeta yatırım yapmayı cezalandıran Teşvik Tebliğinin 19 uncu ve 32 nci maddelerini değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

5. 23 Haziran 1999 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanan 99/1 sayılı Teşvik Tebliğinin 9 uncu Maddesinde % 200 yatırım indirimi sağlayan 250 milyon Dolarlık yatırım kararı serbest piyasa ekonomisinin tam rekabetçi anlayışı baltaladığını ayrımcılık yapılarak ekonomide tekelleşmeye sebep olduğunu düşünüyor musunuz?

6. % 200 yatırım indirimi sağlayan asgarî 250 milyon Dolarlık yatırımı KOBİLER yapabilir mi?

7. Bugüne kadar % 200 yatırım indirimi sağlayan asgarî 250 milyon Dolar kaç firma teşvik almıştır? Bunlar kimlerdir?

T.C.

Başbakanlık

23.6.2000

Hazine Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1HM.0.TUGM.04/51274

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

Genel Sekreterliğine

(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi : 12.6.2000 tarih ve A.01.GNS.10.00.02-5953 sayılı yazıları

(HM Giriş Tarih-Sayı : 14.6.2000/66366)

Kütahya Milletvekili Sayın Ahmet Derin ve İstanbul Milletvekili Sayın Ali Coşkun'un Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verdikleri 7/2152 ve 7/2164 Esas No.lu soru önergesi ile ilgili olarak hazırlanan yanıtımız ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz olunur.

Recep Önal
Devlet Bakanı

Soru Önergesi : Halk Bankası vasıtasıyla kullanılan KOBİ kredilerinden Bankaca onay verilen kredi taleplerine cevap verilebilmesi için ayrılan ödenekler ne kadardır? 2000 yılı içinde bankaya kullanılmak üzere ne kadar ödenek gönderilmiştir?

Yanıt : Konu ile ilgili olarak 2000 Mali Yılı Bütçesinde, Yatırımları Teşvik Fonuna 140 trilyon Türk Lirası ödenek konulmuş ve bu ödeneğin 50 trilyon lirasının da KOBİ kredilerinin finansmanı için kullanılması öngörülmüştür. 31.5.2000 tarihi itibarıyla Türkiye Halk Bankası'na 8 trilyon 700 milyar Türk Lirası ödenekten, 10 trilyon 300 milyar Türk Lirası da Banka nezdindeki tali hesaba geri dönen ana para ve faiz tutarlarından olmak üzere toplam 19 trilyon Türk Lirası aktarılmıştır.

Soru Önergesi : 1. Bakanlığınıza bağlı Hazine Müsteşarlığının Resmî Gazetede 23.6.1999 tarihinde yayımlanan 99/1 Teşvik Tebliğinin 19 uncu Maddesinde zikredilen;

- 1) 1567 sayılı Türk Parasını Koruma Hakkındaki Kanun
- 2) 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun
- 3) 213 sayılı Vergi Usul Kanunu
- 4) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu
- 5) 1615 sayılı Gümrük Vergisi Kanunu
- 6) 4389 sayılı Bankalar Kanunu
- 7) 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
- 8) 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu
- 9) 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu
- 10) 4046 sayılı Özelleştirme Kanunu
- 11) 4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine Dair Kanunu

12) 83/7506 sayılı Finansal Kurumların Kurulması, Faaliyetleri ve Tasfiyelerine İlişkin Esas ve Usullere Dair Karara ve benzer malf mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil eden fiillerde buldukları gerekçesiyle ilgili kurum ve kuruluşlarca hakkında suç duyurusunda bulunulanların veya herhangi bir ihtilâfı olan yatırımcıların bu ihtilâflar bukuken kanıtlanmadan yatırım yapmaları bu madde ile kısıtlanmaktadır.

Bu teşvik tebliğinin 19 uncu maddesindeki Kanunlarla herhangi bir ihtilâfı olan bazı yatırımcılar bu madde kapsamına alınarak, ayrımcılık yapıp teşvik verilmediği doğru mudur?

2. 23.6.1996 tarihli 99/1 sayılı Teşvik Tebliğinin bu maddesinin 6 Ocak 2000'de Resmî Gazetede yayımlanan 2000/1 sayılı tebliğin 32 nci maddesinde aynen devam ettiği görülmektedir. Bilindiği üzere, bu tür maddelerin yatırımcıyı ve yatırım yapmayı engellediğini düşünüyor musunuz?

3. 1999 yılında ekonominin -6,4 oranında küçülmesinin sebepleri arasında yatırımların olumsuz etkilenmesi sonucu Hazine Teşvik Tebliğinin 99/1-19 ve 2000/1-32 maddelerinin olduğunu ve olabileceğini düşünüyor musunuz?

4. Yatırımcıyı küstüren ve adeta yatırım yapmayı cezalandıran Teşvik Tebliğinin 19 uncu ve 32 nci maddelerini değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Yanıt : İstanbul Milletvekili Sayın Ali Coşkun'un 1, 2, 3 ve 4 üncü soruları, 99/1 sayılı tebliğin 19 uncu ve 2000/1 sayılı tebliğin 32 nci maddeleri ile ilgili olduğundan tek bir yanıt verilmiştir.

Yatırım teşvik belgelerinin, 99/1 sayılı tebliğin 19 uncu ve 2000/1 sayılı tebliğin 32 nci maddesinde de belirtildiği üzere Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu Esasları Hakkında Karar ile uygulamasına ilişkin tebliğde belirtilen hükümlere uygun olarak kullanılması esastır. Müsteşarlık, yatırım teşvik belgesi kapsamındaki yatırımları mevzuata uygun şekilde yerine getirilip getirilmediğini denetlemeye, gerekli göreceği tedbirleri almaya, ilgili kuruluşlardan belge ve bilgi istemeye ve aykırılıkların tespiti halinde yatırım teşvik belgesini iptal etmeye yetkilidir. Yukarıda belirtilen maddelerde yer alan Kanun, Kararname ve benzeri malî mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil eden fiillerde buldukları gerekçesiyle ilgili kurum ve kuruluşlarca haklarında suç duyurusunda bulunulanları veya mahkûmiyet kararı verilenlerin müsteşarlığımıza bildirilmesi durumunda yapılacak işlemlere ilişkin hükümler ilgili maddelerinde belirtilmiştir.

99/1 sayılı tebliğin 19 uncu ve 2000/1 sayılı tebliğin 32 nci maddeleri, kamu politikaları açısından bakıldığında, kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonun sağlanması, Devletin, kendi imkânları ile kıt kaynaklarını en rantabl bir şekilde yatırımcılara kullandırırken, yatırımcıların da devlete ve topluma karşı olan görev ve yükümlülüklerini yerine getirmeleri, mevcut Kanunlar çerçevesinde faaliyetlerini sürdürmeleri, yürürlükte olan Kanun, Kararname ve benzeri malî mevzuatlara aykırı faaliyet ve işlemlerde bulunmamaları ve Devlete karşı görev ve yükümlülüklerini yerine getiren firma ve/veya şahıslarla bu yükümlülüklerini yerine getirmeyenler arasındaki farklılıkların ortaya konulması açısından önem arz etmektedir.

Soru Önergesi : 5 ve 6 . 23 Haziran 1999 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanan 99/1 sayılı Teşvik Tebliğinin 9 uncu Maddesinde % 200 yatırım indirimi sağlayan 250 milyon Dolarlık yatırım kararı serbest piyasa ekonomisinin tam rekabetçi anlayışı baltaladığını ayrımcılık yapılarak ekonomide tekelleşmeye sebep olduğunu düşünüyor musunuz?

% 200 yatırım indirimi sağlayan asgari 250 milyon Dolarlık yatırımı KOBİLER yapabilir mi?

Yanıt : 99/1 sayılı tebliğin 6 ncı maddesinde de belirtildiği üzere, ülkemize uluslararası rekabet gücü kazandıracak, katma değeri yüksek, vergi gelirleri ve istihdam artırıcı özelliklerden en az ikisini içeren 250 milyon ABD doları karşılığı Türk Lirasını aşan sınıflı yatırımlara % 200 yatırım indirimi uygulanmaktadır.

Kaldı ki % 200 yatırım indirimi uygulama ve esasları 29.7.1998 tarih ve 23417 sayılı mükerrer Resmî Gazetede yayımlanan 4369 sayılı Kanunla belirlenmiştir. Haksız rekabet sağlamayan bu uygulama ile büyük ölçekli ve entegre yatırımların ülkemize kazandırılması ve istihdamın artırılması amaçlanmaktadır. 5.3.1999 tarih ve 23630 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan, 19.2.1999 tarih ve 99/12474 sayılı Küçük ve Orta Boy İşletmelerin Yatırımlarında Devlet Yardımları Hakkında Kararın 3 üncü maddesinde, "Teşvik unsurlarından yararlanabilmek için Yatırım Teşvik belgesine konu makine ve teçhizat ve/veya hammadde yatırımının, 100 milyar Türk Lirasını aşmaması gerekmektedir." hükmü yer almaktadır. Dolayısıyla, bir destek unsuru olan % 200 yatırım indirimi uygulamasından KOBİ' ler yararlanmamaktadır. Ancak büyük ölçekli olan ve % 200 yatırım indiriminden yararlanan yatırımlar yarattıkları ikincil etkilerle konularında ön ve sonuç bağlantılarını sağlayan küçük sanayilerin oluşmasına katkıda bulunmaktadır. Bu etkileri ile bir kısım KOBİ'lerin kurulmasına ve gelişmesine öncülük etmektedirler.

Soru Önergesi : 7. Bugüne kadar % 200 yatırım indirimi sağlayan asgari 250 milyon Dolar kaç firma teşvik almıştır? Bunlar kimlerdir?

Yanıt : % 200 indirimi destek unsuru imkânı sağlanan 250 milyon ABD Doları karşılığı Türk Lirasını aşan sınıflı yatırımlara, Teşvik ve Uygulama Genel Müdürlüğünce, 2 (iki) adet yatırım teşvik belgesi düzenlenmiştir. Bu firmalar Uzel Makine San. A.Ş. ve Hema Endüstri A.Ş.'leridir. Ya-

bancı Sermaye Genel Müdürlüğünce ise 7 (yedi) adet İzin ve Teşvik belgesi düzenlenmiştir. Bu firmalar, Türk Pirelli Lastikleri A.Ş., İskenderun Enerji Üretim ve Tic. A.Ş., Gebze Elektrik Üretim Ltd. Şti, Adapazarı Elektrik Üretim Ltd. Şti, Tofaş Türk Otomobil Fabrika TAŞ, Ford Otomotiv San. A.Ş., Oyak Renault Otomobil Fabrika A.Ş'leridir.

4. – Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, tiyatro, opera ve baleye ilişkin sorusu ve Kültür Bakanı İstemihan Talay'ın cevabı (7/2178)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Kültür Bakanı Sayın İstemihan Talay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

7.6.2000

Zeki Ünal

Karaman

1. Gelişmiş ülkelerde, Devlet Tiyatrosu, Opera ve Balesi var mıdır? Var ise bunlar hangi ülkelerdir?

2. Tiyatro, opera ve bale hizmetleri için 2000 yılında toplam ne kadar harcama yapılacaktır?

3. Halen kadrolu, kaç tane tiyatro, opera ve bale-balet sanatçısı vardır? Yaş ortalamaları nedir?

4. Devlet Tiyatroları Sanatçılarının; dışarıda çalışmalarına niçin izin verilmemektedir? Gerekçeniz; "Bunlar devlet memurudur" ise, o zaman; Devlet Tiyatro, opera ve bale hizmetlerini özelleştirmeyi düşünüyor musunuz?

T.C.

Kültür Bakanlığı

28.6.2000

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.16.0.APK.0.12.00.01.940-384

Konu : Yazılı soru öngesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığı KAN. KAR. MÜD.'nün 13.6.2000 gün ve A.01.0.GNS.10.00.02-14276 sayılı yazısı.

Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal'ın, "Tiyatro, opera ve baleye ilişkin" 7/2178-5908 esas no.lu yazılı soru öngesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

M. İstemihan Talay

Kültür Bakanı

Cevap 1 : Gelişmiş ülkelerden Almanya'da; Stad Theatres, Stad Opera, Stad Balle, İngiltere'de; National Theatre, Royal Shakespeare Company, Covent Garden Opera, Royal Balle, Fransa'da; Commedie Franceis, Danimarka'da; Royal Balle, Royal Opera, Romanya'da; National Theatre vb. Ayrıca Bulgaristan, İtalya, Norveç, İsveç gibi ülkelerden pek çok örnek sıralanabilir.

Cevap 2 : Tiyatro hizmeti için Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğüne 2000 Mali Yılında toplam 18 450 000 000 000 TL. sı ödenek verilmiştir. Bu ödenegin; 15 150 000 000 000 TL. sı per-

sonel giderleri, 2 600 000 000 000 TL. sı cari giderler, 700 000 000 000 TL. sı ise yatırım giderleri için ayrılmıştır. Bakanlığımız 2000 Mali Yılı Bütçesinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılan görüşmeleri esnasında verilen ödenekten 460 000 000 000 TL. sı (Çayyolu Projesi ile Macunköy Tesislerimiz için) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğüne aktarılmıştır. Böylece yatırım ödeneği 1 160 000 000 000 TL. sına çıkmıştır.

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğüne toplam 24 898 140 000 000 TL. ödenek verilmiştir. Bu ödeneğin; personel giderleri 21 901 100 000 000 TL., cari giderleri 2 560 090 000 000 TL., yatırım giderleri ise 436 950 000 000 TL. dir.

Cevap 3 : Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünde halen kadrolu olarak çalışan 734 adet sanatçı bulunmaktadır. 23 adet boş kadroyla birlikte toplam 757 sanatçı kadrosu mevcuttur. Bunların : 254'ü 18-25 yaş, 480'i ise 35'den yukarı yaşlardadır.

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü Sanatçılarının sayısı ve yaş ortalaması; Genel Müdürlük Merkez (Ankara): solist sanatçısı 72 adet yaş ortalaması 45, koro sanatçısı 113 adet yaş ortalaması 41, bale sanatçısı 148 adet yaş ortalaması 40, İstanbul Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğü: solist sanatçısı 77 adet yaş ortalaması 49, koro sanatçısı 77 adet yaş ortalaması 46, bale sanatçısı 116 adet yaş ortalaması 41, İzmir Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğü: solist sanatçısı 35 adet yaş ortalaması 42, koro sanatçısı 61 adet yaş ortalaması 42, bale sanatçısı 51 adet yaş ortalaması 37, İçel Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğü: solist sanatçısı 13 adet yaş ortalaması 37, koro sanatçısı 27 adet yaş ortalaması 34, bale sanatçısı 31 adet yaş ortalaması 30, Antalya Devlet Opera ve Balesi Müdürlüğü: solist sanatçısı 1 adet yaş ortalaması 34, koro sanatçısı 39 adet yaş ortalaması 28, bale sanatçısı 23 adet yaş ortalaması 23'dür.

Cevap 4 : Devlet Tiyatroları 1949 yılında kurulmuştur. 5441 sayılı Kanunla ve daha sonra çıkarılan 1310 sayılı Kanun değişiklikleriyle ve 657 sayılı Kanunun ek geçici 12, 13, 15 ve 16 ncı maddelerine tâbi olarak görev yapmaktadır.

Mesteğin akademik boyutlarda gerçekleştirilmesi ve ticaretin içerisinde değer kaybetmemesi için doğrudan devlet ödeneği ile devletin garantisi altına alınmıştır.

Tiyatro, demokrasi kültürünün gelişmesinde empati kültürünün gelişmesine doğrudan katkıda bulunan bir meslektir. Türkiye'de bu mesleğin doğrudan devlet desteği ile yapılması, demokrasi kültürünün gelişmesine ve toplumun özeleştirici anlayışının gelişmesine hizmet eder. Bu nedenle, devlet garantisi altında yapılmalıdır. Oyuncular bu amaçlarla Devlet Tiyatrosunda sürekli istihdam edilirler. Mesleğin etik ve estetiğine ve yapmış oldukları sözleşmeye bağlı kalmak zorundadırlar.

5. – *Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, batık bankalara ve bu bankalarda bulunan hesaplara ilişkin sorusu ve Kültür Bakanı ve Devlet Bakanı vekili İstemihan Talay'ın cevabı (7/2180)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Recep Önal tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

7.6.2000

Zeki Ünal

Karaman

1. Şimdiye kadar hangi bankalar batmıştır? Batırılan para miktarı nedir?

2. Tasarruf Mevduat Sigorta Fonunda halen ne kadar para vardır? Bu para batan bankaların kayıplarını karşılayacak mıdır? Karşılama ise; mevduat sahiplerinin parası hangi kaynaktan karşılanacaktır?

3. Off-Shore zedelerin bankalardaki batık paralarının toplam miktarı nedir? Bu bankaların isimleri nedir?

4. Off-Shore zedelerin batık mevduatlarının, zorunlu tasarruf fonundan karşılanacağı doğru mudur? Doğru değil ise, off-shro zedelerin zararları nereden karşılanacaktır?

T.C.

Devlet Bakanlığı

28.6.2000

Sayı : B.02.0.004/(16) 2460

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : a) 13.6.2000 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2180-5910/14278 sayılı yazınız.

b) 27.6.2000 tarihli ve B.02.2.TCM.0.16.00.00/072501 sayılı yazı.

Batık bankalar ve bu bankalarda bulunan hesaplarla ilgili olarak Karaman Milletvekili Zeki Ünal tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/2180-5910 sayılı yazılı soru önergesi konusundaki ilgi (a) yazınız üzerine Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonundan alınan ilgi (b) yazının sureti ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerine arz ederim.

M. İstemihan Talay

Kültür Bakanı

Devlet Bakanı V.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

Türkiye Cumhuriyet

27.6.2000

Merkez Bankası

İdare Merkezi Nezinde

Sayı : B.02.2.TCM.0.16.00.00/072501

Tas.Mev. Sig. Fonu Gn. Md.

(71 Bankalar Tasfiye Müdürlüğü)

TC. Devlet Bakanlığı

(Sayın Recep Önal)

Ankara

İlgi : 15.6.2000 tarih ve B.02.0.004/(16)-2281 sayılı yazınız.

İlgi yazınız konusu Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal'ın yazılı soru önergesinin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunu ilgilendiren 1, 2 ve 3 üncü maddelerine ilişkin cevabımız aşağıda sunulmuştur.

1. - Mülga 70 sayılı Kanun Hükmündü Kararnamenin 12 ve 67 nci maddeleri gereğince 25.10.1983 tarih 7231 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile İşçi Kredi Bankası TAŞ'nin, 25.1.1984 tarih ve 7657 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile de Türkiye Bağcılar Bankası A.Ş. nin bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme yetkileri kaldırılmış ve yönetim ve denetimleri için Türkiye İş Bankası A.Ş. ve T. Vakıflar Bankası T.A.O. görevlendirilmiştir.

– Müflis İşçi Kredi Bankası TAŞ mudilerine nezaretçi banka aracılığıyla sigorta limiti kapsamında TL. 1 717 milyon tutarında ödemede bulunulmuş olup, söz konusu avansa yürütülen faiz ve sigorta primi borcu ile birlikte TL. 3 033 milyona ulaşan tutar, İflas İdaresince muhtelif tarihlerde yapılan ödemelerle TL 1 739 milyona düşmüştür. Adı geçen Bankanın 3.2.1999 tarihi itibarıyla İflas Mahkeme Kararıyla kapanmıştır.

– Müflis Türkiye Bağcılar Bankası A.Ş. mudilerine de aynı paralelde ödenen toplam TL. 3 148 milyon tutarındaki avansa yürütülen faiz ve sigorta primi borcu ile birlikte TL 6 166 milyona ulaşan tutarın tamamı İflas İdaresince yapılan ödemelerle kapanmıştır.

– Mülga 3182 sayılı Bankalar Kanununun 68 inci maddesi gereğince, bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izinleri, Bakanlar Kurulunun 11, 20, 23 Nisan 1994 tarih ve sırasıyla 94/5456, 94/5483, 94/5485 sayılı Kararları ile kaldırılan Türkiye Turizm Yatırım ve Dış Ticaret Bankası (TYT Bank) A.Ş., Marmara Bankası A.Ş. ve Türkiye İthalat ve İhracat Bankası (İmpeksbank) A.Ş.'nin gerçek kişi tasarruf mevduatı hesap sahiplerine, 92/2707 sayılı Bakanlar Kurulu Kararınının 94/5455 no.lu Bakanlar Kurulu Kararı ile değişik 2 nci maddesi kapsamında Müflis TYT Bank A.Ş. için TL 990 545 milyon, Marmara Bankası A.Ş. için TL 1 555 404 milyon, İmpeks Bank A.Ş. için ise TL 1 275 773 milyon olmak üzere toplam TL 3 821 722 milyon ödeme yapılmıştır. Yapılan ödemelerle ilgili olarak nezaretçi bankalara verilen avanslara, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası reeskont faiz oranlarına göre faiz yürütülmüştür. Müflis Marmara Bankası A.Ş. ve Müflis İmpeksbank A.Ş.'nin avans, faiz ve sigorta primi tutarı İflas İdaresi tarafından tamamen ödenerek kapatılmış olup, Müflis TYT Bank A.Ş.'nin TL 212 417 milyon borcu kalmıştır.

– 4389 sayılı Bankalar Kanununun Geçici 3 üncü maddesi gereğince, tasfiye halindeki Müflis TYT Bank A.Ş., Marmara Bankası A.Ş. ve İmpeksbank A.Ş.'nin bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izinlerinin kaldırıldığı tarihler itibarıyla bu bankalar nezdinde hesabı bulunan bir gerçek kişiye ait Türk Lirası cinsinden tasarruf mevduatı ile tasarruf mevduatı niteliğini haiz döviz tevdiat hesapları, toplamının, Fon tarafından sigorta kapsamında nakden veya hesaba yapılan ödemeler düşüldükten sonraki bakiyesinin 1 milyar Türk Lirasına kadar olan kısmı, bankaların bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izinlerinin kaldırıldığı tarihte geçerli Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden ABD dolarına çevrilerek, söz konusu Kanununun yayımı tarihi olan 23.6.1999 tarihinde geçerli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ABD doları döviz alış kuru üzerinden hesaplanan Türk Lirası karşılıkları 12.7.1999 tarihinden itibaren Fon tarafından tasarruf mevduatı hesabı sahiplerine ödenmektedir. 4389 sayılı Bankalar Kanununun Geçici 3 üncü maddesi kapsamında Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından 16.6.2000 tarihi itibarıyla, Marmara Bankası A.Ş. için 573 mudiye TL. 2 487 291 milyon, TYT Bank A.Ş. için 2 674 mudiye TL. 8 053 845 milyon, İmpeksbank A.Ş. için ise 3 938 mudiye TL. 17 094 958 milyon olmak üzere toplam TL. 27 636 094 milyon ödenmiştir.

2. – 15.6.2000 tarihi itibarıyla Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunda toplam TL. 305 trilyon likit varlık bulunmaktadır.

– 4491 sayılı Kanun ile değişik 4389 sayılı Bankalar Kanununun;

– 15 inci maddesinin 2 nci fıkrasının son paragrafında, “Olağanüstü hallerde Fon, Hazine Müsteşarlığından izin alınmak kaydıyla borçlanabileceği gibi ihtiyaç hasıl olduğunda Hazine Müsteşarlığına Fona ikrazen verilmek üzere uzun vadeli özel tertip Devlet İç Borçlanma Senedi ihraç edilebilir.”

– 15 inci maddesinin 5 inci fıkrasının (a) bendinde “Fon mevcudunun ihtiyacı karşılayamaması durumunda bankalardan ileride doğacak prim yükümlülüklerine mahsuben bir önceki yılda ödedikleri sigorta primi toplamına kadar avans alınabilir...”

– 15 inci maddesinin 5 inci fıkrasının (b) bendinde ise “ Olağanüstü hallerde, Fon kaynaklarının ihtiyacı karşılamaması durumunda Kurumun talebi üzerine Merkez Bankasıncı Fona avans verilir...”

denilmektedir.

3. – Egebank A.Ş. Sümerbank A.Ş., Yurt Ticaret ve Kredi Bankası A.Ş. ve Yaşarbank A.Ş. aracılığıyla sırasıyla Egebank Off-Shore Ltd., Efektif Bank Off-Shore Ltd., Yurt Security Off-Shore Ltd. ve Yaşar Foreign Trade Off-Shore Ltd.’nde, 4296 gerçek kişi tarafından açılan mevduat tutarı toplam TL. 88 159 milyardır.

Bilgilerinize arz ederiz.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

Aydın Esen
İdare Meclisi Üyesi

Erdal Arslan
İdare Meclisi Üyesi

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkilerine İlişkin Konularla Kamu Personeli Arasındaki Ücret Dengesizliklerinin Giderilmesi ve Kamu Mali Yönetiminde Disiplinin Sağlanması İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu Tasarısına verilen oyların sonucu:

Üye Sayısı : 550
 Kabul edenler : 196
 Reddedenler : 37
 Mükerrer oy : 1
 Toplam : 234
 Açık Üyelikler : 5

B:121

SS:518

Kanunlaşmıştır.

İli	Soyadı	Adı	Parti	Ş Oyu	Tarih	Saati
Adana	BİLDİK	İbrahim Yavuz	Demokratik Sol Parti	KATILMADI	29.06.2000	00:08:09
Adana	BİLİCİ	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	29.06.2000	00:07:39
Adana	BUDAK	Yakup	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:07:39
Adana	ÇULHAOĞLU	Mehmet Metanet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:39
Adana	DAĞLI	Mehmet Halit	Doğruyol Partisi	KATILMADI	29.06.2000	00:07:39
Adana	GÖREN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	29.06.2000	00:07:39
Adana	GÜLEK	Tayyibe	Demokratik Sol Parti	KATILMADI	29.06.2000	00:07:39
Adana	HALAMAN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:38
Adana	ÖZDEMİR	A. Fatih	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:46
Adana	ÖZTÜRK	Musa	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:09:30
Adana	SEZER	Arif	Demokratik Sol Parti	KATILMADI	29.06.2000	00:09:30
Adana	TEKİN	Ali	Demokratik Sol Parti	KATILMADI	29.06.2000	00:07:29
Adana	VURSAVUŞ	İsmet	Demokratik Sol Parti	KABUL	29.06.2000	00:07:29
Adana	YILDIRIM	Recal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:33
Adıyaman	BILGIÇ	Mahmut Nedim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	29.06.2000	00:07:21
Adıyaman	BOZKURT	Mahmut	Anavatan Partisi	KATILMADI	29.06.2000	00:07:21
Adıyaman	FIRAT	Dengir Mir Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	29.06.2000	00:07:21
Adıyaman	GÖKSU	Mahmut	Fazilet Partisi	KATILMADI	29.06.2000	00:07:21
Adıyaman	GÜLER	Hasari	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	29.06.2000	00:07:21
Adıyaman	ÖZYOL	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:07:21
Afyon	AÇBA	Sait	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:09:17
Afyon	AKCAN	Abdülkadir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:08:18
Afyon	ATTILA	İsmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	29.06.2000	00:08:18

İli	Soyadı	Adı	Parti	Ö Oyu	Tarih	Saati
Afyon	KAYAYERLİ	Müjdat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Afyon	ÖZSOY	Halil İbrahim	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:07:47
Afyon	TELEK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Afyon	YAKIN	Gaffar	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:31
Ağrı	ERYILMAZ	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ağrı	ESİN	Celal	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ağrı	KONYAR	Musa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ağrı	SEVEN	Nidai	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:25
Amasya	GÜLLE	Akif	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:08:08
Amasya	İYİMAYA	Ahmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Amasya	SARAY ALPHAN	Gönül	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Amasya	UÇAŞ	Adnan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AKBULUT	Yıldırım	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AKGÖNENÇ MUĞİS	Oya	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ARSEVEN	Nejat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ARSLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:28
Ankara	AYDIN	Koray	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AYGÜN	Oğuz	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	BAYER	Melda	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	BEDÜK	Saffet Arıkan	Doğruyol Partisi	RED	29.06.2000	00:08:32
Ankara	ÇELİK	M. Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÇETİN	Şevkat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÇEVİK	Sedat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:34
Sayfa: 2					Sayfa devam ediyor	

İli	Soyadı	Adı	Parti	̇ Oyu	Tarih	Saati
Ankara	ÇİÇEK	Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ERDAL	Birkan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	GÜRKAN	Uluç	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	GÜROCAK	Ayşe	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:37
Ankara	IŞIKLAR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:24
Ankara	İÇLİ	H.Tayfun	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:30
Ankara	KÜÇÜK	Abdurrahman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÖZDEMİR	Hayrettin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:30
Ankara	ÖZDOĞU	Esvet	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:41
Ankara	PAÇACI	Mustafa Cihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	SANAY	Eyyüp	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:08:23
Ankara	SEÇKİNER	Yücel	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	SEZER	M. Zeki	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:35
Ankara	TÜMEN	Aydın	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:25
Ankara	ULUCAK	Rıza	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:08:52
Ankara	ULUĞBAY	Hikmet	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:36
Ankara	YAHNİCİ	Şevket Bülent	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	AYDOĞAN	Cengiz	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:07:28
Antalya	BAYSARI	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	ÇELEN	Salih	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	ÇELİK	Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	GÜRDAL	İbrahim	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	MÜDERRİSOĞLU	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:23

İli	Soyadı	Adı	Parti	Ö Oyu	Tarih	Saati
Antalya	OKUTAN	Mehmet Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	SAYIN	Ahmet Sancar	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:37
Antalya	ŞAHİN	Metin	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:23
Antalya	TOSKAY	Tunca	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Antalya	ÜNAL	Nesrin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:22
Antalya	VURAL	Muafa	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:38
Artvin	BAYRAK	Ergün	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Artvin	EKİNCİ	Hasan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	ALTINKAYA	Cengiz	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:07:27
Aydın	DİKMEN	Halit	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:18
Aydın	GÖNÜL	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	KUMCUOğLU	Ertuğrul	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	ONGUN	Bekir	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	PIŞKİNST	Sema	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:08:29
Aydın	UZNIRMAK	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:52
Aydın	YALOVA	Yüksel	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	AYTEKİN	İlhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	GÖKMEN	Aydın	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	GÜLTEKİN	Numan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	GÜNER	Agah Oktay	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:07:48
Balıkesir	KALKAN	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	KANBER	Tamer	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	KARAHAN	M. Güven	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:35

İli	Soyadı	Adı	Parti	Şey	Tarih	Saatı
Balıkesir	ÖZGÜN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	YILMAZYILDIZ	İlyas	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bilecik	ARABACI	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bilecik	VARDAR	Sebahat	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:23
Bingöl	GÜLER	Mahfuz	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:07:23
Bingöl	KORKUTATA	Hüsametin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bingöl	YÖNDAR	Necati	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	ÇEVİK	Yahya	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	ERGEZEN	Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	GAYDALI	Edip Safer	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Bitlis	ORAL	İbrahim Halil	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bolu	ALPTEKİN	İsmail	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:07:26
Bolu	HOŞVER	Necmi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bolu	KARSLIOĞLU	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:49
Bolu	ÖZCAN	Ersoy	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:23
Burdur	COŞKUNER	Süleyman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:25
Burdur	MACİT	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:22
Burdur	ÖRS	Mustafa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ARABACI	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:28
Bursa	BEYRELİ	Ali Rahmi	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ÇELİK	Faruk	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	GÜENER	Fahrettin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	KARAPAŞAOĞLU	Mehmet Altan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	̇ Oyu	Tarih	Saati
Bursa	KORKMAZ	Hayati	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:23
Bursa	OCAK	Orhan	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:28
Bursa	ORHAN	Burhan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ÖNAL	Recep	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ÖZALP	Teoman	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	SÖNMEZ	Kenan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	SÜNNETÇİOĞLU	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ŞEN	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:25
Bursa	TAYAN	Turhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	TEZMEN	Oğuz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	YALÇINBAYIR	Ertuğrul	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:07:56
Çanakkale	ERSÖMER	Cumhur Mustafa	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çanakkale	KIRBAŞ	Sadık	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:38
Çanakkale	ŞAHİN	Nevfel	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çankırı	DURAN	Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:55
Çankırı	KARAGÖZ	Hüseyin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çankırı	KELEŞ	İrfan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:28
Çorum	AKSOY	Bekir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	ÇAY	Abdulhaluk Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	HATİBOĞLU	Yasin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	KARACA	Melek DENLİ	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	KAYIRICI	Vahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:25
Denizli	ASLAN	Beyhanı	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:08:02

İli	Soyadı	Adı	Parti	Şeyh Oyu	Tarih	Saati
Denizli	AYKURT	Mustafa Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	ERBEYİN	Salih	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	ERÇELEBİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:31
Denizli	GÖZLÜKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	KESKİN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	KOCABATMAZ	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:38
Diyarbakır	ASLAN	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ATİK	Nurettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	DİLEK	Nurettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ENSARIOĞLU	Mehmet Salim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ERDOĞMUŞ	Abdülbaki	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:07:23
Diyarbakır	GÜNBEY	Sacit	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:08:04
Diyarbakır	HAŞİMİ	Seyyit Haşim	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	HATİPOĞLU	Ömer Vehbi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	SEYDAOĞLU	Sebğatullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	SÜMER	Salih	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	TURGUT	Abdülşamet	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:21
Edirne	BULUT	Evren	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:08:51
Edirne	ERTÖRK	Ali Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:29
Edirne	İLİMEN	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:32
Edirne	ŞİMŞEK	Şadan	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:08:16
Elazığ	AĞAR	Mehmet	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	GÜL	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sayfa: 7	Sayfa devam ediyor					

İli	Soyadı	Adı	Parti	Ö Oyu	Tarih	Saati
Elazığ	ÖZTEK	Latif	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:08:06
Elazığ	SEPTİOĞLU	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	TUNÇ	Ahmet Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzincan	AKSU	Mihrali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:08:18
Erzincan	KARAKAYA	Tevhit	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzincan	KARAKELLE	Sebahattin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	ERTUGAY	Zeki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	ESENGÜN	Lütfü	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	GÖKDEMİR	Ayvaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	HİMOĞLU	Mücahit	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Erzurum	KÖSE	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:39
Erzurum	KUKARACI	Fahrettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	POLAT	Aslan	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:07:32
Erzurum	POLAT	Cezmi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:23
Eskişehir	ALBAY	Necati	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:08:08
Eskişehir	BÜYÜKERMAN	Mehmet Mail	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Eskişehir	DEDELEK	İbrahim Yaşar	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:09:14
Eskişehir	ERDİR	Mahmut	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000*	00:07:32
Eskişehir	SAZAK	Süleyman Servet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Eskişehir	YILDIRIM	Mehmet Sadri	Doğruyol Partisi	RED	29.06.2000	00:07:33
Gaziantep	AKTAŞ	Nurettin	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:07:35
Gaziantep	AY	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	İLİKSOY	Ali	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Öyü	Tarih	Saati
Gaziantep	KONUKOĞLU	İbrahim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	ÖZDEMİR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:08:01
Gaziantep	TAŞAR	Mustafa Rüşü	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	TIRYAKI	Mehmet Hanifi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	YILMAZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Giresun	AKGÜN	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:24
Giresun	ALÇELİK	Turhan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	KARA	Burhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	YAMAN	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:23
Giresun	ZALMOĞLU	Rasim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gümüşhane	DOĞAN	Lütfi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gümüşhane	YAŞAR	Bedri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:09:21
Hakkari	PARLAK	Evliya	Bağımsız Milletvekili	KABUL	29.06.2000	00:07:31
Hakkari	PİRÜZBEYOĞLU	Mecit	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:07:30
Hakkari	TÖRE	Hakkı	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	ATAHAN	Namık Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:21
Hatay	AYKUT	Hakkı Oğuz	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:08:22
Hatay	ÇIRKIN	Süleyman Turan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	DÖNEN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	GEÇER	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	GÜNAY	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:23
Hatay	KALKAN	Metin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	MISTIKOĞLU	Levent	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:07:45

İli	Soyadı	Adı	Parti	Ç Oyu	Tarih	Saati
Hatay	ŞANDIR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:08:13
Hatay	TARHAN	Mehmet Nuri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	AKSOY	Osman Gazi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:52
Isparta	GÜL	Ramazan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	MUMCU	Erkan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	ZORLU	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:25
İçel	ER	Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	GÜNGÖR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	GÜVEN	Turhan	Doğruyol Partisi	RED	29.06.2000	00:08:37
İçel	KAYA	Yalçın	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:08:06
İçel	KILINÇ	Hidayet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
İçel	ÖKSÜZ	Enis	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
İçel	ÖZGENÇ	Edip	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:08:00
İçel	SERİN	Akif	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:23
İçel	TALAY	M. İstemihan	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
İçel	TEKELİOĞLU	Cahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:28
İçel	YILMAZ	Ayfer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	YÜCELEN	Rüştü Kazım	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ADAN	Celal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AĞAOĞLU	Fadlı	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:20
İstanbul	AKARCALI	Bülent	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AKSU	Abdülkadir	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:07:22
İstanbul	AKTAŞ	Ziya	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:24

İli	Soyadı	Adı	Parti	Öyu	Tarih	Saati
İstanbul	AL	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:35
İstanbul	ANDİCAN	Ahat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ATEŞ	Azmi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AYAYDIN	Aydın	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AYDINLI	İsmail	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AYRIM	Şamil	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	BAŞ	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	BAŞEĞMEZ	Mukadder	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	BUDAK	Rıdvan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	COŞKUN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇAĞAN	Nami	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇAKAR	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:40
İstanbul	ÇİLLER	Tansu	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YILMAZ DOĞAN	Perihan	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:30
İstanbul	DÜZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:40
İstanbul	ECEVİT	Bülent	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	EMRE	Süleyman Arif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ERDENER	Yücel	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:25
İstanbul	FİRAT	Mehmet Fuat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÖK	Bülent Ersin	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:45
İstanbul	GÜL	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÜLER	Zafer	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:38
İstanbul	GÜNDÜZ	İrfan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sayfa: 11						Sayfa devam ediyor

İli	Soyadı	Adı	Parti	̇ Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	GÜZEL	Ahmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	---	---
İstanbul	HUN	Ediz	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	ILICAK	Nazlı Ayşe	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	İRTEMÇELİK	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	KAHRAMAN	İsmail	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:08:46
İstanbul	KANSU	Hüseyin	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:07:52
İstanbul	KARAKOYUNLU	Yılmaz	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	KARAKUŞ	Nazire	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
İstanbul	KAVAK	Cavit	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	KILIÇ	Osman	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:56
İstanbul	KOZAKÇIOĞLU	Hayri	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	KOCAOĞLU	Emre	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	KÖSE	M. Tahir	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
İstanbul	MENDERES	Aydın	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	---	---
İstanbul	MERT	Hüseyin	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:31
İstanbul	NAS	Nesrin	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:07:43
İstanbul	OĞUZ	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
İstanbul	OKUMUŞ	Nazif	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
İstanbul	ÖZ	Esat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
İstanbul	ÖZKAN	H.Hüsamettin	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	---	---
İstanbul	ÖZKAN	Sühan	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:07:55
İstanbul	ÖZTÜRK	Bozkurt Yaşar	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:08:23
İstanbul	PAK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:08:39

İli	Soyadı	Adı	Parti	Öyü	Tarih	Saatı
İstanbul	SARUHAN	Necdet	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:31
İstanbul	SERBEST	Sulhiye	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:41
İstanbul	SİPAHİ	Bahri	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:29
İstanbul	SÖKMENOĞLU	Murat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ŞAHİN	Mehmet Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TANER	Güneş	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TANTAN	Sadettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TOPRAK	Erdoğan	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:21
İstanbul	TUZCU	Şadan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TÜRKER	Masum	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:22
İstanbul	VERKAYA	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:25
İstanbul	YAĞIZ	Süleyman	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:22
İstanbul	YALÇINTAŞ	Nevzat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YAZICI	Cahit Savaş	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:28
İstanbul	YUMAKOĞULLARI	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ZENGİN	Bahri	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ASLAN	Güler	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	BAŞARAN	Saffet	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:08:00
İzmir	BIÇAKÇIOĞLU	Burhan	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:22
İzmir	ÇAĞLAYAN	B. Suat	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:40
İzmir	ÇELEBİ	Işın	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÇÜMEN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:45
Sayfa: 13	- Sayfa devam ediyor -					

İli	Soyadı	Adı	Parti	Ç Oyu	Tarih	Saati
İzmir	DAYIOĞLU	Salih	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:23
İzmir	DİRL	Hayri	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	GÜREL	Şükrü Sina	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	KIRKPINAR	Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:43
İzmir	METİN	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	MUTMAN	Atilla	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ORAL	Sümer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÖZCAN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:08:06
İzmir	SAYGIN	İşıl	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	SERDAROĞLU	Rifat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	SEZGİN	Rahmi	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:28
İzmir	SÖYLEMEZ	Hasan Ufuk	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TANIK	Süha	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TANRIKULU	Ahmet Kenan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TARTAN	Hakan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ULUPINAR	Yıldırım	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	VATAN	Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:38
İzmir	VURAL	Oktay	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kars	AKÜZÜM	İlhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kars	AYDAR	Arslan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kars	BİLGİR	Çetin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kastamonu	BAŞESGİOĞLU	Murat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kastamonu	DİLEKÇİ	M. Hadî	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:28

İli	Soyadı	Adı	Parti	Ç Oyu	Tarih	Saati
Kastamonu	SERDAROĞLU	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kastamonu	TEKİNEL	Nurhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	BAKTIR	Hamdi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	CEM	İsmail	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÇAKMAKOĞLU	Sabahattin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ESEN	Sevgi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	GÜL	Abdullah	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	KAPUSUZ	Salih	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÜSTÜNBAŞ	Hasan Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:59
Kayseri	YAKUT	Sadık	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:27
Kırklareli	KARAGÖZ	Nural	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:32
Kırklareli	ÖZBİLEN	Cemal	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:09:04
Kırklareli	TEKİN	Necdet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırşehir	HAYKIR	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırşehir	MİRZAĞLU	Ramazan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:41
Kırşehir	TECER	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:31
Kocaeli	AKŞENER	Meral	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	ARKAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:26
Kocaeli	BATUK	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	ÇALIK	Halil	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:41
Kocaeli	DURMUŞ	Cumali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:43
Kocaeli	EKŞİ	Sefer	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:07:26
Kocaeli	GÖNÜL	Vecdi Memmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Ö Oyu	Tarih	Saati
Kocaeli	İMAMOĞLU	M. Turhan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	KÖSE	Kemal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:08:15
Kocaeli	PEPE	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	ARI	Hüseyin	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:08:15
Konya	BAL	Faruk	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	BİLGE	Abdullah Turan	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:27
Konya	CANDAN	Veysel	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	ÇETİN	Remzi	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:08:05
Konya	GEBEŞ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GÖLHAN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GÖNEN	Mustafa Sait	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:24
Konya	GÜNERİ	Teoman Rıza	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	HALICI	Mehmet Emrehan	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:22
Konya	İZGİ	Ömer	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:22
Konya	KAYA	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:23
Konya	KEÇECİLER	Mehmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	ÖKSÜZ	Özkan	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:07:30
Konya	YALMAN	Lütfi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	YAVUZ	Mehmet Ali	Doğruyol Partisi	RED	29.06.2000	00:09:45
Kütahya	AKÇALI	Cevdet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kütahya	DERİN	Ahmet	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:08:34
Kütahya	KARA	Emin	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:22
Kütahya	KARAKUŞ	Seydi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Öyü	Tarih	Saati
Kütahya	KARAKUYU	İsmail	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	AKDOĞAN	Miraç	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:07:27
Malatya	ASILTÜRK	Oğuzhan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	CANBAY	Yaşar	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	COŞKUN	Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	DURHAN	Namık Hakan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	KUTAN	Recai Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	ÖZAL	Ahmet Tevfik	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	AKÇALI	Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	AKGÖL	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:59
Manisa	ARINÇ	Bülent	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	BOZDAĞ	İsmail	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:51
Manisa	ÇETİNKAYA	Mehmet Necati	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	ENÖZ	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:27
Manisa	GÜLAY	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:09:07
Manisa	PAKDEMİRLİ	Ekrem	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:07:36
Manisa	SERDENGEÇTİ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	YAZAR	M. Cihan	Demokratik Sol Part	RED	29.06.2000	00:07:21
Kahramanmaraş	DOĞAN	Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kahramanmaraş	DOĞAN	Avni	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kahramanmaraş	KAMALAK	Mustafa	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:07:28
Kahramanmaraş	KAYA	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Kahramanmaraş	KOCABAŞ	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	̇ Oyu	Tarih	Saati
Kahramanmaraş	ÖZBAŞ	Edip	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:53
Kahramanmaraş	SAĞLAM	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	SEZAL	Ali	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:08:35
Kahramanmaraş	TANER	Nevzat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:08:04
Mardin	ADAK	Fehim	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	ÇELEBİ	Süleyman	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	ERTAŞ	Ömer	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:07:49
Mardin	MUSAOĞLU	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	ŞAHİN	Veysi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	TUĞMANER	Mustafa Kemal	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muğla	DİKMEN	Tunay	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:33
Muğla	ERGUN	Metin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:22
Muğla	ÖZYER	Hasan	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:08:06
Muğla	TOPALOĞLU	Nazif	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:50
Muğla	UZUNHASAN	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:46
Muğla	YAZICI	İbrahim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	EKER	Zeki	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	KEMALOĞLU	Erkan	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Muş	YAVUZ	Mümtaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	YILDIZ	Sabahaddin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Nevşehir	ÇEVİK	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:22
Nevşehir	ELKATMIŞ	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Nevşehir	TAŞKIN	Mükrem'in	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:22

- 302 -

İli	Soyadı	Adı	Parti	Ö Oyu	Tarih	Saati
Niğde	BARAN	Doğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Niğde	DOĞANLAR	Eyüp	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:26
Niğde	LEVENT	Mükerrem	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:22
Ordu	ÇABUK	İhsan	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:08:33
Ordu	ENGİNYURT	Cemal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:30
Ordu	FATSA	Eyüp	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ordu	KOÇAK	Sefer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ordu	KONYALI	Hasan Fehmi	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:48
Ordu	YILDIRIM	Yener	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ordu	YÜRÜR	Şükrü	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Rize	BEKAROĞLU	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Rize	KABİL	Ahmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Rize	YILMAZ	Mesut Ahmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	AYDIN	Nezir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	AYHAN	Cevat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	ERCAN	Nevzat	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	SAVAŞ	Ş. Ramis	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:24
Sakarya	TARANOĞLU	Ersin	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:09:07
Sakarya	ZİHNİOĞLU	Osman Fevzi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:44
Samsun	AÇIKGÖZ	Yekta	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	AYDIN	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	CENGİZ	Tarik	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	ÇAKAR	Mehmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Öyü	Tarih	Saati
Samsun	ÇINAROĞLU	Vedat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:30
Samsun	DEMİRCAN	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	KABATAS	Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	KAPICI	Şenel	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:24
Samsun	SEZGİN	Erdoğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	UZUNKAYA	Musa	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:07:26
Siirt	AYDIN	Ahmet Nurettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Siirt	YARAYAN	Takiddin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	BOSTANCIOĞLU	Metin	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:49
Sinop	BOZKURT	Kadir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	TOPÇU	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	CEYLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	DEMİRCİ	Musa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	GÖKALP	Hüsnü Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	GÜLEÇ	M. Cengiz	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:27
Sivas	KARAMOLLAOĞLU	Temel	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:08:24
Sivas	ŞENER	Abdülhatif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	AYTEKİN	Fevzi	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:52
Tekirdağ	DAYANIKLI	Bayram Fırat	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:40
Tekirdağ	İLGÜN	Nihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	SÖLÜN	Enis	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	ZAMANTILI	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:30
Tokat	BALAK	Hasan Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:30

İli	Soyadı	Adı	Parti	Öyü	Tarih	Saati
Tokat	CEYLAN	Lütfi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:46
Tokat	DAĞCIOĞLU	M. Ergün	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tokat	DOĞRU	Reşat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:22
Tokat	EREK	Ali Şevki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tokat	SOBACI	Bekir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	AŞIK	Eyüp	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	BAŞARAN	Ali Kemal	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:09:13
Trabzon	BIÇAKÇIOĞLU	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	ÇELEBİ	Nail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:26
Trabzon	MALKOÇ	Şeref	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	TUNCER	Ali Naci	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	TÜRK	Hikmet Sami	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tunceli	GENÇ	Kamer	Doğruyol Partisi	RED	29.06.2000	00:07:24
Tunceli	GÜNDOĞAN	Bekir	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:36
Şanlıurfa	AKMAN	Yahya	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	BUCAK	Sedat Edip	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	CEVHERİ	Necmettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	ÇAKMAKLI	Muzaffer	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	GÜLPINAR	Eyyüp Cenap	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	GÜNEŞ	Mehmet	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:09:22
Şanlıurfa	İZOL	Zülfikar	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:07:28
Şanlıurfa	KARAVAR	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	ŞIHANLIOĞLU	Mehmet Fevzi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sayfa: 21	Sayfa devam ediyor					

İli	Soyadı	Adı	Parti	Ç Oyu	Tarih	Saati
Şanlıurfa	YALÇINKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	YANMAZ	Mustafa Niyazi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Uşak	ÖZGÖBEK	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:08:05
Uşak	ÜNAL	Mehmet Yaşar	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:54
Uşak	YILMAZ	Armağan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:27
Van	ARVAS	Maliki Ejder	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	BAYRAM	Mustafa	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ÇELİK	Hüseyin	Doğruyol Partisi	RED	29.06.2000	00:07:44
Van	ÇEVİK	Ayhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:24
Van	ERBAŞ	Fethullah	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:08:00
Van	GÖLTEPE	Fetullah	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	İNAN	Kamran	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ARSLAN	Ilyas	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ÇİÇEK	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:07:49
Yozgat	ERSOY	Ahmet Erol	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	KAYALAR	Lütfullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	TÜRKER	Mesut	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ÜŞENMEZ	Şuayip	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	ATASOY	Veysel	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	BARUTÇU	Ömer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	BAYCIK	Tahsin Boray	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	CERRAHOĞLU	İsmail Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:24
Zonguldak	GEMİCİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	̇ Oyu	Tarih	Saati
Zonguldak	ÜSTÜNKOL	Ömer	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:08:43
Aksaray	AKIN	Murat	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aksaray	ESER	Kürşat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:35
Aksaray	SOMUNCUOĞLU	Sadi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aksaray	TOPRAK	Ramazan	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:08:02
Bayburt	KARDEŞ	Şaban	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:28
Bayburt	PAMUKÇU	Suat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Karaman	ÇALIŞ	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:28
Karaman	ÜNAL	Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Karaman	ÜNLÜ	Fikret	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırıkkale	ALBAYRAK	Kemal	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırıkkale	DURMUŞ	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:27
Kırıkkale	FİLİZ	Hacı	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırıkkale	GÖKBULUT	Nihat	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:07:54
Batman	AYDIN	Alaaddin Sever	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Batman	HAMİDİ	Ataullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Batman	İSEN	Burhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Batman	ÖZDEMİR	Faris	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şırnak	DEĞER	Mehmet Said	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şırnak	SEYDA	Abdullah Veli	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:07:21
Şırnak	YILDIRIM	Mehmet Salih	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:07:35
Bartın	ÇAKAN	Zeki	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bartın	YAZICIOĞLU	Cafer Tufan	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:22
Sayfa: 23						
Sayfa devam ediyor						

İli	Soyadı	Adı	Parti	Ö Oyu	Tarih	Saati
Ardahan	DEMİR	Faruk	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:08:25
Ardahan	KAYA	Saffet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Iğdır	BOZYEL	Abbas	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	29.06.2000	00:07:59
Iğdır	GÜNER	Ali	Anavatan Partisi	KABUL	29.06.2000	00:07:54
Yalova	OKUYAN	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yalova	SUNA	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:22
Karabük	EREN	Mustafa	Doğruyol Partisi	RED	29.06.2000	00:09:04
Karabük	KARAN	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	29.06.2000	00:07:34
Karabük	YILMAZ	İlhami	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kilis	GÜREŞ	Doğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kilis	NACAR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Osmaniye	BAHÇELİ	Devlet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Osmaniye	BÜYÜKÖZTÜRK	Biröl	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Osmaniye	KUNDAKÇI	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Osmaniye	ÜNAL	Şikri	Fazilet Partisi	RED	29.06.2000	00:07:31

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 471)

İstanbul Milletvekili Sulhiye Serbest'in, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/518)

T.C.
Başbakanlık
Personel ve Prensipler
Genel Müdürlüğü
Sayı : B.02.0.PPG.0.12-310-5404

29.3.2000

Konu : İstanbul Milletvekili Sulhiye Serbest'in Yasama Dokunulmazlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Adalet Bakanlığının 10.2.2000 tarih ve B.03.0.CİG.0.00.00.0.1.128.93.1999/3281 sayılı yazısı.

Karşılıksız çek düzenlemek suçunu işlediği iddia olunan İstanbul Milletvekili Sulhiye Serbest hakkında tanzim edilen soruşturma dosyası ile Adalet Bakanlığının ilgi yazısının sureti ekte gönderilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesine göre gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

T.C.
Adalet Bakanlığı
Ceza İşleri Genel Müdürlüğü
Sayı: B.03.0.CİG.0.00.00.0.1.128.93.1999-003281

10.2.2000

Konu : İstanbul Milletvekili Sulhiye Serbest'in Yasama Dokunulmazlığı

BAŞBAKANLIĞA

Karşılıksız çek düzenlemek suçunu işlediği iddia olunan Sulhiye Serbest hakkında Manisa 1 inci Asliye Ceza Mahkemesinde açılan dava sebebiyle yapılan yargılama sırasında adı geçenin İstanbul İlinden Milletvekili seçildiğinin anlaşılması üzerine, Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması için hakkında usulî muamelelerin durdurulmasına ve evrakın Manisa Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine dair Manisa 1 inci Asliye Ceza Mahkemesinin 29.11.1999 gün ve 1997/792 Esas Sayılı kararını havi dosya, Manisa Cumhuriyet Başsavcılığının 18.1.2000 gün ve 2/3276 sayılı yazısıyla alınmakla birlikte takdim kılınmıştır.

İstanbul Milletvekili Sulhiye Serbest hakkında soruşturmaya devam olunabilmesi için Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesi uyarınca Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmaması hususunda gereğini delaletlerine arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk
Adalet Bakanı

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Anayasa ve Adalet Komisyonları
Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon

29.5.2000

Esas No. : 3/518

Karar No. : 111

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlıkça 3.4.2000 tarihinde Karma Komisyonumuza gönderilen İstanbul Milletvekili Sulhiye Serbest'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi, İçtüzüğü'nün 132 nci maddesine göre kurulan Hazırlık Komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık Komisyonu, inceleme sonucunu özetleyen 11.5.2000 günlü raporuyla 3167 sayılı Çekle Ödemelerin Düzenlenmesi ve Çek Hamillerinin Korunması Hakkında Kanuna muhalefet suçuna isnat olunan İstanbul Milletvekili Sulhiye Serbest hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İstanbul Milletvekili Sulhiye Serbest Komisyonumuza gelerek sözlü savunma yapmıştır.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile Hazırlık Komisyonu raporunu inceleyen Karma Komisyonumuz bütün demokratik ülkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağımsızlıkların (dokunulmazlıkların) tanındığını, ancak böyle farklı bir statünün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için olmadığını; tersine yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yönden de güvence altına alınması amacıyla yöneldiğini göz önüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak İstanbul Milletvekili Sulhiye Serbest hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Ertuğrul Yalçınbayır

Bursa

Sözcü

Ş. Bülent Yahnici

Ankara

Üye

Ahmet İyimaya

Amasya

Üye

H. Tayfun İçli

Ankara

Başkanvekili

N. Kemal Atahan

Hatay

Kâtip

Sühan Özkan

İstanbul

Üye

M. Zeki Sezer

Ankara

Üye

Salih Çelen

Antalya

(Muhalif, muhalefet şerhi eklidir.)

Üye
Şaban Kardeş
Bayburt
Üye
Ayvaz Gökdemir
Erzurum
Üye
Mehmet Şandır
Hatay
Üye
Cavit Kaya
İstanbul

Üye
Mehmet Ali Şahin
İstanbul
Üye
Işın Çelebi
İzmir
Üye
Mustafa Kamalak
Kahramanmaraş
Üye
Sadık Yakut
Kayseri
Üye
Şeref Malkoç
Trabzon
Üye
Turhan Tayan
Bursa
Üye
Adnan Fatih Özdemir
Adana
Üye
Ramazan Toprak
Aksaray

Üye
Yasin Hatiboğlu
Çorum
Üye
Mehmet Sadri Yıldırım
Eskişehir
Üye
Mehmet Gill
İstanbul

Üye
İsmail Alptekin
Bolu
Üye
Fahrettin Kukaracı
Erzurum
Üye
Edip Özgenç
İçel
Üye
Osman Kılıç
İstanbul
(Muhallifim, muhalefet şerhi eklidir)
Üye
Mustafa Verkaya
İstanbul
Üye
Mehmet Özcan
İzmir
Üye
Mehmet Sağlam
Kahramanmaraş
Üye
Mehmet Kundakçı
Osmaniye
Üye
Emin Karaa
Kütahya
Üye
Mustafa İlimen
Edirne
Üye
Dengir Mir Mehmet Fırat
Adıyaman
Üye
Ali Arabacı
Bursa
(Muhallifim)
Üye
Beyhan Aslan
Denizli
Üye
İsmail Aydınlı
İstanbul
Üye
A. Nazlı Hıcaç
İstanbul

Üye
Nazire Karakuş
İstanbul
Üye
Sevgi Esen
Kayseri
Üye
İsmail Çevik
Nevşehir
Üye
Erdoğan Sezgin
Samsun

Üye
Edip Özbaş
Kahramanmaraş
Üye
Cemal Özbilen
Kırklareli
Üye
Yekta Açıkgöz
Samsun
Üye
Yahya Akman
Şanlıurfa

Üye
Kamer Genç
Tunceli

MUHALEFET GEREKÇEM

Yasama Dokunulmazlığının milletvekilliği sıfatı sona erinceye kadar ertelenmesine dair Karma Komisyon raporuna aşağıdaki gerekçelerle ilkesel olarak muhalifim. Değerli milletvekillerinin iddia edilen suçları işlemediklerine dair savunmaları esas alınmalı, aklanmalarına olanak tanınmalıdır.

Gerekçelerim iki ana başlıkta toplanmaktadır.

1. Anayasal gerekçe
2. Belirli objektif kıstasların uygulanamaması

ANAYASAL GEREKÇE

Anayasamızın 83 üncü maddesinin 2 nci fıkrası hükümü gereğince : Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili, Meclis kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz.

Anayasanın 83 üncü maddesindeki düzenleme Anayasamızın 76 ncı maddesindeki düzenleme ile çelişmekte, çelişkinin de ötesinde 76 ncı maddeyi düzenlemeyi gerekli kılan amacı ortadan kaldırmaktadır.

83 üncü maddedeki bu düzenleme, 76 ncı maddede tanımlanan ve zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen zimmet, ihtilal, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmî ihale ve alım-satım fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılmasına ve yargılama yapılmasına engel olmaktadır.

Anayasanın 76 ncı maddesinde belirtilen suçlardan hükümlü kesinleşmiş olan kişi milletvekili seçilemezken, milletvekili seçilmeden bir gün önce veya milletvekili seçildikten sonra bu suçları işlediği iddia edilen kişiler milletvekilliğini sürdürdüğü gibi bu suçlarla ilgili olarak sorgulanamakta ve yargılanamamaktadır. Böyle bir düzenleme Anayasanın ruhuna, genel hukuk kurallarına aykırıdır.

Anayasanın 76 ncı maddesindeki suç iddiaları ile ilgili olarak kovuşturma yapılmasına izin verilmeli, Karma Komisyon Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmayacağına kovuşturma sonucu oluşacak objektif ölçüler çerçevesince karar verebilmelidir.

OBJEKTİF ÖLÇÜLERİN BULUNMAMASINA İLİŞKİN GEREKÇE

Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması ile ilgili Anayasamızın 83 üncü maddesinde belirli objektif ölçüler belirtilmediği gibi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Meclis İçtüzüğü'nün 131 ila 134 üncü maddelerinde de belirli objektif ölçülere yer verilmemiştir.

Birçok Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtildiği üzere : Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması konusunda birtakım belirli, objektif ölçülere uygun davranılması ve bu ölçülerin bir hukuk Devletinden beklenen nitelikte bulunması şarttır. Yeterli olmamakla birlikte eski Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğü'nde belirli objektif ölçüler yer almış ve Anayasa Mahkemesi bu objektif ölçülere uygunluğu gözetmiştir.

SONUÇ

Bir suç isnadı ciddi ise, siyasi erklere uygun ise yahut üyenin şeref ve haysiyetini koruma yönünden dokunulmazlığın kaldırılması zarurî ise Yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalıdır.

Dokunulmazlığın amacı, yasama görevini yürütecek milletvekillerinin çeşitli çevrelerden gelebilecek baskı ve kaygılardan korunmuş olarak görevlerini gereği gibi yapmalarını sağlayarak, siyasi nitelikli kovuşturmalar bahanesiyle milletvekillerinin Meclise katılmaktan alıkonmasını, çalışma şevkinin kırılmasını bu yolla da TBMM'nin istencinin çarpıtulmasını önlemektir. Yoksa kimilerin TBMM'ni yıpratmak için kasıtlı olarak söylediği gibi milletvekiline soruşturmada kaçma, suç işleme ayrıcalığı tanınması değildir.

Hangi suç isnadının ciddi olduğu; "Milletvekili Seçilme Yeterliliği" başlıklı Anayasamızın 76 ncı maddesinde belirtildiği gibi, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Yasasının "Milletvekili Seçilemeyecek olanlar" başlıklı 11 inci maddesinde de belirtilmiştir.

Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya Devlet sınırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar, TCK'nun (Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler) başlıklı ikinci kitabının, birinci babından yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar, TCK'nun 312 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa, açıkça tahrik etme suçlarından mahkûm olanlar ve TCK'nun 536 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı yasanın 537 ncı maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar :

Milletvekili seçilemezler.

Anayasamızın 76 ncı maddesine göre affedilmiş olsalar dahi belirtilen suçlardan mahkûm olanlar milletvekili seçilemediği halde, anayasadaki düzenleme biçimine göre Yasama Dokunulmazlığı, bu suçlarla ilgili ciddi iddialar bakımından milletvekilleri hakkında soruşturma yapılmasına olanak bile vermemektedir. Kamu vicdanını rahatsız eden bu duruma son vermek ve milletvekillerini gereksiz koruma zırhına büründürmemek için Anayasamızın 76 ncı maddesinde zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen bu gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılması ve yargılama yapılmasının Yasama Dokunulmazlığı dışına çıkarılması uygun olacaktır. Anayasada böyle bir değişiklik, asılsız suçlamalarla töhmet altında kalan milletvekillerinin yargı önünde aklanmasına fırsat verilmesi ve genel olarak milletvekili saygınlığının yükseltilmesi bakımından da yarar sağla-

yacaktır. Anayasada yapılması gereken bu değişikliğe kadar da karma komisyonların bu ilke ve ölçüler içerisinde kişi ve parti ayrımı yapmaksızın milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına karar vermesi uygun olacaktır.

Kimi suç iddiaları vardır ki; ciddi olmamakla birlikte siyasî ereklerle aykırıdır. Öte yandan öyle asılsız suç iddiaları vardır ki; üye istemese dahi soruşturmanın ertelenmesine karar verilmektedir. İşte bu suç iddiaları ile ilgili olarak da yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalı milletvekillerinin aklanmalarına olanak tanınmalıdır. Ancak uygulamada üye istemese dahi dokunulmazlığının kaldırılması ertelenmekte, üyeler töhmet altında bırakılarak, siyaseten yıpratılmaktadır.

Anayasamızın 83 üncü maddesinde tanımlanan Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması işlemi, bir yargı işlemi niteliğinde olmayıp yasama işlemi niteliğindedir. İşlem dosyaları tam olarak oluşmuş olsa dahi; kurulun yapısı ve çalışma esasları gereği, işlem dosyalarını tam bir tarafsızlıkla inceleyebilmesi, suçun maddî ve manevî unsurlarını saptayabilmesi ve değerlendirebilmesi olanaksızdır. Bu niteliği gereği, dokunulmazlığın kaldırılması işlemi; ceza kovuşturmasının açılması veya ceza verilmesi niteliğinde olmayan, sadece Yasama Meclisi üyelerini kimi istisnai durumlarda üyelik teminatından sıyrarak adalet karşısında öteki yurttaşlarla bir düzeye getirmekten ibarettir.

Anayasamızın 85 inci maddesi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmiş olması hallerinde, Meclis Genel Kurul kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde ilgili milletvekilinin veya bir diğer milletvekilinin, kararın Anayasaya, yasaya veya İçtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabileceğini düzenlemektedir.

Bu düzenleme ile yasama içindeki iktidar-muhalefet dengesi nedeniyle alındığı iddia edilen haksız yasama işleminin yargı ile dengelenmesi, objektif kısıtlara uygunluğunun saptanması sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen ilkelere uygun davranılması gerektiğini ve değerli üyelerin aklanmalarına olanak sağlanılması gerektiğini düşündüğümden ilkesel olarak Yasama Dokunulmazlığının üyelik sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine dair çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Saygılarımla.

24.5.2000

H. Tayfun İçli

Ankara

KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA

KARŞI OY GEREKÇEMDİR

Milletvekillerinin herhangi bir baskı ve tehdit altında olmadan, görevlerini serbestçe yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla dokunulmazlıklar düzenlenmiştir.

Tarihî bakımından milletvekili dokunulmazlığı ilk defa 1688 tarihinde İngiltere'de düzenlenmiştir. Bu düzenleme "Parlamentoda konuşma özgürlüğü, tartışmalar, yargılamalar hiçbir mahkeme veya parlamento dışında sorumluluk sebebi olamaz" şeklindedir. Buna paralel olarak, 1789 tarihli Fransız Kanunu ile, bunlardan esinlenen 1876 Türk Anayasasında ve halen yürürlükte bulunan Hindistan, Mısır, Meksika, Bulgaristan, İtalya ve bunun gibi ülkelerde tarihî anlayışa uygun olarak Yasama Dokunulmazlığı, Mecliste ileri sürülen düşüncelerle kullanılan oyların suç sayılamayacağıyla sınırlıdır.

Ülkemizde ise, 1982 Anayasasının 83 üncü maddesine göre Yasama Dokunulmazlığı, "TBMM Üyelerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden" sorumlu tutulmaması ile, "Seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin,

Meclis kararı olmadıkça tutulamaması, sorguya çekilememesi, tutuklanamaması ve yargılanamamasıdır.”

Böylesi bir dokunulmazlık düzenlemesi yerli ve yabancı ceza yasalarında düzenlenen ve “Kannunsuz suç olmaz, suç ve suçlular da cezasız bırakılmaz” şeklinde özetlenebilecek temel prensiplere ve Anayasanın 2 nci maddesine dayalı Hukuk Devleti ilkesiyle, 10 uncu maddesine dayalı Eşitlik İlkesine gölge düşürmektedir.

Bu nedenle, Yasama Dokunulmazlığının “Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerinden sorumlu tutulamamak ve kişisel özgürlüğü kısıtlanamamak” şeklinde düzenlenmesi, tarihî gelişmeye ve gerekçeye uygun olacaktır.

Fransa’da 1995 yılında bu yönde yapılan düzenleme ile adli soruşturma ve yargılama dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmış, sadece tutuklama ve kişi özgürlüğünün kaldırılması Meclisin kararına bırakılmıştır. Yine, Yasama Dokunulmazlığının anavatanı olan İngiltere’de, dokunulmazlık zırhı, ceza kovuşturmalarına karşı değil, hukuk davalarına karşı koruyucu bir işleve indirgenmiştir.

Gündemdeki ertelenme kararı verilen dosyalar kapsamındaki iddialar, vatandaşlarımızın günlük yaşamında karşılaştıkları ve mevzuata göre gereğinin yapıldığı hukukî olaylar ve iddialardır. Bir yurttaş bu gibi halterde hangi hukuk kurallarına tâbi tutuluyorsa, onun vekili ve aynı zamanda bir vatandaş olan milletvekillerinin ve diğer kamu görevlilerinin de aynı kurallara tâbi olması kadar doğal bir şey olamaz. Böyle bir anlayış ve uygulayış eşitliğini gereği olduğu gibi, hukuk devleti olmanın da temel gereğidir.

Yukarıda belirttiğim gerekçelerle, öncelikle yasal düzenlemeler yapılarak sorgulanma ve yargılanma dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmalı, sadece kişisel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması dokunulmazlık kapsamında olmalıdır. Ceza hükümlerinin infazı ise, milletvekili sıfatının sona ermesine bırakılmalıdır. Böyle bir düzenleme ile bir taraftan yargısal denetim işlerlik kazanacak, diğer taraftan milletvekillerinin Meclis çalışmalarına katılımı da sağlanmış olacaktır.

Yasal düzenlemeler yapıncaya kadar “yasama sorumsuzluğu” kapsamı dışındaki suç iddialarını içeren dosyalar için, dokunulmazlıklar kaldırılmalıdır. Böylelikle asil ve vekili arasında eşitlik sağlanacağı gibi, milletvekillerine de bir an önce aklanma olanağı yolu açılacaktır.

Bu nedenle “yasama sorumsuzluğu” kapsamı dışında gördüğüm bu dosya için, dokunulmazlığın kaldırılmasının yerinde olacağı kanaatinde olduğumdan, erteleme kararına katılmıyorum.

29.5.2000

Osman Kılıç

İstanbul

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 472)

Sivas Milletvekili Mehmet Ceylan'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/519)

*T.C.
Başbakanlık
Personel ve Prensipler
Genel Müdürlüğü
Sayı : B.02.0.PPG.0.12-310-5405*

29.3.2000

Konu: Sivas Milletvekili Mehmet Ceylan'ın Yasama Dokunulmazlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Adalet Bakanlığının 21.3.2000 tarih ve B.03.0.CİG.0.00.00.0.1.128.15.2000/007230 sayılı yazısı.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Sivas Milletvekili Mehmet Ceylan hakkında tanzim edilen soruşturma dosyası ile Adalet Bakanlığının ilgli yazısının sureti ekte gönderilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasınının 83 üncü maddesine göre gereğini arz ederim.

*Bülent Ecevit
Başbakan*

21.3.2000

*T.C.
Adalet Bakanlığı
Ceza İşleri Genel Müdürlüğü
Sayı: B.03.0.CİG.0.00.00.0.1.128.15.2000/007230*

Konu : Sivas Milletvekili Mehmet Ceylan'ın Yasama Dokunulmazlığı

BAŞBAKANLIĞA

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa muhalefet suçunu işlediği iddia olunan Mehmet Ceylan hakkında İstanbul 1 inci Ağır Ceza Mahkemesine açılan dava sebebiyle yapılan yargılama sırasında, adı geçenin, Sivas İlinde milletvekili seçildiğinin anlaşılması üzerine, Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması için hakkında usulî muamelelerin durdurulmasına ve evrakın İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine dair İstanbul 1 inci Ağır Ceza Mahkemesinin 9.2.2000 gün ve esas: 1999/312, karar: 2000/25 sayılı kararını havi dosya, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 29.2.2000 gün ve 2000/166 C.M. sayılı yazısıyla alınmakla birlikte takdim kılınmıştır.

Sivas Milletvekili Mehmet Ceylan hakkında soruşturmaya devam olunabilmesi için Türkiye Cumhuriyeti Anayasasınının 83 üncü maddesi uyarınca Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmaması hususunda gereğini delaletlerine arz ederim.

*Prof. Dr. Hikmet Sami Türk
Adalet Bakanı*

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Anayasa ve Adalet Komisyonları
Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon
Esas No. : 3/519
Karar No. : 119

29.5.2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlıkça 3.4.2000 tarihinde Karma Komisyonumuza gönderilen Sivas Milletvekili Mehmet Ceylan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi, İçtüzüğün 132 nci maddesine göre kurulan Hazırlık Komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık Komisyonu, inceleme sonucunu özetleyen 11.5.2000 günlü raporuyla 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa muhalefet suçu isnat olunan Sivas Milletvekili Mehmet Ceylan hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile Hazırlık Komisyonu raporunu inceleyen Karma Komisyonumuz bütün demokratik ülkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağımsızlıkların (dokunulmazlıkların) tanındığını, ancak böyle farklı bir statünün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için olmadığını; tersine yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yönden de güvence altına alınması amacıyla yöneldiğini göz önüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak Sivas Milletvekili Mehmet Ceylan hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Ertuğrul Yalçınbayır</i>	<i>N. Kemal Atahan</i>
Bursa	Hatay
Sözcü	Kâtip
<i>Ş. Bülent Yahnici</i>	<i>Sihân Özkan</i>
Ankara	İstanbul
Üye	Üye
<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>M. Zeki Sezer</i>
Amasya	Ankara
Üye	Üye
<i>H. Tayfun İçli</i>	<i>Salih Çelen</i>
Ankara	Antalya

(Muhelif, muhalefet şerhi eklidir)

Üye
Şaban Kardeş
Bayburt
Üye
Ayvaz Gökdemir
Erzurum
Üye
Mehmet Şandır
Hatay
Üye
Cavit Kavak
İstanbul

Üye
Mehmet Ali Şahin
İstanbul
Üye
Işın Çelebi
İzmir
Üye
Mustafa Kamalak
Kahramanmaraş
Üye
Sadık Yakut
Kayseri
Üye
Şeref Malkoç
Trabzon
Üye
Turhan Tayan
Bursa
Üye
Adnan Fatih Özdemir
Adana
Üye
Ramazan Toprak
Aksaray
Üye
Yasin Hatiboğlu
Çorum
Üye
Mehmet Sadri Yıldırım
Eskişehir
Üye
Mehmet Gül
İstanbul

Üye
İsmail Alptekin
Bolu
Üye
Fahrettin Kukaracı
Erzurum
Üye
Edip Özgenç
İçel
Üye
Osman Kılıç
İstanbul
(Muhalifim, muhalefet şerhi eklidir)
Üye
Mustafa Verkaya
İstanbul
Üye
Mehmet Özcan
İzmir
Üye
Mehmet Sağlam
Kahramanmaraş
Üye
Mehmet Kundakçı
Osmaniye
Üye
Emin Karaa
Kütahya
Üye
Mustafa İlmen
Edirne
Üye
Dengir Mir Mehmet Fırat
Adıyaman
Üye
Ali Arabacı
Bursa
Üye
Beyhan Aslan
Denizli
Üye
İsmail Aydın
İstanbul
Üye
A. Nazlı Ilıcak
İstanbul

Üye
Nazire Karakuş
İstanbul
(Muhalefet şerhim ektedir)

Üye
Sevgi Esen
Kayseri
Üye
İsmail Çevik
Nevşehir
Üye
Erdoğan Sezgin
Samsun

Üye
Edip Özbaş
Kahramanmaraş

Üye
Cemal Özbilen
Kırklareli
Üye
Yekta Açıköz
Samsun
Üye
Yahya Akman
Şanlıurfa

Üye
Kamer Genç
Tunceli

MUHALEFET GEREKÇEM

Yasama Dokunulmazlığının milletvekilliği sıfatı sona erinceye kadar ertelenmesine dair Karma Komisyon raporuna aşağıdaki gerekçelerle ilkesel olarak muhalifim. Değerli milletvekillerinin iddia edilen suçları işlemediklerine dair savunmaları esas alınmalı, aklanmalarına olanak tanınmalıdır.

Gerekçelerim iki ana başlıkta toplanmaktadır.

1. Anayasal gerekçe
2. Belirli objektif kısıtların uygulanamaması

ANAYASAL GEREKÇE

Anayasamızın 83 üncü maddesinin 2 nci fıkrası hükmü gereğince : Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili, Meclis kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz.

Anayasamızın 83 üncü maddesindeki düzenleme Anayasamızın 76 ncı maddesindeki düzenleme ile çelişmekte, çelişkinin de ötesinde 76 ncı maddeyi düzenlemeyi gerekli kılan amacı ortadan kaldırmaktadır.

83 üncü maddedeki bu düzenleme, 76 ncı maddede tanımlanan ve zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen zimmet, ihtilal, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmî ihale ve alım-satım fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılmasına ve yargılama yapılmasına engel olmaktadır.

Anayasamızın 76 ncı maddesinde belirtilen suçlardan hükmü kesinleşmiş olan kişi milletvekili seçilemezken, milletvekili seçilmeden bir gün önce veya milletvekili seçildikten sonra bu suçları işlediği iddia edilen kişiler milletvekilliğini sürdürdüğü gibi bu suçlarla ilgili olarak sorgulanamakta ve yargılanamamaktadır. Böyle bir düzenleme Anayasamızın ruhuna, genel hukuk kurallarına aykırıdır.

Anayasamızın 76 ncı maddesindeki suç iddiaları ile ilgili olarak kovuşturma yapılmasına izin verilmeli, karma komisyon Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmayacağına kovuşturma sonucu oluşacak objektif ölçüler çerçevesince karar verebilmelidir.

OBJEKTİF ÖLÇÜLERİN BULUNMAMASINA İLİŞKİN GEREKÇE

Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması ile ilgili Anayasamızın 83 üncü maddesinde belirli objektif ölçüler belirtilmediği gibi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Meclis İçtüzüğü'nün 131 ila 134 üncü maddelerinde de belirli objektif ölçülere yer verilmemiştir.

Birçok Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirttiği üzere : Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması konusunda birtakım belirli, objektif ölçülere uygun davranılması ve bu ölçülerin bir hukuk Devletinden beklenen nitelikte bulunması şarttır. Yeterli olmamakla birlikte eski Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğü'nde belirli objektif ölçüler yer almış ve Anayasa Mahkemesi bu objektif ölçülere uygunluğu gözetmiştir.

SONUÇ

Bir suç isnadı ciddi ise, siyasî ereklerle uygun ise yahut üyenin şeref ve haysiyetini koruma yönünden dokunulmazlığın kaldırılması zarurî ise Yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalıdır.

Dokunulmazlığın amacı, yasama görevini yürütecek milletvekillerinin çeşitli çevrelerden gelebilecek baskı ve kaygılardan korunmuş olarak görevlerini gereği gibi yapmalarını sağlayarak, siyasal nitelikli kovuşturmalar bahanesiyle milletvekillerinin Meclise katılmaktan alıkonmasını, çalışma şevkinin kırılmasını bu yolla da TBMM'nin istencinin çarpıtılmasını önlemektir. Yoksa kimilerin TBMM'ni yıpratmak için kasıtlı olarak söylediği gibi milletvekiline soruşturmadan kaçma, suç işleme ayrıcalığı tanınması değildir.

Hangi suç isnadının ciddi olduğu; "Milletvekili Seçilme Yeterliliği" başlıklı Anayasamızın 76 ncı maddesinde belirtildiği gibi, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Yasasının "Milletvekili Seçilemeyecek olanlar" başlıklı 11 inci maddesinde de belirtilmiştir.

Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile; zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar, TCK'nun (Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler) başlıklı ikinci kitabının, birinci babından yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar, TCK'nun 312 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa, açıkça tahrik etme suçlarından mahkûm olanlar ve TCK'nun 536 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı yasanın 537 ncı maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasî ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar :

Milletvekili seçilemezler.

Anayasamızın 76 ncı maddesine göre affedilmiş olsalar dahi belirtilen suçlardan mahkûm olanlar milletvekili seçilemediği halde, anayasadaki düzenleme biçimine göre Yasama Dokunulmazlığı, bu suçlarla ilgili ciddi iddialar bakımından milletvekilleri hakkında soruşturma yapılmasına olanak bile vermemektedir. Kamu vicdanını rahatsız eden bu duruma son vermek ve milletvekillerini gereksiz koruma zırhına büründürmemek için Anayasamızın 76 ncı maddesinde zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen bu gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılması ve yargılama yapılmasının Yasama Dokunulmazlığı dışına çıkarılması uygun olacaktır. Anayasada böyle bir değişiklik, asılsız suçlamalarla töhmet altında kalan milletvekillerinin yargı önünde aklanmasına fırsat verilmesi ve genel olarak milletvekili saygınlığının yükseltilmesi bakımından da yarar sağla-

yacaktır. Anayasada yapılması gereken bu değişikliğe kadar da karma komisyonların bu ilke ve ölçüler içerisinde kişi ve parti ayrımı yapmaksızın milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına karar vermesi uygun olacaktır.

Kimi suç iddiaları vardır ki; ciddi olmamakla birlikte siyasî ereklerle aykırıdır. Öte yandan öyle asılsız suç iddiaları vardır ki; üye istemese dahi soruşturmanın ertelenmesine karar verilmektedir. İşte bu suç iddiaları ile ilgili olarak da Yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalı milletvekillerinin aklanmalarına olanak tanınmalıdır. Ancak uygulamada üye istemese dahi dokunulmazlığının kaldırılması ertelenmekte, üyeler töhmet altında bırakılarak, siyaseten yıpratılmaktadır.

Anayasamızın 83 üncü maddesinde tanımlanan Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması işlemi, bir yargı işlemi niteliğinde olmayıp yasama işlemi niteliğindedir. İşlem dosyaları tam olarak oluşmuş olsa dahi; kurulun yapısı ve çalışma esasları gereği, işlem dosyalarını tam bir tarafsızlıkla inceleyebilmesi, suçun maddî ve manevî unsurlarını saptayabilmesi ve değerlendirebilmesi olanaksızdır. Bu niteliği gereği, dokunulmazlığın kaldırılması işlemi; ceza kovuşturmasının açılması veya ceza verilmesi niteliğinde olmayan, sadece Yasama Meclisi üyelerini kimi istisnai durumlarda üyelik teminatından sıyrarak adalet karşısında öteki yurttaşlarla bir düzeye getirmekten ibarettir.

Anayasamızın 85 inci maddesi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmiş olmaları hallerinde, Meclis Genel Kurul kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde ilgili milletvekilinin veya bir diğer milletvekilinin, kararın Anayasaya, yasaya veya İftizüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabileceğini düzenlemektedir.

Bu düzenleme ile yasama içindeki iktidar-muhalefet dengesi nedeniyle alındığı iddia edilen haksız yasama işleminin yargı ile dengelenmesi, objektif kıstaslara uygunluğunun sağlanması sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen ilkelere uygun davranılması gerektiğini ve değerli üyelerin aklanmalarına olanak sağlanması gerektiğini düşündüğümden ilkesel olarak Yasama Dokunulmazlığının üyelik sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine dair çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Saygılarımla.

24.5.2000

H. Tayfun İçli

Ankara

KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA KARŞI OY GEREKÇEMDİR

Milletvekillerinin herhangi bir baskı ve tehdit altında olmadan, görevlerini serbestçe yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla dokunulmazlıklar düzenlenmiştir.

Tarihî bakımından milletvekili dokunulmazlığı ilk defa 1688 tarihinde İngiltere’de düzenlenmiştir. Bu düzenleme “Parlamentoda konuşma özgürlüğü, tartışmalar, yargılamalar hiçbir mahkemede veya parlamento dışında sorumluluk sebebi olamaz” şeklindedir. Buna paralel olarak, 1789 tarihli Fransız Kanunu ile, bunlardan esinlenen 1876 Türk Anayasasında ve halen yürürlükte bulunan Hindistan, Mısır, Meksika, Bulgaristan, İtalya ve bunun gibi ülkelerde tarihî anlayışa uygun olarak Yasama Dokunulmazlığı, Mecliste ileri sürülen düşüncelerle kullanılan oyların suç sayılmayacağıyla sınırlıdır.

Ülkemizde ise, 1982 Anayasasının 83 üncü maddesine göre Yasama Dokunulmazlığı, “TBMM Üyelerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden” sorumlu tutulamaması ile, “Seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin, Meclis kararı olmadıkça tutulamaması, sorguya çekilememesi, tutuklanamaması ve yargılanamamasıdır.”

Böylesi bir dokunulmazlık düzenlemesi yerli ve yabancı ceza yasalarında düzenlenen ve "Kainsuz suç olmaz, suç ve suçlular da cezasız bırakılmaz" şeklinde özetlenebilecek temel prensiplere ve Anayasanın 2 nci maddesine dayalı Hukuk Devleti ilkesiyle, 10 uncu maddesine dayalı Eşitlik İlkesine gölge düşürmektedir.

Bu nedenle, Yasama Dokunulmazlığının "Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerinden sorumlu tutulamamak ve kişisel özgürlüğü kısıtlanamamak" şeklinde düzenlenmesi, tarihî gelişmeye ve gerekçeye uygun olacaktır.

Fransa'da 1995 yılında bu yönde yapılan düzenleme ile adli soruşturma ve yargılama dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmış, sadece tutuklama ve kişi özgürlüğünün kaldırılması Meclisin kararına bırakılmıştır. Yine, Yasama Dokunulmazlığının anavatanı olan İngiltere'de, dokunulmazlık zırhı, ceza kovuşturmalarına karşı değil, hukuk davalarına karşı koruyucu bir işleve indirgenmiştir.

Gündemdeki ertelenme kararı verilen dosyalar kapsamındaki iddialar, vatandaşlarımızın günlük yaşamında karşılaştıkları ve mevzuata göre gereğinin yapıldığı hukukî olaylar ve iddialardır. Bir yurttaş bu gibi hallerde hangi hukuk kurallarına tâbi tutuluyorsa, onun vekili ve aynı zamanda bir vatandaş olan milletvekillerinin ve diğer kamu görevlilerinin de aynı kurallara tâbi olması kadar doğal bir şey olamaz. Böyle bir anlayış ve uygulayış eşitliğini gereği olduğu gibi, hukuk devleti olmanın da temel gereğidir.

Yukarıda belirttiğim gerekçelerle, öncelikle yasal düzenlemeler yapılarak sorgulanma ve yargılanma dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmalı, sadece kişisel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması dokunulmazlık kapsamında olmalıdır. Ceza hükümlerinin infazı ise, milletvekili sıfatının sona ermesine bırakılmalıdır. Böyle bir düzenleme ile bir taraftan yargısal denetim işlerlik kazanacak, diğer taraftan milletvekillerinin Meclis çalışmalarına katılımı da sağlanmış olacaktır.

Yasal düzenlemeler yapıncaya kadar "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışındaki suç iddialarını içeren dosyalar için, dokunulmazlıklar kaldırılmalıdır. Böylelikle asit ve vekili arasında eşitlik sağlanacağı gibi, milletvekillerine de bir an önce aklanma olanağı yolu açılacaktır.

Bu nedenle "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışında gördüğüm bu dosya için, dokunulmazlığın kaldırılmasının yerinde olacağı kanaatinde olduğumdan, erteleme kararına katılmıyorum.

29.5.2000

Osman Kılıç

İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA

Halkın egemenliğinin tesis edildiği TBMM'nin her üyesi saygıdeğerdir.

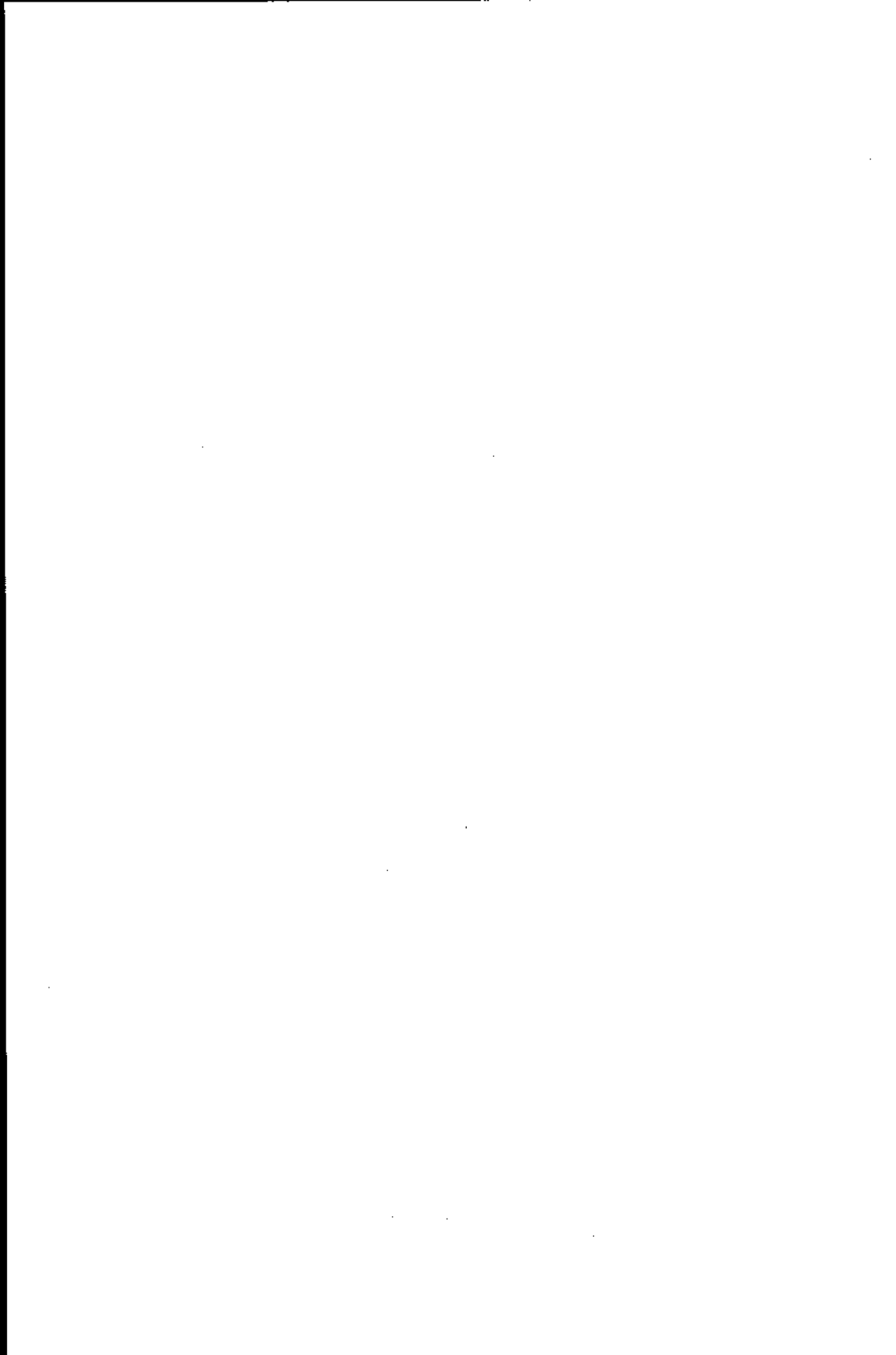
Yasama görevini yerine getiren bir milletvekilinin saygınlığını zedeleyen suçlamalar karşısında, Türk Milleti adına karar veren bağımsız yargıda aklanmak en doğal hakkı olmalıdır. Bu hakkın kullanılabilmesi için Sayın Milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılması doğru olacağı düşünce-sindeyim.

Karara bu anlamda muhalefet ediyor, saygılar sunuyorum.

24.5.2000

Nazire Karakuş

İstanbul

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 473)

Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/520)

T.C.

Başbakanlık

Personel ve Prensipler

Genel Müdürlüğü

29.3.2000

Sayı : B.02.0.PPG.0.12-310/5406

Konu : Elazığ Milletvekili Mehmet Kemal Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : Adalet Bakanlığının 4.2.2000 tarih ve B.03.0.CİG.0.00.00.0.-1.128.4.2000/2934 sayılı yazısı.

Görevi kötüye kullanmak suçunu işlediği iddia olunan Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar hakkında tanzim edilen soruşturma dosyası ile Adalet Bakanlığının ilgi yazısının sureti ekte gönderilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesine göre gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

T.C.

Adalet Bakanlığı

Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

4.2.2000

Sayı : B.03.0.CİG.0.00.00.0.1.128.4.2000/002934

Konu : Elazığ Milletvekili Mehmet Kemal Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığı

BAŞBAKANLIĞA

Görevi kötüye kullanmak suçunu işlediği iddia olunan Mehmet Kemal Ağar hakkında yapılan soruşturma sırasında, adı geçenin, Elazığ İlinde Milletvekili seçildiğinin anlaşılması üzerine, Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması için hakkında düzenlenen fezlekeli evrak, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 28.1.2000 gün ve 3/817 sayılı yazısıyla alınmakla birlikte takdim kılınmıştır.

Elazığ Milletvekili Mehmet Kemal Ağar hakkında soruşturmaya devam olunabilmesi için Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83 üncü maddesi uyarınca Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmaması hususunda gereğini delaletlerine arz ederim.

Prof. Dr. Hikmet Sami Türk

Adalet Bakanı

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden

Kurulu Karma Komisyon

29.5.2000

Esas No. : 3/520

Karar No. : 129

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlıkça, 3.4.2000 tarihinde Karma Komisyonumuza gönderilen Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi, İçtüzüğü'nün 132 nci maddesine göre kurulan Hazırlık Komisyonuna incelenmek üzere verilmiştir.

Hazırlık Komisyonu inceleme sonucunu özetleyen 11.5.2000 günlü raporuyla görevi kötüye kullanma suçu isnat olunan Elazığ Milletvekili Mehmet Açar hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler ile Hazırlık Komisyonu raporunu inceleyen Karma Komisyonumuz bütün demokratik ülkelerde yasama meclisleri üyelerine, yasama görevlerini gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla bazı bağımsızlıkların (dokunulmazlıkların) tanındığını, ancak böyle farklı bir statünün onları ayrıcalıklı ve hukukun dışında bir grup haline getirmek için olmadığını; tersine yasama görevinin kamu yararına uygun biçimde yapılabilmesi için Meclis çalışmalarına engel olunmaması ve bağımsızlıklarının bir başka yönden de güvence altına alınması amacına yöneldiğini gözönüne almıştır. Anayasanın 83 üncü maddesinin de bu anlayışa dayandığı ve bu amacı taşıdığı açıktır. Bu nedenlerle ve isnat olunan eylemin niteliği dikkate alınarak Elazığ Milletvekili Mehmet Açar hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine oy çokluğu ile karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun bilgilerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ertuğrul Yalçınbayır</i>	<i>N. Kemal Atahan</i>	<i>Ş. Bülent Yahnici</i>
Bursa	Hatay	Ankara
Kâtip	Üye	Üye
<i>Sühan Özkan</i>	<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>M. Zeki Sezer</i>
İstanbul	Amasya	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>H. Tayfun İçli</i>	<i>Salih Çelen</i>	<i>Şaban Kardeş</i>
Ankara	Antalya	Bayburt
(Muhalefet; muhalefet şerhi eklidir)		
Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Alptekin</i>	<i>Ayvaz Gökdemir</i>	<i>Fahrettin Kukaracı</i>
Bolu	Erzurum	Erzurum
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Şandır</i>	<i>Edip Özgenç</i>	<i>Cavit Kavak</i>
Hatay	İçel	İstanbul

Üye
Osman Kılıç
İstanbul
(Muhalifim; muhalefet
şerhi ektedir)
Üye
Işın Çelebi
İzmir
Üye
Mehmet Sağlam
Kahramanmaraş
Üye
Şeref Malkoç
Trabzon
Üye
Mustafa İlimen
Edirne
(Muhalifim)
Üye
Ramazan Toprak
Aksaray
Üye
Beyhan Aslan
Denizli
Üye
Mehmet Gül
İstanbul
Üye
Edip Özbaş
Kahramanmaraş
Üye
İsmail Çevik
Nevşehir
Üye
Yahya Akman
Şanlıurfa

Üye
Mehmet Ali Şahin
İstanbul
Üye
Mehmet Özcan
İzmir
Üye
Sadık Yakut
Kayseri
Üye
Emin Karaa
Kütahya
Üye
Adnan Fatih Özdemir
Adana
Üye
Ali Arabacı
Bursa
(Muhalifim)
Üye
Mehmet Sadri Yıldırım
Eskişehir
Üye
A. Nazlı Ilıcak
İstanbul
Üye
Sevgi Esen
Kayseri
Üye
Yekta Açıkgöz
Samsun
(Muhalefetim)

Üye
Mustafa Verkaya
İstanbul
Üye
Mustafa Kamalak
Kahramanmaraş
Üye
Mehmet Kundakçı
Osmaniye
Üye
Turhan Tayan
Bursa
Üye
Dengir Mir Mehmet Fırat
Adıyaman
Üye
Yasin Hatiboğlu
Çorum
Üye
İsmail Aydın
İstanbul
Üye
Nazire Karakuş
İstanbul
(Muhalefet şerhim ektedir)
Üye
Cemal Özbilen
Kırklareli
Üye
Erdoğan Sezgin
Samsun
Üye
Kamer Genç
Tunceli

MUHALEFET GEREKÇEM

Yasama Dokunulmazlığının milletvekilliği sıfatı sona erinceye kadar ertelenmesine dair Karma Komisyon raporuna aşağıdaki gerekçelerle ilkesel olarak muhalifim. Değerli milletvekillerinin iddia edilen suçları işlemediklerine dair savunmaları esas alınmalı, aklanmalarına olanak tanınmalıdır.

Gerekçelerim iki ana başlıkta toplanmaktadır.

1. Anayasal gerekçe
2. Belirli objektif kıstasların uygulanamaması

ANAYASAL GEREKÇE

Anayasamızın 83 üncü maddesinin 2 nci fıkrası hükmü gereğince; seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili, Meclis kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz.

Anayasanın 83 üncü maddesindeki düzenleme Anayasamızın 76 ncı maddesindeki düzenleme ile çelişmekte, çelişkinin de ötesinde 76 ncı maddeyi düzenlemeyi gerekli kılan amacı ortadan kaldırmaktadır.

83 üncü maddedeki bu düzenleme, 76 ncı maddede tanımlanan ve zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla, kaçakçılık, resmî ihale ve alım-satım fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılmasına ve yargılama yapılmasına engel olmaktadır.

Anayasanın 76 ncı maddesinde belirtilen suçlardan hükmü kesinleşmiş olan kişi milletvekili seçilemezken, milletvekili seçilmeden bir gün önce veya milletvekili seçildikten sonra bu suçları işlediği iddia edilen kişiler milletvekilliğini sürdürdüğü gibi bu suçlarla ilgili olarak sorgulanamakta ve yargılanamamaktadır. Böyle bir düzenleme Anayasanın ruhuna, genel hukuk kurallarına aykırıdır.

Anayasanın 76 ncı maddesindeki suç iddiaları ile ilgili olarak kovuşturma yapılmasına izin verilmeli, karma komisyon Yasama Dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmayacağına kovuşturma sonucu oluşacak objektif ölçüler çerçevesince karar verebilmelidir.

OBJEKTİF ÖLÇÜLERİN BULUNMAMASINA İLİŞKİN GEREKÇE

Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması ile ilgili Anayasamızın 83 üncü maddesinde belirli objektif ölçüler belirtilmediği gibi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması hakkındaki Meclis İçtüzüğü'nün 131 ila 134 üncü maddelerinde de belirli objektif ölçülere yer verilmemiştir.

Birçok Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtildiği üzere; Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması konusunda bir takım belirli, objektif ölçülere uygun davranılması ve bu ölçülerin bir hukuk devletinden beklenen nitelikte bulunması şarttır. Yeterli olmamakla birlikte eski Cumhuriyet Senatosu içtüzüğünde belirli objektif ölçüler yer almış ve Anayasa Mahkemesi bu objektif ölçülere uygunluğu gözetmiştir.

SONUÇ

Bir suç isnadı ciddi ise, siyasi ekrere uygun ise yahut üyenin şeref ve haysiyetini koruma yönünden dokunulmazlığın kaldırılması zarurî ise Yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalıdır.

Dokunulmazlığın amacı, yasama görevini yürütecek milletvekillerinin çeşitli çevrelerden gelebilecek baskı ve kaygılardan korunmuş olarak görevlerini gereği gibi yapmalarını sağlayarak, siyasal nitelikli kovuşturmalara bahanesiyle milletvekillerinin meclise katılmaktan alıkonmasını, çalışma şevkinin kırılmasını bu yolla da TBMM'nin istencinin çarpıtılmasını önlemektir. Yoksa kimilerinin TBMM'ni yıpratmak için kasıtlı olarak söylediği gibi milletvekiline soruşturmada kaçma, suç işleme ayrıcalığı tanınması değildir.

Hangi suç isnadının ciddi olduğu; "Milletvekili Seçilme Yeterliliği" başlıklı Anayasamızın 76 ncı maddesinde belirtildiği gibi, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Yasasının "Milletvekili Seçilemeyecek Olanlar" başlıklı 11 inci maddesinde de belirtilmiştir.

Taksirli suçlar hariç, toplam bir yıl veya daha fazla hapis veya süresi ne olursa olsun ağır hapis cezasına hüküm giymiş olanlar, affa uğramış olsalar bile; zimmet, ihtilal, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlak kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma veya devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar, TCK'nun (Devletin Şahsiyetine Karşı Cürümler) başlıklı ikinci kitabının, birinci babından yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar, TCK 312 ncı Maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa, açıkça tahrik etme suçlarından mahkûm olanlar ve TCK'nun 536 ncı Maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı yasanın 537 ncı Maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasî ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar :

Milletvekili seçilemezler.

Anayasamızın 76 ncı Maddesine göre affedilmiş olsalar dahi belirtilen suçlardan mahkûm olanlar milletvekili seçilemediği halde, Anayasadaki düzenleme biçimine göre Yasama Dokunulmazlığı, bu suçlarla ilgili ciddi iddialar bakımından milletvekilleri hakkında soruşturma yapılmasına olanak bile vermemektedir. Kamu vicdanını rahatsız eden bu duruma son vermek ve milletvekillerini gereksiz koruma zırhına büründürmemek için Anayasamızın 76 ncı Maddesinde zaten milletvekilliğine seçilme engeli olarak gösterilen bu gibi suç iddiaları dolayısıyla soruşturma açılması ve yargılama yapılmasının Yasama Dokunulmazlığı dışına çıkarılması uygun olacaktır. Anayasada böyle bir değişiklik, asılsız suçlamalarla töhmet altında kalan milletvekillerinin yargı önünde aklanmasına fırsat verilmesi ve genel olarak milletvekili saygılığının yükseltilmesi bakımından da yarar sağlayacaktır. Anayasada yapılması gereken bu değişikliğe kadar da karma komisyonların bu ilke ve ölçüler içerisinde kişi ve parti ayrımı yapmaksızın milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına karar vermesi uygun olacaktır.

Kimi suç iddiaları vardır ki; ciddi olmamakla birlikte siyasî ereklere aykırıdır. Öte yandan öyle asılsız suç iddiaları vardır ki; üye istemese dahi soruşturmanın ertelenmesine karar verilmektedir. İşte bu suç iddiaları ile ilgili olarak da Yasama Dokunulmazlığı kaldırılmalı milletvekillerinin aklanmalarına olanak tanınmalıdır. Ancak uygulamada üye istemese dahi dokunulmazlığının kaldırılması ertelenmekte, üyeler töhmet altında bırakılarak, siyaseten yıpratılmaktadır.

Anayasamızın 83 üncü Maddesinde tanımlanan Yasama Dokunulmazlığının kaldırılması işlemi, bir yargı işlemi niteliğinde olmayıp yasama işlemi niteliğindedir. İşlem dosyaları tam olarak oluşmuş olsa dahi; kurulun yapısı ve çalışma esasları gereği, işlem dosyalarını tam bir tarafsızlıkla inceleyebilmesi, suçun maddî ve manevî unsurlarını saptayabilmesi ve değerlendirebilmesi olanaksızdır. Bu niteliği gereği, dokunulmazlığın kaldırılması işlemi; ceza kovuşturmasının açılması veya ceza verilmesi niteliğinde olmayan, sadece yasama meclisi üyelerini kimi istisnaî durumlarda üyelik teminatından sıyrarak adalet karşısında öteki yurttaşlarla bir düzeye getirmekten ibarettir.

Anayasamızın 85 inci Maddesi Yasama Dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmiş olmaları hallerinde, Meclis Genel Kurul Kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde ilgili milletvekilinin veya bir diğer milletvekilinin, kararın Anayasaya, yasaya veya içtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabileceğini düzenlemektedir.

Bu düzenleme ile yasama içindeki iktidar-muhalefet dengesi nedeniyle alındığı iddia edilen haksız yasama işleminin yargı ile dengelenmesi, objektif kısıtlara uygunluğunun saptanması sağlanmaktadır.

Yukarıda belirtilen ilkelere uygun davranılması gerektiğini ve değerli üyelerin aklanmalarına olanak sağlanması gerektiğini düşündüğümünden ilkesel olarak Yasama Dokunulmazlığının üyelik sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine dair çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Saygılarımla.

24.5.2000

H. Tayfun İçli

Ankara

KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA KARŞI OY GEREKÇEMDİR

Milletvekillerinin herhangi bir baskı ve tehdit altında olmadan, görevlerini serbestçe yerine getirebilmelerini sağlamak amacıyla dokunulmazlıklar düzenlenmiştir.

Tarihi bakımından milletvekili dokunulmazlığı ilk defa 1688 tarihinde İngiltere'de düzenlenmiştir. Bu düzenleme "Parlamentoda konuşma özgürlüğü, tartışmalar, yargılamalar hiçbir mahkemede veya parlamento dışında sorumluluk sebebi olamaz" şeklindedir. Buna paralel olarak, 1789 tarihli Fransız Kanunu ile, bunlardan esinlenen 1876 Türk Anayasasında ve halen yürürlükte bulunan Hindistan, Mısır, Meksika, Bulgaristan, İtalya ve bunun gibi ülkelerde tarihi anlayışa uygun olarak Yasama Dokunulmazlığı, Mecliste ileri sürülen düşüncelerde kullanılan oyların suç sayılmayacağıyla sınırlıdır.

Ülkemizde ise, 1982 Anayasasının 83 üncü maddesine göre Yasama Dokunulmazlığı, "TBMM üyelerinin Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden" sorumlu tutulamaması ile, "Seçimden önce veya sonra suç işlediği ileri sürülen bir milletvekilinin, Meclis kararı olmadıkça tutulamaması, sorguya çekilememesi, tutuklanamaması ve yargılanamamasıdır."

Böylesi bir dokunulmazlık düzenlemesi yerli ve yabancı ceza yasalarında düzenlenen ve "Kannunsuz suç olmaz, suç ve suçlular da cezasız bırakılmaz" şeklinde özetlenebilecek temel prensiplere ve Anayasanın 2 nci maddesine dayalı Hukuk Devleti ilkesiyle, 10 uncu maddesine dayalı eşitlik ilkesine gölge düşürmektedir.

Bu nedenle, Yasama Dokunulmazlığının "Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, ileri sürdükleri düşüncelerinden sorumlu tutulamamak ve kişisel özgürlüğü kısıtlanamamak" şeklinde düzenlenmesi, tarihi gelişmeye ve gerekçeye uygun olacaktır.

Fransa'da 1995 yılında bu yönde yapılan düzenleme ile adli soruşturma ve yargılama dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmış, sadece tutuklama ve kişi özgürlüğünün kaldırılması Meclisin kararına bırakılmıştır. Yine, Yasama Dokunulmazlığının anavatanı olan İngiltere'de, dokunulmazlık zirhi, ceza kovuşturmalarına karşı değil, hukuk davalarına karşı koruyucu bir işleve indirgenmiştir.

Gündemdeki ertelenme kararı verilen dosyalar kapsamındaki iddialar, vatandaşlarımızın günlük yaşamında karşılaştıkları ve mevzuata göre gereğinin yapıldığı hukuki olaylar ve iddialardır. Bir yurttaş bu gibi hallerde hangi hukuk kurallarına tabi tutuluyorsa, onun vekili ve aynı zamanda bir vatandaş olan milletvekillerinin ve diğer kamu görevlilerinin de aynı kurallara tabi olması kadar doğal bir şey olamaz. Böyle bir anlayış ve uygulayış eşitliğin gereği olduğu gibi, hukuk devleti olmanın da temel gereğidir.

Yukarıda belirttiğim gerekçelerle, öncelikle yasal düzenlemeler yapılarak sorgulanma ve yargılanma dokunulmazlık kapsamı dışına çıkarılmalı, sadece kişisel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması dokunulmazlık kapsamında olmalıdır. Ceza hükümlerinin infazı ise, milletvekili sıfatının sona ermesine bırakılmalıdır. Böyle bir düzenleme ile bir taraftan yargısal denetim işlerlik kazanacak, diğer taraftan milletvekillerinin Meclis çalışmalarına katılımı da sağlanmış olacaktır.

Yasal düzenlemeler yapılncaya kadar "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışındaki suç iddialarını içeren dosyalar için, dokunulmazlıklar kaldırılmalıdır. Böylelikle asil ve vekili arasında eşitlik sağlanacağı gibi, milletvekillerine de bir an önce aklanma olanağı yolu açılacaktır.

Bu nedenle "yasama sorumsuzluğu" kapsamı dışında gördüğüm bu dosya için, dokunulmazlığın kaldırılmasının yerinde olacağı kanaatinde olduğumdan, erteleme kararına katılmıyorum.

29.5.2000

Osman Kılıç

İstanbul

MUHALEFET ŞERHI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA

Halkın egemenliğinin tesis edildiği TBMM'nin her üyesi saygıdeğerdir.

Yasama görevini yerine getiren bir milletvekilinin saygınlığını zedeleyen suçlamalar karşısında, Türk milleti adına karar veren bağımsız yargıda aklanmak en doğal hakkı olmalıdır. Bu hakkın kullanılabilmesi için sayın milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılması doğru olacağı düşüncesindeyim.

Karara bu anlamda muhalefet ediyor, saygılar sunuyorum.

24.5.2000

Nazire Karakuş

İstanbul

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 517)

**Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarıları ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları
(1/650, 1/679)**

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

22.3.2000

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1455,1566,5/1434

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 26.1.2000 tarihinde kararlaştırılan "Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Üniversitelerin ekonomik, sosyal, kültürel ve yönetsel açılardan toplumların rehberi ve öncüsü olma fonksiyonları, günümüzde daha önemli bir hale gelmiştir. Bu nedenle üniversitelerin seçkin eğitime ve bilimsel araştırmalara ağırlık vermeleri yanında, uyguladıkları öğretim programlarıyla yaptıkları araştırmaların konularının da, buldukları çevrenin ihtiyaçlarına ve sorunlarının çözümüne dönük olması gerekmektedir.

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, yükseköğretimde okullaşma oranı, % 19'u örgün yükseköğretimde olmak üzere % 31 olarak hedeflenmiştir. Bunun anlamı örgün öğretimdeki mevcut ikiyüzbin kontenjana önümüzdeki beş yıl içinde her yıl yeniden yüzbin kontenjan eklenmesi demektir. Bu ihtiyacın ellibininin mevcut üniversiteler, ellibininin de kurulacak olan üniversiteler yoluyla karşılanması düşünülmektedir.

İletişim teknolojisindeki baş döndürücü gelişmelerin de yakından izlenmesi ve insanımızın kullanımına ve yararlanmasına sunulması gerekmektedir. Bu konunun lisansüstü düzeyde ele alınması da ülkemize sayılamayacak kadar çok faydalar temin edecektir.

Gelişmekte olan bir ülke için kaynaklarının iyi değerlendirilmesi zorunludur. Bu nedenle gereksinim duyulan kaliteli işgücünün yetiştirilmesi ve taleplerin istenen düzeyde karşılanabilmesi için öğretim elemanı ve fiziki olanakları elverişli ve yeterli olan üniversitelerimiz bünyesinde yeni fakülte, yüksekokul ve enstitüler kurulmalıdır.

Tasarı, bu amaçla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Madde ile, 28.3.1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununun 25 inci maddesinin (d) ve (f) bentleri değiştirilerek; Erciyes Üniversitesi Rektörlüğüne

bağlı Dış Hekimliği ve İletişim fakülteleri kurulmakta, Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulunun bağlantısı değiştirilerek Rektörlüğe bağlanmaktadır.

Madde 2. — Madde ile, 2809 sayılı Kanunun ek 18 inci maddesinin (a) ve (c) bentleri değiştirilerek; Afyon Kocatepe Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı Uşak İktisadi ve İdarî Bilimler Fakültesi, Afyon Mühendislik Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ile Sağlık Bilimleri Enstitüsü kurulmaktadır.

Madde 3. — Yürürlük maddesidir.

Madde 4. — Yürütme maddesidir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-70/2220

8.5.2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 24.3.2000 tarihinde kararlaştırılan "Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Üniversitelerin ekonomik, sosyal, kültürel ve yönetsel açılardan toplumların rehberi ve öncüsü olma fonksiyonları, günümüzde daha önemli bir hale gelmiştir. Bu nedenle üniversitelerin seçkin eğitime ve bilimsel araştırmalara ağırlık vermeleri yanında, uyguladıkları öğretim programlarıyla yaptıkları araştırmaların konularının da, buldukları çevrenin ihtiyaçlarına ve sorunlarının çözümüne dönük olması gerekmektedir.

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, yükseköğretimde okullaşma oranı, % 19'u örgün yükseköğretimde olmak üzere % 31 olarak hedeflenmiştir. Bunun anlamı örgün öğretimdeki mevcut ikiyüzbin kontenjana önümüzdeki beş yıl içinde her yıl yeniden yüzbin kontenjan eklenmesi demektir. Bu ihtiyacın ellibininin mevcut üniversiteler, ellibininin de kurulacak olan üniversiteler yoluyla karşılanması düşünülmektedir.

Her yıl binlerce gencimiz yükseköğrenim görebilmek için yurt dışına gitmekte, yurt dışında eğitim için harcanan para trilyonları bulmaktadır. Yurt dışına giden kaynakların büyük bir bölümünün alınacak tedbirlerle ülkemizde kalmasında zorunluluk vardır. Bu tedbirlerin en başında da öğretim elemanı ve fizikî olanakları elverişli üniversitemizde yeni fakülte ve enstitüler kurulması gerekmektedir.

Başkent Üniversitesi bünyesinde ihtiyaç duyulan bazı fakülte ve enstitülerin kurulabilmesi amacıyla bu Tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Madde ile, 28.3.1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununun ek 33 üncü maddesine (g) ve (h) bentleri eklenerek; Eczacılık ve Eğitim fakülteleri ile Eğitim Bilimleri, Avrupa Birliği Uluslararası İlişkiler, Transplantasyon ve Gen Bilimleri, Yanık, Yanığın ve Doğal Afetler enstitüleri kurulmaktadır.

Madde 2. — Yürürlük maddesidir.

Madde 3. — Yürütme maddesidir.

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu

6.6.2000

Esas No. : 1/650, 1/679

Karar No. : 18

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuz, gündeminde bulunan "Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair İki Adet Kanun Tasarısı"nı (1/650, 1/679) görüşmek üzere, 31.5.2000 tarihinde toplanmıştır. Bu toplantıya: Hükümeti temsilen Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu ve müşavirleri ile Yükseköğretim Kurulu temsilcileri de katılmıştır.

Söz konusu Kanun Tasarıları, 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda değişiklik yapmaktadır. Komisyonumuzca, iki Kanun Tasarısı aynı mahiyette olduğundan birleştirilerek görüşülmüş ve (1/650) esas no.lu tasarı müzakarelere esas alınmıştır.

Görüşmelere esas alınan Tasarı (1/650) ile Kayseri Erciyes Üniversitesi ile Afyon Kocatepe Üniversitesi bünyesinde, çeşitli fakülteler, yüksekokullar ve enstitülerin açılması öngörülmektedir. Birleştirilen Tasarı (1/679) ile; Başkent Üniversitesi bünyesinde de çeşitli fakülte ve enstitülerin kurulması öngörülmüştür.

Tasarılar ile; söz konusu üç üniversitenin lisans ve yüksek lisans düzeyinde ortaya çıkan ihtiyacının karşılanması için fakülte, yüksekokul ve enstitülerin kurulmasının amaçlandığı anlaşılmıştır.

Açılacak bölümlere olan öğrenci talebinin yeterli olduğu yetkililerce ifade edilmiştir. Bu bölümlerle ilgili öğretim üyesi, bina, araç, gereç ve eğitim-öğretimle ilgili diğer unsurların yeterli ve yerinde olduğu gözlenmiştir.

Yukarıda ifade edilen genel değerlendirmeden sonra Tasarının maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Görüşmelere esas alınan (1/650) esas numaralı Tasarının 1 inci maddesiyle 2809 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin (d) ve (f) bentleri değiştirilmektedir.

(d) bendinde yapılan değişiklikle; Kayseri Erciyes Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak Dış Hekimliği Fakültesi ve İletişim Fakültesi kurulmaktadır.

(f) bendinde yapılan değişiklikle; halen İktisadi ve İdarî Bilimler Fakültesine bağlı Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, bağlantısı değiştirilerek Kayseri Üniversitesi Rektörlüğüne bağlanmaktadır.

Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesiyle 2809 sayılı Kanunun ek 18 inci maddesinin (a) ve (c) bentleri değiştirilmiştir.

(a) bendinde yapılan değişiklikle; Afyon Kocatepe Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak; Uşak İktisadi ve İdarî Bilimler Fakültesi, Afyon Mühendislik Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Gützel Sanatlar Fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu kurulmaktadır.

(c) bendinde yapılan değişiklikle; Kocatepe Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak Sağlık Bilimleri Enstitüsü kurulmaktadır.

Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Birleştirilen 1/679 esas numaralı Tasarının 1 inci maddesiyle; 2809 sayılı Kanunun ek 33 üncü maddesinin ikinci fıkrasına (f) bendinden sonra gelmek üzere (g) ve (h) bentleri eklenmiştir.

(g) bendi ile Başkent Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak Eczacılık Fakültesi ile Eğitim Fakültesinin kurulması öngörülmektedir.

(h) bendi ile Rektörlüğe bağlı olarak, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Avrupa Birliği Uluslararası İlişkiler Enstitüsü, Transplantasyon ve Gen Bilimleri Enstitüsü ile Yangın, Yangın ve Doğal Afetler Enstitüsünün kurulması amaçlanmaktadır.

Madde, Tasarının 3 üncü maddesi olarak Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının yürürlük ve yürütmeye ilişkin maddeleri 4 ve 5 inci maddeler olarak ve tümü Komisyonumuzca oylanarak kabul edilmiştir.

Raporumuz, esas komisyon olan Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere, Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
<i>Abdurrâhman Küçük</i>	<i>Halil Çalık</i>	<i>Bekir Ongun</i>
Ankara	Kocaeli	Aydın
Üye	Üye	Üye
<i>Mahmut Nedim Bilgiç</i>	<i>Mahmut Göksu</i>	<i>Akif Gülle</i>
Adıyaman	Adıyaman	Amasya
Üye	Üye	Üye
<i>Ayşe Gürocak</i>	<i>İbrahim Halil Oral</i>	<i>İrfan Keleş</i>
Ankara	Bitlis	Çankırı
Üye	Üye	Üye
<i>Ayvaz Gökdemir</i>	<i>Bozkurt Yaşar Öztürk</i>	<i>Bahri Sipahi</i>
Erzurum	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Perihan Yılmaz</i>	<i>Güler Arslan</i>	<i>Saffet Başaran</i>
İstanbul	İzmir	İzmir
Üye	Üye	Üye
<i>Ömer Ertaş</i>	<i>İbrahim Yazıcı</i>	<i>Musa Uzunkaya</i>
Mardin	Muğla	Samsun
	Üye	
	<i>Mehmet Çiçek</i>	
	Yozgat	

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 11650, 11679

Karar No. : 120

21.6.2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça talî komisyon olarak Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuzca havale edilen 1/650 ve 1/679 esas numaralı "Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarıları", Komisyonumuzun 8.6.2000 tarihinde yaptığı 54 üncü birleşiminde Hükümeti temsilen Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu ile Millî Eğitim Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Komisyonumuzda, aynı Kanunda değişiklik yapılmasını öngören iki Tasarının İçtüzüğün 35 inci maddesi uyarınca birleştirilerek görüşülmesi ve bu Tasarıların tek bir metin halinde düzenlenmesi kabul edilmiştir.

Tasarılar ve gerekçeleri incelendiğinde;

- 1/650 esas numaralı Tasarı ile;

• Erciyes Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı Dış Hekimliği ve İletişim fakülteleri kurulmasının, İktisadi ve İdarî Bilimler Fakültesine bağlı Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulunun ise Rektörlüğe bağlanması,

• Afyon Kocatepe Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı Uşak İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Afyon Mühendislik Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ile Sağlık Bilimleri Enstitüsü kurulmasının,

- 1/679 esas numaralı Tasarı ile, Başkent Üniversitesi bünyesinde Eczacılık ve Eğitim Fakül-
teleri ile Eğitim Bilimleri, Avrupa Birliği Uluslararası İlişkiler, Transplantasyon ve Gen Bilimleri
ve Yanık, Yangın ve Doğal Afetler Enstitüleri kurulmasının,

Amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarıların tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Yükseköğretimde sağlıklı bir eğitim ve öğretim planlamasının yapılarak hedeflerin buna gö-
re belirlenmesinin yerinde olacağı,

- Üniversitelerin önemli işlevler yerine getirdiği, yeni fakülte ve enstitü kurulmasının yanısı-
ra, üniversitelerin alt yapılarının güçlendirilmesi ve eğitimde kaliteyi artıracak tedbirlerin de alın-
masının gerekli olduğu,

- Öğretim üyelerinin maaşlarının yetersiz olması nedeniyle Devlet üniversitelerinde öğretim
üyesi eksikliğinin giderilemediği, bunun da eğitimin kalitesini olumsuz etkilediği, bu nedenle öğre-
tim üyelerinin maaşlarını artıracak tedbirlerin alınmasının önemli olduğu,

- Yeni kurulacak fakülte ve enstitülerin kaynak ihtiyaçlarının da dikkate alınması gerektiği,

- Üniversitelerde lisans üstü eğitim verilebilmesi için enstitülerin kurulmasının zorunlu oldu-
ğu ve önemli bir ihtiyacı karşılayacağı,

İfade edilmiştir.

Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise;

- Yeni yükseköğretim kurumlarının oluşturulmasına ilişkin kararların üniversite senatolarında
alındığı, bu doğrultudaki taleplerin Yüksek Öğretim Kurulu tarafından değerlendirildiği,

- Tasarılar ile açılması öngörülen bölümlere yeterli sayıda öğrenci talebinin bulunduğu, bu bö-
lümle ilgili personel, fiziki alt yapı ve eğitim-öğretimle ilgili diğer unsurların da yeterli görüldüğü,
İfade edilmiştir.

Tümü üzerindeki görüşmeleri müteakip Tasarılar ve gerekçeleri Komisyonumuzca da benim-
senerek Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu metni üzerinden maddelerin görüşülme-
sine geçilmesi kabul edilmiştir.

Metnin;

- Çerçeve 1, 2 ve 3 üncü maddeleri ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 4 ve 5 inci maddeleri ay-
nen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Metin Şahin
Antalya
Kâtip
Cafer Tufan Yazıcıoğlu
Bartın

Üye
Gaffar Yakın
Afyon

Üye
Ali Uzunurmak
Aydın

Başkanvekili
Mehmet Hanifi Tiryaki
Gaziantep
Üye
Sait Açıba
Afyon
(İmzada bulunamadı)

Üye
Hikmet Uluğbay
Ankara
(İmzada bulunamadı)

Üye
Zeki Ergezen
Bitlis
(İmzada bulunamadı)

Sözetçi
Nihat Gökbulut
Kırıkkale
Üye
Abdülkadir Akcan
Afyon

Üye
Cengiz Aydoğan
Antalya

Üye
M. Altan Karapaşaoğlu
Bursa
(İmzada bulunamadı)

Üye Oğuz Tezmen Bursa (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Süleyman Coşkun</i> Burdur	Üye <i>Mücahit Himoğlu</i> Erzurum
Üye Aslan Polat Erzurum (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Mehmet Döner</i> Hatay	Üye <i>Ramazan Gül</i> Isparta
Üye Ali Er İçel (İmzada bulunamadı)	Üye Celal Adan İstanbul (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Aydın Ayaydın</i> İstanbul
Üye Ali Coşkun İstanbul (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Nesrin Nas</i> İstanbul	Üye <i>Masum Türker</i> İstanbul
Üye Hasan Metin İzmir (İmzada bulunamadı)	Üye <i>İlhami Yılmaz</i> Karabük (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Zeki Ünal</i> Karaman (Muhalefet şerhim eklidir)
Üye <i>Necdet Tekin</i> Kırklareli	Üye <i>Ali Gebeş</i> Konya	Üye Ahmet Derin Kütahya (İmzada bulunamadı)
Üye Süleyman Çelebi Mardin (İmzada bulunamadı)	Üye Cevat Ayhan Sakarya (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Ş. Ramis Savaş</i> Sakarya
Üye <i>Kemal Kabataş</i> Samsun	Üye <i>Lütfi Ceylan</i> Tokat	Üye <i>Hasan Özgöbek</i> Uşak

MUHALEFET ŞERHİ

Yükseköğretimdeki okullaşma oranı dikkate alındığında ülkemizin birçok ilinde, Üniversite ve Fakülteye ihtiyaç olduğu görülecektir. Bu açıdan bakıldığında açılması düşüncülen Yükseköğretim kurumlarına karşı çıkmak mümkün değildir. Daha çok Üniversite ve Fakülte açılması ile ilgili tek-
lif ve tasarıları desteklerim. Bu anlamda yasa tasarısına olumlu bakıyorum. Ancak benim muhale-
fetim Yükseköğretim kurumlarının açılmasına değil, açıldıktan sonra eğitim, öğretim ve bilimsel
çalışmaları bir yana bırakıp, dayatma ile insan temel hak ve özgürlüklerinin tabii bir parçası olan
kılık, kıyafetle uğraşılmasıdır. 2547 YÖK yasasının Ek: 17 nci maddesi kılık kıyafet serbestisi ge-
tirdiği ve halen yürürlükte olduğu halde bugün birçok başörtülü öğrenci sırf başörtüsünden dolayı
Üniversitelerinden atılmaktadır. Bu durumun, Anayasamızla önemle vurguladığı eşitlik ilkesine, eği-
tim ve öğretim özgürlüğüne aykırı bir durum olduğu açıktır. Çünkü bir yasa yürürlükte ise o yasa-
ya aykırı olarak Anayasa Mahkemesi, bir yorum getirmişse veya Danıştay herhangi bir gerekçe ile
karar vermişse verilen hükümler, hukuken geçersizdir.

Ümit ederim, yeni kurulacak olan Yükseköğretim Kurumlarında hukuka uymayan İçtihatlar yapılmaz.

Zeki Ünal
Karaman

(1/650 ESAS NUMARALI TASARI)
HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TEŞKİLÂTI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. - 28.3.1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununun 25 inci maddesinin (d) ve (f) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"d) Rektörlüğe bağlı İlahiyat Fakültesi, Dış Hekimliği Fakültesi ve İletişim Fakültesi'nden;"

"f) Rektörlüğe bağlı Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Kayseri Meslek Yüksekokulu ve Yozgat Meslek Yüksekokulu'ndan;"

MADDE 2. - 2809 sayılı Kanunun ek 18 inci maddesinin (a) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Rektörlüğe bağlı Fen-Edebiyat Fakültesi, Teknik Eğitim Fakültesi, Uşak Eğitim Fakültesi, Uşak Mühendislik Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Veteriner Fakültesi, Tıp Fakültesi, Uşak Fen-Edebiyat Fakültesi, Uşak İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Afyon Mühendislik Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'ndan;"

"c) Rektörlüğe bağlı Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fen Bilimleri Enstitüsü ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nden;"

MADDE 3. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bilent Ecevit

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

D. Bahçeli

Devlet Bakanı

R. Önal

Devlet Bakanı V.

F. Ünlü

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

H. Gemici

Devlet Bakanı

F. Ünlü

Adalet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Dışişleri Bakanı

İ. Cen

Bayındırlık ve İskân Bak.

K. Aydın

Tarım ve Köyişleri Bak.

Prof. Dr. H. Y. Gökalp

Kültür Bakanı

M. İ. Talay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd. En. ve Tab. Kay. Bak. ve Baş. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. T. Toskay

Devlet Bakanı

S. Somuncuoğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Çay

Millî Savunma Bakanı

S. Çakmakçıoğlu

Maliye Bakanı

S. Oral

Sağlık Bakanı

Doç. Dr. O. Durnuş

Çalışma ve Sos. Gtlv. Bak.

Y. Okuyan

Turizm Bakanı

E. Mumcu

Çevre Bakanı

F. AYTEKİN

M. C. Ersüner

Devlet Bakanı

M. Keçeciler

Devlet Bakanı V.

E. S. Gaydalı

Devlet Bakanı

R. K. Yücelen

Devlet Bakanı

E. S. Gaydalı

Devlet Bakanı

M. A. İrtemişçi

İçişleri Bakanı

S. Tantan

Millî Eğitim Bakanı

M. Bostancıoğlu

Ulaştırma Bakanı

Prof. Dr. E. Öksüz

Sanayi ve Ticaret Bak.

A. K. Tanrıku

Orman Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

(1/679 ESAS NUMARALI TASARI)
HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TEŞKİLÂTI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. – 28.3.1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununun ek 33 üncü maddesinin ikinci fıkrasına (f) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“g) Eczacılık Fakültesi ve Eğitim Fakültesinden,

h) Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Avrupa Birliği Uluslararası İlişkiler Enstitüsü, Transplantasyon ve Gen Bilimleri Enstitüsü ve Yangın, Yangın ve Doğal Afetler Enstitüsünden.”

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bilinen Ecevit

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd. En. ve Tab. Kay. Bak. ve Baş. Yrd.	
<i>D. Bahçeli</i>	<i>H. H. Özkan</i>	<i>M. C. Ersümer</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>R. Önal</i>	<i>Prof. Dr. T. Toskay</i>	<i>M. Keçeciler</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>Prof. Dr. Ş. S. Gürel</i>	<i>S. Somuncuoğlu</i>	<i>Y. Yalova</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı V.
<i>M. Yılmaz</i>	<i>Prof. Dr. R. Mirzaoğlu</i>	<i>M. Keçeciler</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı V.	Devlet Bakanı
<i>H. Gemici</i>	<i>Prof. Dr. R. Mirzaoğlu</i>	<i>E. S. Gaydalı</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı V.
<i>F. Ünlü</i>	<i>Prof. Dr. A. Çay</i>	<i>E. S. Gaydalı</i>
Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>Prof. Dr. H. S. Türk</i>	<i>S. Çakmakçıoğlu</i>	<i>S. Tanan</i>
Dışişleri Bakanı V.	Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı
<i>Prof. Dr. Ş. S. Gürel</i>	<i>S. Oral</i>	<i>M. Bostancıoğlu</i>
Bayındırlık ve İskân Bak. V.	Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı
<i>Prof. Dr. T. Toskay</i>	<i>Doç. Dr. O. Durmuş</i>	<i>Prof. Dr. E. Öksüz</i>
Tarım ve Köy İşleri Bak.	Çalışma ve Sos. Güv. Bak.	Sanayi ve Ticaret Bak.
<i>Prof. Dr. H. Y. Gökalp</i>	<i>Y. Okuyan</i>	<i>A. K. Tanrikulu</i>
Kültür Bakanı	Turizm Bakanı V.	Orman Bakanı
<i>M. İ. Talay</i>	<i>Y. Yalova</i>	<i>Prof. Dr. N. Çağan</i>
	Çevre Bakanı	
	<i>F. Aytekin</i>	

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE
SPOR KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TEŞ-
KİLÂTI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. - 28.3.1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununun 25 inci maddesinin (d) ve (f) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"d) Rektörlüğe bağlı İlahiyat Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi ve İletişim Fakültesinden;"

"f) Rektörlüğe bağlı Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Kayseri Meslek Yüksekokulu ve Yozgat Meslek Yüksekokulundan;"

MADDE 2. - Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununun ek 18 inci maddesinin (a) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Rektörlüğe bağlı Fen-Edebiyat Fakültesi, Teknik Eğitim Fakültesi, Uşak Eğitim Fakültesi, Uşak Mühendislik Fakültesi, İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi, Veteriner Fakültesi, Tıp Fakültesi, Uşak Fen-Edebiyat Fakültesi, Uşak İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi, Afyon Mühendislik Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Gützel Sanatlar Fakültesi ile Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulundan,"

"c) Rektörlüğe bağlı Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fen Bilimleri Enstitüsü ve Sağlık Bilimleri Enstitüsünden,"

MADDE 3. - Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanununun ek 33 üncü maddesinin ikinci fıkrasına (f) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiştir.

"g) Eczacılık Fakültesi ve Eğitim Fakültesinden,

h) Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Avrupa Birliği Uluslararası İlişkiler Enstitüsü, Transplantasyon ve Gen Bilimleri Enstitüsü ve Yanık, Yangın ve Doğal Afetler Enstitüsünden,"

MADDE 4. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI TEŞ-
KİLÂTI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

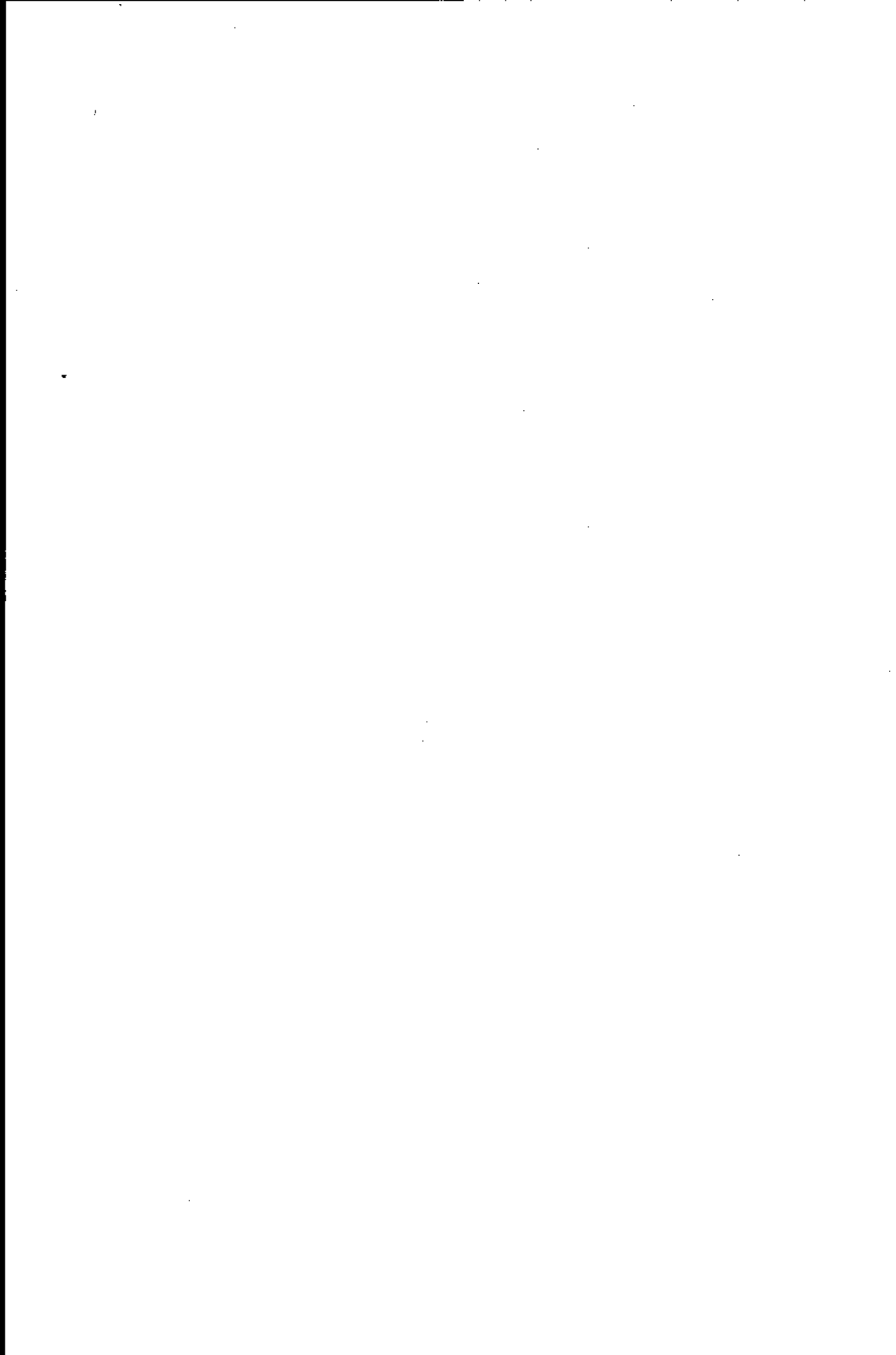
MADDE 1. - Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. - Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. - Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. - Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun metninin 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. - Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun metninin 5 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

121 İNCİ BİRLEŞİM

28 . 6 . 2000 ÇARŞAMBA

Saat : 14.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. – Kuzeyden Keşif Harekâtının görev süresinin 30.6.2000 tarihinden itibaren altı ay süre ile uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi
2. – Beş ilde uygulanmakta olan olağanüstü halin 30.7.2000 günü saat 17.00'den geçerli olmak üzere, bir ilden kaldırılmasına ve dört ilde dört ay süre ile uzatılmasına ilişkin Başbakanlık tezkeresi
3. – İstanbul Milletvekili Sultıye Serbest'in, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Kararı Komisyon Raporu (3/518) (S. Sayısı : 471) (Dağıtım tarihi : 26.6.2000)
4. – Sivas Milletvekili Mehmet Ceylan'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Kararı Komisyon Raporu (3/519) (S. Sayısı : 472) (Dağıtım tarihi : 26.6.2000)
5. – Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Kararı Komisyon Raporu (3/520) (S. Sayısı : 473) (Dağıtım tarihi : 26.6.2000)

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

✱

3

SEÇİM

✱

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

✱

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

1. – 20 nci Yasama Döneminde Yozgat Milletvekili Yusuf Bacanlı ve 55 Arkadaşı Tarafından Verilen Denizcilik Müsteşarlığına Ait Bazı İşlerin İhalelerinde ve Personel Alımıyla İlgili Konularda Görevini Kötüye Kullanma, İhaleye Fesat Karıştırma ve Evrakta Sahtecilik Suçlarını İşlediği ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240, 339 ve 366 nci Maddelerine Uyduğu İddiasıyla Devlet Eski Bakanı Burhan Kara Hakkında Anayasanın 100 üncü ve İçtüzüğün 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önerge ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/29) (S. Sayısı : 501) (Dağıtım tarihi : 16.6.2000)

2. – 20 nci Yasama Döneminde İstanbul Milletvekili Halit Dumankaya ve 71 Arkadaşı Tarafından Verilen Başbakanlık Örtülü Ödeneğini 1050 Sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 77 nci Maddesine Aykırı Bir Şekilde Harcamak Suretiyle Hazineyi Zarara Uğratarak Görevini Kötüye Kullandıkları ve Bu Eylemlerinin Türk Ceza Kanununun 240 nci Maddesine Uyduğu İddiasıyla Eski Başbakan Tansu Çiller ve Maliye Eski Bakanı İsmet Atilla Haklarında Anayasanın 100 üncü ve İçtüzüğün 107 nci Maddeleri Uyarınca Bir Meclis Soruşturması Açılmasına İlişkin Önerge ve Meclis Soruşturması Komisyonu Raporu (9/27) (S. Sayısı : 502) (Dağıtım tarihi : 16.6.2000)

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

✱

7

SÖZLÜ SORULAR

✱

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 1. – Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilât, Görev ve Yetkilerine İlişkin Konularla Kamu Personeli Arasındaki Ücret Dengesizliklerinin Giderilmesi ve Kamu Malî Yönetiminde Disiplinin Sağlanması İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/710) (S. Sayısı : 518) (Dağıtma tarihi : 25.6.2000)

2. – Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilâtı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı : 433) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000) (*)

3. – 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/479) (S. Sayısı : 173) (Dağıtma tarihi : 13.10.1999)

4. – Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Adına Tescil Edilecek Taşınmaz Mallar Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/506) (S. Sayısı : 205) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

5. – Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/513) (S. Sayısı : 216) (Dağıtma tarihi : 26.11.1999)

6. – Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/477) (S. Sayısı : 377) (Dağıtma tarihi : 8.3.2000)

7. – Millî Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Kanunu Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/485) (S. Sayısı : 356) (Dağıtma tarihi : 25.2.2000)

8. – Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 71) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

9. – Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Aynı Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/597, 1/562) (S. Sayısı : 394) (Dağıtma tarihi : 10.4.2000)

X 10. – Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Çevre Komisyonları Raporları (1/393) (S. Sayısı : 89) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999) (*)

11. – Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/538) (S. Sayısı : 402) (Dağıtma tarihi : 11.4.2000)

X 12. – Hayvan Islahı Kanunu Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/630) (S. Sayısı : 418) (Dağıtma tarihi : 4.5.2000)

13. – Ankara Milletvekili Aydın Tümen'in; 4.6.1985 Tarih ve 3213 Sayılı Maden Kanununun 2 nci Maddesinin III Numaralı Bendinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ile Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin; 4.6.1985 Tarih ve 3213 Sayılı Maden Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bir Geçici Madde Eklenmesi ile 11.12.1936 Tarihli ve 3078 Sayılı Tuz Kanununun Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (2/380, 2/453) (S. Sayısı : 399) (Dağıtma tarihi : 11.4.2000)

X 14. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

(*) Hükümet bulunmadığından görüşmeleri bir defaya mahsus ertelenmiştir.

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/269) (S. Sayısı : 102) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

15. – İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, Siyasî Ahlak Komisyonu Kanunu Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/75) (S. Sayısı : 40) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

X 16. – Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/337) (S. Sayısı : 45) (Dağıtma tarihi : 19.7.1999)

X 17. – Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/312) (S. Sayısı : 43) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 18. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/350) (S. Sayısı : 47) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 19. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/354) (S. Sayısı : 48) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 20. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/356) (S. Sayısı : 49) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 21. – Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/461) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 22. – Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/326) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

23. – Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/390) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

24. – Hazır Gıda İnşesi Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/439) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

X 25. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/327) (S. Sayısı : 80) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

X 26. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/315) (S. Sayısı : 83) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

X 27. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölge Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Da-

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

ir Kanun Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/341) (S. Sayısı : 78) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

X 28. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovakya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/310) (S. Sayısı : 84) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

X 29. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Hava Ulaştırma Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/368) (S. Sayısı : 77) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 30. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/349) (S. Sayısı : 79) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 31. – Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurul Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/273) (S. Sayısı : 85) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 32. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kabinesi Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/357) (S. Sayısı : 97) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 33. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/369) (S. Sayısı : 98) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 34. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/274) (S. Sayısı : 101) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 35. – Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Krallığı Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/343) (S. Sayısı : 104) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 36. – Dünya Turizm Teşkilatı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/266) (S. Sayısı : 94) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

X 37. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/267) (S. Sayısı : 95) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

X 38. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Kara Taşımacılığı Alanında İtkeler Muhturasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/303) (S. Sayısı : 100) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

X 39. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sa-

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

nayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/331) (S. Sayısı :103) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

X 40. – Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askerî Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/402) (S. Sayısı : 112) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

X 41. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/319) (S. Sayısı : 117) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

42. – Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/502) (S. Sayısı : 138) (Dağıtma tarihi : 12.8.1999)

43. – Topyekûn Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/385) (S.Sayısı : 139) (Dağıtma tarihi : 13.8.1999)

44. – Sıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/469) (S. Sayısı : 142) (Dağıtma tarihi : 14.8.1999)

X 45. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/293) (S. Sayısı : 149) (Dağıtma tarihi: 25.8.1999)

X 46. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/308) (S. Sayısı : 151) (Dağıtma tarihi: 25.8.1999)

X 47. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/270) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi: 26.8.1999)

X 48. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/302) (S. Sayısı : 150) (Dağıtma tarihi : 26.8.1999)

X 49. – Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/283) (S. Sayısı:165) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

X 50. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/489) (S. Sayısı: 174) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

51. – Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç'un, Elazığ İlinde Bıyıkşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtiüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/191) (S. Sayısı: 181) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

X 52. – Türkiye Cumhuriyeti ile Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi Genel Müdürlüğü Arasında Arsa Tahsisi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/511) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 53. – Türkiye’de İrtibat Ofisinin Kurulmasına İlişkin Dünya Sağlık Örgütü, Avrupa Bölge Ofisi ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yapılan Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/520) (S. Sayısı : 180) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

X 54. – Türkiye Cumhuriyeti ile Şili Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/530) (S. Sayısı : 183) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

X 55. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/542) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

56. – Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/481) (S. Sayısı : 187) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

57. – Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol ve 38 Arkadaşının, Şanlıurfa İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğüün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/18) (S. Sayısı : 192) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

58. – Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/537) (S. Sayısı : 194) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

59. – Askerî Hava Alanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/384) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 4.11.1999)

X 60. – EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmada Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/529) (S. Sayısı : 200) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

X 61. – Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/549) (S. Sayısı : 202) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

X 62. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Büyükelçilikler Faaliyetlerinin Gayrimenkul ve Malî Veçhelerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/547) (S. Sayısı : 204) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

63. – Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/381) (S. Sayısı : 196) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

X 64. – Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/539) (S. Sayısı : 199) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 65. – Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolünde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/541) (S. Sayısı : 208) (Dağıtım tarihi : 18.11.1999)

66. – Samsun Milletvekili Ahmet Demircan ve 18 Arkadaşının, Kuzey Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/119) (S. Sayısı : 213) (Dağıtım tarihi : 25.11.1999)

67. – Uşak Milletvekilleri Mehmet Yaşar Ünal ile Hasan Özgöbek'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/129) (S. Sayısı: 220) (Dağıtım tarihi : 6.12.1999)

68. – Konya Milletvekili Teoman Rıza Günceri ve 8 Arkadaşının, Konya Ovası ve Orta Anadolu Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/4) (S. Sayısı: 219) (Dağıtım tarihi : 8.12.1999)

69. – Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/568) (S. Sayısı: 252) (Dağıtım tarihi : 21.12.1999)

70. – Kimlik Bildirme Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/570) (S. Sayısı: 253) (Dağıtım tarihi : 21.12.1999)

71. – Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/557) (S. Sayısı: 254) (Dağıtım tarihi :21.12.1999)

72. – Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununa Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilâtı Görev ve Yetkileri Kanununa İki Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/569, 1/571, 1/572, 2/72) (S. Sayısı: 295) (Dağıtım tarihi : 21.12.1999)

73. – Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Uzman Jandarma Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/560, 1/573) (S. Sayısı: 296) (Dağıtım tarihi : 21.12.1999)

74 – Denizli Milletvekili Beyhan Aslan'ın, Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/23) (S. Sayısı : 300) (Dağıtım tarihi : 21.12.1999)

75. – Malatya Milletvekili Yaşar Canbay'ın, Malatya İl Merkezinde Fırat ve Beydağı Adında İki İlçe Kurulması ve Mevcut Yeşilyurt ile Bantalgazi İlçe Belediyeleri de Dahil Edilmek Suretiyle Malatya Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/328) (S. Sayısı : 299) (Dağıtım tarihi : 24.12.1999)

76. – Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/565) (S. Sayısı : 303) (Dağıtım tarihi : 24.12.1999)

77. – Türk Ceza Kanununun ve Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Birer Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/556) (S. Sayısı : 304) (Dağıtım tarihi : 24.12.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

78. – Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, İl Özel İdaresi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/143) (S. Sayısı : 287) (Dağıtma tarihi : 28.12.1999)

79. – Şanlıurfa Milletvekili Sedat Edip Bucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/253) (S. Sayısı : 257) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

80. – Van Milletvekili Mustafa Bayram'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/287) (S. Sayısı : 271) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

81. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/352) (S. Sayısı : 290) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

82. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/371) (S. Sayısı : 291) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

83. – Yardım Toplama Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/566) (S. Sayısı : 310) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

84. – Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planının Gerçekleştirilmesi Maksudıyla Gelecek Yıllara Sâri Taahhütlere Girişme Yetkisi Verilmesi Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/386) (S. Sayısı : 313) (Dağıtma tarihi : 26.1.2000)

85. – Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarıları ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/387, 1/414, 1/462) (S. Sayısı : 314) (Dağıtma tarihi : 26.1.2000)

86. – Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/22) (S. Sayısı : 315) (Dağıtma tarihi : 28.1.2000)

87. – Gümüşhane Milletvekili Lütfi Doğan ve 48 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/34) (S. Sayısı : 316) (Dağıtma tarihi : 28.1.2000)

88. – İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, Kamu İktisadî Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/329) (S. Sayısı : 321) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

89. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/307) (S. Sayısı : 322) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

90. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/391) (S. Sayısı : 323) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

91. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/392) (S. Sayısı : 324) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

92. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/393) (S. Sayısı : 325) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

93. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/395) (S. Sayısı : 326) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)

94. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/396) (S. Sayısı : 327) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)

95. – İzmir Milletvekili Hasan Ufuk Söylemez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İhtizüğüün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/168) (S. Sayısı : 221'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

96. – Kayseri Milletvekili Abdullah Gül'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğüün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/170) (S. Sayısı : 222'ye 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

97. – Sivas Milletvekili Musa Demirci'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğüün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/171) (S. Sayısı : 223'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

98. – Malatya Milletvekili Mehmet Recai Kutan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğüün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/172) (S. Sayısı : 224'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

99. – Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğüün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/174) (S. Sayısı : 226'ya 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

100. – İstanbul Milletvekili Abdülkadir Aksu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğüün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/175) (S. Sayısı : 227'ye 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

101. – Mardin Milletvekili Fehim Adak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İhtizüğüün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/176) (S. Sayısı : 228'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

102. – Ankara Milletvekili Rıza Ulucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizüğüün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/177) (S. Sayısı : 229'a 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

103. – Kocaeli Milletvekili Meral Akşener'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İhtizüğüün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/186) (S. Sayısı : 234'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

104. – Sivas Milletvekili Temel Karamollaoğlu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/187) (S. Sayısı : 235'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

105. – Kocaeli Milletvekili Meral Akşener'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/196) (S. Sayısı : 241'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

106. – Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/197) (S. Sayısı : 242'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

107. – Kocaeli Milletvekili Osman Pepe'nin, Darıca Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/338) (S. Sayısı : 320) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

108. – Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/278) (S. Sayısı : 262'ye 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

109. – Trabzon Milletvekili Eyüp Aşık'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/351) (S. Sayısı : 272'ye 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

110. – Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu, Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk ve Bitlis Milletvekili Zeki Ergezen'in Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporları ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Raporlara İtirazı (3/367) (S. Sayısı : 274'e 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

111. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/413) (S. Sayısı : 347) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

112. – Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonları Raporları (1/470) (S. Sayısı : 348) (Dağıtma tarihi : 21.2.2000)

113. – Rize Milletvekili Ahmet Kabil'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna İki Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/85) (S. Sayısı : 349) (Dağıtma tarihi : 21.2.2000)

114. – Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/364) (S. Sayısı : 350) (Dağıtma tarihi : 21.2.2000)

X 115. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/591) (S. Sayısı : 353) (Dağıtma tarihi : 23.2.2000)

116. – Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/181) (S. Sayısı : 360) (Dağıtma tarihi : 23.2.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 117. – Uyuşturucu Maddelere Dair 1961 Tek Sözleşmesinin Taditine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/580) (S. Sayısı : 352) (Dağıtma tarihi : 25.2.2000)

118. – Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Kaya ve 8 Arkadaşının, Kahramanmaraş İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/352) (S. Sayısı : 365) (Dağıtma tarihi : 25.2.2000)

119. – Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/329) (S. Sayısı : 358) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

120. – Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/252) (S. Sayısı : 359) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

121. – Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/178) (S. Sayısı : 361) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

122. – Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/169) (S. Sayısı : 362) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

123. – Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/167) (S. Sayısı : 363) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

124. – Burdur Milletvekili Süleyman Coşkun'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/362) (S. Sayısı : 364) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

X 125. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve İşleyişi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/626) (S. Sayısı : 372) (Dağıtma tarihi : 6.3.2000)

126. – Fazilet Partisi Genel Başkanı Malatya Milletvekili Recai Kutan ve Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller ile 185 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/452) (S. Sayısı : 379) (Dağıtma tarihi : 6.3.2000)

127. – Karaman Milletvekili Hasan Çalış ve 50 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/263) (S. Sayısı : 378) (Dağıtma tarihi : 7.3.2000)

128. – İzmir Milletvekili Hasan Ufuk Söylemez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/305) (S. Sayısı : 332'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

129. – Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/309) (S. Sayısı : 334' e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

130. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve İstanbul Milletvekili Aydın Ayay-

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

dın'ın İhtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/346) (S. Sayısı : 339'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

131. - Amasya Milletvekili Akif Gülte'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İhtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/347) (S. Sayısı : 340'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

132. - Amasya Milletvekili Gönül Saray Alphan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın İhtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/394) (S. Sayısı : 344'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

133. - Denizli Milletvekili Hasan Erçelebi'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın İhtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/397) (S. Sayısı : 345'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

134. - Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/107) (S. Sayısı : 381) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

135. - Erzincan Milletvekili Sebahattin Karakelle ve 56 Arkadaşının, Erzincan'a Erzincan Üniversitesi Adıyla Bir Üniversite Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/297) (S. Sayısı : 382) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

136. - Aksaray Milletvekilleri Sadi Somuncuoğlu ve Kürşat Eser'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/376) (S. Sayısı : 390) (Dağıtma tarihi : 30.3.2000)

X 137. - Sınır Aşan Suçları Önleme ve Mücadele Etmeye İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İşleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/636) (S. Sayısı : 387) (Dağıtma tarihi : 3.4.2000)

X 138. - Türkiye Cumhuriyeti ile Kırgız Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alman Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/634) (S. Sayısı : 386) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

139. - Burdur Milletvekili Hasan Macit'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/420) (S. Sayısı : 388) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

140. - Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Sağlam ve 13 Arkadaşının, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununa Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İhtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/370) (S. Sayısı : 392) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

141. - Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/240) (S. Sayısı : 393) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

142. - Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç ve 18 Arkadaşının, Trabzon İli Merkezinde Gazipaşa, Fatih ve Değirmendere Adıyla Üç İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğü'nün 37 nci

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/413) (S. Sayısı : 396) (Dağıtma tarihi : 11.4.2000)

143. – Ağrı Milletvekili Nidaı Seven ve 73 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İctüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/190) (S. Sayısı : 397) (Dağıtma tarihi : 13.4.2000)

144. – İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununda Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/443) (S. Sayısı : 398) (Dağıtma tarihi : 13.4.2000)

145. – Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değışiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İctüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/100) (S. Sayısı : 404) (Dağıtma tarihi : 17.4.2000)

146. – Giresun Milletvekilleri Mustafa Yaman, Burhan Kara, Hasan Akgün, Turhan Alçelik, Rasim Zaimoğlu ve 14 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi ve İctüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/333) (S. Sayısı : 403) (Dağıtma tarihi : 18.4.2000)

X 147. – Emniyet Genel Müdürlüğüne Ait Araç, Gereç, Mal ve Malzemenin Satış, Hibe, HEK ve Hurda Durum ve İşlemlerine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/618) (S. Sayısı : 406) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

X 148. – Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değıştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değıştirilmesine Dair 31.5.1989 Tarihli ve 3567 Sayılı Kanun ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/382, 1/258) (S. Sayısı : 407) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

149. – Erzurum Milletvekilleri İsmail Köse, Cezmi Polat ve Mülcahit Himoğlu'nun, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İctüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/379) (S. Sayısı : 408) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

150. – Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 3 arkadaşının, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi ve İctüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/105) (S. Sayısı : 409) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

151. – Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda Değışiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/595) (S. Sayısı : 411) (Dağıtma tarihi : 26.4.2000)

152. – Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun Bir Maddesinin Değıştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/647) (S. Sayısı : 412) (Dağıtma tarihi : 26.4.2000)

153. – Avukatlık Kanununda Değışiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Avukatlık Kanununa Bazı Maddelerin Eklennesine Dair Kanun Tasarısı ve Kütahya Milletvekili Emin Ka-

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

raa'nın, 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/422, 1/411, 2/317) (S.Sayı: 413) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

X 154. — Özel Karayolu Taşıtlarının Geçici İthaline Dair Gümrük Sözleşmesi Değişikliklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/655) (S. Sayısı: 415) (Dağıtma tarihi: 1.5.2000)

X 155. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Avrupa Teşkilâtı Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/656) (S. Sayısı: 416) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

X 156. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/654) (S. Sayısı: 417) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

X 157. — MEDA Programı ve Avrupa Yatırım Bankasının Akdeniz Ülkelerindeki Diğer Malî Anlaşmaları Çerçevesinde Malî ve Teknik İşbirliğinin Uygulanmasına İlişkin Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/652) (S. Sayısı: 414) (Dağıtma tarihi: 3.5.2000)

158. — Bursa Milletvekili Burhan Orhan'ın, Beş İlçe ve Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/301) (S. Sayısı: 419) (Dağıtma tarihi: 4.5.2000)

159. — Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu ve 21 Arkadaşının, İnegöl Adıyla Bir İl, Alan-yurt, Cerrah, Kurşunlu, Tahtaköprü ve Yenice Adıyla 5 İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/357) (S. Sayısı: 420) (Dağıtma tarihi : 4.5.2000)

160. — Erzurum Milletvekili Zeki Ertugay ve 8 Arkadaşının, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/173) (S. Sayısı : 425) (Dağıtma tarihi : 15.5.2000)

161. — Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'tin, 8.3.1950 Tarih ve 5590 Sayılı Kanunun Adı ile Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek ve Dört Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/344) (S. Sayısı : 424) (Dağıtma tarihi : 23.5.2000)

162. — 3414 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (1/639)(S. Sayısı : 428) (Dağıtma tarihi : 23.5.2000)

X 163. — Türkiye Cumhuriyeti ile Singapur Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/628) (S. Sayısı: 430) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

X 164. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Devleti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/648) (S. Sayısı : 431) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

X 165. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/649) (S. Sayısı : 432) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

166. — Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Türk Ceza Kanununun Bazı Maddeleri ile Terörle Mücadele Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/295) (S. Sayısı : 436) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

167. – Burdur Milletvekili Hasan Macit'in, 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 94 üncü Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/378) (S. Sayısı : 437) (Dağıtım tarihi: 29.5.2000)

168. – Devlet Mezarlığı Dışında Defnedilen Bazı Devlet Büyüklerinin Mezarları Hakkında Kanun Tasarısı ile Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Erzurum Milletvekili İsmail Köse ve Konya Milletvekili Ömer İzgi ile 7 Arkadaşının, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İşleri Komisyonu Raporu (1/559, 2/250, 2/360) (S. Sayısı: 435) (Dağıtım Tarihi: 30.5.2000)

169. – Emniyet Teşkilâtı Kanunu, Polis Yükseköğretim Kanunu ve 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Emniyet Teşkilâtı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair 490 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve İşleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/497, 1/212) (S. Sayısı : 438) (Dağıtım tarihi : 5.6.2000)

170. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/465) (S. Sayısı : 439) (Dağıtım tarihi 5.6.2000)

171. – Van Milletvekili Mustafa Bayram'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/430)) (S. Sayısı : 440) (Dağıtım tarihi : 5.6.2000)

172. – Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu'nun, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/443)) (S. Sayısı : 441) (Dağıtım tarihi : 5.6.2000)

173. – İçel Milletvekili Hidayet Kılınc'ın, Belediyelerin Faiz Borçlarının Affı Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/427) (S. Sayısı : 460) (Dağıtım tarihi : 7.6.2000)

X 174. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Telekomünikasyon Birliği Genel Sekreteri Arasında Radyokomünikasyon Meclisi ve Dünya Radyokomünikasyon Konferansı ile Radyokomünikasyon Sektörü ile İlgili Diğer Toplantıların Düzenlenmesi, Gerçekleştirilmesi ve Giderlerinin Karşılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/661) (S. Sayısı : 454) (Dağıtım tarihi : 8.6.2000)

X 175. – Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Cumhuriyeti Hükümetleri arasında Ankara ve Aşkabad'da Diplomatik Temsilciliklerin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/666) (S. Sayısı : 455) (Dağıtım tarihi : 8.6.2000)

X 176. – En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/673) (S. Sayısı : 457) (Dağıtım tarihi : 8.6.2000)

X 177 – Türkiye Cumhuriyeti ile Danimarka Krallığı Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/672) (S. Sayısı : 456) (Dağıtım tarihi : 12.6.2000)

X 178. – 14 Aralık 1972 Tarihli Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 7 ve 26 ncı Maddelerine Uygun Olarak, Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında 5 Nisan 1966 Tarihinde Düzenlenen Hollanda-Türkiye Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Revizyonunu Amaçlayan ve Hakkının Meşruluğunu İlgilendiren Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/674) (S. Sayısı : 458) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

X 179. – 14 Aralık 1972 Tarihli Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin 7 nci ve 26 ncı Maddeleri Uyarınca, 5 Nisan 1966 Tarihli Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Revizyonunu Amaçlayan Hollanda Krallığı ile Türkiye Cumhuriyeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/675) (S. Sayısı : 459) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

180. – Memleket İçi Düşmana Karşı Silahlı Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/581) (S. Sayısı : 482) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

181. – Nevşehir Milletvekilleri Mükremin Taşkın ve İsmail Çevik'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/424) (S. Sayısı : 486) (Dağıtma tarihi : 14.6.2000)

182. – Bolu Milletvekili Mustafa Karşıoğlu'nun, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/447) (S. Sayısı : 487) (Dağıtma tarihi : 14.6.2000)

X 183. – Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Arasında Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/677) (S. Sayısı : 491) (Dağıtma tarihi : 15.6.2000)

X 184. – Türkiye Cumhuriyeti ile Hindistan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/671) (S. Sayısı : 489) (Dağıtma tarihi : 19.6.2000)

185. – Anavatan Partisi Grup Başkanvekili Kastamonu Milletvekili Murat Başesgioglu, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Konya Milletvekili Ömer İzgi, Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük, Fazilet Partisi Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili İsmail Kahraman ve Demokratik Sol Parti Grup Başkanvekili Konya Milletvekili Emrehan Halıcı'nın, 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 47 nci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/527) (S. Sayısı : 494) (Dağıtma tarihi : 19.6.2000)

186. – İzmir Milletvekilleri Suha Tanık ve Işıl Saygın'ın, İzmir İlinde Uzundere Adı ile Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/365) (S. Sayısı : 498) (Dağıtma Tarihi : 19.6.2000)

187. – Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın, 24.2.1983 Tarih ve 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ile Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/433, 2/500) (S. Sayısı : 493) (Dağıtma Tarihi : 21.6.2000)

188. – Yükseköğretim Kurumları Teşkilât Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarıları ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/650, 1/679) (S. Sayısı : 517) (Dağıtma tarihi : 25.6.2000)

